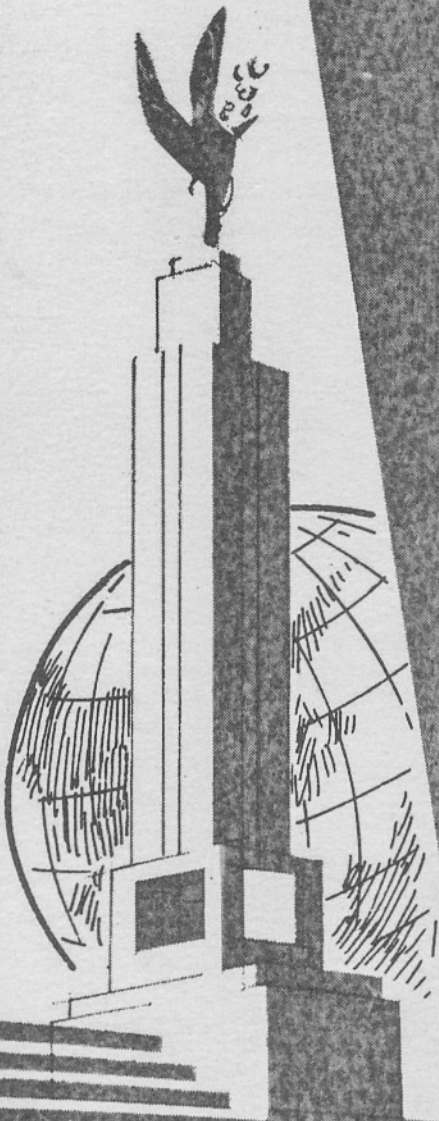

GA¹ MEDICINA

VIRŠELIS: 1 psl. - Jaunimo Centras Chicagoje ir paminklas žuvusiems dėl Lietuvos laisvės prie kurio PLGS suvažiavimo dalyviai padėjo gėlių vainiką. Lie tuvių Foto Archyvo nuotrauka; 3 psl. - Dr. Antano Lipskio kūrinys "Mergaitė su skrybėle"; 4 psl. - Aktoriai Leonas Barauskas, Jonas Kelečius ir Arnoldas Alekna PLGS suvažiavime Chicagoje suvaidinę ištrauką iš Vinco Krėvės "Raganiaus". V. Noreikos nuotrauka.

Medicina

PLGS ir ALGS ŽURNALAS

Gegužė, 1973

Nr. 5 (45) XI metai

(buv. Liet. Gyd. Biuletėnis)

Redaktorius — Editor-in-Chief

HENRIKAS ARMANAS, M. D.

1934 Wilkens Ave.
Baltimore, Maryland 21223
Phone (301) 947-7565

Redakcinė kolegija:

V. Avižonis, M.D.
D. Degešys, M.D.
P. Legeckis, M.D., D.M.D.
E. Liatukienė, Prof., D.D.S., M.S.
V. Šaulys, M.D.
V. Tauras, M.D.

Gydytojai bendradarbiai

konsultantai

M. ir St. Budriai, M.D.
F. Kaunas, M.D.

Redakcijos bendradarbiai:

Z. Brinkis, M.D.
J. Gudauskas, M.D.
D. Jasaitis, M.D.
B. Monstavičius, M.D.
R. Nemickas, M.D.
A. Pacevičius, M.D.
J. Valaitis, M.D.
K. Valteris, M.D.
J. Skrinška, M.D.
A. Lukas, M.D.
I. Venclovas, M.D.

Administratorius

Business & Circulation Manager

Jadvyga Vytuvienė, D. D. S.
85-29 86th Street
Woodhaven, N. Y. 11421
Phone (212) Vi 6-2980

Prenumerata:

\$10.00 metams
Išėina kas keturi mėnesiai

Meninis apipavidalinimas

Henrikas Armanas, M.D.

Spausdino:

Vilties spaustuvė
Clevelande, Ohio

Nenaudotų straipsnių redakcija ne-
saugo, juos grąžina tik iš anksto su-
sitarus. Rankraščiai spausdinami ir
taisomi redakcijos nuožiūra kalbos,
formos, stiliaus atžvilgiu.

Straipsniai su autoriaus pavarde ar
slapyvardžiu nebūtinai išreiškia lei-
dėjo ir redakcijos nuomonę.

TURINYS

Redaktoriaus laiko mintys: Laboremus Pro Patria — <i>Dr. H. Armanas</i>	2
Dr. Stepono Biežio netekus — <i>Dr. H. Armanas</i>	4
Dr. Steponui Biežiui, gydytojui-visualininkui mirus — <i>Dr. V. Tauras</i>	5
Dabartinė mokslininkų pažiūra į biologinės ląstelės membranos struktūrą ir jos įtaka į ląstelės funkcijas — <i>Dr. A. Butkus</i>	7
Hipotermijos fiziologiniai padariniai ir jos pritaikymas medicinoje — <i>Dr. D. Jasaitis</i>	12
Tuberkuliozės kontrolės klausimu — <i>Dr. J. Petrikas</i>	18
Toxoplasma — neatpažintas žudikas — <i>Julita Trojanas, M. D.</i>	22
Laboratorija automatizacijos pusiaukeyje — <i>Dr. S. Kerpė-Žadeikienė</i>	25
Imunologinė sistema, jos išsivystymas, charakteris ir reikšmė alerginėse ligose — <i>Dr. M. Budrienė</i>	26
Kintąs lietuvių veidas per šimtmečio ketvirtį — <i>Dr. V. Bieliauskas</i>	30
Forumas. "Medicinos" 3 numeris — <i>Dr. K. Valteris</i>	35
Medicina okupuotoje Lietuvoje — Skyrių veda <i>Dr. V. Šaulys</i>	39
PLGS ir ALGS veikla	42
Dr. D. Giedraičio, Illinois draugijos pirmininko suvažiavimo atidaromoji kalba	44
Gydytojų Korporacijos "Fraternitas Lithuanica" suvažiavimas — <i>Dr. V. Tauras</i>	55
Odontologija — veda <i>prof. E. Liatukienė</i> . Saldaus danties istorija panagrinėjus — <i>Dr. E. Liatukienė</i>	57
Priekinių dantų nulūžimai ir būdai juos užtaisyti — <i>D. E. Liatukienė</i>	59
Odontologijos kronika	61
Teisė ir medicina — teisės daktaras <i>E. S. Armanas</i>	63
Kronika — veda <i>Dr. P. Legeckis</i>	66
Po pasaulį pasidairius — Aloha kraštas Havajai — <i>Dr. H. Armanas</i>	73
Atžalynas — veda <i>Dr. V. Tauras</i>	79
In Memoriam	82

M E D I C I N A — World and American Lithuanian Medical Association Journal

Printed in Cleveland, Ohio, U.S.A.

Executive Managing Editor HENRY ARMANAS, M. D., 1934 Wilkens Ave., Baltimore, Maryland, U.S.A.

Phone: Area Code 301-947-7565

REDAKTORIAUS LAIKO MINTYS

LABOREMUS PRO PATRIA

EDITORIAL

Ir vėl suskridome, kaip baltos gulbės į devintąjį S-gos suvažiavimą Čikagoje. Sulėkėme, suvažiavome iš šiaurės, pietų, rytų ir vakarų išsikalbėti, arčiau viens kitą pažinti, referuoti, kas buvo nuveikta ir patirta per paskutiniuosius dviejus metus, išsirinkti naują vadovybę ir nustatyti veiklos gaires sekantiems dvejiems metams.

Ačiū S-gos pirmininkui ir Centro Valdybai ir Illinois Draugijai suvažiavimas praėjo gražiai organizuotas, sklandžiai ir entuziastingoje atmosferoje. Tai aiškiai atspindėjo naujo, pilno energijos ir pasiryžimo ambicingo S-gos pirmininko ir jo artimųjų bendradarbių ir draugų bei rėmėjų veiduose.

Kad suvažiavimas buvo toks sėkmingas, gausus ir darbingas, garbė tenka išeinančiam iš savo pareigų ir surengusiam šį suvažiavimą S-gos pirmininkui dideliame humanistui, tolerantui, nenuilstamam sąjungos veikėjui, iškiliam visuomenininkui dr. Ferdinandui Kaunui. Centro valdyba su iškiluoju ir garbingu sąjungos darbuotoju dr. V. Šauliu priešakyje buvo pagrindinis organizacijos ramstis.

Lietuviškoji Čikaga triumfavo, nes ir naujam dvejų metų terminui pasilaikė pas save Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos vadovavimą.

Visiems suprantama, kad Čikaga, jei panorės, visada galės įnešti pataisas ar papildymus į Sąjungos įstatus ir juos priimti per sekančius suvažiavimus savo narių — delegatų balsų dauguma norima kryptimi. Tuo pačiu, jei panorės, galės palikti Čikagą nuolatine buveine Sąjungos pirmininkui ir Centro valdybai. Jei taip įvyktų, tai principiniai demokratiško tvarkymosi pagrindai būtų sulaužyti ir S-ga atsidurtų diktatūrinėje santvarkoje. Kaip tai reaguotų paskiri mūsų profesinės organizacijos nariai ir draugijos už Čikagos ribų, sunku pasakyti. Bet reakcija, kaip prieš bet kurią hegemoniją, gali būti katastrofiška mūsų sąjungai. Greičiausiai draugijos pasiskelbtų nepriklausomos nuo centro valdybos ir dirbtų savo darbą toliau savo valstijos ribose, gi pavieniai sąjungos nariai nusivylimo ir nepasitenkinimo dėka arba kristų į apatiją ir neveiklumą s-gos atžvilgiu ar organizuotų boikoto sąjūdį, kas reikštų sąjungos galą.

Per šį suvažiavimą maža pradžia jau buvo padaryta ir priimta įstatų pakeitimai, kur nutariama, kad sąjungos organo redaktorius įeina į Centro Valdybos narius ir dalyvauja jos visuose posėdžiuose ir pasitarimuose ir sprendimuose pilnuoju balsu. Eo ipso redaktorius turi gyventi ir dirbti, kur randasi ir dirba centro valdyba. Tuo pačiu žurnalo redagavimas, paruošimas ir spausdinimas tuo pačiu perkėliamas į Čikagą. Sunku patikėti, kad jeigu po 2 metų nauja sąjungos vadovybė būtų perkelta į kitą valstiją kaip pav. Kaliforniją, kad ir "Medicinos" redagavimas būtų perkeltas tenai. Greičiausiai "Medicina" pasiliks Čikagoje planuojant ir tikint, kad ir sąjungos vadovybė pasiliks Čikagoje neribotam laikui. Per suvažiavimą išryškėjo ir aiškiai buvo pasakyta, kad iš anksto, dar prieš suvažia-

vimą, buvo nutarta ir nusistatyta "Medicinos" vadovavimą ir tvarkymą perkelti ir pasilaikyti Čikagoje. Jeigu šitą faktą suderinti su naujais įstatų pakeitimais — prašosi logiška išvada, kad Čikaga planuoja tuo pačiu perkelti ir pasilaikyti sąjungos vadovavimą irgi Čikagoje neribotam laikui..

Pakartotinai noriu pabrėžti, kad tai pavojingas ir kenksmingas mūsų visai lietuvių bendruomenei žaidimas ir rezultate sąjungos centro valdyba Čikagoje pasijustų esanti koalicinė Illinois Draugijos valdyba ir "Medicina" Illinois Draugijos vietinis žurnalas. Tai būtų regresas atgal į pirmuosius mūsų žurnalo įsteigimo metus. Didelis smūgis būtų suduotas visai mūsų lietuvių bendruomenei laisvame pasaulyje.

Šis yra paskutinis "Medicinos" numeris mano paties ir mano didžiai gerbiamų redaktorių ir bendradarbių paruoštas ir išleistas Vilties spaustuvėje Clevelande.

Nuo pirmo "Medicinos" numerio išleidimo 2 metai prabėgo netikėtai greit, kaip ir pats gyvenimas. Redaguojant žurnalą susilaukiau aš pats ir mano redaktoriai ir bendradarbiai daug gražių padėkos ir pagyros žodžių, bet ir barti gavome. Daug kas paspaudė dešinę ir išreiškė padėką už pasišventimą sąjungai ir mūsų profesijai ir užjautė ir suprato redaktorių dirbant šį tikrai sunkų darbą. Tačiau buvo ir tokių (kaip ir visur ir visada), kurie apmetė redaktorių nešantį šią nelengvą naštą akmenimis ir stengėsi kišti pagalius į mūsų žurnalo progreso vežimą.

Visiems įtikti ir visus patenkinti neįmanoma ir kaip dr. F. Kaunas išsireiškė: "Lengviau akmenį mesti, negu rožę nuskinti". Stengiausi ir dirbau kiek galėjau ir kaip supratau ir kaip sugebėjau. Kam "Medicina" atnešė į namus džiaugsmą ir pasigėrėjimą — esu labai už tai dėkingas ir esu laimingas. Tai yra mano didžiausias užmokestis už mano darbą. Jei kam "Medicina" nepatiko ir norėjo ją matyti kitokią — tuos kolegas noriu atsiprašyti, ypač jeigu jie jautėsi užgauti. Rašiau "Medicinoje" be blogos valios, nenorėdamas nei vieno įžeisti ar pažeminti. "Errare humanum est" — ir tas tik neklysta, kas nedirba. Iš klaidų mes mokomės ir sveika bei logiška kritika yra gera pamoka toms klaidoms atitaisyti. Ar "Medicina" naujose rankose bus geresnė — laikas parodys.

Tariu nuoširdų lietuvišką ačiū dr. V. Paprockui ir dr. F. Kaunui ir jų valdyboms, žurnalo administratoriui dr. J. Vytuvienei, užsitarnavusiems ir gabiems garbingiems žurnalo redaktoriams dr. prof. E. Liatukienei, dr. V. Šauliui, dr. V. Taurui ir dr. D. Legeckui ir maloniems "Medicinos" bendradarbiams, be kurių žurnalo išleidimas būtų neįmanomas. Didelis ačiū ir gausiai "Medicinos" auditorijai — skaitytojams ir prenumeratoriams atidariusiems savo namų ir kabinetų duris "Medicinai".

Esu laimingas užbaigęs "Medicinos" redagavimą, nes atlikau darbą, kurį buvau prašomas padaryti tuo prisidėdamas su savo triskatikiu prie mūsų sąjungos gyvavimo progreso. Esu laimingas, kad nuo šios dienos pasidariau laisvu ir eiliniu lietuvių gydytoju, kada galėsiu ir vėl be pašalinių rūpesčių stumti vis dar darbingas profesines dienas mano gyvenimo saulėlydyje. Džiaugiuosi, kad galėsiu miegoti be rūpesčių ir turėti gražaus laiko mano asmeniniam gyvenimui ir nebūti daugiau baramas ir peikiamas ir turėti gražaus laiko pasidžiaugti vasaros ir paties gyvenimo malonumais.

Kokia buvo "Medicina" per paskutinius dviejus metus — visi žino, kokia bus nauja "Medicina" — pamatysime. Linkiu naujam redaktoriui dr. K. Pemkui ištvermės ir sėkmės šiame nedėkingame žurnalistikos darbe.

Dr. STEPONO BIEŽIO NETEKUS

Dr. S. Biežis atsiskyrė amžiams nuo mūsų balandžio mėn. 6 d. 1973 metais palikęs neužmirštamą ir neišdildomą atsiminimą ir paveikslą kilnaus, geraširdžio ir idealisto žmogaus.

Jis visur ir visada rado kalbą ir draugystę su visais geros valios lietuviais. Jis buvo atviras, teisingas ir nuoširdus su draugais ir oponentais. Jis buvo socialus, vaišingas, mylįs golfą ir pasižmonėti žmogus. Tai buvo asmenybė pilna tolerancijos, taurumo ir tiesos visiems laikams ir visiems žmonėms. Didžioji lietuvių gydytojų šeima neteko mylimo kolegos ir "Medicinos" žurnalas nustojo didžiai gerbiamo garbės redaktoriaus. Vargu ar atsiras gydytojas, kuris galėtų užimti jo vietą.

Dr. S. Biežis suredagavo ir išleido pirmąjį Lietuvių gydytojų biuletinį spalio mėn. 1960 metais. Pašukutinis jo rašinys tilpo 1972 metais rugpjūčio mėn. "Medicinos" 3 numeryje, kur tarp kito jis pareiškė savo nuomonę, kad "Medicina" yra tvarkingai ir įdomiai redaguojama.

Šalia rašinio pridėjame laiške velionis džiaugėsi, kad jo Biuletinis — kaip mažutis tik ką užgimęs kūdikis išaugo į milžiną — "Mediciną". Džiaugėsi Travelogo (Egipto) aprašymais ir istorija ir išreiškė stiprų norą susitikti su "Medicinos" redaktorium Čikagoje, paspausti padėkai ranką ir aptarti žurnalo reikalus ateičiai. Deja, šie gražūs norai nesulaukė tikrovės, kai šalta mirties ranka paėmė dr. S. Biežio ranką ir nusivedė jį į amžiną nežinomybę...

"Medicinos" pirmo — kelrodinio puslapio garbės redaktoriaus vieta liks tuščia ateityje, bet aš ar kaip "Medicinos" redaktorius, ar kaip ei-

"Išėjimas iš gyvenimo". A.A. dailininko A. Staneikos kompozicija.

linis lietuvis gydytojas, visada matysiu joje įrašytą A. A. Dr. Stepono Biežio vardą.

Lenkiu žemai ir nuolankiai galvą Tau, mielas kolega, ir tegul Tau

būna lengva ši Jungtinių Amerikos Valstybių žemė — ilsėkis ramybėje neribotiems amžiams.

Dr. Henrikas Armanas
"Medicinos" Redaktorius

Sajungos žurnalo sėgėjui ir garbės redaktoriui

A. A.

DR. STEPONUI BIEŽIUI

mirus, jo mielai žmonai ONAI, dukrai JOLANDAI ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

PLGS ir ALGS ir
"Medicinos" redaktoriai

DR. STEPONUI BIEŽIUI, GYDYTOJUI – VISUOMENININKUI MIRUS

Skamba ir žvanga, gaudžia varpai,
Liūdną ir skaudų leisdami gaudą:
Vėl paviliojo auką kapai!
Diena į dieną tiek jų atranda.

Iš Maironio raštų

Taip! Liūdnai suskambėjo varpai, kai ir vėl paviliojo auką kapai. Šių metų balandžio mėn. 6 d. Čikagoj, šv. Kryžiaus ligoninėj mirė dr. Steponas Biežis. Dar rodos taip neseniai, prieš dešimtą metų, dr. Biežis buvo pagerbtas, jo 50 metų visuomeninio darbo sukakties proga. O šiandien jau mes jo netekom.

Jis gimė 1889 metais, vasario mėn. 18 d., Bliūdžių kaime, Panevėžio apskr. Lietuvoj baigęs tik 4 gimnazijos klases, jaunas atvyko į Ameriką, kur mokėsi Valparaiso Universitete ir Čikagos Medicinos Kolegijoj, kurią baigė 1914 metais. Atlikęs interno praktiką, 1916 metais jis pradėjo stažą Lojolos Universitete.

Vėliau savanoriu įstojo į J.A.V. kariuomenę ir, kaip karo gydytojas kapitono laipsny, jis atsidūrė Anglijoj, Prancūzijoje ir karo veiksmuos Vakarų fronte. Čia jis, kaip karo chirurgas, turėjo didelį praktinį patyrimą. 1919 m. jis iš kariuomenės išstojo ir gegužės mėn. pabaigoj grįžo Čikagon.

Grįžęs tuoj ėmėsi visuomeninio darbo, organizavo Lietuvos Gelbėjimo Draugiją ir jai vadovavo. Aukų vajaus reikalais jis apvažinėjo visas didesnes lietuvių kolonijas, ragindamas aukoti pinigus, rūbus, avalinę, baltinius ir t.t. Greitu laiku buvo surinkta virš 50,000 dolerių pinigais, daug daug rūbų, baltinių ir avalinės. Per Lietuvos Raudonąją kryžių visa buvo pasiūsta atsikuriančiam Lietuvai.

Sėkmingai atlikęs minėtą visuomeninį darbą, jis atidarė savo gydytojo kabinetą privačiai praktikai. 1928 metais įsikūrus Lietuvių Raudonojo Kryžiaus Ligoninei, jis buvo vienas iš pirmųjų gydytojų, įsijungusių į tos ligoninės gydytojų štabą. Čia jis buvo išrinktas ne vieną kartą to štabo pirmininku bei chirurginio skyriaus vedėju.

Dr. Biežis prisidėjo ir prie Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugijos organizavimo, kuriai ke-

A.A. Dr. Steponas Biežis.

liais atvejais vadovavo ir buvo renkamas į įvairius komitetus bei komisijas.

Lietuvių Gydytojų Draugija buvo labai veikli iki antrojo pasaulinio karo, tačiau karo metu toji veikla išgyveno neveiklos krizę. Dr. Biežis net buvo pasitraukęs iš Draugijos. Tik kai atvyko Amerikon nemažas skaičius gydytojų iš Lietuvos, kai pagyvėjo Draugijos veiklo, dr. Biežis vėl įsijungė Draugijon ir tapo vienu iš aktyviausių narių.

1961 metais Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos atstovų suvažiavime jis tapo išrinktas tos Sąjungos pirmininku. Čia jis dėjo dideles pastangas pasiruošimui IV Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos Suvažiavimui, su tikslu paminti Liet. Gydytojų Draugijos 50 metų įkūrimo sukaktį. Taip pat jis puoselėjo mintį įkurti Lais-

vojo Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungą, kas ir buvo realizuota tame jubiliejiniame suvažiavime.

Jau iš pirmųjų jo profesinio darbo dienų, jis pamėgo medicinos mokslo populiarizavimą. Jis skaitė daugybę sveikatos apsaugos paskaitų lietuviškose kolonijose. 1912 metais jis redagavo studentų laikraštį — "Jaunimo Sapnus". 1922 m. Amerikos Liet. Gydytojų Draugija nutarė leisti laikraštėlį "Gydytoją", kuris buvo skirtas lietuviškai visuomenei. Tačiau po 2 metų, dėl lėšų stokos, teko jį uždaryti. To laikraštėlio redaktorius buvo dr. Biežis.

Nuo 1940 metų buvo jis vyriausias gydytojas kvotėjas SLA. Taip pat jis buvo ir Tėvynės laikraščio sveikatos skyriaus vedėjas.

Sveikatos reikalais daug rašė įvairius laikraščius. 1955 metais išleido savo lėšomis knygą apie sveikatą — "Būkite sveiki".

Atsiradus lietuvių radijo valandoms, jis per eilę metų kas antradienį per Margučio radiją laikė sveikatingumo paskaitas, išskyrus tik pirmą mėnesio antradienį, kuris buvo skirtas dantų profilaktikai, higienai bei gydymui. 1960-1961 metų laikotarpy, Illinois Lietuvių Gydytojų Draugija ir vėl jį išrinko Draugijos radijo sveikatos valandėlės vedėjo pareigoms eiti. Čia jis verbavo prelegentus ir pats daug dirbo ruošdamas programas. Tačiau jo sveikatai sušlubavus, teko ir tas Draugijos sveikatos valandėles likviduoti.

1960 metų pabaigoje Illinois Liet. Gydytojų Draugija pradėjo leisti Lietuvių Gydytojų Biuletinį. Redaktorium buvo pakviestas dr. Biežis.

Prieš pora metų pradėjus leisti gydytojų žurnalą "Mediciną" ir čia daktaras buvo pakviestas būti garbės redaktorium, o gyd. H. Armanas — atsakinguoju redaktorium.

Velionis yra išvaręs nepaprastai gilią vagą visuomeninėj veikloj. Daug darbo jis yra įdėjęs SLA organizacijoje ne tik kaip gydytojas, bet ir kaip visuomenininkas. Jis iki pastarųjų gyvenimo dienų ėjo SLA 322 kuopos pirmininko pareigas.

1953 m. jis buvo ALT Čikagos skyriaus pirmininkas. Be to, jis buvo pirmuoju Tautinės Sąjungos vicepirmininku, Antanui Oliui pirmininkaujant.

Dr. Biežis buvo tikras draugas jaunimo, todėl nereikia stebėtis, kad jis rūpinosi Skautų organizacija, rėmė ir organizavo skautoramas, kuriuos skautams davė gražaus pelno. Jis buvo vienas iš pirmųjų rėmėjų Rako stovyklos.

Šventinant studentų Jūros Skautų "Gintaro" vėliavą, jis sutiko būti tos vėliavos krikšto tėvu.

Kaip jis mylėjo jaunimą, jau rodo ir tas faktas, kad jis net būdamas gyvenimo agonijoje, kreipėsi į kleboną Zakarauską, prašydamas, kad jis saugotų lietuviškas mokyklas nuo įsibrovėlių. Klebonas užklausė: — Kas gi būtų tie įsibrovėliai?

— Tai tie, kurie organizuoja išvykas į komunistines stovyklas. Jie grįžę iš tų stovyklų jau nebus kovotojais dėl Lietuvos laisvės, — paaiškino daktaras.

Tai atrodo lyg ir testamentas mūsų jaunimui.

Turint omeny, kad gydytojo chirurgo pareigos nėra lengvos, tad tenka tik stebėtis iš kur jis turėjo tiek jėgų atlikimui daugybės visuomeninių darbų.

Už didelius nuopelnus Lietuvai jis buvo apdovanotas trečiojo laipsnio Kunigaikščio Gedimino ordenu, kuris 1938 m. balandžio mėn. 27 d. viešai buvo įteiktas. Už nuopelnus lietuvybei Amerikoje jis buvo apdovanotas Amerikos Lietuvių Legiono garbės kryžiumi ir Skautų Sąjungos padėkos žymeniu. Korp! Neo-Lithuania, už didžius nuopelnus, jam suteikė garbės filisterio vardą 1958 metais.

Su dr. Biežio mirtimi visa lietuviškoji visuomenė neteko didelio lietuvybės šulo, kurį pakeisti truks daug laiko. Velionies visuomeninio darbo giliai įmintos pėdos dar negreit bus užpustytos gyvenimo laiko smilčių.

Vienok jo darbai, jo kilnūs siekiai tebūnie mums gydytojams mūsų visuomenei ir mūsų jaunimui gyvenimo kelrodis.

Dr. V. Tauras

**PLG IR ALG S-GOS PIRMININKO
DR. F. KAUNO ATISISVEIKINIMO KALBA
PASAKYTA S-GOS VARDU PRIE
A. A. DR. S. BIEŽIO KARSTO**

MIELAS KOLEGA,

Šeima man atleis, kad — simboliškai — kreipiuos į Tave. Juk Tu niekad neatsisakydavai išklaisyti lietuviško žodžio...

Maironis yra mums priminęs, kad Anksčiau ar vėliau, susimąstę ainiai Pagerbt neapleis mūsų vardo Už tai, kad mylėti mylėjom kilniai, Už tiesą kariavom be kardo.

Tu jaunas atsivežei tą kilnią meilę medicinai ir lietuvybei, kovojai už ją "be kardo", be žodžių, vienijančiai ir visada pagrąšinančiai skleisdamas savitarpinį pareigingumą ir santaiką.

Tu visuomenininkas: 1913 metais įkurtos Lietuvių Daktarų Draugijos kūdikis, Tavo vado-

DABARTINĖ MOKSLININKŲ PAŽIŪRA Į BIOLOGINĖS LĄSTELĖS MEMBRANOS STRUKTŪRĄ IR JOS ĮTAKĄ Į LĄSTELĖS FUNKCIJAS

Dr. ANTANAS BUTKUS

Kiekviena ląstelė yra apgaubta membranos, kuri ją apsaugo nuo išorės ir drauge reguliuoja cheminių medžiagų pristatymą bei pašalinimą. Šalia išorinės membranos daugumas ląstelių dar turi ir vidujines membranas. Pastarosios ląstelę suskirsto į paskirus vienetus — organėles. Organėlės ląstelėje atlieka specifiniai joms priklausantys uždavinius, pav. baltyminių medžiagų ga-

vaujami Lietuvai Gelbėti Draugija, 1919 metų pavasarį surinko jaunutės Nepriklausomos Lietuvos Raudonajam Kryžiui virš 60,000 dolerių. (Tuo tarpu mūsų kūdikis, Lietuvių Fondas, jau 10 metų siekia užsibrėžtojo tikslo).

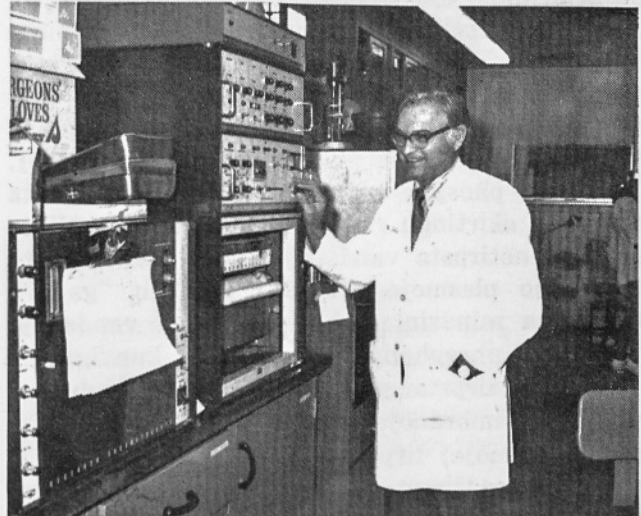
Vadovaudamas Amerikos Lietuvių Gydytojų S-gai, 1963 metais, jos auksinio jubiliejaus proga, su kol. Vyt. Tauru įkūrei Pasaulio Liet. Gyd. S-gą, neužilgo tapdamas jos Garbės Nariu. O kur dar SLA, ALT'a, Tautinė S-ga ir Neo-Lituanai, skautai, vietiniai patriotiškieji sambūriai...

Tu — literatas — populiarintojas: Valparaiso universitete rūpinais kasdieninėm dvišalindinėm lituanistikos klasėm, ir Literatūros Draugijos vedamuoju Lietuviškuoju Knygynu. Tu 1921 metais "Gydytojo", o 1963 metais Liet. Gyd. BIULETENIO vyriausias, vėliau — garbės redaktorius. 1953 metais išleidai BŪKIT SVEIKI. Buvai vienas Sveikatos Savaičių įkūnytojų. O kas nesiklausė per eilę metų trečiadienio vakarais per Margutį Tavo SVEIKATOS PATARĖJO?

Tu — chirurgas specialistas — Fellow of American College of Surgeons — išrenkamas šv. Kryžiaus ligoninės chirurginio skyriaus ir viso medicinos štabo vedėju. Tu pavyzdys lietuviu profesionalo, žadinantis apsnūdį gyvą lietuvi, idant jisai (vėl anot Maironio) . . nesupelėtų ir neitų į kapą be likusio ženklo, kad žmogumi buvęs. Lietuvis gydytojas turės vargo sekti Tavo pėdomis.

Iki pasimatymo, Kolega.

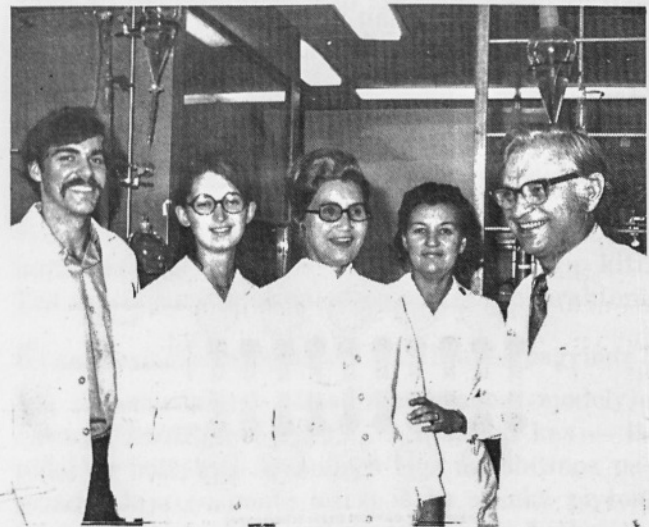
Kartu su mūsų S-gos nenuilstančia talkininke, gedulo šydo prisilėgta velionies našle ir šeimos nariais, giliai liūdi ir LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGA.

Dr. Antanas Butkus Clevelando Klinikų lipidų tyrimo laboratorijoje.

mybą. Primityvus organizmas, kaip bakterija, turi tik vieną (išlaukinę) membraną, tačiau ir pastaroji sugeba atlikti daugybę uždavinių.

Nežiūrint to, kad ląstelių membranos atlieka daugelį uždavinių, jos beveik išimtinai sudarytos iš dviejų rūšių molekulių: baltymų ir lipidų (riebalų). Baltyminės medžiagos membranoje daugiausia pasitarnauja kaip enzimai, kurių pagrin-

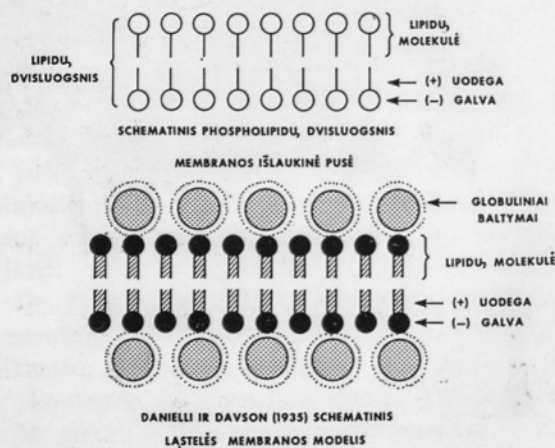
Dr. Antanas Butkus (dešinėje) laboratorijoje su savo bendradarbiais.

dinis uždavinys yra skaldyti, lipdyti bei reguluoti cheminių medžiagų paskirstymą tarp išlaikinės ir vidurinės membranos pusės. Ląstelės membraną sudarantieji lipidai suteikia jai struktūrinę išvaizdą. Lipidų rūšis membranoje taip pat nulemia daugelio medžiagų praleidžiamumą, jų praleidimo kiekį bei greitį.

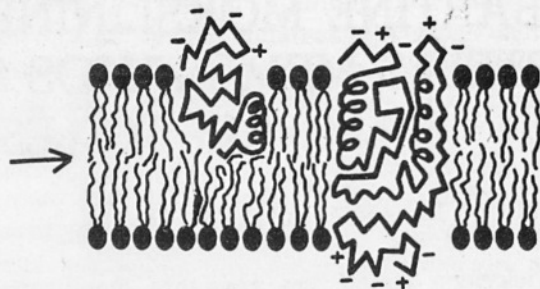
Cholesterolis ir phospholipidai yra svarbiausios riebalinių medžiagų rūšys membranoje. Phospholipidų molekulė susideda iš dviejų dalių: "galvos", kuri yra pakrauta minusine (—) electra ir "uodegos", kuri yra įelektrinta teigiamai (+). Paprastai phospholipidų "uodega" yra sudaryta iš dviejų skirtingų riebalinių rūgščių. Riebalinės rūgštys netirpsta vandenyje, taigi jos netirpsta ir kraujo plazmoje. Gi phospholipidų "galva", turėdama minusinį elektros krovinį, vandenyje tirpsta. Ši phospholipidų ypatybė — kur "galva" vandenyje tirpsta, gi "uodega" — ne, ir sudaro užtvaramą membranoje tarp vandeningame skiedinyje (plazmoje) tirpstančių ir jame netirpstančių cheminių medžiagų. Kitais žodžiais sakant, phospholipidai membranoje sudaro užtvaramą tarp šių dvejopos rūšies cheminių medžiagų. Tiesa, phospholipidai savo "uodegoje" turėdami dvi teigiamai įelektrintas riebalines rūgštis gali savo glėbyje išlaikyti cholesterolį bei elektrostatiškai būdu susijungti su baltyminių medžiagų amino rūgštimis.

Membranos struktūra

Devyniolikto šimtmečio pabaigoje Overtori (Naturforsch. Ges. Zuerich 40: 159, 1845) pastebėjo, kad ląstelių membranos, kurios labiau tirpsta riebaluose, lengviau praleidžia ir chemines medžiagas už tokias membranas, kurios tirpsta tik

PIEŠINYS No.1

PIEŠINYS No. 2. Schematinis lipidų-globulinių baltymų mozaikinės ląstelių membranos modelio skerspjūvis pagal Leonard ir Singer. Vietomis baltymais pertrauktas ar tik prikaišiotas phospholipidų dvisluoksnis su neigiamai (—) įelektrintom jų "galvom" išorėje ir teigiamai (+) pakrautom riebalinių rūgščių "uodegom" membranos viduje. Integraliniai baltymai šiame phospholipidų dvisluoksnyje įterpti dalinai, arba per visą membranos skerspjūvį.

vandenyje ir yra pakrautos teigiama (+) electra.

1935 metais buvo paskelbtas Danieli-Davson (J. Cellular Comp. Physiol. 5: 495, 1935), kuriam nusakoma, kad jos pagrindu yra riebalų (lipid) molekulės. Riebalinių molekulių netirpstančios "uodegos" yra atsuktos į membranos išorę. Jų viršus apdengtas baltyminių molekulių sluoksniu. Šis Danieli-Davson molekulės modelis yra vadinamas membranos vieneto, susidedančio iš riebalinių molekulių dvisluoksniu, modeliu. Jis su mažais pakeitimais išsilaikė iki šių laikų. (Pešinys Nr. 1).

Biologinės membranos vaidina labai svarbią rolę, tačiau jų funkcijas dar nepavyko galutinai iširti, tad ir medžiagų paskirstymas tarp ląstelės išvidinės ir išlaikinės pusės dar labai paviršutiniškai tesuprantamas. Kadangi ląstelės turi atlikti daugybę įvairių funkcijų, tai ir pažiūra į jų membranos struktūrą yra labai įvairi, ypačiai dėl membranos baltyminių medžiagų sudėties. Šiuo metu dar labai mažai težinoma apie membranos baltymų sudėtį bei jų struktūrą. Nėra pakankamai žinių ir dėl struktūrinių lipidų ir baltymų susijungimo formos. Pastaruoju metu daugelis laboratorijų šį klausimą intensyviai studijuoja. Atsirado keletas naujų fizinės-chemijos metodų, kas studijas žymiai palengvina, ir pažanga daroma labai sparčiai. Jau ir šiandien galima daryti keletą naudingų apibendrinimų kaip membranoje lipidai yra surikiuoti su baltymais. E. D. Korn, S. J. Singer, J. Lenard, C. F. Fox ir

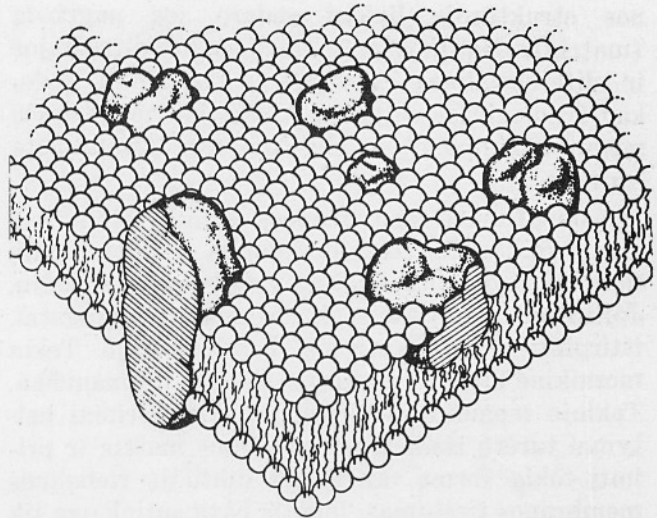
kiti pastaraisiais metais daug prisidėjo prie šios problemos paryškimo.

Šiuo metu vyrauja nuomonė, kad ląstelės membranoje randasi globuliniai baltymai pakaitomis su fosfolipidų dvi-sluoksniais. Jos schematinė diagrama parodoma antroje nuotraukoje. Prieita išvados, kad membranos lipidai ir globuliniai baltymai yra ištirpinti, o ne kristalinėje formoje, kaip kad buvo galvojama anksčiau.

Skystasis membranos modelis išvystytas remiantis termodinaminiais didžiųjų molekulių elgsenos principais. Šie principai galioja bet kokiai ištirpintų vandeningame skiedinyje didžiųjų molekulių sistemai. Šiuos principus apsprendžia vandenį pritraukianti ir jį atstumianti fosfolipidų bei amino rūgščių savybė. Gerai žinoma, kad riebalinės rūgštys su vandeniu labai sunkiai susimaišo (jame netirpsta). Kad perkelti vieną metano dujų molekulę iš organinio skysčio į vandenį, reikia sunaudoti 2.6 didžiųjų kalorijų laisvos energijos. Taip pat labai sunku vandenyje tirpstančias chemines medžiagas perkelti į organinį skiedinį (gliciną perkelti iš vandens į acetoną reikia sunaudoti net 6.0 kal. laisvos energijos). Iš to aiškėja kodėl baltymų ioninės galūnės membranoje pasirenka vandeningą aplinką, ir kodėl fosfolipidų "uodegos" iškyla iš vandeningos aplinkos, palikdamos joje savo "galvas", kurios vandenyje tirpsta. Kaip tik dėl šių termodinaminių ypatybių (kad sunaudoti kaip galima mažesnę kiekį laisvosios energijos) yra būtina patenkinti vandenį pritraukiančias (hydrophilic) ir vandenį atstumiančias (hydrophobic) baltymų bei fosfolipidų savybes. Gi tam tėra tik vienintelis kelias — būtent, membranoje riebalinių rūgščių "uodegas" sujungti su amino rūgštim arba su kitų riebalinių rūgščių "uodegomis". Tokia galimybė schematiniai parodoma antroje ir trečioje nuotraukoje.

Membranos baltyminių medžiagų savybės

Membranos baltymines medžiagas galima suskirstyti į dvi rūšis: a) struktūriniai svarbias (integralines) ir b) struktūriniai nebūtinai (periferines). Periferiniai baltymai nedalyvauja membranos struktūroje, o yra tik prie jos prijungti lengvai atpalaiduojamu junginiu (elektrostatiniu būdu), pav. cytochrome C, ar baltymų rūšis — "spectrin" iš raudonųjų kraujo kūnelių membranos. Struktūriniai baltymai yra labai stipriai susijungę su lipidais ir netirpsta neutraliam (pH 7.0) vandeniniam skiedinyje. Struktūriniai bal-

PIEŠINYS No. 3. Schematinis trijų dimensijų membranos vaizdas. Lipidai joje sudaro bazę, integraliniai baltymai kur-ne-kur. Fiziologinėje temperatūroje lipidai yra ištirpintoj (ne kreptalinėj) formoj. Tas priduoja membranai dinamiškumą bei elastiškumą.

tymai yra įvairaus molekulinio dydžio ir, greičiausiai, nevienodos struktūrinės formos. Tas jų dydžio ir struktūrinis nevienodumas greičiausiai ir suteikia ląstelinei membranai daugelį galimybių atlikti įvairiausias cheminiai-fizines funkcijas. Viena tų struktūrinių baltymų savybių tai ta, kad jie užima globulinę — apvalią, o ne išdriksiai palaidą formą.

LIPIDAI MEMBRANOJE

Membranos fosfolipidai, kaip minėjau, sudaro dviejų molekulių sluoksnį (dvi-sluoksnį). Vėliausi daviniai rodo, kad tas fosfolipidų dvi-sluoksnis membranoje nėra ištisinis, bet su plyšiais. Tuose plyšiuose yra įsijungę globuliniai baltymai, kaip schematiniai parodyta antroje nuotraukoje.

Lipidai su lipidais ir baltymai su lipidais membranoje nėra vienodai sujungti. Greičiausiai vieni lipidai yra daug tamptiau sujungti su kai kuriomis baltyminėmis medžiagomis, negu kiti. Tas suteikia membranai dinamiškesnį charakterį.

Kas sudaro šios mozaikinės membranos pagrindą?

Schematiniame šios membranos modelyje (pirmoj nuotraukoje) negalime atsakyti kas — lipidai ar baltymai — sudaro šios membranos pagrindą. Joje nesimato kuris iš jų atlieka plytos, kuris ją sucementuojančios medžiagos funkcijas.

Singerio ir kitų mokslininkų vėliausios studijos rodo, kad funkcionalinės ląstelių membra-

nos struktūroje lipidai sudaro jos pagrindą (matrix). Naujieji spin-label, x-ray difrakcijos ir diferencialinės kalorimetrijos daviniai rodo, kad fiziologinėse sąlygose funkcionalinės ląstelės membranos lipidai yra skystoje, o ne kristalinėje formoje.

Jeigu membrana susideda iš integralinių baltymų, retkarčiais įterptų skystam pavidale lipidų matrix'on, tai jinau iš tiesų yra dviejų dimensių. Joje randasi skysto pavidalo baltymų agregatai, ištirpinti skystam riebalų dvi-sluoksnyje. Tokia mozaikinė struktūra yra ne statinė, o dinamiška. Tokioje membranos sistemoje struktūriniai baltymai turėtų išsiliesti į membranos matrix ir priimti tokią formą, kurią jai diktuoja riebalinės membranos tirštumas. Išimtis būtų sutinkama tik tokiais atvejais, kurių reikalautų ypatingai stiprūs ir specifiniai baltymų-riebalų junginiai. Bet kokia kita membranos organizacija padarytų ją tik statine. Statinėje membranoje, iš termodinaminio aspekto žiūrint, medžiagų susijungimas pareikalautų labai didelio kiekio laisvosios energijos, kaip antai, baltyminių medžiagų galūnėms iškilti iš lipidų ir susijungti su toliau esančiais baltymais. Taigi, jei baltymai, o ne lipidai sudarytų ląstelių membranos matrixą, tai tokia struktūra būtų labai nelanksti ir joje net baltyminės medžiagos negalėtų tarpusavyje susisiekti. Tik mozaikinė skysto membranos modelio forma, kur lipidai sudaro pagrindą, tegali patenkinti ląstelei statomus daugialyčių funkcinius reikalavimus. Tokį membranos modelį patvirtina ir daugelis kitų eksperimentinių davinių.

Kaip medžiagos praeina pro membraną?

Kaip minėjau, pagrindinė biologinė membranos struktūra susideda iš phospholipido dvi-sluoksniu. Jo "uodegoje" esančios riebalinės rūgštys nepraleidžia vandeniniame skiedinyje ištirpusių medžiagų. Šalia tos rūšies užtvankos yra ir kita. Žmogaus ląstelėse kaliaus kiekis yra virš 100 kartų daugiau koncentruotas negu jo kraujyje, gi azoto kiekis, atvirkščiai, yra žymiai aukštesnis kraujyje negu ląstelėse. Tad ir šios rūšies cheminių medžiagų perkėlimas per membraną sudaro problemą. Jai išspręsti veikia taip vadinamo "aktyvaus transporto" metodas. Jame naudojami specialūs baltymai — "pernešėjai" rolėje (carrier proteins). Kad sėkmingai savo pareigas atliktų, baltyminiai pernešėjai turi turėti galimybę laisvai judėti membranoje. Jeigu membranos riebalinės rūgštys būtų kristalinėje formoje, jos ne-

būtų lanksčios ir tuo neleistų pernešėjui laisvai joje sukinėtis. Dėl tos priežasties membranos lipidai turi būti skystoj formoj. Membranos phospholipidai turi dviejų rūšių riebalines rūgštis: pasotintąsias, kuriose visos anglies rūgštys turi prisijungę vandenilio atomų ir nepasotintąsias molekules, kuriose trūksta dviejų ar daugiau deguonim nepasotintų vandenilio atomų porų. To išdavoje du ar daugiau anglies atomų turi dvigubas jungtis (bonds).

Membranos veiksmingumo charakteristika didžia dalim priklauso nuo to, kokia yra jos riebalinių rūgščių forma ir ypatingai nuo to, kiek joje randasi tų nepasotintų anglies atomų. Antra, jei phospholipidų "uodegos" susideda tik iš pasotintų riebalinių rūgščių, tai jos membranos dvi-sluoksnyje yra sujungtos labai arti viena kitos ir tas priduoda membranai dideli nelankstumą. Gi nepasotintų riebalinių rūgščių junginys membranoje suteikia joms daug didesnę lankstumą (skystingumą). Vokiečių mokslininkų daviniai rodo, kad biologinės membranos, kurių lipidai yra sujungti su nepasotintom riebalinėm rūgštim, chemines medžiagas praleidžia net 20 kartų greičiau už tas membranas, kuriose phospholipidai yra sujungti su pasotintom riebalinėm rūgštim. Šie bandymai rodo, kad membranos funkcionavimas didžia dalim pareina nuo jos riebalinių rūgščių skystingumo (fluidity).

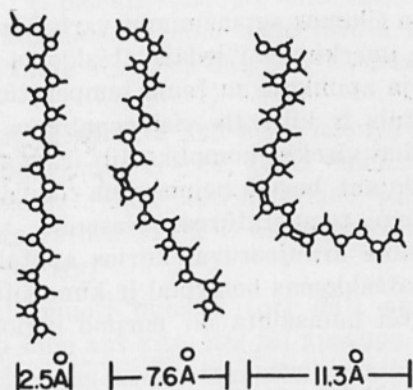
Dirbtinės, bet biologines ypatybes turinčios membranos

Ląstelių membranos cheminei sudėčiai, struktūrai bei jos funkcijai geriau pažinti mokslininkai vartoja dirbtines membranas. Šiuo metu yra įmanoma tokias membranas sudaryti iš specifinių baltymų bei lipidų. Galima net tų membranų sudėtį kaitalioji. Dirbtinai sudarytos membranos yra labai panašios į biologines membranas. Jos pajėgia normaliai funkcionuoti bei normaliai reguliuoti savo vidujinių cheminių medžiagų paskirstymą. Jos taip pat pajėgia normaliai reaguoti į išlaukinį stimuliavimą. Tokios dirbtinai sudarytos ląstelių membranos labai daug prisideda prie tikslaus ir detalaus išaiškinimo jų veiklos mechanizmo. Šis metodas ypatingai daug pasitarnauja išaiškinti jas veikiančių fizinių jėgų įtakas. Fizinių jėgų įtaka yra dvejopa: a) išvidinė, veikianti į membranoje esančių medžiagų tarpusavyo santykiavimą ir b) išlaukinė, už membranos esančių elementų, (K, Ca⁺⁺, ATP, fizinių jėgų) įtaka veikianti į išvidinių medžiagų santykiavimą membranoje.

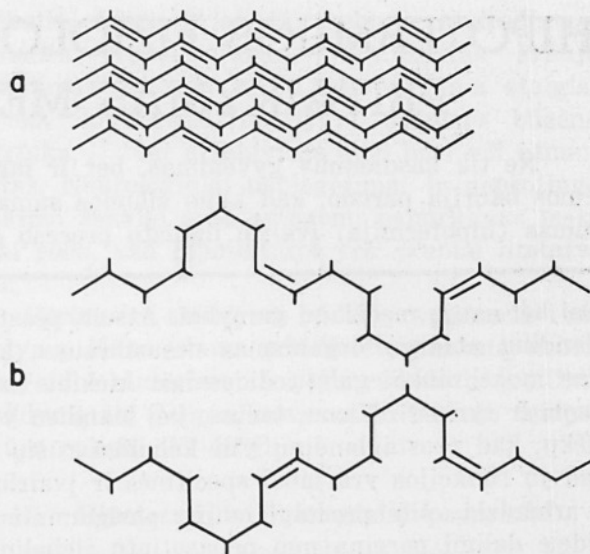
Panašių studijų pagalba Toronto Universiteto mokslininkų grupei 1972 metais pavyko įrodyti, kad cholesterolis gali reguliuoti kai kurių fosfolipidų dvi-sluoksnius membranoje; gi į kitus fosfolipidus jis turi mažai įtakos. "Spin-label" technikos pagalba jie įrodė, kad cholesterolio padidėjęs kiekis membranoje gali suvaržyti jos elastingumą. Biologinės membranos elastingumo sumažėjimas veda į ląstelės cheminių medžiagų praleidžiamumo sumenkėjimą. Praleidžiamumui sumažėjus, ląstelė gali nebegauti jai normaliai reikalingų medžiagų ir vietoje jų pradeda rinktis "nenormalios" medžiagos. To pasekoje ląstelės funkcija pasikeičia. Masinis ir ilgalaikis ląstelių funkcijų pasikeitimas, žinoma, gali vesti į kliniškes komplikacijas.

Cholesterolis sumažina ląstelės membranos elastingumą tik tuomet, kai jis membranoje susijungia su fosfolipiduose esančiom pasotintom riebalinėm rūgštim (saturated FA). Priešingai, cholesterolio įtaka į ląstelės elastingumą žymiai sumažėja, ar net visai išnyksta, jeigu jis membranoje yra sujungtas su fosfolipidais, kurie turi nepasotintas riebalines rūgštis (polyunsaturated FA).

Šis kanadiečių mokslininkų studijos principas jau seniau yra paremtas daugelio kitų studijų. Kad čia stipriai veikia struktūrinės-fizinės įtakos, taip pat nesunku suprasti, prisiminus struktūrinius skirtumus tarp pasotintų ir nepasotintų riebalinių rūgščių. Vaizdumo dėliai juos pateikiu fotografijoje (ketvirtoje ir penktoje) schematiniai.

PIEŠINYS No. 4. Riebalinių rūgščių schematinis piešinys pagal skalę. Jų tikrasis plotis ($\text{Å}^\circ = \text{Armstrongo vienetais}$) priklauso nuo to, kiek juose yra deguonim nepasotintų vandenilio atomų. Kairėje — stearinė, C18:0, rūgštis (pasotinta = 2.5Å°). Viduryje — oleinė — C18:1 (vienu atomu pora nepasotinta = 7.6Å°). Dešinėje — linolinė, C18:2 (dviem atomų porom nepasotinta = 11.3Å°).

PIEŠINYS No. 5. Schematiniai pavaizduotas riebalinių rūgščių susigrupavimas. a) arti viena kitos susiklosčiusios "trans" — riebalinės rūgštys. Panašiai gali susigrupuoti ir pasotintos rūgštys, b) Laisvai ir tarpais toli viena nuo kitos tegali sueiti nepasotintos riebalinės rūgštys.

BAIGIAMOSIOS PASTABOS

Šių schematinių piešinių pagalba nesunku įsivaizduoti, kad biologinė membrana, kurios lipidai sujungti su nepasotintom riebalinėm rūgštim, yra daug lankstesnė ir pro ją cheminių medžiagų pasikeitimas vyks daug lengviau ir greičiau, negu pro tokią membraną, kurios dauguma lipidų junginių susidės vien tik iš pasotintų riebalinių rūgščių. Taip pat ji gali pagaminti vienu anglies atomu nepasotintas (monounsaturated) riebalines rūgštis. Žmogaus organizmas gali pats pasigaminti pasotintąsias rūgštis. Jis tačiau pats negali pasigaminti linoleinės rūgšties. Pastaroji yra 18 anglies atomų ilgio ir turi dvi nepasotintas jungtis (polyunsaturated). Linoleinė rūgštis dėl to dar yra vadinama gyvybei būtina (essential fatty acid). Iš jos pats organizmas gali pagaminti arachidoninę rūgštį (C-20:4). Pastaroji tarnauja hormonų bei prostaglandinų gamybai. Prostaglandinų reikšmė biochemijoje yra nepaprastai didelė. Deja, apie juos šiuo metu dar labai mažai žinoma, nors jų tyrimai augo neįspasakytu tempu — gal greičiau, negu bet kurioj kitoj biocheminių mokslų srityje. Prostaglandinų tyrime daug padeda nauji analitiniai metodai, ypatingai chromatografijos srityje. Gi tyrimų pažangą apsunkina tas faktas, kad prostaglandinus organizmas pasigamina tik tuomet, kai jų prireikia cheminių medžiagų kontrolei, jų skaldy-

HIPOTERMIJOS FIZIOLOGINIAI PADARINIAI IR JOS PRITAIKYMAS MEDICINOJE

Dr. DOMAS JASAITIS

Ne tik kasdieninis gyvenimas, bet ir medicinos istorija parodo, kad kūno šilumos sumažinimas (hipotermija) įvairių liguistų procesų gy-

mui bei naujų medžiagų gamybai. Atseit, prostaglandinų atsargų organizmas nesusikrauna, kurias mokslininkai galėtų didesniais kiekiais izoliuoti ir tyrinėti. Viena, tačiau, jau šiandien yra aišku, kad prostaglandinų yra keliolika rūšių ir kad jų funkcijos yra labai specifinės ir įvairios. Svarbiausia, šių prostaglandinų pasigaminimas didele dalimi pareina nuo nepasotintų riebalinių rūgščių (polyunsaturated FA) rūšies. Kaip minėjau, organizmas, linoleinės rūgšties pagaminti negali. Ją turi gauti iš dietos. Bandymuose su gyvuliais, mano laboratorijoje esame įrodę, kad organizmas, negaudamas pakankamai linoleinės rūgšties, pats pradeda gaminti nepasotintąsias rūgštis. Tad vietoj arachidoninės, turinčios keturius nepasotintus anglies atomų junginius (reikalingos hormonų ir prostaglandinų gamybai), jis pasigamina eichosatrienoinę rūgštį, kuri turi tik tris nepasotintus anglies atomus (C20:3). Mes jau turime davinių (šiuo metu dar mokslinėje spaudoje nepaskelbtų), kad organizmas eichosatrienoinę rūgštį negali paversti į organizmui reikalingus prostaglandinus. Šioje srityje atsiveria nauji keliai lipidų reikšmei ir jų įtakai metabolinio proceso reguliavime.

Kiti mūsų laboratorijos daviniai (Butkus et al, *Lipids* 5: 896, 1970; *J. Expt. Mol. Pathol.* 16: 311, 1972; *Ibid* 17: 55, 1972; *Atherosclerosis* 15: 307, 1972), aiškiai rodo, kad aukštas pasotintų riebalinių rūgščių ir cholesterolio kiekis padidina raudonųjų kraujo kūnelių (erythrocytes) ląstelinės membranos praleidžiamumą cheminėms medžiagoms (NaCl) ir padaro jas labai neatsparias (fragile). Mūsų daviniai taip pat įrodė, kad pasotintosios vidutinio ilgumo riebalinės rūgštys (medium chain saturated F.A.) sujungtos su cholesteroliu gali vienu metu bėgyje sukelti kraujo indų ligą (raised lesions) net tokiam atspariam gyvulyje kaip šuo. Jame iki šiol niekam nebuvo pavykę šios ligos sukelti vien aukšta cholesterolio dieta. Tam dar reikėjo arba chirurginiu būdu pašalinti liauką, arba vartoti chemikalą, kuris organizme pakeistų riebalų metabolizmą (hypothyroidism).

dymui yra labai paplitęs ir nėra naujų laikų atradimas.

Ji buvo žinoma Cl. Galenui (131-200) ir šešto šimtmečio garsiam gydytojui Al. Trolles¹.

Škotijos chirurgas James Currie ištraukė ją iš apdulkėjusių idėjų archyvo. 1797 m. jis padarė Londono Karališkajai Chirurgų Sąjungai pranešimą: **Medical Reports on the Effects of Water, Cold and Warm as a Remedy in Fever and other Diseases**. Currie technika padaryti hipotermiją buvo nesudėtinga: įmerkti pacientą į kubilą atšaldyto sūraus vandens. Taip buvo gydomi visų rūšių ligoniai. Šalia išgijimų, buvo daug nesėkmes. Tad nenuostabu, kad hipotermija vėl buvo primiršta. Ją atgaivino Smith ir Fay, 1938 m. pradėję gydyti vėžį². Lewis bei Taufic (1953) ir Swan (1955) ją padarė širdies chirurgijos meno dalimi. Hipotermija dabar, kaip James Currie laikais, tapo panacea ir ją bnda naudoti įvairiausioms ligoms gydyti.

Hipotermija yra suskirstoma į viso kūno hipotermiją su ekstrakūne kraujosruva; viso kūno hipotermiją be ekstrakūninės kraujo apytakos ir vietinę hipotermiją. Hitchcock, atsižvelgdamas į kūno atšalimo laipsnį, hipotermiją suskirsto: švelni — 34-36°C, vidutinė — 28-33°C, žema — 17-27°C, ir gili — 4-16°C.³

I. Hipotermijos technika

Kūno šilumos sumažinimui vartojami įvairūs metodai: įmerkimas į ledais atšaldomą vandenį, ekspozicija aplinkoje su žema temperatūra, apdėjimas ledais ir kiti. Jie visi nepatogūs, nepraktiški, lydimi visokių komplikacijų ir, svarbiausia, juos naudojant, beveik neįmanoma tiksliai kontroliuoti kūno temperatūros. Neseniai sugalvota ekstrakūninė kraujosruva, kurios apytakoje yra įjungtas atšaldomas betarpiai ir kūno šiluma gali būti greitai numažinta iki norimo lygio.

¹ R. H. Major, *Classic Descriptions of Diseases*, Springfield, Ill., 1950.

² Smith ir Fay, *Observations on human beings with cancer maintained at reduced temperatures of 75° to 90° F*, žr. *American Journal of Clinical Pathology*, 1940, 10, 1-11.

³ Hitchcock ir kiti, *Use of prolonged moderate hypothermia in post operative care*, žr. *Archives of Surgery*, 85, 1962, 549-556.

Skrandžiui atšaldyti įvedama į jį skrandžio formos pūslė, turinti įvedamą ir išvedamą vamzdelį. Atšaldyto alkoholio ir vandens mišinio cirkuliacija atšaldo skrandžio sienelės iki 15°C. Tuo metodu bandoma gydyti viršutinės skilvio dalies kraujavimai ir kai kurios rūšys dvylikpirštės žarnos žaizdų.

Paplitęs, paprastas, patikimas metodas, padaryti kūno paviršiaus atšaldymą, yra antklodė nupinta iš vamzdelių spiralių, kuriais srovėna atšaldytas alkoholio-vandens mišinys. Į apytaką yra įjungtas šilumos keitiklis termostatas. Jei paciento šiluma nukrinta žemiau nustatyto lygio, tai šildymo prietaisas įsijungia automatiškai. Tokio atšaldytuvo yda yra jo lėtas veikimas. Jo mažas efektingumas priklauso nuo to, kad odoje ir kūno paviršiuje yra tik smulkūs kraujo indai, kuriais teka nedaug kraujo. Šaldymui prasidėjus, tie indai susiaurėja. Srovenančio kraujo kiekis dar labiau sumažėja. Be to, hipotermijos pradžioje, organizmas bando išlyginti šilumos nuostolius raumenų drebuliu. Tik jau vėliau odos kraujagyslės išsiplečia, atšalimas vyksta greičiau, bet kūno vidaus temperatūra vis tiek yra gerokai aukštesnė už kūno paviršiaus šilumą.

Kad nebūtų drebulio reflekso yra duodamas chlorpromazinas: 0,5-1,0 mg hipotermiją pradėdant ir 0,5 mg/kg po 4-6 valandų. Anksčiau tam reikalui vartota barbituratų junginiai. Dabar jų vengiama, nes jie sukelia visuotinę organizmo depresiją.

Pacientas guldomas ant šaldančio prietaiso ir kitu tokiu apklojamas. Alkoholio-vandens mišinys 6-10°C paleidžiamas sroventi šaldymo prietaisų vamzdeliais. Ligonio temperatūra matuojama žemutinėje stemplės dalyje arba tiesioje žarnoje.

Reikia prisiminti, kad kūno šiluma, ir šaldymą nutraukus, dar krenta. Todėl šaldančio skysčio srovenimą reikia nutraukti jau tuomet kai kūno temperatūra yra 2°C aukštesnė už norimą pasiekti jos lygį.

Hipotermuoti ligoniai turi būti apverčiami nuo vieno šono ant kito, nes tai apsaugo nuo pragulų ir pagerina kvėpavimą. Reikia atkreipti dėmesį į sekrecijų susitelkimą kvėpuojamoje gerklėje ir bronchuose. Dažnai prisieina padaryti tracheotomiją.

Blair⁴ ir kiti išskaičiuoja sąlygas, kurios nulemia ligonio atšaldymą. Svarbiausios iš jų yra:

⁴ E. Blair ir kiti, *Physiologic rationale for hypothermia in septic shock*, žr. *S. Forum*, 13, 1962, 20-22.

drebulio, kurio prieš tai nebuvo, atsiradimas; sąmonės prašviesėjimas; stabilizuotas kraujo spaudimas pradeda kristi, kūno šiluma staigiai pašoka iki karščiavimo lygio, sąmonės būseną sutrinka, — tai atšaldymas turi būti vėl atnaujintas. Neurologiniai pablogėjimai ir neprotingo veikimo ženklai arba smegenų paburkimas įsakmiai rodo, kad hipotermija yra skubiai atstatytina.

Geriausias atšildymo būdas yra nutraukti atšaldymą. Kūno šilumą grįš iš lėto į normą, nebūs jokių odos nudegimų. Jei yra reikalo pagreitinti atšildymą tai galima srovenančio mišinio temperatūrą pakelti iki 40°C.

II. Hipotermijos fiziologiniai padariniai

Sveiko žmogaus kūno šiluma yra 37°C, arba 96,6°F. Gyviai saugo savo kūno šilumą pagalba termotaksinių nervų mechanizmo, kuris palaiko pusiausvyrą tarp šilumą gaminančių ir šilumą eikvojančių procesų. Tą labai sudėtingą darbą vairuoja šilumą reguliuojantis centras, esąs hipotalume. Organizmo šilumą dirbtinomis priemonėmis sumažinus, vyksta įvairūs fiziologiniai kitimai. Visuomet reakcijų sulėtėjimas. Jis nėra vienodas įvairiuose organų sistemose.

Metabolizmas. — Jo intensyvumas yra proporcingas kūno temperatūrai: jai mažėjant, jis atitinkamai lėtėja. Prie 32°C deguonies suvartojimas sumažėja 33%, o prie 28°C net 50%.⁵

Deguonies naudojimo sumažėjimas atsiranda ne dėl to, kad jis narveliams nepasiekiamas arba, kad jie nesugeba jo suvartoti. Tai yra tik metabolizmo greičio sulėtėjimo narveliuose pasekmė. Nėra akivaizdu, kad hipotermija sukelia narveliuose anoksiją arba sugriauna santykį tarp deguonies tiekimo ir sunaudojimo narveliuose. Kūno šilumai mažėjant, kvėpavimas lėtėja. Jai nukritus žemiau 27°C, jis tampa toks, kaip žiemojančių gyvulių. Deguonies sunaudojimui sumažėjus, krenta anglies dvideginio gamyba. Kvėpavimo tūrio mažėjimas priklauso nuo padidėjusio tirpumo (solubility) kraujo plazmoje CO₂ ir nuo to, kad CO₂ gamyba mažėja greičiau nei O₂ įsiurbimas.⁶

Centrinė nervų sistema. — Smegenys nuodoja hipotermijos metu žymiai mažiau deguonies. Normaliai smegenų šiluma yra 1°C žemesnė už kūno vidaus temperatūrą. Atšaldant arba atšildant

⁵ Bigelow ir kiti, *Oxygen transport and utilization in dogs at low body temperature*, žr. *American Journal of Physiology*, 160, 1950, 125.

⁶ E. Blair, *Clinical Hypothermia*, New Yorkas, 1964.

kūną smegenų temperatūra nekinta tuo pačiu greičiu. Vartojant kūno paviršiaus atšaldymo techniką smegenų šiluma yra 1-2°C didesnė už kūno temperatūrą. Tačiau, taikant kraujosruvos atšaldymą tasai skirtumas įvairuoja tarp 4-12°C.

Yra patirta, kad kraujosruvos sustabdymas 3 min. nesužaloja smegenų. Tačiau, jei jos sustabdymas užtrunka bent 6 min., įvyksta, dėl atsiradusios anoksijos CO₂, sunkūs metaboliniai sutrikimai. Padidėja pCO₂, ir pieno rūgštis serume, ir sumažėja pH ir pO₂. Prie 28°C kraujosruvos sustabdymas 10 minučių padaro reikšmingus suardymus. Gilios hipotermijos būsenoje (14-8°C) kraujosruvos išjungimas 45 min. nesukelia metabolinių pakitimų. Tačiau jai užtrukus 60 min. vėl pradeda reikštis hipoksiški (deguonies stokos) sutrikimai.⁷

Suminėti duomenys gauti betiriant normoterminius gyvulius. Hitlerio laikais Dachau koncentracijos stovykloje hipotermijos tyrimam buvo naudojami gyvi žmonės. Juos įmesdavo į didelį kubilą vandens, kurio temperatūra svyravo 2,5-12°C (36,5-53,6°F). Atitinkamai pritvirtintas gelbėjimo ratas neleisdavo tiriama prigerti. Kai kurių tiriamųjų sprandas ir pakaušis irgi būdavo apsemti ledinuoto vandens. Kūno šilumai (ji buvo matuojama skrandyje ir tiesioje žarnoje) nukritus iki 32°C (89,6°F), tiriamasis paprastai netekdavo sąmonės. Jei kūno šiluma buvo numažinama iki 28°C (82,4°F), tai atgaivinimo pastangos būdavo bergždžios, ir tiriamasis, beveik visada mirdavo. Lavonų skrodimas parodydavo apie 500 cc skysto kraujo kaukuolės ertmėje. Tik išimtinai retai kas išgyvendavo kūno atšaldymą iki 25°C. Atgaivinimas nevisuomet būdavo sėkmingas, nes išimto iš vandens šiluma, nežiūrint visų gelbėjimo pastangų, vis dar kurį laiką mažėja. Tik labai skubus atšildymas duodavo daugiau vilčių.

Smegenų atšalimas 1°C sumažina deguonies sunaudojimą 6,7%. Panašiai mažėja ir kraujo tekėjimas į smegenis. Didėja kraujo lipnumas ir kraujo indų pasipriešinimas. Smegenų žievės kraujo indai susiaurėja 30% prie 30°C temperatūros.⁸

Spaudimas smegenų venose ir nugaros smegenų kanale mažėja maždaug 5-6% kiekvienam temperatūros nukritusiam laipsniui. Smegenų tū-

⁷ E. Blair, Ten pat.

⁸ Gurdjian ir kiti, Hypothermia and pial circulation, žr. Journal of Neurosurgery, 17, 1960, 610.

ris sumažėja 4,1%. Kaukuolės ertmė padidėja net 32% prie 25°C kūno temperatūros.⁹

Širdis ir kraujo indų sistema. — Kūno atšaldymą pradėjus, laikinai pakyla kraujo spaudimas, kuris išnyksta pasiekus 28°C temperatūrą. Tuomet prasideda kraujo spaudimo kritimas, ir prie 25°C jis sumažėja 10-20 mm Hg. Jei hipotermija užtrunka ilgiau 4 val., tai arterinis slėgimas vėl pradeda kristi.¹⁰

Centrinių venų spaudimas pradžioje irgi kyla, bet šilumai nukritus iki 30°C, jis mažėja. Ilgainiui kraujas susitelkia venų rezervuare.

Reikšmingi pakitimai įvyksta širdyje. Širdies plakimas retėja ir išstumiamo kraujo kiekis mažėja, hipotermijai gilėjant. Atrodo, kad širdis jėgingiau susitraukia sistolėje, o diastolė tampa kiek ilgesnė. Širdies raumens spalva ilgai nekinta.¹¹ Mes žinome, kad skilvelių raumenų masė nevienoda. Todėl jos nevienodai atšąla ir gana dažnai prie 28-20°C prasideda skilvelių virpėjimas-drebuly. Prileidžiama, kad tas grėsmingas reiškinys yra anoksijos, myokardą stimuliuojančių vaistų ir, gal būt, atliekamų širdyje manipuliacijų padarinys. Tai sudaro didelio susirūpinimo chirurgams. Deguonies suvartojimas širdyje mažėja lėčiau, nei kituose organuose. Tasai skirtumas užtrunka tol, kol kūno šiluma nukrenta žemiau 20°C. Tuomet staiga susilpnėja širdies veikla ir tuo pačiu laiku, deguonies sunaudojimas.

Kraujosruvą vainikiniuose induose sumažėja. Įdomu, kad jie, kūno šilumai pradėjus kristi, išsiplėčia. Atrodo, tuo būdu, bandoma palaikyti normalų kraujo tekėjimą ir aprūpinimą deguonim.

Hipotermija sulėtina laidumo greitumą per atrioventrikuliarinį mazgą.

Šilumai nukritus žemiau 28°C dažnai atsiranda aritmija, pavyzdžiui, perankstyvas skilvelių susitraukimas ir skilvelių tachykardija, o kūnui dar labiau atšalus, prasideda skilvelių fibriliacija.

Elektrokardiograma irgi pakinta: padidėja P-R tarpas, pradinį QRS amplitudės pakilimą seka kritimas. QRS kompleksas tampa platesnis ir Q-T

⁹ Rosomoff ir Gilbert, Brain volume and cerebrospiral fluid pressure during hypothermia.

¹⁰ Blair ir kiti, A study of the cardiovascular changes during cooling and rewarming in human subjects undergoing total circular occlusion, žr. Journal of Thoracic Surgery, 33, 1957, 707.

¹¹ H. S. Bader, Work capacity of the hypothermic heart, žr. American Heart Journal, 63, 1962, 839.

intervalas pailgėja. S-T segmentas nekinta vidutinio laipsnio hipotermijoje.¹²

Hipotermijos pradžioje periferiniai kraujai indai susitraukia, o giliau gulinčios skeletinių raumenų kraujagyslės išsiplečia. Tuo būdu siekiama sutaupyti šilumą. Tačiau indų susitraukimas greitai dingsta, o periferiniai kapiliarai išsiplečia. Tuomet spartėja šilumos išspinduliavimas ir kritimas. Širdies veiklai sumažėjus, kraujas susitelkia periferijoje.¹³

Kraujas ir limfa. — Hipotermija padidina hematokritą ir kraujo lipnumą. Atsiranda leukopenija ir trombocitopenija. Kraujo lentesės su laiko kepenos, blužnis ir kaulų smegenys.¹⁴

Leukocitai šliejasi prie kraujagyslių vidaus. Jų fagocitozė mažėja. Gilioji hipotermija sustabdo mieloidinių narvelių brendimą. Limfos sruvenimas lėtėja, o leukocitų skaičius joje mažėja. Dėl to sumažėja kūno apsigynimo mechanizmai.

Kvėpavimo sistema. — Anestezija ir įvairūs slopinantys vaistai labai apsunkina kvėpavimo proceso tyrimą hipotermijos būsenoje. Kvėpavimo greitis ir gylis hipotermijos pradžioje padidėja, bet vėliau sumažėja. Tačiau, hipotermijai užsitęsęs ilgiau, alsavimo tvarka ir dujų sumaišymas grįžta į normą. Helio išplovimo kreivės tai įrodo. Anotinė negyva ertmė ir fiziologinė negyva ertmė padidėja, bet alveolų negyva ertmė nejasikeičia.¹⁵ Plaučių prisitaikymas prie naujų sąlygų nesutrunka iki 29°C. Plaučių sugebėjimas išsiplėsti nežymiai sumažėja, bet pajėgumas pernešti O₂ ir CO₂ beveik nepakinta.

Hipotermija prislegia periferinius ir centrinus chemoreceptorius, todėl organizmo reakcija į anoksiją (deguonies stoką) ir hiperkarbiją (CO₂ perteklių) yra sutrikus.

Elektrolitai ir rūgščių-šarmų pusiausvyra. — Hipotermiškoje būsenoje sumažėja kraujo serume kalio kiekis. Prileidžiama, kad kalio ionai susitelkia narveliuose. Plazmos natris ir chloridai nekinta.

¹² Blasius ir kiti, On cardiac electrophysiology in hypothermia, žr. *Experimental Medicine and Surgery*, 19, 1961, 258.

¹³ T. Lewis, Observations upon reaction of the vessels of the human skin to cold, žr. *Heart*, 15, 1930, 177.

¹⁴ Wilson ir kiti, Blood studies in the hypothermic dog, žr. *Surgery*, 43, 1958, 979.

¹⁵ Severinghaus ir kiti, Alveolar dead space and arterial to endtidal carbon dioxide during hypothermia in dog and man, žr. *Journal of Applied Physiology*, 10, 1950, 349.

Hipotermija įtakoja daugelio kitų organų veikimą. Ji sumažina skrandžio ir žarnų judrumą ir druskos rūgštis bei pepsino gamybą.

Hipotermuotų pacientų išskiriamo šlapumo kiekis yra padidėjęs. Kanter pastebėjo glomerulų sumažėjusį filtravimo greitį ir sumažėjusią toberalinę reabsorciją.¹⁶

Hipotermija slegia antinksčių ir skydo liaukos veikimą. Hipotermijos būsenoje širdis yra labiau jautri epinefrinui, o reakcija į norepinafriną sumažėja.

III. Pritaikymas medicinoje

Senovėje Graikų medicinoje buvo įsigalėjęs posakis:

Ko negydo vaistai — gydo peilis,
ko negydo peilis — gydo ugnis...

Dabar reikia jį papildyti dar vienu sakiniu: "Ko negydo ugnis — gydo šaltis", nes hipotermija yra plačiai ir sėkmingai naudojama, kaip savystovė ar pagalbinė gydymo priemonė.

Daug medžiagos apie hipotermiją ir jos vartojimą terapijoje, randame Dr. F. F. Nealon ir Dr. St. Gosino apžvalginėje studijoje.¹⁷ Jos medžiaga naudota ir šiam straipsniui.

Širdies sustojimas. — Širdies sustojimas yra *per se* pavojingas įvykis. Tačiau jo ūminė ir grėsminga pasekmė yra smegenų hipoksija, atsirandanti dėl kraujosruvos nutrūkimo. Širdies atgaivinimas bus tik tuomet sėkmingas, jei tiekimas deguoningo kraujo smegenims bus atstatytas prieš juose nepataisomų sutrikimų atsiradimą. Nes kartais, nepaisant labai greito širdies atgaivinimo, ligonis neatsipeikėja ir net kiek vėliau miršta.

Smegenų audiniai reaguoja į deguonies stoką paburkimu ir karščiavimu.

Williams ir Spencer (1958), nesutikdami su tokia prielaida, keletai ligonių, gavusių širdies sustojimą, tuoj padarė jiems hipotermiją. Jau ir tuo laiku ligoniai akivaizdžiai rodė sunkius neurologinius sutrikimus, atsiradusius anoksijos pasekmėje. Jų vyzdžiai buvo išsiplėtę ir nukreipti į vieną tašką. Buvo išaiškėjęs ir padidintas ekstensorių tonusas su ekstensorių mėšlungiu ir refleksais. Jiems išbuvus 72 val. hipotermijoje, įvyko žymu klinikiškas pagerėjimas. Visi ligonys išliko

¹⁶ G. S. Kanter, Renal clearance of sodium and potassium in hypothermia, žr. *Canadian Journal of Biochemistry*, 40, 1962, 113.

¹⁷ The Medical Clinics of North America, 49 vol., Philadelphia-London 1965.

gyvi ir išvyko į namus. Jų bandymai su gyvuliais irgi buvo sėkmingi. 83% šunų, atgaivintų po širdies sustojimo ir gydytų hipotermija pasitaisė. Be hipotermijos buvo išgelbėta tik 23%.¹⁸

Atgaivinus širdies veikimą, tuoj pat pradedamas kūno atšaldymas. Hipotermija padaroma kūno paviršiaus atšaldymu. Šiluma numažinama iki 32°C ir palaidoma tame lygyje iki ligonis atgauna sąmonę.

Galvos trauma. — Smarkus, bukas smūgis į kiaušą dažnai sukelia smegenų paburkimą. Jei jis didesnės apimties, tai sužeistas netenka sąmonė, prasideda mėšlungis ir proto nekontroliuojami veiksmai. Prie rutininės gydymo schemos yra pravartu prijungti vidutinę hipotermiją. Ją reikia pradėti ne vėliau 3 val. po sužalojimo. Vėlavimas mažina jos terapeutinį veiksmingumą. Jei atšaldymas pradedamas 6 val. po sužeidimo, tai išgyjančių skaičius nukrenta nuo 100% iki 50%.

Pakanka vartoti 32°C kūno paviršiaus atšaldymą. Hipotermijos būseną palaikoma tol kol grįžta pilna sąmonė, stabilizuojasi širdies ir kraujo indų sistema ir išnyksta proto nesaistoma elgsena.¹⁹

Septiškas šokas. — Blair ir kiti tyrė hipotermijos naudingumą dirbtinai sukeltos šunyse septinio šoko gydyme. Tačiau jų visi bandomieji gyvuliai žuvo. Maža paguoda, kad atšaldyti gyvuliai gyveno kiek ilgiau. Atšaldyti šunys turėjo palankesnę arterioveninę O₂ santykį, sumažėjusį plazmoje pieno rūgšties kiekį ir padidėjusį pCO₂.

Žinoma, sumažėjusioje kūno šilumoje bakterijų dauginimasis yra natūraliai sutrukdytas. Todėl Eiseman pataria vartoti tokiems atvejais bakteriocidinius, o ne bakteriostatinius antibiotikus.²⁰ Hipotermijos vartojimas septinto šoko gydyme yra problematiškos vertės.

Karščiavimas. — Karščiavimas yra organizmo apsigynimo reakcija prieš įsiveržusius mikrobus ir jų nuodijantį veikimą. Tik labai aukštas karštis — 40,5°C (105°F), užsitęsęs ilgesnį laiką, gali sužaloti centrinę nervų sistemą. Bet ir šiais atvejais pakilusį karštį galima lengvai reguliuoti skaitlingų antpyretiškų vaistų pagalba

¹⁸ Williams ir Spenser, Clinical use of hypothermia following cardiac arrest, žr. *Annals of Surgery*, 148, 1958, 462.

¹⁹ Rosomoff ir kiti, Experimental brain injury and delayed hypothermia, žr. *Surgery, Gynecology and Obstetrics*, 110, 1960, 27.

²⁰ Eiseman ir kiti, Hypothermia and infection, žr. *Annals of Surgery*, 160, 1964, 994.

arba įvyniojant ligonį į paklodes, sumirkytas šaltame vandenyje, ir braukant kūno paviršių kempinėmis, prisisiurbusiomis alkoholio.

Atsitikus reikalui skubiai operuoti karščiuojančius vaikus, hipotermija gali būti naudinga. Numušus ligonio kūno šilumą iki 37-36°C prieš pat operacijos pradžią, sumažinama širdies sustojimo galimybė.

Neurochirurgija. — Kraujo indų užsikimšimui įvykus, padaryta hipotermija padeda smegenims ilgiau išlikti nesužalotiems. Ji įgalina chirurgą saugiau operuoti, nes kraujo tekėjimas į smegenis yra sumažėjęs. Smegenų sritys, kuriose yra lokalizuotos jau trūkusios ar dar nepalietos aneurizmos, ar arterioveniniai įgimti ar įgyti abnormalumai, hipotermijos metu relatyviai neturtingos krauju. Šiais atvejais hipotermija padeda tuojau po anestezijos padarymo. Naudojamas kūno paviršiaus atšaldymas iki 28-30°C. Hipotermija palaikoma visos operacijos metu. Kraujo tekėjimas į smegenis tose sąlygose gali būti be žalos nutrauktas net 8 minutes.

Širdies chirurgija. — Hipotermija buvo panaudota, operuojant širdį, pirmą kartą 1953 m. Ji buvo padaroma kūno paviršiaus atšaldymu iki 28-30°C. Tačiau ir šiose aplinkybėse buvo galima nutraukti kraujosruvą, nesužalojant smegenų, tik 6-8 min. Reikalingo operavimui laiko galima laimėti trumpam ją atstatant ir tuomet vėl ją nutraukiant daugiausia tris kartus. Tų 24 min. užtenka trumpoms operacijoms — tarpkilvelinės pertvaros defekto, įgimto pulmonarinio ar įgimto aortos susiaurėjimo pataisymui. Tačiau jo nepakanka sudėtingoms širdies operacijoms. Laiko problemą pavyko išspręsti kūno paviršiaus atšaldymą pakeičiant kraujosruvos vėsinimu, kuris leidžia, jei yra reikalo, numažinti kūno šilumą per labai trumpą laiką iki 10°C. Kraujosruva buvo padaroma ekstrakūrinė. Į kraujosruvą buvo įjungti siurblys ir šilumos keitiklis. Siurblys pumpuoja kraują per šilumos keitiklį (kuriame tekamo kraujo temperatūra numažinama arba pakeliamą iki norimo lygio) atgal į organizmą. Jei šilumai nukritus žemiau 28°C, atsirandą širdies aritmija arba jei ji sustoja, tai kraujosruvą palaiko siurblys. Šilumai nukritus iki 15-18°C, širdis paprastai sustoja plakusi. Prie tokios žemos hipotermijos neretai įvyksta smegenų ir kitoki sužalojimai. Kai kurių ligonių sustojusi veikti širdis nepradeda plakti ir kūno šilumą pakėlus iki normos. Nuomonės dėl neurologinių sutrikimų, jų rūšies, — laikini ar permanentiški, — ir kiekio, yra kontroversinės. Dubost, Blondeau ir Pivnica,

remdamiesi 200 padarytų operacijų patyrimu, tvirtina, kad jie rimtesnių neurologinių sužalojimų nepastebėjo.²¹ Drew ir Anders stebėjo tik atsitiktinius pooperatyvinius sutrikimus. Tačiau Bjork ir Hultquist pranešė 6 operuotų vaikų sunkius smegenų sužalojimus. Penki iš jų mirė. Jų nuomone, čia buvo kalta gili 10°C hipotermija ir labai staigus kraujo srovės atšaldymas.²² Panašią nesėkmę skelbia Egerton ir kiti. Iš 16 pacientų, turėjusių aortos vožtuvų operaciją, panaudojant 8-10°C gilią hipotermiją, daugelis gavo sunkius smegenų sužalojimus, o keturi iš jų mirė.²³

Drew patobulinta gilios hipotermijos technika labai sumažino pooperatyvinių neurologinių sutrikimų skaičių.²⁴ O. S. Tulbs, kuris yra Drew gilios hipotermijos žinovas, ir Belsey, padaręs su ta technika 200 atvertos širdies operacijų, irgi turėjo nepaprastai mažą skaičių širdies sustojimų ir smegenų sutikimų.²⁵ Tikra smegenų sužalojimo priežastis nėra tiksliai patirta. Greičiausiai jų yra kelios. Brierley ištyrė histologiškai smegenis 11 pacientų, mirusių po atvertos širdies operacijos laikotarpyje nuo 6 val. iki 11 dienų. Visuose buvo rasti ryškūs smegenų audinio sužalojimai. Histologiniai sužalojimai buvo židiniai.²⁶ Nevisuomet pavykdavo nustatyti tikslią smegenų sužalojimo etiologiją. Tačiau Brierley ir daug kitų mokslininkų galvoja, kad sužalojimų priežastimi yra oro embolizmas, o kitais atvejais anoksija ir putų embolai.

Pooperatyvinių komplikacijų kilmę ir prigimtį mokslininkai bandė išaiškinti ir pagrįsti bandymais su gyvuliais. Gauti patyrimai buvo ir čia kontroversiniai. 1966 m. J. B. Johnston ir kitų paskelbta studija atskleidė daug svarbių faktų apie gilios hipotermijos su ilgu kraujosruvos sustabdymu įtaką į šunis.

²¹ Dubost ir kiti, *Extracorporeal circulation during profound hypothermia with total prolonged circulatory arrest*, žr. *Journal of Cardiovascular Surgery*, 3, 1962, 286.

²² Bjork ir Hultquist, *Brain damage in children after deep hypothermia for open heart surgery*, žr. *Thorax*, 15, 1960, 284.

²³ N. Egerton, W. S. Egerton ir Kay, *Neurologic changes following profound hypothermia*, žr. *Annals of Surgery*, 157, 1963, 366.

²⁴ Personal Communication, žr. *Thorax*, 1966, 5 September.

²⁵ R. Belsey, *Personal Communication*, žr. *Thorax*, 1965, 398.

²⁶ J. B. Brierley, *Neurological findings in patients dying after open heart surgery*, žr. *Thorax*, 18, 1963, 291.

Šių bandymų išdavos parodė, kad gili 15°C hipotermija ir kraujosruvos sustabdymas vienai valandai yra organizmo be žalos pakeliami.

Gili hipotermija 10°, užsitęsianti tris valandas, nužudo apie 40% gyvulių, o likusieji 60% atsigatuna ir palieka ilgai gyvi. Tačiau du tos grupės šunys turėjo ekstensyvinius smegenėlių neurologinius sužalojimus.

Johnston ir kiti galvoja, kad gilios hipotermijos užtrukimas yra vienas iš svarbių veiksnių, žalojančių smegenis.

Jie taip pat teikia, kas O₂ ištekliai sunaudojami laike vienos valandos po kraujotakos sustabdymo.²⁷

Didelės reikšmės neurologinių sutrikimų atsiradime turi greitis, su kuriuo gilioji hipotermija įvykdoma. Dabar vartojama tik vidutinė hipotermija 28-30° drauge su širdies-plaučių prietaisu.

Vietinė hipotermija. — Ji naudojama su dideliu pasisekimu stemplės, skrandžio ir dvylikapirštės žarnos kraujoplūdžių sustabdymui.

Wangensteen su savo sugalvota technika minėtų organų sienelės atšaldyti iki 15°C. Tokia temperatūra palaikoma tol, kol kraujoplūdis sustoja. Paprastai užtenka kelių valandų.

Hipotermija nesustabdo kraujavimų, kurių priežastimi yra kraujo diskrazijos ar vėžinės kilmės žaizdos. Hipotermija vartotina tik tais kraujoplūdžio atvejais, kuriais ligonio sveikatos bendra būklė neleidžia daryti skubios operacijos.

Pasinešimas gydyti hipotermija dvylikapirštės žarnos žaizdą paskutiniu laiku labai atlyžo.

Baigiant dera suminėti, kad hipotermija buvo vartojama gydymui žarnų infarkto, hemoraginio pankreatito, hipertireoidizmo, apsinuodijimo smalkėmis ir net piktybinių navikų. Tačiau jos vartojimas šiuose atvejuose nedavė pakankamai gerų pasekmių ir neprigijo.

Mount Vernon, New York

²⁷ *Profound Hypothermia with Prolonged Circulatory Arrest — an Experimental Study*, žr. *Thorax*, 1966, 5 September.

TUBERKULIOZĖS KONTROLĖS KLAUSIMU

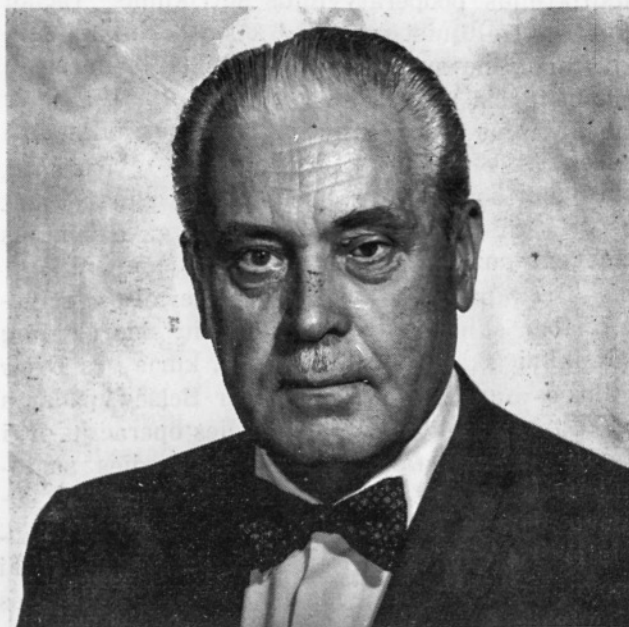
DR. JUOZAS PETRIKAS

Tuberkuliozė yra infekcinė liga, sukeliama *Mycobacterium tuberculosis*. Yra dar daugelis kitokių mycobakterijų, kurios mikroskopiškai visai panašios į tikrąsias tuberkuliozės bacilas ir kurios sukelia plaučių, liaukų ar kitų organų susirgimą visai panašų į tuberkuliozę. Jas galima atskirti, kol kas, tik iš jų kultūrų naudojant specialias bio-chemines reakcijas. Šių atypiškų mycobakterijų, su kuriomis dažniausiai susiduriama tuberkuliozės diagnozėje, yra šios pagrindinės grupės:

- 1) Foto-chromogeninės (M. Kansasii) arba Runyon I grupė
- 2) Scoto-chromogeninės — Ryon II grupė
- 3) Non-chromogeninės (Battey bacilos) — Runyon III grupė
- 4) Greitai augančios (Rapid growers) — Runyon IV grupė.

Susirgimai, sukelti šių bacilų, yra neužkrečiami ir dabar manoma, kad netikslu būtų vadinti juos tuberkulioze.

Tuberkulioze dažniausiai užsikrečiama įkvėpuojant ore suspenduotas bacilas, kurios pakimba ore lyg cigarečių dūmai kosint, čiaudant ar smarkiau juokiantis aktyvia tuberkulioze sergančiam asmeniui. Miglos dalelytės turi būti labai mažos (1-5 M), kad galėtų patekti į alveolarinius takus arba į pačius plaučių alveolas, kur liga ir prasideda. Iš kitų kvėpavimo takų dalių bacilos yra greitai pašalinamos ir ligos, paprastai, nesukelia. Daugeyjel kraštų (retai pas mus), infekcija gaunama geriant pieną ar vartojant kitus produktus iš tuberkulioze užkrėstų. Liga prasideda žarnų gleivinėje (mokuza) ir mezenterinėse liaukose. Kiek rečiau pasitaiko odos tuberkuliozė skerdyklų darbininkų ir patalogų tarpe. Yra atsitikimų užsikrėtimų tuberkulioze, darant burnos kvėpavimu atgaivinimo manevrą (mouth-to-mouth resuscitation). Svarbiausiai yra įdoktrinuoti pacientą, kad jis kosint, čiaudant ar juokiantis pridengtų savo burną ir nosį su minkšto popierio servetėle, kad jo išspiaudamos bacilos neapertų aplinkos oro. Be jokios baimės galima valgyti su ligoniu iš vienos lėkštės, galima naudoti net jo šakutę, galima su juo bučiuotis (bučiuojantis — nekvėpuoti!) galima paliesti (bet nemiegoti) jo lovą, skaityti jo laikraščius ar knygas. Jokių chalātų ar maskių nereikalinga! Po kontakto su ligoniu patartina nusimazgoti ranka. T. B. bacilos greitai "miršta"

Dr. JUOZAS PETRIKAS,
Pleasant View Sanatorijos ir St. Clair County
Tuberculosis Out-patient Clinic
East St. Louis, Illinois, Direktorius

nuo saulės spindulių (ultravioletinių), karščio ir sausros, todėl išdžiūvę skrepliai nėra pavojingi. Šlapumo takų, kaulų ir kitų organų tuberkuliozė yra praktiškai neužkrečiama. Tuberkuliozė yra mažiau užkrečiama negu tymai. Užsikrėsti tuberkulioze yra reikalinga mažiausiai 60 valandų būti uždarytam tame pačiame kambaryje su aktyvia tuberkuliozė sergančiu asmenimi, kuris kosėja ar čiaudo neprisidengęs burnos.

Tuberkuliozės bacilos dauginasi (dvigubėja) kas 18-24 val. Jos taip pat, kad ir nesidaugindamos, pasilieka gyvos žmogaus kūno audiniuose per ištisus dešimtmečius. Kartais jų esti vidutiniškai vienas bilijonas viename miligrame (drėgno svorio). Taigi nebūtina, kad užsikrėtęs tuberkulioze asmuo tuč tuojau turi susirgti. Kartais praeina daug metų kol liga pasirodo. Dažnai užsikrėtęs tuberkulioze žmogus numiršta nuo kitos ligos ar senatvės, nusinešdamas savo T. B. bacilas į kapus niekuomet tuberkulioze nesusirgęs. Didžiausias procentų skaičius sergančių aktyvia tuberkulioze yra rezultatas užsikrėtimo bacilomis gal būt daugelio metų atgal. Kitaip sakant, asmuo suseraga nuo "savo" bacilų, kurias įkvėpavo tolimoje praeityje.

Yra pastebėta, kad tuberkulioze greičiau gali susirgti tie, kurie yra: 1) blogos mitybos, 2) alkoholikai, 3) sergą diabetu, 4) neščios moterys, 5) turi silicosis, pneumoconiosis, plaučių emphyzema ar kitokias chroniškas plaučių ligas, 6) senyvo amžiaus asmenys, ir 7) asmenys vartoja prailgintą laiką cortisoną.

Kiekvienas, užsikrėtęs tuberkuliozės bacilomis, turi pozityvią tuberkulino odos reakciją, išskyrus šiuos atvejus: sergą aštria infekcine liga, turi sarcoidosis, sergą ar neseniai sirgę tymais, vartoja cortisoną arba iš prigimties turi imumo su presivinių anomalijų. Šiais atsitikimais asmuo gal būti užsikrėtęs ar net sergąs tuberkulioze, bet tuberkulino reakcija bus negatyvi.

Idealu būtų gydyti profilaktiškai visus tuberkulioze užsikrėtusius su INH, bet praktiškai tas būtų sunku įvykdyti. Kadangi visų asmenų su pozityvia tuberkulino reakcija profilaktiškai gydyti neįmanoma, todėl reikia kreipti dėmesį į tam tikras grupes, kuriose rizika susirgti aktyvia tuberkulioze yra didžiausia. Pirmosioms šėšioms, žemiau išvardintoms grupėms, profilaktinis gydymas yra labai rekomenduotinas. Grupės yra sekančios: 1) visi asmenys su aktyvia tuberkulioze, kurie turi pozityvią ar negatyvią tuberkulino reakciją (ypatingai vaikai) turi būti gydomi, kadangi galimybių susirgti pirmais metais yra 1 ir 30. 2) Visi asmenys, kurie turėjo negatyvią tuberkulino reakciją prieš metus ar anksčiau, o dabar turi pozityvią reakciją, galimybė susirgti per metus yra 1 iš 30. 3) Asmenys, kurie anksčiau turėjo aktyvią tuberkuliozę, bet dabar tuberkuliozė nėra aktyvi ir jeigu jie nebuvo anksčiau pakankamai gydyti, susirgimų galimybė per metus yra 1 iš 75. 4) Visiems asmenims, kurie turi pataloginių pakitimų plaučių nuotraukoje, susirgimų galimybė per metus yra 1 iš 125. 5) Kūdikiai ir jaunuoliai neturintieji dvidešimties penkių metų, sudaro pavojingą ir aukštos rizikos grupę, nes turi galimybę susirgti miliarine tuberkulioze ir turi būti gydomi neatidėliojant. 6) Visi asmenys turintieji pozityvią tuberkulino reakciją, jeigu jie yra gydomi adrenocorticaliniais hormonais, turėję skrandžio rezekciją, sergą leukemia ar Hodgkin's liga, sergantieji diabetu, turintieji silicosis. Neščia moteris turinti neaktyvią tuberkuliozę turi būti profilaktiškai gydoma pradėdant nuo paskutinio neštumo trimestro ir gydoma vienerius metus nepertraukiamai.

Vaikai, turintieji pozityvią tuberkulino reakciją, kurie susergera tymais ar kokliušu ar yra

dabar paskiepyti nuo tymų, turėtų gauti vienerius metus profilaktinį gydymą. Jeigu jie jau turėjo gydymą anksčiau, tai tais atvejais yra reikalinga duoti profilaktinį gydymą tik tai aštuonioms savaitėms. 7) Visi kiti pozityvūs tuberkulino reaktoriai, su normalia plaučių nuotrauka bendroje aplinkoje turi galimybę susirgti aktyvia tuberkulioze 1 iš 1400. Profilaktinio INH gydymo reikalingumas šios grupės asmenims pareina nuo to, kiek jie būtų pavojingi kitiems jeigu jie susirgtų aktyvia tuberkulioze; pavyzdžiui jūrininkai laive, mokytojai mokyklose, kaliniai, plaukų kirpėjai, restoranų tarnautojai, gyveną prieglaudose ir kiti, kurie yra kontakte su didesne žmonių grupe uždaroje patalpose. Jie visi turėtų gauti metus profilaktinio INH gydymo.

Yra džiugu, kad tik 0.1% jaunuolių Amerikoje turi pozityvią tuberkulino reakciją. Vyresnio amžiaus asmenų yra žymiai daugiau. Iš viso pozityvią reakciją turinčių JAV dabar yra apie 16.000.000. Iš jų kasmet susergera aktyvia tuberkulioze apie 39.000. Iš jų 10.000 susergera greitai po užsikrėtimo 23.000 iš "savo pačių" — anksčiau iš kur nors gautų bacilų, o 6.000 susergera nuo anksčiau turėtos neaktyvios tuberkuliozės, kuri buvo nepakankamai gydyta.

Nemanau, kad yra reikalinga plačiau aprašyti definiciją tuberkuliozės klasifikacijos, kaip antai-minimalinė, vidutiniai pažengusi ir toli pažengusi, miliarinė, pirminė, aktyvi, remybės stovyje ar neaktyvi, o taip pat ekstra pulmonarinė tuberkuliozė nes tą negalima rasti gausioje literatūroje, o be to tas visiems yra jau žinoma.

TUBERKULIOZĖS GYDYMAS

Svarbu principu yra:

- 1) Neužkrėstą išlaikyti neužkrėstu
- 2) Užkrėstą apsaugoti nuo susirgimo aktyvia forma ir
- 3) Susirgusį aktyvia, užkrėčiama, forma padaryti neužkrėčiamu.

Būtina:

- 1) Neužkrėstus periodiškai (kas metai) tikrinti ar jis neužsikrėtė,
- 2) Užkrėstus, bet nesergančius, gydyti profilaktiškai (su INH).

Ne visus, sergančius aktyvia tuberkulioze, reikalinga guldyti į ligonines, dauguma jų galima gydyti ambulatoriškai. Specialių tuberkuliozės sanatorijų dabar nereikalinga. Jeigu asmuo, sergąs tuberkulioze, yra užkrečiamas ir aštriai serga — reikia patalpinti į bendrą ligoninę (jeigu

ligoninė turi užkrečiamų ligų skyrių) trumpam laikui iki jis pasidarys neužkrečiamas ir aštrūs ligos simptomai praeis. Ne visos ligoninės tinka gydymui tuberkulioze sergantiems. Ligoninė turi turėti kompetetingą laboratorijos personalą, gerą rentgenologinę įrangą, gerą ir gerai informuotą pagelbinį visos ligoninės personalą. Svarbiausia yra turėti kompetetingą gydytoją, gerai nusimanantį tuberkuliozės terapijos srityje. Yra visai logiška naudoti bendras ligonines tuberkuliozės gydymui, nes dabartiniu metu tuberkuliozė yra daugiau senyvo amžiaus asmenų tarpe, kurie turi ir daug kitokių problemų, kaip pvz. diabetas, širdies ligos, arteriosclerosis, artheritai ir t.t. Toks pacientas gali lengviau gauti kvalifikuotą pagalbą, negu jis būtų gydomas specialioje tuberkuliozės sanatorijoje, kur tų ligų specialistų nėra. Kartais reikia ir neaštria TB forma sergantį guldyti į ligoninę, jeigu jo namų sąlygos nepalankios izoliacijai. Pagrindas aktyvios tuberkuliozės terapijoje (plaučių ar extra-pulmonary) yra chemoterapija. Chirurginis gydymas idiknuojamas tik tam tikrais atvejais.

Pagrindiniai vaistai yra šie:

- a) Isoniazid (INH) — 300 mg. dienos dozė,
- b) Rifampin (RAF ar Rif) — 15 mg./kg. dienos dozė,
- c) Ethambutol (AMB arba EMB) — 15 mg/kg. dienos dozė.

Antraeiliai vaistai:

- a) Para-amino-salicylic acid (PAS),
- b) Streptomycin (SM) — duodamas kasdien,
- c) Ethionomide,
- d) Viomycin,
- e) Kanamycin,
- f) Pyrazinamide (PZA),
- g) Cycloserine — (labai psichotinis),
- i) Gantamycin 2 (mažai efektyvus),
- j) Tetracycline — (labai neefektyvus).

Prieš pradėdant chemoterapiją yra būtina turėti tikrą diagnozę-pakitimai rentgenogramoj, įtartini tuberkuliozei, pozityvus laboratoriniai daviniai (buvimas bacilų) ir pasėta kultūra dėl bacilų tipo (gali būti atypiškos bacilos), ir tuo pačiu metu turi būti pradėta kultūra dėl anti-tuberkuliozinių vaistų efektingumo.

Po to pacientui paskiriama:

- a) INH 300 mg. dienoje ir
- b) Rifampin 600 mg. (dvi kapsulės) vieną kartą dienoje prieš pusrytį arba 2 val. po pusryčio, jeigu kepenų ir inkstų funkcija normos ribose (Direct-bilirubin ir B.U.N.)

Rifampin gali sukelti leukopenia, todėl svarbu sekti WBC.

Rentgenogramos patariama pradžioje daryti kas 2-4 savaites, o kraujo tyrimus dėl galimo toksiškumo kas 2-4 savaites.

Skreplių analizą daryti pradžioje kas savaitę iki pirmo negatyvo tepenėlio — tada kas 3 dienas; jeigu 3 iš eilės tepenėliai (smears) negatyvus ir pacientas jaučiasi gerai subjektyviai ir kliniškai reiškiniai pagarėja, pacientas gali būti paleidžiamas namo tęsti gydymą ambulatorijos priežiūroje.

Svarbu, kad visi ligonio šeimos nariai, nesergą aktyvia tuberkulioze būtų profilaktiškai gydomi tuo pačiu laiku su INH vienerius metus. Tačiau gydymą paties ligonio tęsti nepertraukiamai 24 mėnesius. Ambulatoriškai pacientas turi būti tikrinamas rentgenologiškai ir bakteriologiškai kas 3 mėnesius. Vaistų duoti reikia tik vienam mėnesiui, tuo būdu yra geriau sekti patį pacientą ir galimą vaistų toksiškumą. Jeigu pacientas toleruoja vaistus, kraujo tyrimas dėl kepenų, inkstų, WBC ir kartais plateletes dėl thrombocytopenia (ypač vartojant Ethambutal) daromas kas mėnesį arba kartais ir dažniau, jeigu pastebima nenormalumų. Gavus kultūros rezultatus dėl vaistų efektingumo, vaistų kombinacija turi būti pakeista, jeigu tai indikuojama.

Pagal paskutinę rekomendaciją tuberkuliozės terapijos protokolas yra sekantis:

A. Aktyvi Tuberkuliozė:

Pacientas, imąs du ar daugiau efektyvinius vaistus (efektyvinius reikia suprasti, kad pacientas rodo pagerėjimą rentgenologiškai ir bakteriologiškai ir vaistai rodo efektingumą in vitro) privalo tęsti terapiją dvejus metus, nebent:

1) Pacientas negauna INH. Skirti 300 mg. INH dienai (arba 600 mg. dienai jeigu bacilos rodo rezistenciją);

2) Pacientas yra toksiškas vienam iš vaistų (išskyrus INH). Nutraukti tą vaistą ir skirti kitą pagrindinį vaistą — Rifampin, Ethambutol arba PAS.

3) Pacientas neima reguliariai vaistų — pakeisti labiau priimtinais — Rifampin 600 m., Ethambutal 800-100 mg. dienai arba duoti Streptomycin 2 gramai IM ir 100 mg. INH su 90 mg. Pyridoxine du kartu savaitėje. Vartojant Ethambutol tikrinti paciento regėjimą (Optinio nervo neuritis).

Pacientas turi alergią reakciją imant INH:

a) Bandyti desinsitizaciją (žiūrėk Čomi's Current Therapy).

Jeigu nepavyksta — pakeisti kitu vaistu — Rifampin, Ethambutol etc.

b) Hepatitis — nutraukti INH ir reportuoti TB Kontrolieriui ar sveikatos Departamento skyriui. Jeigu pacientas rodė žymų pagerėjimą rentgenogenologiškai ir neturėjo bacilų skrepliuose nekurį laiką, o vėliau jo rentgenograma rodo pablogėjimą ir skrepliuose vėl atsirado bacilų, tai arba pacientas neima jam skirtų vaistų arba jo bacilos pasidarė atsparios tiems vaistams. Nereikia nutraukti tų vaistų, pakartoti bacilų sensitivityvumo tyrimą anti-tuberkulioziniais vaistams ir, iki rezultatai bus žinomi, pradėti naują, dar iki šiolei ligonio nevertotą vaistą — Rifampin, Ethambutol, PAS arba net Streptomycin injekcijas kasdiena. Paašikėjus sensitivityvumo rezultatams nenutrauk pirmiau duotų vaistų, o tik pridėk vieną efektyvų vaistą ir tęsk gydymą, jeigu pacientas toleruoja.

Santraukoje:

A. Aktyvi tuberkuliozė — toli pažengusi:

- 1) Sunkiai sergą — talpinti į ligoninę,
- 2) Ambulatoriškai:
INH — 300 mg. + Rifampin 600 mgr.
2-3 mėn.
INH — 300 mg. + Ethambutol 15 mg./
kg. 21-22 mėn.

Gali sugrįžti į darbą po 4-6 mėn.

B. Vidutiniai pažengusi:

INH — 300 mg. + Ethambutol 15 mg./
kg. — 24 mėnesius.

Gali sugrįžti į darbą po 2-4 mėn.

C. Minimalė Tuberkuliozė:

INH — 300 mg. + Ethambutol 15 mg./
kg. 24 mėnesius.

Gali sugrįžti į darbą po 1-2 mėn.

Grįžimui į darbą yra būtina sąlyga, kad skrepliai yra pakartotinai laisvi nuo bacilų ir pacientas jaučiasi visai gerai. Iš savo patyrimo galiu pasakyti, kad geriausių rezultatų pasiekama, jeigu pradinė terapija yra 300 mg. INH ir 300-600 mg. Rifampin dienoje (300 mg. jeigu svoris mažiau kaip 132 svarai) — 2-3 mėnesius.

Neaktyvi Tuberkuliozė:

A. Neaktyvi 2 ar daugiau metų:

- 1) Pacientas gavo 2 ar daugiau metų efektyvią terapiją — tolimesnis tikrinimas nereikalingas.
- 2) Pacientas turėjo 2 ar daugiau metų efek-

tyvią terapiją, bet neturėjo INH bent vienus metus — skirti INH metams (300 mg. dienoje).

B. Neaktyvi tuberkuliozė nuo vienu iki 2 metų — jeigu pacientas neima 2 efektyvių vaistų — skirti INH + Ethambutol 12-18 mėnesių.

C. Neaktyvi tuberkuliozė mažiau kaip vieneri metai ir pacientas dabar neima jokių vaistų — pradėti INH ir Ethambutol 24 mėnesius.

Ekstra — pulmonarinė tuberkuliozė — gydymas tas pat kaip ir plaučių tuberkuliozėje.

Plaučių liga sukelta atypišku bacilų Runyon I, II ir III — bandyti INH — 300 mg. + Rifampin 600 mg. + Ethambutol 15 mg./kg. 24 mėnesius. Rezultatai yra labai prasti su Runyon III.

Runyon IV-terapija visai neefektyvi.

Vaistų efektingumo tyrimai yra vaistai be reikšmiais.

Chirurginis gydymas:

A. Plaučių tuberkuliozė ar atypišku bacilų liga —

1) Izoliuota, stromis sienomis caverna + nuolat pazityvus baciloms skrepliai. Daroma lobectomy.

2) Kitais atvejais chirurginė intervencija taikoma tik diagnostiniams tikslams.

Ekstra pulmonarinė tuberkuliozė ar atypiška liga — chirurgija rekomenduojama kontrolės tikslu; chirurginė intervencija gali būti naudinga pvz. hydronephrosis, aukštas kraujo spaudimas dėl inkstų tuberkuliozės.

Naudojimas steroidų (tik ligoninėj).

A. Plaučių tuberkuliozė — nėra indikacijos.

B. T. B. meningitis — pagal nuožiūra.

C. T. B. Pericarditis ir Pleuritas — pagal nuožiūra (patartina).

D. Sunki toksiška TB — patartina.

E. Pacientas privalo būti gydomas bent 1-2 savaites efektingais antituberkulioziniais vaistais (INH + Rifampin) prieš skiriant steroidus.

TOXOPLASMA – NEATPAŽINTAS ŽUDIKAS

JULITA TROJANAS, M.D.

Rugsėjo 2 iki 8, šių metų man teko pasiklausti įdomių pranešimų apie toxoplazmosi daugelyje kraštų. Tai buvo 13 tarptautinis moterų gydytojų suvažiavimas, kuriame moteris gydytoja galėjo pristatyti savo patyrimus apie šią iki šiol mažai gydytojams žinomą ligą. Suvažiavimas įvyko Paryžiuje, jame dalyvavo apie 1,200 moterų gydytojų iš daugelio kraštų, buvo net iš Suomijos, bet iš pavergtų Baltijos kraštų atstovių nebuvo. Trys lietuvės daktarės iš Chicagos: Aldona Ruzgienė, Elena Deckys, Indreika Briskis. Dr. Kshivickienė iš Kanados. Apie šitą pažiangią organizaciją parašysiu plačiau artimoje ateityje.

Toxoplasmosis yra paplitusi po visą pasaulį liga, ja yra užkrėsti ne tik žmonės, bet naminiai ir laukiniai gyvuliai, kai kurie paukščiai ir net šaltikūniai gyvuliai. Tas skamba basiai, atrodo pražūtis, bet taip baisiai nėra, kadangi mūsų organizmas moka išvystyti antikūnius tai ligai ir jei jam nevisada pavyksta liga nugalėti, bent sugeba parazitą inkapsuliuoti ar taip nusilpninti, kad liga nėra per daug gyvybei žalinga.

Toxoplasmosis yra sukeliamas parazito-protozos grupės, kuris buvo atrastas 1908 metais Nicolle ir Manceau Tunise mažajame graužike — gondi, tad jie ir pavadino jį "Toxoplasma Gondii".

Dr. Julita Trajanienė

Tai buvo pusemėnulis formos su vienu susiartėjusiu galu intracellularinis protozoa. Tuo pat laiku Splendore Brazilijoje atrado tokį pat parazitą — triušyje. To parazito dydis svyravo tarp 4-7. Vėliau buvo nustatyta, kad tai yra belytinė forma. Šitoje formoje multiplikacija vyksta paprastu dalinimosi būdu, ir keletą sykių į dieną. Prisiplūdžiusi cėlė trūksta, parazitai išsiliėja, atakuoja naujas cėles, ypač jie mėgsta nervinį audinį ir retiną, bet nepalieka ir kitų audinių, tik raudonieji kraujo kūneliai nėra jų liečiami, kodėl? — dar nenustatyta. Šitoji parazitemia tęsiasi 1-2 savaitių. Per šitą laiką organizmas prigamina antikūnius prieš toxoplazmą ir tas lyg sulaiko parazito reprodukciją. Tuo pat laiku, kai kurie parazitai pasikeičia į cystinę formą, kuri formojasi įvairiuose kūno audiniuose. Tuo tarpu smegenyse ir akyse kur antikūnams sunku patekti, proliferacija tęsiasi toliau su audinių sužalojimu. Ta cystinė forma yra atsparesnė, ją sunkiau nugalėti vaistais, pats parazitas čia yra žymiai didesnis (30-100) Skilvio sultis šitos formos irgi negali užmušti, kai tuo tarpu maža trophozoitą (pradinė besexualinė forma) skilvio sultis lengvai užmuša.

Dar yra trečia to parazito forma — oocysta, pati pavojingiausia, labiausia gydymui atspari. Šita forma formuojasi kačių žarnų sieneliuose ir yra išskiriama lauk su mėšlu. Oocystos nebijo žemos temperatūros, išdžiovinimo, jos gyvena negyvam audinyje ir atrodo gali būti platinamos oro keliu.

Kiekviena šita forma gali iššaukti susirgimą. Ligos sunkumas pareina nuo 3 faktorių:

1. parazito virulencijos,
2. kiekio,
3. Organizmo atsparumo.

Liga pasireiškia žmoguje dvejopa forma:

- 1) Įgimta, perduota per placentą ar atsigerus amniotinio skysčio laike gimdymo.
- 2) Įgyta vėliau gyvenime.

Įgimtoje formoje svarbiausia paliečiama yra:

1. Centralinė Nervų sistema.
2. Akis (chiororetinitis) — irgi nervinis audinis
3. Viduriai.

Įgytoje formoje liga pasireiškia:

1. Lymphatine forma — lengva.
2. Sunki, paliečianti visą organizmą forma (kurioje atskiri organai dominuo-

ja ir dažnai manoma, kad ligonis turi

- a) hepatitis,
 - b) pneumonitis,
 - c) myocarditis,
- ar meningoencephalitis.

3. Ocularine forma — šilta kaipo pavienė labai retai pasireiškia. Ji daugiausia būna bendro sisteminio susirgimo.

Įgimto Toxoplasmozo Jungtinėse Valstybėse iki šiolei nustatyta 1:1,000 ar 1:2,000 gimdymų. 2% protiniai atsilikusių yra pasiekia šitos ligos. Vaikas apsikrečia per placentą ar atsigerus amniotinio skysčio gimdymo metu. Motina būna infekuojama nuo kačių mėšlo ar valgydamą žalią ar nedavirtą mėsą. Įdomu, kad motina atrodo sveika, kai tuo tarpu Toxoplasma iššaukia patologinius pakeitimus pas naujagimį, kartais net jo mirtį. Yra pastebėta, kad pirmas trimestras neštumo yra mažiau pavojingas čia, negu paskutinis (atvirksčiai Rubellai). Jeigu neščia moteris apsikrečia paskutiniame trimestre, tai apie 50% yra galimybės, kad vaikas gims arba su aiškia infekcija arba su latentine, kuri pasireišk vėliau. Ta vėlesnė forma dažnai būna vaikų specialistų per vėlai diagnozuota. Ta vėlyva — "Laiko bomba" gali pasireikšti už kelių savaičių, mėnesių, kartais net daug metų praeina kol simptomai pasireiškia.

Dr. Horace Hodes pastebėjo, kad jeigu naujagimis rodo simptomus, tai prognosis labai blogas, jis nustatė, kad 12% jų miršta laike kelių dienų ar savaičių, 85% pasilikusių gyvų išvysto protinį atsilikimą, 80% turi konvulsijas, 65% kenčia nuo spastiškumo, 50% akli, 20% turi Hydro ar Microcephalia. Iš tų, kurie gyvena iki 4 metų tik 8-16% būna normalūs.

Kaip jau minėjau pas naujagimius svarbiausi pakenkimai vyksta nervų sistemoje ir akyse. Čia reikia atkreipti dėmesį į klasikinę triadą:

1. Chorioretinitis.
2. Cerebralinis sukalkėjimas.
3. Hydrocephalus.

Tik chorioretinitis buvo rastas pas 80%. Paprastai jis randamas abiejose akyse tuoj gimus ar vėliau.

Cerebralinis sukalkėjimas paprastai būna išblaškytas po visus smegenis, kartais linealinė formoj basalinių branduolių srityje. Dažnai tokių naujagimių cerebrospinalinis skystis būna xanthochrominis 63% ir rodo pleocytosį, be to cerebrospinalinis proteinas būna žymiai pakilęs, net iki 2,000 mgm%.

Kiti vaikai turi anemia, konvulsijas, hydro arba microcephalia. Mažesnė grupė turi padidė-

jusias kepenis, blužnį, padidėjusias lymphines liaukas, temperatūros pakėlimą, vėmimą ir maculopapularink išbėrimą. Tad iš viso šito galime padaryti išvadą, kad tai yra sunki liga ir kažin ar ne labiau pavojinga negu sifilis.

Vienoj — Austrijoj, valdžia reikalauja, kad ginekologinėje klinikoje moterim būtų daromi prieš neštumą ir pastojus priverstini serologiniai tyrimai. Taip pat pediatriinėje klinikoje vaikai yra tyriami ir gydomi net latentinėje formoje. Yra pastebėta, kad ir naujagimiai produkuoja IGM (immunoglobulin M) intrauteriniame periode po to kai jis susiduria su infekcija. Tad buvimas pakelto IGM iki 20 mgm% naujagimio serume pirmą savaitę po gimimo yra indikacija įgimtos ligos. 1-10% naujagimių turi tą pakėlimą. Čia reikia eliminuoti sekančias ligas, įgytas intrauteriniame periode:

1. Rubella.
2. Sifilis.
3. Cytomegalic virus.
4. Toxoplasmosis.

Tam atpažinti turi būti daromi specifiniai tyrimai.

Jeigu aktyvus įgimtas toxoplasmosis yra nustatytas, tuoj specifinis gydymas turi būti pradėtas. Daraprine (pyrimethamine) ir sulfadiazine arba triple sulfas piperazine, metazine ir merazine yra specifiniai vaistai įgimtam toxoplasmosui gydyti. Dozė: pyrimethamino yra 1 mg/kg kūno svorio laike 24 valandų. Kadangi yra sunku įduoti naujagimiui per burną vaistus, intraveninis būdas yra naudojamas. Sulfadiazino arba triple sulfas dosė yra 100 mgms/kg kūno svorio laike 24 valandų keturiuose doses.

Pyrimethamine yra antogonistas folic acid, todėl jis iššaukia polaipnsnį, tačiau atstatomą, kaulo čiulpų prislėgimą. Toks pacientas turi turėti du sykius per savaitę patikrinta periferinį kraujo kūnelių skaičių ir thrombocitus. Taip pat savaitinis šlapumo tikrinimas būtinas, nes yra pavojus dėl formavimosi sulfadiazino kristalų. Toks gydymas tęsiasi vidutiniškai apie šešias savaites. Jeigu yra reikalas, gydymas gali tęstis net tris mėnesius. Daugumas gydymo institucijų priveršimui toksių reakcijų nuo pyrimethamino naudoja kartu leucoverin i. v. Vyresniems vaikams jo dozė yra 2-10 mg į dieną kartu su 5-10 gms kepimo mielių. Kai kurios klinikos Europoje naudoja spiromyciną (Rovamycin) su corticosteruidasi arba be jų. Tai vartojama ocularinio toxoplasmoso gydymui, rezultatai to tarpu neaiškūs.

Bendrai paėmus gydymo rezultatai nėra geri, pagal Eichenwaldą centralinė sistema gydytų ir negydytų pacientų mažai skiriasi. Iš to susidaro logiška išvada, kad profilaktika čia vaidina svarbų vaidmenį ir mes turim intensyviai sekti, kiekvieną jauną moterį, kuri anksčiau ar vėliau bus neščia. Ankstyvam neštumo periode ji turi turėti hemaglutinacijos ir vėliau complement fixacijos tyrimus. Jeigu abu tie tyrimai yra negatyvūs, tad ji gali greičiau gauti aštrią infekciją, kas sudaro didesnę pavojų jos naujagimiui gauti rimtą, sunkią ligos formą ir net mirtį. Ji turi būti perspėta nevalgyti žalios arba nedavirtos mėsos. Katės, jei yra namuose, turi būti iširtos ar neturi ligos. Jei yra sveikos, turi būti laikomos namuose, arba išsiųstos į kitus namus bent per neštumo periodą. Kates reikia maitinti virta mėsa ir virta žuvis; reikia būti tikriems, kad jos nesugaus ir neės pelių ar kitų griaužikų. Tokios moters naujagimis turi būti tuoj gimus tyrimas dėl IGM antikūnių. Jeigu jie yra padidėję, naujagimis turi tada turėti eilę tyrimų, išskirti rubelį, sifiliui, cytomegaliniam virusui, taip pat hemoaglutinacijos ir vėliau complement fixacijos tyrimus. Labai naudingas irgi yra sekantis bandymas: jeigu 1 cc activiai infektuoto naujagimio, heparinizuoto kraujo bus injektuota į pelę, tai yra galimybė po 4-5 dienų išskirti iš jos peritoninio skysčio toxoplasmos parazitą.

Įgytas Toxoplasmosis pasireiškia trijuose formose:

1. Lymphatinė forma.
2. Sunki paliečianti visą organizmą forma.
3. Ocularinė forma.

1. **Lymphatinė forma** randama daugiausia pas jaunus individus, tris kart tankiau pas moteris negu vyrus. Paprastai kaklo srityje atsitiktinai, dažnai besiprausiant apčiuopiamas 1 (ar keli) žirnio iki vyšnios dydumo guzas. Jis paprastai kietas, be odos pakeitimo ir neskausmingas. Toxoplasmatinis lymphadenitis turi gerybinę eigą ir po kelių savaitių ar mėnesių savaime pranyksta. Kliniškai pacientas neturi jokių nusi-skundimų. Histologinis vaizdas gali būti dažnai sumaišomas su ankstyvu tuberkulozu, sarcoidosu, kartais net lymphogranuloma.

2. **Sunki septinė forma** gali ilgokai klaidinti daktarą, nes ji paliečianti visą organizmą pasireiškia su daugybe maišytų simptomų. Paprastai pacientas turi aukštą temperatūrą, dažnai turi sunkumą kvėpuoti. X-ray rodo paryškintus hilusus ir apatinius plaučių lobusus — diagnozė :

nespecifinė interstitinė pneumonia. Kartais atrodo, kad turime reikalo su aštriu myocarditu arba hepatitu. Pacientas paprastai yra gydomas naujaisiais galingais antibiotikais, bet niekada jam neduodama paprastas senas sulfadiazinas. Tikras diagnozas paprastai nustatomas darant skrodymą.

3. **Ocularinė forma** — retai pasireiškia pavienė, ji paprastai būna kartu su sisteminiu susirgimu.

Beklausant šitų paskaitų prieš mane atsistojamo mano 9 metų pacientė, kuri rado nesveiką kačiuką gatvėje. Ji taip jį mylėjo, kad net valgė su juo iš to paties indo ir jį bučiavo. Po kelių savaitių ji gavo geltigę. Aš ir mano konsultantas manėme, kad tai paprastas infectiuos catharralis hepatitis ir gydėm ją kaip tokią. Savaitės bėgo. Bet ji negerėjo. Padarėm kraujo čiulpų tyrimą — parodė netikrą anaplastinę anemiją. Dar kitą vaikų hematologą pakvietėm į pagalbą. Vaikas buvo maitinamas didelėm dozėm cortizono, buvo duodamas šviežias donoro kraujas, nes thrombocitų ir baltųjų kūnelių skaičius visiškai nukrito. Ji buvo laikoma pilnoje izoliacijoje Flower 5th Avenue ligoninėje. Skambinau dr. Damašek, klausiau jo patarimo. Atrodo nieks nežinojo ką daryti. Tai buvo graži, vienturtė, pasiturinčių žmonių dukrelė. Mūsų klaida buvo, cortizonas neturėjo būti naudojamas ir jeigu tas pigus sulfadiazinas būtų mergaitei duotas, gal ji šiandieną dar džiaugūsi gražiu pavasariu ir jos tėvų gyvenimas nebūtų sugriautas. Ta nelemta ruda mažytė katytė sugriovė trijų žmonių gyvenimą. Visi dideli specialistai, kai aš jų klausiau apie galimybę apsikrėtimo nuo tos katės tik šypsojosi ir manė, kad aš darau kvailų įtarimą. Kad aš būčiau žinojusi tada, ką aš žinau šiandieną!

Sąjungos suvažiavimo baluje Chicagoje buvo linksma...

Laboratorija automatizacijos pusiaukelyje

Dr. STASĖ KERPĖ-ŽADEIKIENĖ

Per paskutiniuosius 10 metų įvyko dideli pasikeitimai laboratorijoje. Dalis tų pasikeitimų buvo planuojami ir rezultatai buvo numatyti. Buvo įvestas didelis skaičius naujų metodų ir daug tyrimų, kurie anksčiau buvo netikslūs, nespecifiniai arba tik apytikriai buvo atmesti arba pakeisti geresniais ar tikslesniais.

Išnyko iš laboratorijos rankinės pipetės, pilstymai, virinimai ir maišymai. Eventualus tikslas yra suautomatinti laboratoriją ir rezultatus reportuoti tiesiai į ligoninės kompiuterį. Gydytojas lankydamas savo ligonį ligoninėje galės paspausti mygtuką ir iškris iš kompiuterio kortelė su tos dienos ligonio temperatūra, pulsu ir laboratorijos tyrimais. Nematau jokios priežasties, kad negalėtų iškristi kortelė ir su diagnoze, bent diferencijaline diagnoze.

Šiuo metu mes esame automatizacijos pusiaukelyje. Didelė dalis tyrimų yra atliekami su automatiniais aparatais — robotais. Laborantas tik pila į aparatą paciento kraujo vienetus ir gavęs atspausdintus rezultatus klijuoja juos į paciento ligos istorijos lapus. Kai kurie metodai dar laikinai yra pusiau automatiški.

Automatiškų tyrimų tikslas yra kaip galima daugiau tyrimų atlikti panaudojant vieną kraujo vienetą. Klasiškiausias pavyzdys yra kraujo cheminės sudėties ir kai kurių enzymų tyrimo aparatas SMA 12. Tam aparatui yra pritaikytas garsusis fiziologijos dėsnis "viskas arba nieko". Įdėjus ligonio serumo į šį aparatą, negali reikalauti tik, pavyzdžiui, kraujo gliukozės kiekio. Kiekvienu atveju šis aparatas visada atlieka 12 tyrimų, kurių rezultatus išspausdina ant popieriaus. Jeigu gydytojas kitų tyrimų matyti nenori, jo užsakytą gliukozės analizę reikia išrinkti ir ranka perrašyti ant atskiro lapo. Šiuo atveju susiduriama su ekonominiu aspektu: gydytojas aiškina, kad jo pacientas turi cukraus ligą ir jis domisi tik tai gliukozės rezultatu. Tai kam ligoniui mokėti už 12 tyrimų jeigu jam reikia tik vieno iš jų? Praktiškai vien gliukozės tyrimo rankiniu metodu niekas nebedaro, vistiek tą analizę atliks su SMA 12. Tas būdas yra ir greitesnis ir pigesnis, negu atskiras rankinis metodas.

Bet tokie maži nesusipratimai su laiku išnyks, gydytojų galvosena persiorganizuos ir nau-

joviškas tyrimų raportavimas pasidarys visiems priimtinas.

Antras populiarus ir visur naudojamas aparatas yra automatiška hemograma. Šis aparatas automatiškai elektroniniu būdu suskaičiuoja raudonus ir baltus kraujo rutuliukus, nustato hemoglobina, apskaičiuoja hematokritą, išmatuoja eritrocitų dydį ir sukalkuliuoja jų tūrį ir hemoglobino koncentraciją. Belieka tik po mikroskopu surūšiuoti baltuosius kraujo rutuliukus. Bet ir tam jau yra geras elektroninis aparatas, bet naudojamas tik didžiuosiuose centruose.

Šlapumo analizė nors nėra dar automatinė kol kas, bet yra labai suprastinta. Pakanka įmerkti įvairiaspalvius popieriukus ar įmesti tabletes ir rezultatai gatavi. Belieka tik mikroskopinį tyrimą padaryti.

Bakteriologijoj irgi yra bandoma įvesti automatinis metodus, kurie labai suprastins darbą.

Vien tik kraujo transfuzijų srityje viskas dar atliekama rankiniais metodais ir kiekvienas kraujo vienetas apdirbamas atskirai. Bet, teko girdėti, kad bandoma erytrocitus plauti ir jų membraną taip pakeisti, kad taip apdirbtas kraujas tiks betkokiai kraujo grupei.

Šie visi nauji pasikeitimai daugumoje liečia tik laboratorijoje dirbančius gydytojus. Visi gydytojai reguliariai yra informuojami apie naujus metodus, naujus tyrimus ir naujus raportavimo būdus. Laboratorijoj dirbant labai smarkiai jaučiamas nuolatinis veržimasis pirmyn. Įvairios firmos siūlo savo naujus, vis pagerintus aparatus. Laboratorijai vos įsigijus naują aparatą, kaip jau rinkoje atsiranda kitas dar geresnis ir tikslesnis aparatas.

Kartais pagalvoji, kad tuo laiku kai mes prieš 20 ar 24 metus atvykome į Ameriką, laboratorija gyveno savo primityviusius tamsiuosius amžius. Laboratorijos būdavo užkištos ligoninės rūsyje, laborantai virino po vieną mėgintuvėlį ir su pieštuku ir trintuku daugino, dalino ir apskaičiuodavo rezultatus.

Dabar mes padarėme milžinišką pažangą ir stovime ant visiškos automatizacijos slenksčio. Reikia tik dar laiko ir kiek darbo ir pinigų, kad visos ligoninės ir laboratorijos įsigytų visus automatinis aparatus ir kompiuterius. Iš laborantų reikalaujama visai kitokio žinojimo, jie turi būti ne tik biologai, bet ir inžinieriai, nes sudėtingų

IMUNOLOGINĖ SISTEMA, JOS IŠSIVYSTIMAS, CHARAKTERIS IR REIKŠMĖ ALERGINĖSE LIGOSE

DR. MILDA BUDRIENĖ

- I. Inunologinės sistemos išsivystymas.
- II. Reagavimas:
 - a) pirminis (primary response)
 - b) antrinis (secondary response)
 - c) tretinis (tertiary response)
- III. Alerginių ligų klasifikacija:
 - I tipas — akutinė, anafilaktinė
 - II tipas — toksinė, nekrotinė (cytotoxic or cytolytic)
 - III tipas — imuninių kompleksų ligos — Arthus reakcija (Immune complex diseases)
 - IV tipas — Sudelstoji reakcija (Delayed hypersensitivity)

Imuniteto sąvoka yra labai sena ir paprastai reiškia atsparumą infekcijai. Sąvoka priešinga atsparumui yra **imlumas**, arba palinkimas ligai.

Apie ligų užkrečiamumą jau buvo žinoma gilioje senovėje. 3000 metų prieš Kr. kiniečiai jau vartojo variolaciją, skiepijimą raupų pūliais. Tą metodą į Angliją atvežė Lady Montagu. Bet tik Edvardui Jenner (1796 m.) įskiepijus 2 vaikus su karvės raupais ir gavus imunitetą — atsparumą prieš tikruosius raupus, prasidėjo tikrasis imunologijos mokslų vystimasis.

Šio šimtmečio pradžioje Paul Erlich (1915) sukūrė humoralinę teoriją, kuri remiasi antikūnų atsiradimu ir lygiagrečiai Elie Mečnikovas

(1916) aprašė fagocitozę, kuri yra pagrindas **celularinei teorijai**. Iki paskutiniųjų metų dominavo tik humoralinė teorija, tačiau pradėjus daryti organų transplantaciją vis daugiau ir daugiau priduodama reikšmės celularinei teorijai.

Imunus reiškia neimlus užkrečiamoms ligoms arba tam tikriems nuodams

Mokėjimas atpažinti svetimybę ir nuo jos gintis yra randama net ir labai primityviuose gyvčiuose.

Niegė (devynakė) — lamprey yra pats primityviausias gyvis, kuriame jau yra užkrūčio liauka — thymus, susidedanti iš kelių limfocitų, esančių žiaunose, kitose žuvyse, kaip šarkose, "gitaros" — žuvyje "guitar fish" "thymus" liauka jau yra tobulesnė ir sudaro lobusus. Viščiukės šalia pilnai išsivysčiusios užkrūčio liaukos turi dar kitą organą, taip vadinama "Bursa of Fabri-

aparatus priežiūra ir smulkūs taisymai užima beveik visą jų laiką.

Kokią įtaką turi ši automatizacija į kiekvieną gydytoją ir pacientą? Be abejo tik teigiama. Nereikia pykti jei pareikalavus vieno tyrimo gauni visą bateriją. Rezultatus reikia pastudijuoti ir jie gali daug netikėtumų parodyti. Dažnai nusistatydamas diabetiko gliukozę gali veltui sužinoti ką paciento inkstai daro, kaip kepenys funkcionuoja, ar kartais nereikėtų vėžio pradėti ieškoti? Gal pacientas turi ankstyvą hepatitą, o gal vietoj gastrito pacientas turi širdies infarktą?

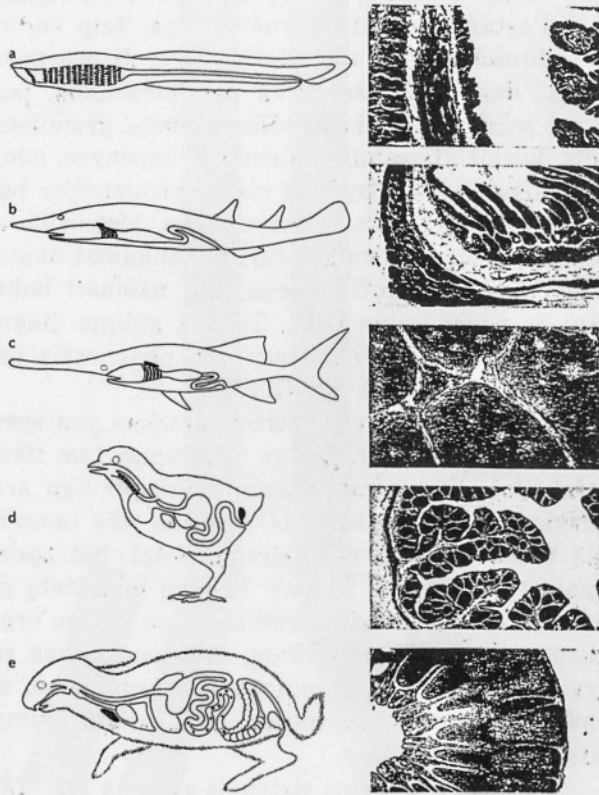
Nors gal netolimoje ateityje kompiuteris patieks diferencijalias diagnozes ir net gydymą pasiūlys, vistiek gydytojas tars paskutinį žodį dėl diagnozės ir gydymo.

Dr. Milda Budrienė

cius". Žuikis turi užkrūčio liauką ir limfoidinių audinių žarnose — Peyer's plokštelėse.

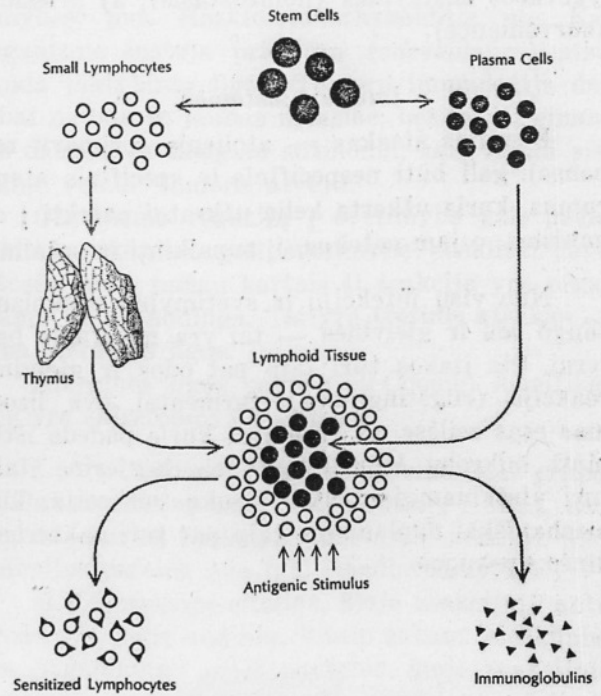
Sekant šią evoliuciją, jau darosi aišku, kad juo labiau organizmas yra išsivystęs, juo labiau komplikuoata ir tobulesnė yra jo imuni sistema.

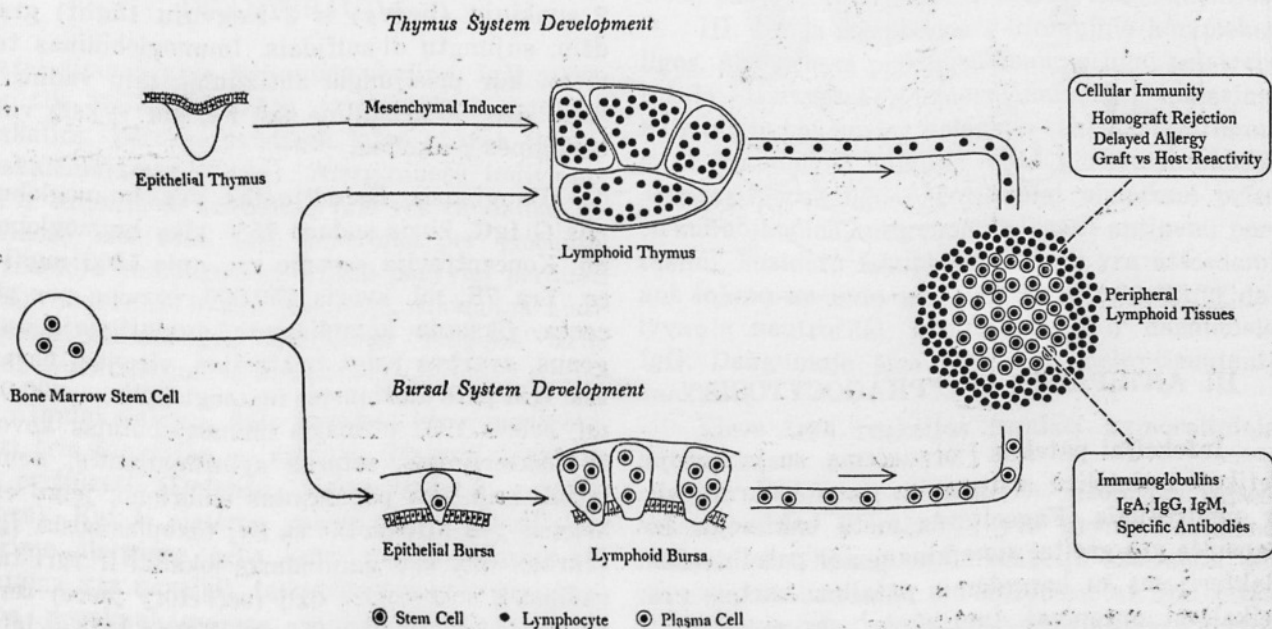
I ANTSPAUDA

Žmogaus imuni sistema, taip kaip ir kitų stuburinių gyvulių, susideda iš taip vadinamos "Bursos" sistemos ir "Thymus" sistemos.

Abi šios sistemos prasideda iš kaulo čiulpos. Vienos ląstelės pereina užkrūčio liauką, limfinius mazgus ir sudaro taip vadinama "T" sistema, su "T" limfocitais; kitos ląstelės eina per gastro — intestinalinį traktą, limfinius mazgus — germi-

II ANTSPAUDA (2) + (2a)

nalinius centrus ir sudaro "B" sistema su "B" limfocitais. "T" limfocitai dalyvauja celulariniame imunitete, k. a. transplantacijų reakcijose. TB reakcijoje, tumorų imunologijoje ir t.t. "B" limfocitai gamina antikūnius ir sudaro pagrindą humoraliniam imunitetui.

Imunios sistemos funkcijas galima suskirstyti į 3 grupes — 1) apsigynimas (defense), 2) lygsvaros išlaikymas (homeostasis), 3) priežiūra (surveillance).

Imunios sistemos

Pirminis atsakas — atoliepis (primary response) gali būti nespecifinis ir specifinis atsparumas, kuris užkerta kelią užkratui patekti į organizmą, o jam patekus, jį sunaikinti ir pašalinti.

Nuo visų infekcijų ir svetimybų organizmą saugo oda ir gleivinės — tai yra naturalūs barjerai. Čia įtakos turi taip pat odos ir gleivinių reakcija (rūgštingumas), fermentai, pvz. lizocimas esąs seilėse, ašarose etc., kurie padeda ištirpinti mikrobu kapsules. Didelę barjerinę įtaką turi virškinamojo trakto liaukų sekrecija, kuri mechaniškai nuplauna, o taip pat turi bakteriocidinės apsaugos.

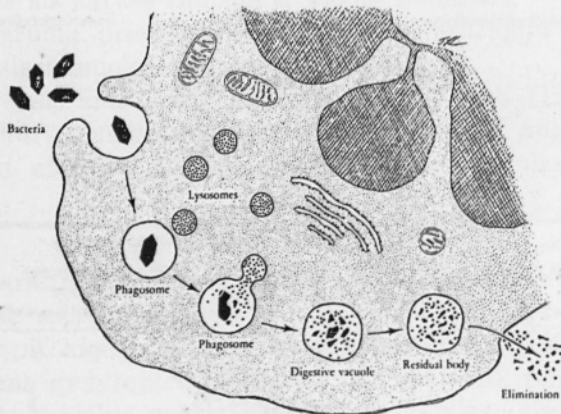

Figure 2-18. Schematic representation of phagocytosis showing ingestion process and intracellular digestion.

III ANTSPAUDA — "PHAGOCYTOSIS"

Infekcijai patekus į organizmą, su ja kovoja retikulo-endotelinė sistema su savo makrofagais ir neutrofilais. Fagocitozės metu bakterijos be kapsulės yra greitai sunaikinamos ir pašalinamos. Bakterijoms su kapsulėmis pašalinti kartais yra reikalingi opsoninai (antikūniai esą serume —

kurie padengia bakterijas ir tuo paskatina fagocitozę) ir komplimento sistema.

Fagocitozės metu yra padidėjęs glukozės, laktinės rūgšties ir hexose monofostato (enzimo) šunto sueikvojimas, kurio metu atsiranda duoksidas H_2O_2 . Atsiradęs H_2O_2 užmuša bakterijas.

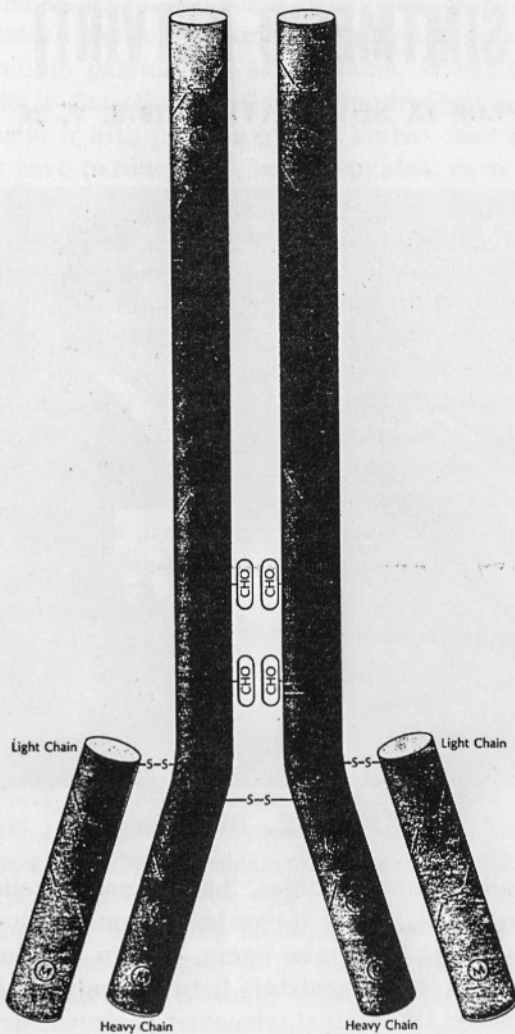
Pastaruoju metu aprašyta liga, taip vadina ma **chroniška granulomatozinė** liga. Ji yra paveldima, daugiausia randama pas berniukus, pasižymi pakartotinomis supūliavusiomis granulomomis, kurios atsiranda plaučiuose, kepenyse, odoje. Šie vaikai yra neatsparūs mažos virulencijos bakterijoms, k. a. *serratia marcescens*, *klebsiella enterobacta* etc. Šie vaikai turi pakankamai neutrofilų bet jų neutrofilai nepajėgia užmušti bakterijų, ir nepagamina H_2O_2 . Tą ligą galima diagnozuoti padarant 1) bio-assay for phagocytis bactericidal capacity & 2) NBT.

Imunios sistemos antrinis atsakas yra **specifinis imunitetas** t. y. įgytas neimlumas tam tikrai infekcijai. Jis atsiranda arba persirgus liga arba paskiepijus profelaktiniais skiepais. Šis imunitetas vadinasi aktyvus, atsiranda lėtai, bet tęsiasi ilgai (1-5 metus ar ilgiau). Pasyvų imunitetą galima įgyti specifiniais serumais. Šiuo atveju organizmas negamina antikūnių, bet juos gauna pasyviu būdu, t. y. pagamintus kito organizmo. Šis imunitetas atsiranda tuojau, bet tęsiasi trumpą laiką.

Specifinis imunios sistemos atsakas yra organizmo reakcija, kuri yra specifinė ir sukelia specifinio antikūnio atsiradimą.

Antikūniai yra imunoglobulinai, susidedą iš 2 sunkiųjų (heavy) ir 2 lengvųjų (light) grandžių, sujungtų di-sulfidais. Imunoglobulinas turi vietą, kur prisijungia antikūniai, taip vadinamą "Fab site" ir kristalinę dalį Fe, kur vyksta visos biologinės reakcijos.

Daugiausia išstudijuotas yra imunoglobulinas G **IgG**, kuris sudaro 75% visų imunoglobulinų. Koncentracija serume yra apie 1200 mg/100 cc. Yra 7S, ml. svoris 150.000, pareina per placenta, fiksuoja komplimentą, agglutinoja antigenus, svarbus prieš bakterijas, virusus, parazitus. **IgM** pats didžiausias imunoglobulinas, 900.000 ml. svoris 19S, pirmasis imunoglobulinas kovoje su bakterijomis, stiprus aglutinuojantis, hemolytinis gali būti pagamintas embriono, jeigu embrionas yra infekuotas su Sy, toxoplasmosis. **IgA** svarbus tuo, kad gaminamas lokaliai ir turi taip vadinamą sekretorinę dalį (secretory piece) serume koncentracija apie 250 mg/100 cc. **IgD** — labai

IV ANTSPAUDA

mažai žinoma apie šį imunoglobuliną. IgE atrastas tik 1967 (lohizaka) yra svarbus alginėse reakcijos. Serume randama labai mažai (kiekis apskaičiuojamas nanog). Alerginuose individuose, ir turinčiuose parazitus IgE yra randamas dideliuose kiekiuose. IgE nepereina per placentą, nefiksuoja komplimento, galimi pasyviai perduoti kitam asmeniui ir yra atsidėjęs, fiksuotas audiniuose. IgE dar yra vadinamas "reagenu" arba "odą sensitizuojančiu antikūniu).

Imuni sistema, kaip anksčiau buvo paminėta, turi tris funkcijas — apginti, išlaikyti lygsvarą ir prižiūrėti (Defense, homeostosis & surveillance). Kai ši sistema pasidaro per aktyvi, tai turime alergines arba auto-imunines ligas, kai sistema yra neveikli, tai atsiranda imunios sistemos nepakankamumas (immune deficiency dis-

eases) ir piktybinės ligos. Imunios sistemos nepakankamumas gali paliesti humoralinį arba celulinį imunitetą. Humoralinei sistemai neveikiant, turime įvairių rūšių agammaglobulinemijas, o celulininei — neveikiant Di Georgio sindroną, atoxia telangiectoziją, etc. Kai organizme sušlubuoja lygsvara (homeostasis) turime auto-imunines ligas. Šiuo atveju organizmas savo nuosavių celių neatpažįsta ir reaguoja prieš jas, kaip svetimybę, pvz. Hoskimoto' thyroiditis, etc. Kai organizme sustoja priežiūra (surveillance) atsiranda piktybinės ligos. Tumoro imunologija dar labai naujas ir jaunas mokslas, bet laikui einant vis daugiau ir daugiau sužinoma, kaip imuni sistema veikia tumoro atveju.

Organizmo reakciją į svetimybę gali pagaminti antikūnius, gali svetimybę pašalinti fagocitosis būdu, tačiau kartais ši reakcija yra organizmui ir nenaudinga. Tai yra tretinis atsakas — arba alerginės ligos.

Alerginės ligos pagal Gell-Coombi klasifikaciją yra skirstomos į 4 grupes.

I. Anafilaktinė, hipersensitivityvinė. Šiai grupei priklauso akutinė urticaria, akutinis rinitas, astma, kai kurios reakcijos vaistams, maistui. Šios reakcijos pareina nuo IgE (mediated by IgE).

II. Citotokcinė-citolinė. Šioje reakcijoje antigenas yra dalis audinių, kitaip sakant antikūniai yra pagaminami prieš audinius. Šioje reakcijoje dalyvauja komplimentas su visomis savo dalimis (9 components), neutrofilai. Šiai reakcijai priklauso nephrotoksinis nefritas, (Masugi nefritas). Good pasture sindromas ir hemolytinės anemijos.

III. Artus fenomenas — imuninio komplekso ligos. Šiai grupei priklauso senumo liga, po-streptokolo išsivystęs glomerulonefritas, malarinis nefritas ir kai kurios kolageno-vaskularinės ligos, k. a. Raudonoji vilkligė (SLE) reumatoidinis artritas. Šiose ligose antikūniai sudaromi prieš cirkuliuojančius antigenus, ir, esant antigenų pertekliui, susidaro kompleksai, kurie yra atidedami ant inkstų ar indų sienelių. Šioje reakcijoje dalyvauja neutrofilai, komplimentas ir dažniausia IgG. Daugumoje šios ligos turi nekrotizuojantį vaskulitą.

Visos trys reakcijos remiasi humoraliniais antikūniais.

IV. Uždelstoji reakcija — uždelstas hipersensitivityvumas. Ši reakcija yra gryna celulinė reakcija. Antikūnių nėra, reakcija atsiranda dėl sensitizuoto limfocito. Šis sensitizuotas limfocitas išskiria faktorius, iš kurių svarbiausi yra "trans-

KINTAŠ LIETUVIO VEIDAS PER ŠIMTMEČIO KETVIRTĮ

DR. V. BIELIAUSKO PASKAITA SKAITYTĄ PER PLGS IX SUVAŽIAVIMĄ 1973. V. 26
ČIKAGOJE

Leiskite man pradėti su citata iš Kazio Klau-
dijos Cirtauto, kuris rašė šitaip prieš savo mirtį
1950 metais: "Amžinas žydas keliauja, Ahasver,
su savo banguojančia barzda, su vėjo sutaršytais
plaukais, su ažuolo šaka rankoje, su krepšiu ant
nugaros. Jis velką su savim savo menką nuosa-
vybę, neramus, skubėdamas, kankinamas savo
vidinių priekaištų ir atstumtas savo bendrų. Jis
keliauja iš vietos į vietą, iš krašto į kraštą per
plačiausius kontinentus. Tūkstančiai metų slegia
jo pečius. Jis nepažįsta laiko ir nežino galo savo
kelionei." Kalbėti apie lietuvių išeivijoje būtų tas
pat kas kalbėti apie tą Cirtauto Amžinąjį žydą,
nes lietuvių išeivija yra, tur būt, taip sena kaip
mūsų tauta. Lietuvių istorijos pradžia yra surišta
su nomadiniu keliavimu ir, tur būt, tas nomadinis
charakteris mumyse yra kartojęsis per šimtus
metų. Bet šiandien mes neturime tikslo studijuoti
senovės lietuvių būdą ir lyginti jį su istorijos
raida. Vietoj to, aš norėčiau atkreipti dėmesį į,
tarsi, paskutinės didesnės mūsų kelionės po pa-
saulį sukaktį ir pažvelgti į jos rezultatus psicho-
loginėmis akimis.

Didžioji Europos tautų kelionė prasidėjo
prieš 30 metų, ir ji palietė gana stipriai ir lietu-
vius. Tūkstančiai lietuvių turėjo pajudėti iš savo
namų, nutraukti ryšius su savo šeimomis ir pa-
likti savo tautą. Per Vokietiją, Austriją, Prancū-
ziją ir Italiją lietuvių keliavo į kitas šalis ir
kitus žemynus. Jie keliavo į šiaurės Ameriką,
Kanadą, Pietų Ameriką, Australiją, Naująją Ze-
landiją ir t.t. Bet jų kelionė, kaip Kazys Cirtautas

fer" factor "macrophage migration inhibition"
factor, interferon ir kt. Ši reakcija matoma trans-
plantacijoje — (atsisakymo transplantą priimti —
rejection) ir transplantuoto audinio reakcija prieš
organizmą, kuriam organas buvo persodintas —
G. V. H. reaction kontaktiniame dermatite, poison
ivy dermatite, TB reakcijoje tc.

90% visų alerginių reakcijų, kurios yra ma-
tomos kabinete ar klinikose priklauso I tipui. Šios
reakcijos pasėkos ir simptomai pareina nuo che-
minių substancijų (chemical mediators), kurie
atsiranda po antigeno ir antikūnio susijungimo,

Prof. dr. V. Bieliauskas

savo laiku buvo minėjęs, buvo panaši kelionė
Amžinojo žydo, kuris toliau keliaudamas galvojo,
kad jis artėja prie savo namų. Ir taip įvairiuose
pasaulio kraštuose apsistoję lietuvių galvojo, kad
jie apsistojo tik laikinai, visuomet pasiruošę grįžti
atgal į savo gimtąjį kraštą. Taip ir į Jungtines
Valstybes daugumą atvykusių gyveno viltimi,
kad jie greit grįš namo. Bendras galvojimas buvo,
kad mes čia esame tik laikinai stabtelėję pakeliui
į Lietuvą. Tuo būdu lietuvių čia kūrė Lietuvai
vaduoti organizacijas, svarstė naujas, jiems grį-
žus į Lietuvą, valdžios sąstatą, jos ekonominę
programą ir t.t. Laikinai Amžinojo žydo apsiaustą
padėję jie mėgino savo laikinąją tapatybę įvai-
riais terminais pabrėžti save vadindami pabėgė-
liais, tremtiniais, emigrantais, nuskriaustaisiais,
arba net kitų mums primestu žodžiu, dypukais.
Ir naudodami šiuos terminus mes per metų metus
stiprinom savo nostalgiją gimtajam kraštui ir,
taip pat, puoselėjom kaltės jausmą, kad tą kraštą
per greit, gal be gilesnio pagalvojimo palikome
ir jam nedavėm to, ką turėjome duoti. Bet nostal-
gija ir kaltės jausmai testiprino tik keliavimo
padėties galvojimą. Dėl to mums buvo labai svar-
bu turėti savą lietuvišką veikimą, savas lietuviš-
kas mokyklas, savo lietuvišką literatūrą, muziką,

meną ir savas profesines organizacijas. Net savo valsčių ir kaimų organizacijų prirėkė didesniems lokalinio patriotizmo šalininkams, ir dėl to atsirado ir Zapyškių, ir Zanavykų, ir Dzūkų, ir Žemaičių ir kitų panašių grupių klubai. Mes kūrėme net savo parduotuves, savo kepyklas, savo aludes, savo bažnyčias ir savo kapines. Bet jau netoli 30 metų praėjo nuo to laiko, kai lietuviškas Amžinas Žydas laikinai padėjo savo lazda ir atsisėdo trumpai atsikvėpti. Ir štai dabar jau antri du dešimtmečiai bėga pirmyn nuo to laiko ir taip pamažu mes pradėdam abejoti visai rimtai, ar mes iš viso kada nors tą savo keliautojo lazda bepakelsime. Mirtis skiria iš mūsų tarpo mūsų draugus ir pažįstamus, žili plaukai ir sulinkę pečiai pradeda rodyti visų mūsų fizinius ribotumus keliavimui. Pamažu mes pradėdame pastebėti ir pajauti, kad sustoję čia mes jau sutojome nelaikiniai, bet pastoviai, kad mes savo kelionėje pasiekėme "Schluss punkt" — galutinį tašką. Bet ką reiškia keliautojui leisti šaknis. sustoti? Britų psichologas Eric Erickson, studijavęs taip pat pasaulinę emigraciją nuo antrojo pasaulinio karo sako, kad keliautojui prarasti keliavimą ir įleisti šaknis reiškia prarasti savo tapatybę. Argi kas gali vadinti sėslių žmogų Amžinuoju Žydu? Tai būtų jam charakterio praradimas. Ar tiktu Skraidančiajam Olandui kur nors pasidaryti, sakysim, ūkininku? Tai būtų laikoma net pačios legendos sunaikinimu. Ir taip po 30 metų mūsų šaknu ileidimo ivairiuose pasaulio kraštuose mes pradėdam jausti tapatybės krizę. Mes dabar pradėdame pergyventi tikrą savo šaknų praradimą, nes kol mes vis galvojome grįžti į Lietuvą, mūsų šaknys buvo įleistos į viltis ir į mūsų planus. Dabar gi, kai mes realybės esame verčiami pripažinti sau ir kitiems, kad mes jau daugiau niekur nesikelsime, mes tikrumoje pradėdame pergyventi benamiškumą daugiau negu kada nors. Ir taip šiandien daugelis mūsų įsigyja namus, nuosavybę, ekonominę saugumą; pradėdame jaustis daug nesaugesniais ir baimingesniais negu buvo tada, kai mes nieko neturėjom gyvendami stovyklose, lageriuose ir dideliame varge. Erickson skaito šitokių šaknų praradimą — angliškai uprootedness — kuri emigracija yra atnešusi milijonams žmonių šio amžiaus baisiuoju prakeikimu, kuris yra davęs stipriausią pagrindą socialiniams perversmams.

Žvelgiant į Jungtines Valstybes reikia neužmiršti, kad čia yra ne tik atvykusių milijonai pabėgėlių, bet taip pat, kad čia yra kraštas kuriame šaknų praradimas yra daugumos gyventojų charakteristika. Pagal statistiką šiame krašte vie-

nas trečdalis gyventojų pakeičia savo gyvenimo vietą kartą į keturius metus. Reiškia, čia yra maždaug 70 milijonų žmonių, kurie į savo gyvenimo stilių yra įjungę kilnojimąsi iš vietos į vietą. Šitą juos verčia daryti jų darbdaviai, valdžios įstaigos ar net noras prasimušti aukštyn savo karjeroje. Šie žmonės keliasi šimtus ir tūkstančius mylių iš vienos Amerikos vietos į kitą, iš rytų į vakarus, perka namus, apsistoja, ir tik tam, kad už kelių metų juos vėl parduotų ir vėl keliautų. Žinoma, jie kilnojasi tame pačiame krašte, bet tai tikrumoje yra tiesa — JAV turi didelius skirtumus kultūros ir klimato, ir tarp pietų, rytų, vakarų ir t.t. Žinoma, tik skirtumas tarp šio krašto migracijos ir mūsų imigracijos yra tame, kad jie čia praranda savo šaknis keldamiesi iš vietos į vietą, o mes prarandame šaknis apsistodami vienoje vietoje. Tai yra paradoksas, bet galutinis jo rezultatas yra veik tas pats. Taigi, kas yra galutinis rezultatas šio šaknų praradimo kuris liečia tokį didelį skaičių žmonių šiame krašte — koks yra rezultatas? Psichologai ir psichiatrai sako, kad tai pasireiškia jausmų sutrikimu, praradimu verčių tradicijų, nusilpninimu socialinių institucijų ir praradimu gyvenimo tikslo. Kad tai yra tiesa tarp vietinių gyventojų, atrodo, dėl to nėra reikalo ginčytis, — kasdieninės statistikos rodo kriminalinių nusikaltimų pakilimą, moralinį sumukimą, socialinį pasimetimą ir bendrą savo tapatybės krizę. Šeimų pakrikimo statistikos JAV kelia vis daugiau ir daugiau susirūpinimo įvairiuose sluoksniuose. Korupcija ir moralinių ir etninių verčių praradimas šiandien yra bauginantis faktas visame krašte. Bet, žinoma, gal kas nors iš mūsų tvirtins, kad tos statistikos tinka tiktai vietiniams amerikonomams — tas lietuvių neliečia. Deja, toks tvirtinimas yra labai graži, patriotiška fikcija. Bet yra fikcija! Lietuviai, taip kaip ir kiti naujieji emigrantai yra pilnai pritaikę prie šio krašto bešaknės visuomenės. Statistika rodo, kad emociniai sutrikimai, moraliniai sumišimai, šeimyninio gyvenimo sunkumai, kriminaliniai incidentai, jaunimo sumišimas ir t.t., nekalbant jau apie alkoholizmą, vagystes, agresyvų elgesį ir lytinį palaidumą mūsų grupėje turi tas pačias statistines proporcijas kaip ir kitose. Tai yra stipriai kalbą faktai, kurie mums nėra malonūs girdėti, nes mes geriau mėgstame fikcijas negu faktus, bet tai yra faktai, kurių negalime paneigti.

Palikime nuošaliai individualinį priežasčių studijavimą ir grįžkime prie mano anksčiau pristatytos tezės, kad šaknų praradimas duoda tra-

giškas pasėkas visiems. Dėl to yra labai svarbu mums ieškoti sprendimų šioms problemoms, kurios yra žalingos ne tik mūsų tautinei grupei, bet taip pat ir šiam kraštui, kuris yra tapęs mūsų tėvyne. Tapęs mūsų tėvyne, ar mes to norėjome ar ne. Daugelis stebėtojų sako, kad tautybių individualinės charakteristikos pranyksta greičiau JAV, negu kur nors kitur pasaulyje. Šiame krašte tautinės grupės yra pilnai priimanamos. Individai su bet kokiomis pavardėmis neturi jokių sunkumų rasti darbą ir gauti pripažinimą. Prieš keletą dienų mes buvome vienoje grupėje, kur Cincinnati buvęs miesto burmistras mėgino tarti mano pavardę gerdamas ir sakė kol galės ištartį mano pavardę tai nebus išgėręs per daug. Matot, kiek pripažinimo mes kartais gauname. Kiekvienu atveju, niekas nesistebi dėl mūsų keistų pavardžių — jos yra priimanamos. Čia daugiau negu kur kitur vyksta greita aklimatizacija. Šioje aklimatizacijoje tautybės gali greit išnykti ir tautiniai siekiai išdžiūti. Iš dalies tai nebūtų blogas rezultatas, žiūrint iš Amerikos tautinės politikos, bet tai būtų gana tragiškas dalykas žiūrint iš tautinio lietuviško punkto. Nėra abejonės, kad aklimatizacija, tautinė niveliacija turi mažesnę įtaką į mus, kurie esame, taip sakant, naujieji ateiviai, gimę Lietuvoje. Bene svarbiausias aklimatizaciją stabdantis veiksnys yra viršminėtas mūsų jausmas, kad mes čia neturime savo namų, net tada kai realybė sako, kad namų kitur niekur kaip čia nėra. Daugelis išeivių čia jaučiasi svetimi, nežiūrint to, kad jie yra vietinių gyventojų priimami ir vertinami. Jie gyvena praeitimi, su gilia meile Lietuvai, bet ne su realiu jos paveikslu savo vaizduotėje ir savo širdyje. Laikas gali tik mūsų vaizduotėje sustoti, o ne tikrovėje. Tikrovėje laikas bėga ir su juo vyksta pasikeitimai ir Lietuvoje ir mumyse. Ir taip pamažu, net patiems mums nejaučiant, mes esame tapę amerikoniais savo galvojimui, savo rūpesčiais, savo interesais. Net mūsų elgsena yra tapusi daug artimesnė šio krašto žmonių elgsenai negu mes patys su tuo norėtumėm sutikti. Ir mūsų labai savos lietuviškos organizacijos, ir mūsų spauda, yra perėmusios daugelį šio krašto papročių ir bruožų. Tie, kurie linkę po pasaulį keliauti, galėtų šitą faktą patvirtinti.

Pamažu mes pradėdame pastebėti tam tikrus skirtumus, sakykime, tarp kanadiečių lietuvių elgsenos ir tarp amerikiečių lietuvių elgsenos, nekaltant jau apie skirtumus tarp argentiniečių lietuvių, europiečių lietuvių ir dar tuos galime padalinti. Dažnai tenka pastebėti, kai svetur susi-

tikę lietuviai su šio krašto kitų tautybių žmonėmis jaučia jiems kartais daugiau artumo negu kitame krašte gyvenantiems lietuviams. Ir tai nereiškia nutautėjimą ar nelojalumą savo kraštui, bet tai reiškia, kad mes esame išvystę naujus bruožus, kurie mus jau skirti, ne vieninti ima. Aš čia kalbu ne apie skirtumą, liečiantį Lietuvos meilę ir prie jos prisirišimą. Šitai mums visur gyvenantiems yra sava ir vienoda, nes tai yra mūsų visų vienodas, visus rišąs pergyvenimas. Bet aš kalbu apie skirtumus mūsų pačių, kurie atsiranda laiko dinamikos įtakoje. Visa, kas buvo iki šiol minėta, tinka mums, kurie esame čia nauji ateiviai, kurie gimime Lietuvoje. Bet kaip yra su mūsų vaikais ir anūkais? Trysdešimt metų, ačiū Dievui, nesustabdė mūsų šeimų kūrimo, ir mes šiandien, kur nenukeliausime, kur tik yra lietuvių, rasime gražų būrį čia ar kitur gimusio jaunimo. Mes turime daug gerai išsilavinusio priauglio — vyrų ir moterų — baigusių vietines mokyklas ir universitetus, kurie yra vadai profesiniame darbe, moksle, organizacijose, politikoje ir t.t. Pažvelkime trumpai į juos, psichologo akimis. Čia gimę apie Lietuvą žino tik iš savo tėvų ir senolių pasakojimų. Jie nėra pergyvenę savo tėvų didžiosios kelionės, asmeniškai jiems čia yra jų kraštas. Čia jie turi savo šaknis, ir nežiūrint, kaip bežiūrėtų į lietuvišką veikimą, jiems tas veikimas nėra istorijos skaldymas, bet savo tautinio paveldėjimo palaikymas, to krašto kurio rėmuose jie gyvena. Ir taip dabar, kada senesnioji karta pergyvena savo bešakniškumą, jaunoji karta tuo atžvilgiu yra daug patvaresnė, nes jie turi šaknis. Žinoma, ir jaunoji karta turi savo tapatybės krizes, bet jos jau yra daug daugiau susijusios su vietinio krašto verčių ir rūpesčių krizėmis. Šitas charakterizavimas tinka ne tik tiems, kurie yra giliai įsijungę į vietinį gyvenimą ir nuo lietuviškos veiklos gana atitolę, — šitai tinka ir mūsų lietuviškoje veikloje labai aktyviai dalyvaujantiems apibudinti, — jie visi daugiau ar mažiau stiprina savo tautinio paveldėjimo pagrindus. Tai yra gerai. Tačiau jaunimas istorija gyventi negali, ir tuo būdu jaunimo krizė yra surišta su ateitimi. Ir taip pamažu mūsų jaunoji karta imi daugiau ir daugiau kęsti, pergyventi kančią, jie kenčia kaip šakos, nupiautos nuo medžio kamieno. Jaunimui daug daugiau negu mums yra reikalingas gyvas ryšys su savo kraštu, su savo tėvų kraštu, kurio jie nėra matę. Be šio ryšio atgaivinimo mūsų išeivijos tautinė ateitis yra beveik beviltiška. Ji yra liūdna mums kurie dar šiame gyvenime norėtumėm išvysti takus,

vaikščiotus savo vaikystės dienomis. Bet tai yra daugiau sentimentalinė kančia. Jaunimui tai yra idealistinė kančia, nes Lietuva jiems yra idealas, kuris turi kada nors prie jų priartėti, arba kitaip jis išblės. Ir ši kančia yra gili ir ilga.

Ir taip dabar po 30 metų mūsų išeivijos, žvelgdami į save mes žinome, kad ko tai trūksta, mums ko tai trūksta. Šitą trūkumą pergyvena visi: jaunieji ir vyresnieji. Bet nei vieni nei kiti trūkumo nepapildysim laikrodžio sustabdymu. Mes juokdavomės čia atvykę skaitydami senųjų emigrantų spaudą, kuri naudojo savo kalbai raštą, kuris buvo toks pat kaip buvo naudojama caristinės okupacijos laikais Lietuvos pagrindžio spaudoje, — lenkiškas šriftas, viskas sumaišyta. Mes juokdavomės, nes matėme kaip tiems mūsų pirmtakūnams laikrodis sustojo prie 1908-1910 metų. Bet ar mes nesame padarę panašiai per 30 metų? Laikrodžio sustabdymu, nei savo tautybės nei laikysime nei savo kultūros savo vaikams neperduosime. Gyvenimas keičiasi, nes jis yra gyvas, ir mes negalime nuo jo atsilikti. Žinoma, esmėje, atsilikti mes negalėsime, nes niekas mums to neleis, bet mes galime visą energiją panaudoti stabdžių laikymui, vietoj naudojant progresui. Daugelis dalykų, kurie seniau buvo tipiškai lietuviški šiandien nėra tokiais ir jie turi būti pakeisti. Aš nematau nieko specialiai lietuviško, sakykim, užsispyrus laikytis lotynų kalbos naudojimo lietuviškose katalikų bažnyčiose, kai dabar galima ten lietuvių kalbą naudoti. Bažnyčia pasikeitė, ir mums užsispyrus laikytis už praeities istorijos nieko bendro su tautiškumu neturi. Nebent kas nors iš mūsų norėtų įrodyti savo artumą su romėnais. Laikrodis negali būti sustabdytas reikalaujant, kad lietuviai gydytojai ir šiandien naudotų valerijono lašus kaip visuotiną vaistą. Valerijono lašai kai kuriems mūsų daug tautinių asociacijų duoda, bet jie nieko neturi bendro nei su tautiškumu, nei su gera medicina. Laikrodžio negalima sustabdyti savo tapatybę politinėmis organizacijomis remiant ir vienas kitą pravardžiuojant. Daugelis tų organizacijų turi labai garbingą praeitį, bet dabartyje jos yra tik sustojusio laikrodžio ženklas. Laikrodžio sustabdymas pasireiškia ir su didžiausiu užsispyrimu priešintis bet kokiems ryšiams su dabartine Lietuva, einant net prie to, kad vienas, kuris su savo giminėmis daugiau susirašinėja, yra imamas laikyti komunistu ir išdaviku. Laikrodžio sustabdymas pasireiškia mūsų galvoje, kad kiekvienas dabar Lietuvoje gyvenąs ir turįs padoresnę darbą turi būti didžiausias komunistas, o komunistai visi be išimties yra tik

blogo mūsų tautai atnešę, jie yra tautos priešai. Yra mums nesuprantamas dalykas, kad šiandien Lietuvoje žmonės jau ir kai kuriuos lietuvius komunistus laiko savo krašto kankiniais ir kad jie tai daro ne dėl to, kad valdžia liepia, bet dėl to, kad tie buvę komunistai dėl savo pasišventimo Lietuvai yra ir savo vietas praradę, ir savo ir šeimų ateitį sukompromitavę. Laikrodžio sustabdymas yra šabloniškai viską skirstyti, ir naujų pasikeitimų nematyti. Ekumeninis sąjūdis yra geras dalykas, ir mums turi būti gėda, kad mes vis dar nesugebame lietuvių tarpe tikrą ekumenišką dvasią išvystyti.

Galėčiau ir daugiau laikrodžio sulaikymo pavyzdžių duoti, bet šių užteks. Norėčiau pabrėžti, kad ateina mums laikas pasukti laikrodį pirmyn ir tikrai tą padarius mėginti žvelgti į savo namus ir savo šaknis.

Pasukime šiandien išeivijos laikrodį 30 metų į priekį ir trumpai pažvelkime į save ne iš 1943, bet iš 1973 metų pusės. Taip pasuktas laikrodis bus šiuometinis, ir mes pasidarysime ne vien tik istorijos saugotojai, bet dabartyje vykstančio gyvenimo dalininkai. Taip žiūrėdami mes turėsime prieiti išvados, kad mums lieka būtinybė dalyvauti šio krašto kultūriniame, socialiniame ir politiniame gyvenime. Mums reikia leisti čia šaknis sąmoningai ir duoti įnašą stiprinant čionykščias moralines ir kultūrinės vertybes, padedant tiems 70 milijonų šio krašto keliautojų surasti namus. Šio krašto žmonės pradžioje mums davė paramą ir paguodą, dabar mes jau galime kiek nors atsilyginti. Šio krašto socialinės, rasinės, ekonominės ir politinės problemos yra taip pat mūsų problemos, ir mes neturime galvoti, kad kitų tautybių žmonės jas išspręs. Mes turime jas kartu su visais spręsti. Be įsijungimo ir įsisiaknijimo šiame krašte mes, žinoma, negalime užmiršti ir savo tautinio paveldėjimo: savo tradicijų, savo organizacijų, savo kalbos. Bet dalyvaudami lietuviškame veikime mes neturime tai daryti kaip atskiro, bendram gyvenimui nepriklausomo, išimtinio dalyko. Į tai turi būti žiūrima kaip į specialų mums labai brangų veikimą, žinant, kad jis nėra priešingas mūsų pilietinėms pareigoms. Tikrumoje lietuviškas veikimas man yra dalis mano gyvenimo, kaip Amerikos piliečio, ne tik kaip lietuvi.

Mūsų dabartis reikalauja kontakto su savaisiais Lietuvoje. Asmenišką ryšys su atskirais žmonėmis nereiškia politinio sprendimo, Lietuvos suvereniteto ar okupacijos pripažinimo. Šis ryšys, tiesa, yra neįmanomas be Sovietų Sąjungos tole-

ravimo arba net leidimo, bet toks toleravimas jau vyksta ir dabar tai mums sukelia vėl problemą. Problema yra tame, kad mes nenorime sutikti, kad Sovietų Sąjungoje irgi laikrodį sukasi pirmyn ir kad ten yra šiokių tokių pasikeitimų, kurie yra padarę plyšį geležinėj uždangoj. Sovietai drįsta įleisti mus grupėmis ir atskirais vienetais, nes jie nesibijo, atrodo, kad mes ten nuvykę jų sistemą pakeisim. To mes nesiekiam, ar turime bijotis, kad mes ar mūsų vaikai ten nuvykę savo ideologiją praras? Jei jinai jau taip lengvai prarandama tai gal jokios ideologijos ten niekad ir nebuvo. Aš nesu politikas, taip pat nenoriu raginti visus dabar vyksti greit į Lietuvą, nes tai turi būti kiekvieno asmeniškai apgalvotas sprendimas. Pavojų ir nesusipratimų nereikia ieškoti, bet aš neturiu jokio pagrindo bijotis dėl mūsų jaunimo ar senimo savistovumo ir tautinio sveikumo. Niekas neturi bijoti, kad greitai įvyks masinis emigrantų keliavimas į Lietuvą. Tenai gyveną biurokratai šitai apribos. Bet ir maži kontaktai reiškia šiokią tokią transfūziją mūsų tautiniam stiprumui ir čia, ir Lietuvoje palaikyti. Tai yra ta viltis ateičiai kur yra rekalinga mums ir mūsų vaikams. Mano siūlomas laikrodžio pasukimas į šiandieną reikštų išėivijos sudabartinimą. Tai reikštų ir kartu plyšio pašalinimą tarp mūsų jaunimo ir mūsų. Nes mūsų visų interesai ir darbai supanašėtų, visi būtume čia iššaknyje kaip namiškiai, visi galėtumėm bendradarbiauti lietuviškame veikime ir lietuviškos kultūros palaikyme, visi galėtumėm savo lietuviškumui duoti ateitį. Žinoma, dabarties šviesoje turėtumėm vertinti visų darbus; tų, kurie daugiau lietuviškame veikime yra įsijungę, ir tuos, kurie daugiau šio krašto gyvenimo vagas verčia. Mes turėtumėm vertinti jaunuosius gražiai kalbančius lietuviškai ir reikšti jiems pagarbą, bet neturim teisės niekinti tų, kurie lietuvių kalbos išlaikyti neturėjo progos. Aš manau, kad jau yra laikas mūsų spaudai pradėti įsivesti anglų kalbos skyrius, jei mes norime duoti patarnavimą ir tiems lietuviams, kurie tik angliškai kalba, bet jie yra vistiek lietuviai.

Mes turėtumėm sumažinti savo organizacijų skaičių ir padaryti Bendruomenę tikrai ekumeniška, ne partine baze, kurioje visi lietuviai rastų sau didesnę ar mažesnę kampą. Lietuvių Tremtinių Bendruomenė jau yra apie 26 metų amžiaus, nors jos idėja aš pristačiau visuomenei jau 1945 m. Muenchene. Tada aš siūliau Bendruomenei pasirinkti ne partinę, o kultūrinę ir tautinę bazę. Deja, kaip šiandien paskaitau savo tuo metu pa-

skelbtą knygutę, atrodo, kad bent du trečdaliai mano siūlymų Bendruomenės kūrimui ir plėtimui liko ant sustabdyto laikrodžio. Reiktų būtinai tą laikrodį pasukti ir Bendruomenei, ir padaryti Pasaulio Lietuvių Bendruomenę tikra daugiakalbine, tarptautine Lietuvių Bendruomene.

Šia proga leiskite man pasidžiaugti pavyzdžiu, duodamu lietuvių gydytojų išėivijoje. Jūs esate bene vienas iš geriausių pavyzdžių mano siūlomai programai, nes daugelis jūsų jau yra pasukę laikrodį į dabartį. Jus esate giliai įsijungę į savo šio krašto reikalus ir jūs taip pat duodate vadų lietuviškam veikimui. Tenka lenkti galvą daugeliui iš jūsų. Tremtis, išėivija ir čia kūrimasis jums ne vienam nebuvo lengvas, bet jūs ją ir sau, ir šiam svečiam kraštui, ir visam tautiškam lietuviškumui į naudą pavertėt. Jūsų pavyzdys patvirtina seną Cirtauto ir profesoriaus Ereto pabrėžtą tiesą, kad išėivijos kančios, baimės, sielvartai, prakeikimai ir jų nugalėjimas priklauso galutinai nuo individualios asmenybės tvirtumo, veržlumo ir sveikumo. Taigi, sveikinu sveiką ir gyvą Lietuvių Gydytojų Sąjungą. Laikykimės dabartyje ir ateityje! Istoriją apie mus kiti rašys...

Dr. A. Lipskio ir dr. Šalnos meno parodos atidarymas Čikagoje Sąjungos suvažiavimo metu.

FORUMAS

"MEDICINOS" 3 NUMERIS

Dr. K. VALTERIS

"Medicinos" 3 ir 4 numerius gavau tik Velykų išvakarėse; ir tai tik Vyr. redaktoriaus intervencijos dėka! Suprantama, kad administracija nenusipelno pagyrimo... Dėl laiko stokos šį kartą spėjau apžvelgti tik trečią numerį.

Šiek tiek nusivyliau trečiu "Medicinos" numeriu; nusivyliau, nes neradau jame stambesnių neigiamybių, dėl kurių galėčiau tinkamai išbarti redaktorių! Ale turint gerų norų perteklių — visada galima rasti priekabių! Mano parapijoje žmonės sakydavo "Kas nori mušti šunį — visada suras pagalį"... Todėl tikiuosi, kad redaktorius leis čia išreikšti mano gerus norus...

"Redaktoriaus laiko mintys" puikiai išreikštos. Tai pamokslukas, kuris, manau, daugelį sujaudino. Bet ar jis sudrebins sąžinę tų, kuriems jis buvo taikomas — nesiimu spėlioti. Nemaniau, kad gali būti tiek daug nuobirų lietuvių gydytojų tarpe. Taip pat nežinojau, kad yra kažkokie "poperiniai direktoriai".

"Prieš nubirančius gydytojus redaktorius siūlo "imtis tokių veiksmų, kurie nesudarytų jiems nei garbės nei džiaugsmo vadintis lietuviais gydytojais". O kas daryti su tais, kurie slepia savo tautybę, kurie nesivadina lietuviais? Siūlau: paskelbti jų pavardes ne tik Medicinoj", bet ir visuose lietuviškuose laikraščiuose, pažymint, kad tai tautinės nuobiros. O kaip su tais, kurie vadina save lietuviais, bet vengia profesinės lietuvių bendruomenės? Šiuo atveju reikėtų elgtis atsargiai ir tokius atskalūnus skirstyti į dvi grupes: priklausančius bet kokiai lietuviškai organizacijai ir nepriklausančius jokiai. Reikia suprasti, kad ne visi gali būti tokie veiklūs, energingi kaip Armanai, Brazaičiai, Budriai, Kaunai, Paprockai, Radzivanai, Taurai ir t.t. Didelė lietuvių dauguma buvo, yra ir bus pasyvi.

Kad ir kaip man patiko redaktoriaus vedamasis (Kodėl jis jį pavadino "editorial"?), vis dėlto noriu pridėti porą pridurkų. Redaktorius skelbia, kad būtų galima pakelti ir vyno taure už "sūnaus palaidūno" sugrįžimą į lietuvišką pro-

fesinę šeimą. Man tai kocktu žiūrėti į girtaujančius gydytojus, o ypač žiūrėti į "Medicinos" nuotraukas, rodančias gydytojus, laikančius taures, t. y. reklamuojančius girtavimą. Dar blogiau kai garsinamas rūkymas — žiūr. 51 psl. Redaktorius sako (žiūr. 18-17-16 eilutes iš apačios): "Jis sukūrė ir išvystė savo moralės principus, savo filosofiją ir nepriklausomumą". Rūkantis ir girtaujantis gydytojas neturi moralės principų ir nėra nepriklausomas: jis yra adiktas. Tam yra labai geras angliškas terminas "DRUG DEPENDENT".

Negaliu nuvertinti dr. Armano redaktorių sugebėjimų, bet jaučiu pareigą pabarti jį už beprasminį tauškėjimą: kam atsakinėti kai niekas neklausia? (žiūr. 7 psl. "Redaktoriaus atsakymas"). Jei jau būtina redaktorių norėjo pasireikšti, tai galėjo sakyti "Paaiškinimas", ar dar tiksliau — "Pasiaiškinimas", bet tik ne "atsakymas".

Visi turėtume ne tik pateisinti dr. Nemicką už "gramozdišką" lietuvių kalbą, bet ir pagirti jį už bendradarbiavimą "Medicinoj". Bet, toli gražu, negaliu pateisinti redakcijos, kuri pirmame "Medicinos" puslapyje skelbia: "Rankraščiai spausdinami ir taisomi redakcijos nuožiūra kalbos, formos, stiliaus atžvilgiu" (Mano pabraukta).

Kalbos "gramozdiškumas", deja, ryškus ir kai kuriuose "Medicinos" 3 nr. straipsniuose.

Dr. J. Gudausko "Diasporinės prognozės" prognozė liūdna ir beveik beviltiška, bet jo samprotavimai pagrįsti ir įtikinanti. Bet ar reikėjo dar labiau padėti diasporinti su "posh" terminu "diaspora"? Lietuviški žodžiai "Sklaida" ar "išsiblaškytas" būtų mielesni ir suprantamesni.

Prie dr. D. Degesio prikibti negaliu. Priedu čia savo "trigrašį" tik dėl to, kad jis pageidauja "išgirsti daugiau nuomonių". Socialinis ar profesinis bendradarbiavimas? Man, esančiam už tūkstančių mylių, nežinomas "yankiškas" socialinis bendradarbiavimas. Jei susirinkimai būna karčiarmiškų atmosferoj (t. y. tabako dūmuose ir alkoholio garuose), tai bendravimas yra antisociališkas. Bet jei įmanoma kultūringai tvarkytis, tai susirinkimai turėtų būti sociališkai-profesiški.

Svarbu vengti teorinių ir siauros specialybės problemų. Be to, būtų sveika ir naudinga jei kolegos turėtų drąsos papasakoti savo profesinio darbo nesėkmės ir tuo padėti kitiems išsisaugoti diagnostinių ir terapinių klaidų.

Su dideliu įdomumu perskaičiau dr. V. Paprocko straipsnį apie Pabrėžą. Bet . . . nežinojau, kad Napoleonas išbuvo Rusijoje virš 100 metų! (žiūr. 31 psl. datas). Taip pat neaišku kaip Pabrėžia, miręs 1849 metais, galėjo parašyti knygą 1914 metais? Žiūr. 32 psl. 3 eilutę nuo viršaus), Juokas juokais, bet "Medicinoje" per daug spaudos klaidų. Redakcija turėtų paskirti asmenį korektūrai.

Dr. V. šaulio straipsnis įdomus, supažindinęs mane, neišmanėlių, su kardiologinėmis prašmatnybėmis. Vis dėlto, mano supratimu, straipsnio antraštė neatitinka turinio: daug rašoma apie operacinę techniką, biocheminę lignonio kontrolę, bet tik keliais sakiniais teužsimena apie anestziją ..

Baigdamas šias pastabas (tuo nesakau, kad nesu pastebėjęs daugiau ydelių) jaučiu "pilietinę pareigą" pabarti buvusį L. G. Biuletensio bendradarbį (žiūr. 15 psl.) už "tvirkinančią" pastabą: "Tačiau daugumas kolegų džiaugiasi labiau turiniu, nesigilindami į kalbos prašmatnybes, nes Medicina nėra grožinės literatūros žurnalas". Mano manymu tai meškos pasitarnavimas redaktoriui ir "Medicinai".

Ne liaupsinimais, o pagrįsta kritika, patarimais, samprotavimais tobulinsim "Mediciną". Geriausias dvasinis atpildas redaktoriui yra stebėti tobulėjantį, vis mažiau kritikuojamą žurnalą.

Mes visi žinom žurnalo redagavimo sunkumus, mes vertinam buvusių ir esamų redaktorių pasiekimus, bet neturim liaupsinimais užmigdyti redaktorių ant laurų, neturim pasitenkinti pasiekimais, laimėjimais. KAS NEŽENGIA PIRMYN — ŽENGIA ATGAL!

P.L.G.S. VEIKLA, NUTARIMAI IR SUVAŽIAVIMAI (PASTABOS)

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavime Toronte tuo metu buvusios valdybos pateiktas ir suvažiavimo vienbalsiai priimtas šis nutarimas:

- 1) Septinto P.L.G.S. ir A.L.G.S. suvažiavimo atstovai pritaria valdybos pradėtam darbiui leisti Lietuvos Medicinos Istoriją ir įgalioja ateities valdybas pradėti darbą tęsti ir jį sėkmingai užbaigti.
- 2) Suvažiavimas patvirtina dr. Joną Puziną leidžiamos istorijos vyr. redaktorium ir įgalioja naują valdybą jam užbaigus darbą sumokėti likusį honorarą sumoje \$1,000.00.
- 3) Suvažiavimas kviečia gydytojus, turinčius istorinę medžiagą savanoriškai prisijusti ją Lietuvos Medicinos Istorijos vyr. redaktoriui.
- 4) Suvažiavimas kviečia Lietuvių Gydytojų Biuletensio redakcinį kolektyvą ir visus kolegas prisidėti savo pastangomis prie pradėto darbo.
- 5) Lietuvių Gydytojų Biuletensio spausdintus straipsnius su au-

P A D Ė K A

Gerbiamas Daktare Armanai,

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos Valdyba reiškia Jums gilią padėką už redagavimą Sąjungos leidinio "Medicina". Jums esant vyriausiuoju redaktorium mūsų Lietuvių Gydytojų Biuletensio dar pagražėjo ir tapo profesiniu žurnalu "Medicina". Mes žinome, kolega Henrikai, kad nuoširdžiai rūpinaisi šiuo mūsų Sąjungos leidiniu. Už pasiaukojimą, darbą ir triušą PLGS ir ALGS vardu dar kartą Jums dėkojame.

Su nuoširdžiais linkėjimais,

G. K. Balukas, M. D.
Pirmininkas

M. Vygantas, M. D.
Sekretorius

1973 m. rugsėjo 8 d.

torių sutikimu perduoti Lietuvos Medicinos Istorijos vyr. redaktoriui.

- 6) Lietuvių Gydytojų Biuletensio redakcijos turimą istorinę medžiagą su autorių sutikimu perduoti rengiamai Lietuvos Medicinos Istorijai.
- 7) Naujoji valdyba įpareigojama ieškoti Lietuvos Medicinos Istorijos leidėją ir išleidimo finansavimo būdą.

Šiuos nutarimus naujoji sąjungos valdyba nevykdė. Vyr. redaktorius,

pajutęs valdybos neigiamą nusistatymą jo atžvilgiu, atsistatydino. Naujoji sąjungos valdyba nutarė leisti Lietuvos Medicinos Istoriją anglų kalba. Anglų kalbai pasipriešino buvusios valdybos nariai, ir šis klausimas buvo užšaldytas iki kito suvažiavimo New Yorke. Suvažiavime tų metų vadovybė numatydama, kad dauguma atstovų pasisakys už lietuvių kalbą, pravedė nutarimą, kad naujoji, jau trečioji, valdyba susitars su valstijų gydytojų draugijomis dėl kalbos. Pastaroji gi per

dvejus metus Lietuvos Medicinos Istorijos reikalui nieko nepadarė (nors protokole buvo aiškiai parašyta) ir viename savo posėdyje nutarė šį klausimą nesvarstyti (taip bent pranešė pirmininkas šių metų suvažiavime Čikagoje). Atrodo, kad suvažiavimo nutarimai ir darbų pavedimai naujoms valdyboms negalioja. Šiame paskutiniame suvažiavime tuo reikalui nebuvo jokių diskusijų, nes tokiuose suvažiavimuose dėl laiko stokos ir skubėjimų į "pobūvius" nėra galimybės tų klausimų nuodugnai išgvildinti. Tikimės, kad dabartinė valdyba atkreips dėmesį į buvusius nutarimus ir įpareigojimus Lietuvos Medicinos Istorijos leidimo reikalui. Kol visuotiname suvažiavime šis nutarimas, padarytas Toronte, nėra pakeistas, jis galioja ir šiai valdybai.

Bendrai, sąjungos veikla pakrypo savotiška linkme. Gavęs suvažiavimo programą, parašiau savo nuomonę valdybai: "Man atrodo, nėra tikslo ir nebus įmanoma įvykdyti pirmo darbo posėdžio metu naujos valdybos rinkimų. Tame gi posėdyje bus oficialiai išrinkta ar tik patvirtinta nominacijų komisija. Laiko numatyta dvi valandos. Posėdžių programa eis, tai kaip bus įmanoma nominacijų komisijai numatyti naują valdybą, gauti kandidatų sutikimą, juos pristatyti ir tame posėdyje išrinkti. Nebent viskas iš anksto bus jau "sufiksuota". Mano būkštavimas turėjo pagrindo. Tiesa, darbotvarkė buvo kiek pakeista ir įstatų pakeitimai buvo priimti prieš valdybos rinkimus. Bet nominacijų komisija neturėjo laiko sudaryti visų renkamųjų sąrašo. Tokiu būdu buvo išrinkti tik trys pagrindiniai asmenys. pirmininkas, vicepirmininkas ir sekretorius-įždininkas. Kitus valdybos kandidatus nominacijos komisija parinko tarp darbo posėdžio ir baliaus, ir be rinkimų baliuje jos sudėtį paskelbė. Gana savotiškas "demokratinės" santvarkos pasireiškimas. Ši valdybos sudėtis tik kitą dieną oficialiai buvo išrinkta atstovų darbo posėdyje ir tai tik pasiūlus iš vietos. Dar keistesnis dalykas atsitiko su Medicinos redaktorium. Per balių

esamam redaktoriui buvo padėkota už atliktą darbą ir paskirtas naujas redaktorius naujos valdybos, kuri dar nebuvo pilnai išrinkta, savo pareigų dar neperėmė, oficialiai dar nefunkcionavo. Nežinau, ar su sejuoju redaktorium buvo prieš tai kalbėta. Atrodo, kad nebuvo, nes po tos žinios paskelbimo senasis redaktorius iš baliaus pasišalino. Suprantama, ne visi buvome Medicina patenkinti, bet toks naujosios valdybos elgesys vargu ar pateisinamas ir ateičiai naudingas. Taip žiauriai atstatytas redaktorius, sukaupęs savo nervus, sugebėjo dar tarti atsivėkinimo žodį ir buvusiems bendradarbiams padėkoti kitos dienos posėdyje. Už tokį visuomeninį subrendimą tikrai vertas pagarbos. Tiesa, kitą dieną naujoji vadovybė su Illinois Draugijos pirmininku priešaky stengėsi asmeniškai dalykus "prie čerkos" išlyginti. Senasis redaktorius apsiėmė išleisti šį paskutinį jo redaguojamą numerį.

Privačiai čikagiečiai prisipažino, kad tam "sukilimui" buvo ir anksto Čikagoje ir žiemos metu beslidinėjant susitarta. Nuo tokių "triukų" būtų patartina ateity atsisakyti, nes tai suskaldys šiaip gana draugišką atmosferą sąjungos narių tarpe, ir vargu ar nesumažės noras tokiuose iš anksto "sufiksuotuose" suvažiavimuose dalyvauti.

Tenka palinkėti naujai valdybai, kurios pirmininkas yra gražiai pasireiškęs visuomeninėje veikloje, ieškoti tiesesnių kelių ateities veikloje ir vykdyti sąjungos visuotinių suvažiavimų nutarimus bei tęsti pradėtus darbus, nors jie ir būtų prieš jų asmenišką nusistatymą ir ne jų sugalvoti bei pradėti.

Dr. Henrikas Brazaitis

Gerb. dr. Armane,

Ačiū už Jūsų laišką, paskutinį numerį "Medicinos" mes čia Sydney gavome tikrai prieš savaitę, nes iš Amerikos gana ilgai užtrunka laivo paštu. *Paskutinis numeris gražus, kiekvienas numeris eina gerin.* Galiau tikrai palinkėti ištvermės tęsti darbą ir dar praplėsti bendradarbių eiles.

Mes Australijoje pergyvename didelius pakeitimus nuo paskutinių Australijos valdžios rinkimų, kada socialistų partija laimėjo daugumą ir perėmė valdžią į savo rankas pirmą sykį po dvidešimt metų. Užsienio politika pasikeitė, pripažinta kom. Kinija, Š. Vietnamas, Š. Korėja. Draugystė su mūsų tradiciniais draugais Didž. Britanija ir J.A.V. atšala. Taip pat atrodo bus lemtinis periodas medicinos profesijai, nes norima įvesti visuotinį sveikatos apsidraudimą panašiai kaip Kanadoje. Tas turėtų įvykti sekančių metų begyje. Taigi visa Australijos medicinos profesija dabar turi apie daug ką pagalvoti.

Pridedu žinučių apie naujus gydytojus Sydnejuje, kurias prašau patalpinti žurnale. Taip pat įdedu savo ir žmonos nuotrauką.

Širdingi linkėjimai ir ištvermės Jūsų darbe.

Dr. I. Venclovas
Parramatta, Australija

Mielas ir Brangus Tautiet,

Šiandien gavau Jūsų redaguojamą "MEDICINA" lapkričio mėn. 72. Kaip matote reikėjo 6 mėnesių, kad mus pasiektų Amazonijos džiunglėse.

Šiuo laiškučiu noriu nuoširdžiai padėkoti už Jūsų straipsnelį, kuris mane nustebino ir kartu pradžiugino, kad yra lietuvių, kurie supranta ir nori mums padėti.

Leiskite, Brangus Tautiet, Jums išreikšti padėką ne vien tik mano, bet ir visų indėnų ir vargšų, tarp kurių aš dirbu ir esu paaukojęs mano gyvenimą; toli nuo lietuvių centro, toli nuo savųjų, kovodamas su uodais anofilais, Hanceno bacilais, Brazilijos Rickettia, Psitakozės virusais, Histolitine ameba, Leptospira ir t.t.

Vienuolika metų esu be atostogų, bet Dievo palaima mūsų neapleidžia ir stebuklingu būdu gal baigsime ligoninės statybą.

Kaip matote iš pridėto prospekto, mūsų ligoninė yra lietuviško stiliaus. Čia rasite lietuvišką Vytį, Aušros Vartų Marijos paveikslą, Šv. Kazimiero vitražą.

Kasdien per mano rankas pereina maždaug 80-100 vargšų lignonų. Kai kuriems reikia 3 ar 4 savaites, kad atplauktų upėmis 500 arba 1000 km.

Jeigu norėtumėt, mielai paraščiau ką nors iš savo specialybės į Jūsų "MEDICINĄ", tiktai reikėtų Jums pataisyti stilių, kadangi neesu pripratęs prie lietuviškos terminologijos.

Su geriausiais linkėjimais ir sveikinimais, siunčiu Jums, Mielas Redaktoriau, mano gilią padėką už moralinę paramą kuri man atnaujina jėgas tęsti pradėtą darbą, kovoti su ligomis, epidemijomis, mizerija, ignorancija...

Dr. F. A. Bendoraitis
Guajara-Mirim, Brazilija

Gerbiamas Daktare,

Dr. Degesio paragintas siunčiu Jums Ląstelinės membranos apžvalgą. Jeigu patiks — prašau įdėti Jūsų labai puikiai redaguojamoje Medicinoje. Atsiprašau, kad taip uždeščiau. Vis atrodė, kad rašinio kalba per sunki? Mėginau taisyti, kaip matot daug pribraukiau. Perrašyti, deja, pritrūko laiko. Nenoriu atidėti, bijodamas, kad tai suvėlintų Jūsų sekančio nr. išleidimą.

Su pagarba ir geriausiais linkėjimais ištvėrėms sunkaus ir nedėkingam Redaktoriaus darbe.

Dr. Antanas Butkus
Cleveland, Ohio

Mielas Henrikai,

Medicina No. 4 nepasižymi medicininų — mokslinių straipsnių gausumu, bet tas manęs labai neįaudina. Manau, kad yra kolegų, kurie norėtų matyti daugiau mokslinių straipsnių Medicinoje, bet, jeigu nėra kas juos rašo, tai iš kur juos paimsi. Tie, kurie jų pageidauja, turėtų dėti pastangas surasti kolegas, kurie tokius mokslinius straipsnius rašytų. Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimo metu mokslinių paskaitų būna pakankamai gausiai skaitoma. Tas skaitytas paskaitas gal būt vertėtų nedėti į vieną Medicinos leidinį, bet išskirstyti per kelis numerius.

Linksmieji broliai: Majauskas, Balukas, Ambrozaitis, Grinis, Valadka "linksmina" suvažiavimo dalyvius.

Aš asmeniškai Medicinoje ieškau ne mokslinių žinių, bet informacijos kas dedasi mūsų kolegų gyvenime visuose pasaulio kraštuose. Todėl su dideliu įdomumu ir dėmesiu studijavau Medicinos 4-tame numeryje tilpusias Vytauto Didžiojo Universiteto Medicinos fakulteto 18-tos gydytojų laidos trisdešimtmečio proga Birštone ir Trakuose įvykusio suvažiavimo nuotraukas. Man buvo labai įdomu pamatyti senai matytus, dabar jau pakitusius veidus ir taip pat pakitusias kolegų figūras. Nevisus galėjau ir atpažinti nežiūrint to, kad tai buvo mano kursas iki tol, kol užėmė Lietuvą bolševikai atskyrė mane, uždarydami į Mickevičiaus gatvėje buvusią "tvirtovę". Kiek atrodo, nuotraukose matomi kolegų moka ir juoktis ir atsistoję tylos minute pagerbti žuvusius kolegas ir lygiai kaip mes mėgsta atsistoti prie bonkomis' apkrauto stalo. Tokia vaizdinė informacija apie pasilikusius Lietuvoje kolegas yra girtina ir reikia tikėtis, kad ne paskutinė. Būtų dar geriau, jei ir jie galėtų mūsų spaudą ir nuotraukas ten lygiai taip pat žiūrėti.

Dr. Danielius Degėsys
Cleveland, Ohio

Didžiai Gerbiamas Daktare,

Jūsų redaguojama "Medicina" darosi nepaprastai įdomus, kultūringas žurnalas. Baltija — Naujoji mirties jūra — puikus straipsnis. Panaši yra ir Graikų jūra, bet Jūs rašote, kad

vis dėlto Jūs joje beplaukdamas atsigaivinote. Vieną dieną mačiau TV kaip Nicoje prieš publikos susirinkimą — ateina desinfektoriai ir išpiurkščia pakraščius visokiais kvėpalais, kad užmušus smarvę ateinančią iš jūros.

"Teisė ir Medicina" labai mums naudinga, ypač kai nueini į teismą ir ten stengiasi priešingos pusės advokatas padaryti iš tavęs visišką nemokšą. Bendrai Jūsų energija ir pastangos yra pavydėtinos. Kad tik turėtume daugiau žmonių kaip Jūs.

"Po pasaulį pasižvalgius" — gražūs, daug istorinės, politinės informacijos duoda. Aš asmeniškai pageidaučiau, kad Jūs duotumėte daugiau ir vietinių žinių apie tas vietas ir ką jose ypatingai verta matyti. Aš irgi mėgstų keliauti, ir tas, žinoma, daug padėtų prieš kelioninei orientacijai.

Žurnalo viršelis yra labai skoningas. Tinkamas mūsų profesijai.

Aš sveikinu Jus su Jūsų atsieikimais ir nemanau, kad jokios ypatingos kritikos Jūs nesate užsitarnavę. Kritikuoti ir griauti nereikia daug smegenų, skirtingai kai reikia ką nors kurti. Viršelio antrame puslapyje įdėjote Aesculapius, nieko savo straipsnyje neminėjote apie Epsidauros ir apie jo labirintą su šventom gyvatėm bei gydymu. Jei norėsite — kada parašysiu šiek tiek apie tai.

Dr. Julita Trojanas
Maspeth, N. Y.

Medicina okupuotoje Lietuvoje

Skyrių veda Dr. V. ŠAULYS

ŪMINIAI APSINUODIJIMAI ALKOHOLIU BEI JO SUROGATAIS

J. KIAULEIKIS (Vilniaus Univ. Medic. fakultetas,
RK resp. ligon.)

Straipsnyje išnagrinėti 23,956 ūminiai apsinuodijimai iš jų 23,428 (97,8%) su alkoholiu. 140 apsinuodiję maistu, 110 rūgštimis ir šarmais, 103 CNS slopinančiais vaistais, 55 smalkėmis, 121 kitomis medžiagomis. Alkoholiu ir jo surogatais apsinuodiję 94,6% vyrai, iki 16 m. buvo 0,02%, 16-18 m. — 0,4%, 18-25 m. 17,5%, 25-45 m. — 61%, vyresnių — 21%. Daugiausia apsinuodijimų būna penktadieniais — 18% ir pirmadieniais — 16%, kitomis savaitės dienomis apie 10-14%. Iš tų apsinuodijimų Vilniuje baigėsi mirtimi 78 atvejai (virš 38% visų ūminių mirčių). Daugelis iš jų turėję kraujo apytakos negalavimus. Dėl alkoholio mirusių daugumas buvo 60-75 m. amžiaus, daugiausia mirė pirmadieniais; ir dažniausiai namuose — 43 asm., gatvėje — 10, svečiuose — 7, darbovietėse — 6.

PIKTYBINIAIS NAVIKAIS SERGANČIU CHOLESTERINO KRAUJUJE KITIMAI

I. SKLIUTAUSKAS (Vilniaus Univ. vidaus lig.
propedeutikos katdr.)

Išnagrinėti piktyb. navikais sirgę 323 ligoniniai. Vyrai kiek dažniau sirgo skrandžio, kasos, apat. lūpos, stemplės, plaučių, šlapimo pūslės, o moterys žarnų, tulžies pūslės navikais. Pavojingiausias amžius abiejų lyčių asmenims yra 45-64 m. Moterys serga dažniau dėl hormoninės estrogenų stimuliacijos. Reikšminga karcinogenų įtaka, labai svarbu organizmo reakcija. Su reaktyvumu procesu surištas cholesterolinas. Manoma, kad yra ryšys tarp simpatinės-adrenalinės sistemos ir cholesterolino. Progresuojant vėžiui, kraujuj cholesterolinio kiekis mažėja, kuo lygis mažesnis tuo blogesnė prognozė. Svarbu vėžio lokalizacija. Žemiausiai cholest. prostatos, storosios žarnos ir skrandžio vėžio atvejai. Metastazės retesnės esant hiperchlesreinemijai ir limfocitozei. Metastazai paūmėja po operacijų — po operacijų paprastai žymiai sumažėja kraujo cholesterolis, be to, sumažėja simpatinės-adrenalinės sistemos tonusas.

Autorius bandė savo nuomonę pagrįsti laboratoriniais tyrimais ir juos susumuodamas lentelėse.

Sveikatos Apsauga 1973, 1:6-9 psl.

RETI SKRANDŽIO IR DVYLIKPIRŠTĖS ŽARNOS SUSIRGIMAI CHIRURGO PRAKTIKOJE

J. DAUDERYS (Vilniaus miesto III klininė ligoninė)
J. DAUDERYS (Vilniaus miesto III klininė ligoninė)

Autorius gana detalai su ligos istorijom ir pooperaciniu ligonių progresu aprašo keletą retesnių praktikoje pasitaikiusių atvejų. 4 atvejus skrandžio sarkomos, 1 — skrandžio fibromą, 1 — dvylikpirštės žarnos adenomą, 2 — skrandžio limfgranulomatozę, 1 — skrandžio flegmoną ir 3 — skrandžio tuberkuliozę.

Skrandžio flegmonai būdinga labai aukšta temperatūra, šalčio krėtimas, vėmimas pūliais ir krauju, intoksikacija, kolapsas.

Skrandžio tuberkuliozės atvejais pagrindinis simptomas buvęs kraujavimas ir išopėjimas ir net skrandžio perforacija.

Sveikatos Apsauga, 1973, 1:21-24 psl.

* * *

G. Česnys recenzuoja "Lietuviškosios Medicininės Literatūros" 5-tą tomą. Paruoštas T. Dragūnienės, A. Sinkevičienės ir A. Černiutės. Knyga apima 1967-1969 m. išspausdintus lietuviškus mediciniškus straipsnius, sužymėta virš 10,000 publikacijų. I-mas tomas pasirodęs 1959 m. apėmęs 18 metų, teturėjo vos virš 2,000 šaltinių. Lietuviai esą pirmieji Sovietijoje su tokiu nacionalinių medicininų bibliografinių leidinių serija.

ANTIBAKTERIŠKAI PARUOŠTOS PROSTEZINĖS MEDŽIAGOS ŠIRDIES CHIRURGIJOJE

A. CMAILYS, J. BRĖDIKIS, V. VAIČIUVENAS,
V. SUDINTAS (Kauno Med. Institutas)

Autoriai impregnavo benzilpenicilino Na druska ir streptomicino sulfato tirpalais visas chirurgijoje naudojamas siuvamas medžiagas (kaproną, kedgutą, šilką) ir alosplastines protezines medžiagas. Padaryta 498 bakteriologiniai tyrimai. Antibakterinis aktyvumaes išliko iki 6

parų. Autoriai išbandė panaudodami impregnuotas medžiagas ant 18 lignonų ir palygino rezultatus su 10 lignonų, kuriems nenaudojo tokių medžiagų. Pastarojoje grupėje išsivystė pooperaciniai uždegimai keturiems, du iš jų gavo septinį šoką ir lignonai mirė. Pirmoji grupė neturėjo komplikacijų.

Sveikatos Apsauga, 1972, 10:12-17 psl.

DUOMENYS APIE LIETUVOS INVALIDUS AMPUTUOTOMIS KOJOMIS

K. BILSKIS (Protezinis-ortopedinis kombinatas)

Invalidų amputuotom kojom Lietuvoje dabar yra 2209. Daugiausia — 743 tarp 21-30 m. amžiaus, iki 20 m. — 528. Miestuose gyvena 1291; 1878 invalidai vyrai. Darbo invalidų 989, karo — 528, senatvės — 78, vaikystės ir personaliniai — 49. Invalidais tapo: Įmonėse darbe — 1071; karo — 700; ligų — 210, dėl buitinių traumų — 133, dėl transporto traumų — 84, įgimtų anomalijų — 11.

Sveikatos Apsauga, 1972, 10:52-53 psl.

ŠIRDIES VAINIKINIŲ ARTERIJŲ REKONSTRUKCIJA

A. MARCINKEVIČIUS (Vilniaus Universiteto chirurg. Klinika)

Vainikinių širdies arterijų rekonstrukciją paskatino pagrindinių vainikinių arterijų lokalizuotas ir tik proksimalinė daly arteriosklerotinis užsikimšimas arba susiaurėjimas. Operacijos trejopos: 1. endarteektomija, 2. anastomozė a. thoracica interna su vainikine arterija, 3. aortos ir vainikinių arterijų sujungimas (auto) vena. Dažnai po tokių operacijų išnyksta stenokardija. Tokio pobūdžio operacijos pradėtos Vilniaus Universiteto klinikose 1971 m. Autorių smulkiai aprašytas vienas atvejis.

Sveikatos Apsauga, 1972, 9:20-23 psl.

MIESTO KLINIKOS TEREUTU DARBO APIMTIES IR KRŪVIO TYRIMAS

B. GRINBERGIENĖ (Eksperimentinės ir klin. m. t. institutas)

Ištirtas Vilniaus m. III poliklinikosterepeutų darbo krūvis 56 tipišku priėmimų metu — viso priimta 1570 lignonų. Panaudotas chronometravimo metodas. Terepeutų laikas suskirstytas 1. pasiruošimą darbui, 2. gydomasis-diagnostinis darbas, 3. dokumentų pildymas, 4. neracionaliai sunaudotas laikas dėl organizacinių nesklandumų, 5. susipažinimas su dokumentais ir tyrimais, 6.

asmeninis gydytojo laikas, 7. dalyvavimas gydytojų konferencijose-pasitarimuose, 8. sanitarinis švietimas, 9. tarnybiniai pokalbiai, 10. pagalbinių ir ūkiniai darbai. Per valandą priimami 4,4 lignonai, lignonams vidutiniška tenka 11 min. Gydomasis-diagnostinis darbas trunka vid. 7 min., lignonio apklausinėjimas — 2,5 min., apžiūrėjimas ir tyrimas — 2,7 min., dokumentų pildymas — virš 4 min., mažiau 1/2 min. asmeniniams ir ūkiniam reikalams.

Sveikatos Apsauga, 1972, 9:42-46 psl.

MŪSŲ PATIRTIS SELEKCIŲ KORONAROGRAFIJOS SRITYJE

A. MARCINKEVIČIUS ir E. KOSINSKAS (Vilniaus Univ. Bendr. Chirurgijos katedros klinika, Širdies-kraujagyslių chir. lab.)

Minimoje klinikoje nuo 1971 m. vasario mėn. selekcinės koronarografijos padaryta 124 lignonams. (Iš viso Sovietų Sąjungoje tai pradėta daryti tik vos prieš dvejus metus). Pagal autorių surinktą statistiką, kad širdies infarktu suserga ir nuo jo miršta tik tie, kurie per parą suvartoja 10 nitroglicerino tablečių, tik tie, kurie tepergyvena vos keletą priepuolių. Tokiems lignonams reikia sudaryti aortokoronarinį nuosrūvį, dažniausia, kai bent vienos iš trijų pagrindinių vainikinių arterijų užsikimšimas ar stenozė prašoka 50% arterijos spindžio. Iš visų lignonų koronarografijos būdu nustatyta, kad 29 lignonams aortokoronarinis nuosrūvis nepadėtų (24%), 23 lignonams nerasta pakankamo susiaurėjimo, kad būtų reikalinga chihurgija, 27 lignonams susiaurėjimo visai nerasta. Chirurgija būtų indikuojama tik 30 lignonų (24%). Autoriai turėję techniškų sunkumų ir komplikacijų, ypač pirmųjų tyrimų tarpe. Kartais pasitaiko (0,001%) ir mirtinių komplikacijų, kaip skilvelių virpėjimas ir embolijos. Būtinai tinkamas pasiruošimas reanimacijai ir personalo įgudimas procedūroje.

Sveikatos Apsauga, 1973, 2:3-7 psl.

UPIŲ VANDENS KOKYBĖS KLASIFIKACIJA PAGAL MIKROBIOLOGINIUS RODIKLIUS

Ž. AMBRAZIENĖ (Respublk. vandens tyrimo laboratorija)

Vandens kokybė priklauso nuo mikroorganizmų kokybės ir kiekio, jie gali būti "valytojai" ir užteršėjai. Mikrobiologinis švarumas siejamas ir su chemiais užteršimais. Tie pakitimai rišasi su biocheminiu deguonies sunaudojimu, ištirpusiu deguonies kiekiu ir permanganatine oksidacija.

Buvo tirta Nemuno, Merkio su intakais, Strėvos, Neries su intakais, Šešupės, Ventos ir Mūšos su intakais vanduo. Tyrimai daryti atsižvelgiant į 2 aspektus: 1. bakteriologiniais metodais nustatyta upių vandens alochtoninė flora, rodanti užteršimą žmogaus ir šiltakraujų gyvulių išskyromis ir 2. mikrobiologiniais metodais nustatyta užteršimo intensyvumas. Viso padaryta 713 analizių tarp 1966-1972 metų; rezultatai, pagal vandens vartojimo galimybes, suskirstyti į atitinkamas 5 klases, atsižvelgiant į mikroorganizmų ir pramoninių toksinų kiekį. 1-jai klasei priskirtas švarus vanduo, tinkamas gėrimui, žuvininkystei, maudymuisi, sportui ir pn. Paskutinei klasei priklauso labai smarkiai užterštas vanduo, susidarius net anaerobinėms sąlygom. Netinkamas net laivybai ar žemės drėkinimui. Anot autorės, pasiūlytoji klasifikacija turėtų praplėsti upių vandenų užterštumo ir apsivalymo nustatymo galimybes, ypač organinio ir buitinio(?) teršimo zonoje.

Sveikatos Apsauga, 1973, 2:28-33 psl.

IS 1972 M. VILNIUJE VYKUSIO FTIZIATRŲ SUAŽIAVIMO

Dabar Lietuvoje esą 371 ftiziatras. Per praėjusius (1971) metus Fluorografiniai patikrinta 1.5 mil. asmenų. Pagerėjęs tbc gydymo rezultatai: 1966 m. kavernos išgydavo 66% ir 71% pasidarė abacilarūs, 1971- — 80% ir 86%. Kasmet kliniškai pasveiktą apie 4000 ligonių. Sunki profilaktika kaimuose. Kaimuose daugiau ligonių užleistomis tb formomis, daugiau ekstrapulmonarinės, kaip akių, inkstų tb. Dar daug sergančių vyresnių kaip 50 metų amžiaus, ir vyrų 3 kart daugiau negu moterų. Plačiai naudojamas BCG skiepijimas.

* * *

Kardiochirurgijos pradininkas Lietuvoje yra dr. J. Jocius, kuris 1951 m. Kaune pirmas padarė širdies operaciją ligoniui su adheziniu perikarditu. Pradžioje kardiologija pasireiškė elektrinės stimuliacijos ir defibriliacijos srityje, vėliau tai pritaikyta reanimacijoj. 1958 m. Vilniuje ir Kaune buvo darytos pirmos komisuratomijos. Nuo to laiko širdies chirurgija pradėjo vystytis greitai. 1964 m. įsteigta mokslinė kardiologų draugija. Nuo 1945 iki 1970 Lietuvoje apgintos 186 dizertacijos (mokslų daktaro ir mokslų kandidato) surištais su kardiovaskularinėm problemom: reumato ir ischeminių ligų klausimais. Tame pačiame laikotarpyje spaudoje paskelbta virš 3000 su kar-

diologija surištais klausimais mokslinių subkacijų, daugiausia reumatologijoj.

Sveikatos Apsauga, 1972, 12:15-20 psl.

PLAUČIŲ

ELEKTRORENTGENOTOMOSKENOGRAFIJA

A. TELYČĖNAS, M. ŠNEIDERIS (Lietuvos SAM Onkologijos m. t. institutas)

Autoriai panaudojo skenavimą ant elektrorentgenogramų — naujas metodus ir iki šiol nebuvęs niekur literatūroje aprašytas. Autoriai atliko 27 ligoniams plaučių elektrorentgenoskenogramas bei elektrorentgenotomoskenogramas, sergantiems plaučių navikiniais susirgimais. Tas metodas išryškina dominantį pataloginį procesą, jo išplitimo ribas, santykį sugretimais organais, padeda kontroliuoti gydymo efektyvumą.

Sveikatos Apsauga, 1972, 11:18-20 psl.

* * *

Lietuviška medicinos terminologija.

Coronary arteries — vainikinės arterijos

Bypass — aortokoronarinis nuosruvis

Bypass — apeinamoji jungtis

Ventricular fib. — skilvelių virpėjimas

Valve prosthesis — sintetiniai vožtuvų protezai

Patent ductus arteriosus — neužakęs arterinis latakas

V. mitral v. — buriniai vožtuvai (prieširdžių-skilvelių)

Vv smilunares — pusmėnuliai vožtuvai (aortos ir plautinio kamieno)

Pp. muscularis — speneliniai raumenys

Svečias iš Lietuvos dr. K. Mikalauskas viešint Baltimorėje. Iš kairės: dr. H. Armanas, dr. M. Ankūdienė, dr. K. Mikalauskas ir dr. S. Ankudas.

"Išeinąs" pirmininkas

FERD. VYT. KAUNAS, M.D.
1407 So. 49th Court
Cicero, Ill. 60650
(312) 652-1381

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos VEIKLA

Naujas pirmininkas

GEDIMINAS K. BALUKAS, M.D.
1836 W. 93rd St.
Chicago, Ill. 60620
(312) 239-4683

NAUJASIS PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS PIRMININKAS

GEDIMINAS K. BALUKAS gimė 1922. IV. 25 Alytaus apskrity. Baigęs Alytaus gimnaziją, 1940 m. stojo į Vytauto Didžiojo Universiteto Medicinos Fakultetą.

Gimnazijoje ir universitete pasižymėjo sporte: Alytaus Valstybinės Gimnazijos krepšinio rinktinės kapitonas (1939 m.) ir V. D. Univer-

siteto Akademinio Sporto Klubo (ASK) krepšinio komandos kapitonas (1943 m.).

1947 metais baigė Innsbruck'o Universitetą (Austrijoje) medicinos daktaro laipsniu.

1949 m. atvyko į JAV. Tarnavo JAV armijoje majoro laipsniu.

Illinois State Board egzaminus išlaikė 1952 metais. 1963 metais išlaikė akušerijos ir ginekologijos specialybės egzaminus. Lektorius Loy-

P A D Ė K A

IX-tasis Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų suvažiavimas įvyko 1973 m. gegužės mėn. 26-27 d.d., Čikagoje. Šis suvažiavimas buvo vienas iš geriausiai pavykusių, vertinant mokslines, visuomenines paskaitas, meninę programą, dalyvių skaičių ir taip pat technišką šio įvykio pravedimą. Padėka priklauso buvusiai PLGS ir ALGS valdybai: dr. F. Kaunui, dr. V. Šauliui, mokslinės dalies vadovui dr. R. Nemeckui ir Illinois Lietuvių Gydytojų Pagelbiniam Vienetui ir jo pirmininkei Liucijai Dargienei. Ypač padėka priklauso dr. Henrikui Armanui, vyriausiam "Medicinos" redaktoriui (atskirai atspausdinta šiame numeryje).

Šia proga tenka pažymėti, kad dažnai girdime malonias pastabas lietuviams daktarams iš svetimtaučių, kad jie, girdi, nematė jokioj kitoj tautoj tiek daug gydytojų, aktyviai įsijungusių į politinį, kultūrinį ir visuomeninį darbą išėivijoje. Jiems nesuprantama, kad yra žmonių, kurie tiek daug dirba be jokio atlyginimo. Mums tas yra savaime aišku, nes lietuvis gydytojas eina savo vyresniųjų kolėgų keliais, kurie suvaidino nepaprastai svarbų vaidmenį mūsų tautos ir valstybės atgimimo laikotarpy. Mes didžiuojamės savo pirmatakais, kurie uždegė pirmuosius lietuvių spaudos žiburius, Aušrą ir Varpą, sukūrė Lietuvos himną, taip pat lietuvis gydytojas buvo Lietuvos Tarybos pirmininku, kuri 1918 metais pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Aktą. Didžiuojamės mūsų praeitimi, bet didieji įvykiai okupuotame mūsų krašte rodo, kad stiprybės galime semtis ir iš dabartinės pavergtos Lietuvos didvyrių.

Dirbkime sutartinai ir vieningai, tik tada suplaks Nepriklausomos Lietuvos širdis. Lietuvis gydytojas tuo šventai tiki.

Dr. Gediminas Balukas
Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos
Pirmininkas

los Universitete (Čikagoje) akušerijos ir ginekologijos skyriuje.

1961-1962 m. Illinois Lietuvių Gydytojų D-jos pirmininkas. 1967-1971 m. Lietuvių Fondo Tarybos pirmininkas. 1971 m. vadovavo JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės IV Dainų šventei (Organizacinio Komiteto pirmininkas).

Priklauso Loyolos Universiteto Klinikai (Loyola University Medical Center). Vyresnysis konsultantas Šv. Kryžiaus ligoninėje (Čikagoje). Priklauso Central Community ligoninei (konsultantas) ir Palos Community ligoninei (Palos Park, Ill.). Konsultantas Čikagos Miesto Sveikatos Departamente — akušerijos skyriuje. Pilnas narys Amerikos Ginekologų ir Akušerių Kolegijoje (Fellow of American College of Obstetrics and Gynecology).

MIELAS KOLEGA — SAJUNGININKE!

BUVUSIO PIRMININKO MINTYS IR PASTABOS

IX-asis suvažiavimas, ta ryškioji dvimetinė lietuvių gydytojų profesinė kultūrinė prošvaistė, su savo išpūdingom dailės parodom, lietuvių klasiko dailiojo žodžio inscenizavimu Čikagos vidurmiesty, dargi dviejų pakopų lietuviško jaunimo orkestru, — jau istorija. Vienus džiugino taiklios visuomeninės paskaitos, kitus — puošni aplinka, elegantiški aprėdai ir pakili nuotaika, trečius — jaunųjų medikų moksliniai pranešimai. Prasmingai atlaikytos pamaldos gedulo ir savitarpio tolerancijos ženkle.

Naujoji valdyba liko Čikagoj. No-

Naujoji Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos valdyba (1973). Iš kairės: sekretorius - išdinininkas dr. M. Vygantas, "Medicinos" redaktorius dr. K. Pemkus, pirmininkas dr. G. Balukas ir vicepirmininkas dr. V. Šaulys.

rėjosi darsyk matyti ją — periodiškai periferinę veiklą atgaivinančią — skyriuose-draugijose, paeiliui apkeliaujant jas nusistovėjusiu ratu: Detroit — Toronto — Cleveland — New York — Chicago. (Gal tada ir Angelų Miestas prisijungtų?). Tačiau turim eiti su laiku, o ne tradicijom stabdyti tylinčią daugumą.

Išėivija šiame laisvių ir gėrybių krašte ir tarpsta, ir tirpsta. Esamomis sąlygomis siekiant idealo nepamirškim realybės. Centro valdyba ir Medicinos redagavimas, administravimas bei spausdinimas, kad išvengtų nesklandumų, turėtų koncentruotis 50-100, o ne 500-1,000 mylių diametre.

Buvusiųjų redaktorių judrumas ir entuziazmas pasirodė skatinantis. Vienok, priekaištų susilaukė ir jie. Kaip paprastai, iš tokių, kurie savaip

mėgsta pateisinti savo pačių nerangumą ar nenorą bendradarbiauti. Linkiu naujam redaktoriui surasti būdą, kaip pritraukus talkon "visus lyg vieną", remiant savąjį leidinį jei ne moksliniais straipsniais, korespondencijom ar nuotraukom, tai bent 25 dolerių garbės prenumerata.

Ačiū judviem, Milda ir Henrikai. Sėkmės tau, Kazy.

PLGS yra vienas stipriausių lietuviškosios išėivijos vienetų. Neduokim jam pasenti, o tuo labiau — merdėti.

Ne skambūs žodžiai, bet gyvieji pavyzdžiai išaugins organizacinę atžalyną. Jaunimas bėga nuo liežuvinio patriotizmo. S-gos tęstinumui mums reikia daugiau Nemickų, Vygantų, Paulių, Taurų...

Mielas kolega, Tavo pavardė S-gos aktyvo sąrašuose liudija Tavo profesinį-tautinį prisirišimą prie lietuviškojo kamieno. Reikalingas esi tiek Tu, tiek ir Tavo įnašai. Tinkamam reprezentavimui Tavo Sąjungos plačiojoje visuomenėje yra būtinas Tavo dalyvavimas sambūriuose. Ne todėl, kad jie šaukiami Draugijos valdybos nario dar neaplankytoje puošnioje rezidencijoje. Ne tam, kad didmiesčio viešbuty atnaujinus pažintis. Bet tam, kad atidavus reikiamą ir prideramą duoklę savo tautai.

Tavo

Feris Vyt. Kaunas

Suvažiavimui rengti komitetas: dr. V. Šaulys, dr. A. Lipskienė, dr. F. Kaunas, L. Dargienė ir dr. G. Balukas. Trūksta dr. R. Nemicko, mokslinės programos vedėjo.

DR. D. GIEDRAIČIO, ILLINOIS DRAUGIJOS PIRMININKO SUAŽIAVIMO ATIDAROMOJI KALBA

Gerbiama generaline konsule ponia Daužvārdiene,
gerbiamosios viešnios ir svečiai,
brangios koleges ir kolegos,

Didelė garbė ir neįprastas džiaugsmas man pirmutiniam sveikinti tamstas suvažiavusiuos į laisvojo pasaulio lietuvių sostinę Čikagą.

Sveikinu savo ir Illinoio valstijos lietuvių gydytojų vardu. Tik viena dalyką noriu šiuo momentu pabrėžti. Būtent. Laisvojo pasaulio lietuviai gydytojai, dėl jų ypatingos profesijos, dėl jų ypatingos padėties savo tautos ir kitų tautų visuomenės tarpe, yra, pasakyčiau, galinga lietuviška pajėga, kuri gali žymiai paveikti visos lietuvių tautos likimą, jos laisvės pastangas ir jos nepriklausomumo atgavimą. Tas faktas teikia kiekvienam lietuviui gydytojui didelę garbę ir pasididžiavimą, bet drauge ir įpareigoja atlikti garbingą pareigą, šiuo tragiškiausiu mūsų tautos momentu.

Šis lietuvių gydytojų iš viso laisvojo pasaulio suvažiavimas oficialiai turi, žinoma, profesinį antspalvį: lietuvių gydytojų profesinių rūpesčių ir pastangų svarstymas. Bet gi iš šio suvažiavimo programos matome, kad pirmoje vietoje lietuviams gydytojams rūpi Lietuvą ir lietuvių likimas. Visa pirmoji šio suvažiavimo diena pašvesta lietuvių reikalams. Dvi iškilios ir didžiai patriotiškos asmenybės: profesorius Vytautas Bieliauskas ir "Draugo" redaktorius Bronius Kviklys pa-

Dr. V. Šaulys pristato auditorijai pirmąjį paskaitininką.

Dr. D. Giedraitis atidaro suvažiavimą.

teiks mums labai pageidaujamų objektyvių informacijų ir minčių, liečiančių lietuvių ir Lietuvos ateitį.

Kažkas pasako, kad toks platus lietuvių problemų svarstymas nesiderina su šio suvažiavimo profesiniu pobūdžiu. Neužmirškime, kad profesinius mediciniškus klausimus lietuviai turi apšiai kitų ir gerų progų kelti ir svarstyti. Gi kenčiančių lietuvių ir pavergtos Lietuvos klausimą nuoširdžiai tvarstyti galime tik čia, lietuvių patriotų gydytojų tarpe. Todėl ir sunku suprasti tuos balsus, kurie tam prieštarauja.

Nėra nei reikalo nei pagrindo nutylėti ar kaip nors smerkti tą faktą, kad laisvojo pasaulio lietuvių gydytojų tarpe yra skirtingų nuomonių dėl kovos už Lietuvos nepriklausomybės atgavimą. Tai suprantama ir natūralu. Žmonės galvoja, tyria ir ieško naujų ir geresnių būdų bei kelių. Svarbu tik kad tos pažiūros būtų atviros, nuoširdžiai pasakomos ir demokratišku keliu bandomos įgyvendinti.

Su šitomis mintimis, troškimais ir viltimis aš skelbiu šį laisvojo pasaulio lietuvių gydytojų suvažiavimą pradėtu ir reiškiu gilų įsitikinimą, kad Tamstos brangūs kolegos ir kolegės lietuviai gydytojai, būdami lietuvių išeivijos intelektualinėse viršūnėse atliksite tokius darbus ir tokius žygius, kuriais didžiuosis, už kuriuos Jums dėkuos ne tik laisvojo pasaulio, bet ir pavergtosios Lietuvos priespaudą kenčiantieji lietuviai,

Dangaus palaima telydi jūsų darbus.

Pažinčių atnaujinimas renkantis į suvažiavimo banketą.

9-TOJO PASAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGOS SUVAŽIAVIME, ĮVYKUSIO 1973 M. GEGUŽĖS MĖN. 26-27 DIENOMIS. CHICAGO, SHERATON VIEŠBUTYJE, 505 N. MICHIGAN AVENUE, CHICAGO, ILL.

PROTOKOLAS

Gegužės 26 diena.

10 val. prasidėjo atstovų ir svečių registracija, kurią tvarkė pagalbinis Ill. Liet. Gyd. Dr.-jos moterų vienas. Tuo pat metu svečiai turėjo progos apžiūrėti gyd. Korp! "Fraternitas Lituania" Simo Kudirkos ir Romo Kalantos paminėjimui meno parodą. Visai tai vyko viešbučio Tropical salėje.

11 val. viešbučio PLG & ALGS patalpose vyko nominacijų, mandatų ir rezoliucijų komisijų sudarymas, vadovaujant dr. G. Balukui, ir pasiruošimas pirmajam darbo posėdžiui.

1. 12:30 prasidėjo pirmasis darbo posėdis, kuriam pirmininkavo dr. F. Kaunas. Kad nebūtų prasilenkta su "parlamentarinėm" taisyklėm, dr. J. Valaitis pakviestas oficialiai tai pri-

žiūrėti. Draugijos pristato savo atstovus. Draugijų pirmininkai patikrina atstovų skaičių ir išdalina balsavimo kortelės. Illinois — 16, Ohio — 10, Kanada — 5, New York — 5, Michigan — 2, Baltimore — 1 ir California — 1: viso 40 atstovų.

Sudarymas komisijų — vadovauja dr. G. Balukas. Pasiūlyta Nominacijų komisija: pirm. J. Skrinška, nariais — V. Avizonis, D. Giedraitis, A. Zotovas, B. Matulionis ir S. Pacevičius. Susirinkimas komisija vienbalsiai priima. Mandatų — pirm. B. Radzivanas (N. Y.), nariais — Miškinienė, A. Kisielius, A. Paulius, A. Matukas. Balsų skaičiavimo — pirm. R. Vienužis, J. Stankaitis, R. Šnipas. Rezoliucijų — K. Pemkus, J. Šonta, V. Majauskas, A. Pacevičius. Visos pasiūlytos komisijos susirinkimo vienbalsiai priimtos.

2. 8-to 1971 m. PLGS ir ALGS suvažiavimo protokolą skaito dr. V. Šaulys. Skaitytas ištisai. Susirinkimo priimtas be pataisų.

3. Įstatų keitimas. Valdyba buvo paruošusi ir numachiusi keletą leistinių įstatų punktų. Įstatų IV 3 papildomas "Kviečiamas ir Sąjungos leidinio redaktorius pilnateisium na-

riu", — susirinkimo priimtas 39 balsais.

C skyriuje pridedamas paragrafas 61tas "Redakatoriaus pristatytą redakcinį kolektyvą tvirtina Sąjungos valdyba. Priimta vienbalsiai.

Numatyti pakeitimai dėl Tarybos sudėties susirinkimo buvo atmesti. Pirm.-kandidato įvedimas irgi nepraėjo.

Dr. V. Avizonis pasiūlė pakelti į garbės narius kankinius gydytojus, kas sukėlė daug diskusijų, kokioj formoj tai padarius ir įvedus į įstatus. Nutarta tai pavesti nominacijų komisijai, kuri tai aptarus pristatys antrame darbo posėdy.

4 Sekr. dr. V. Šaulys perskaitė Sąjungos Valdybos siūlomus kandidatus į Garbės narius dr. Domą Jasaitį, dr. Balį Matulionį, ir dr. Petrą Atkočiūną. Susirinkimas vienbalsiai nutarimą priėmė.

Garbės narių biografijos paliekamos PLG & ALG Sąjungos bylose.

5. Valdybos rinkimai. Nominacijų komisijos pirm. dr. D. Giedraitis pasiūlo naujon valdybon pirm. Gėdiminą Baluką, sek. izd. Mindaugą Vygantą, vicepirm. Vaclovą Šaulį. Užsitęsė diskusijos dėl kitų valdy-

Suvažiavimo metu paskaitos klausosi... Pirmoje eilėje iš kairės: dr. dr. J. Skrinška, A. Razma, P. Kisielius, K. Bobelis, J. Meškauskas.

bos ir Tarybos narių. Kandidatus ir balsavimus nutarta praveisti kitiems nariams bei revizijos komisijos ir garbės teismo antrajame darbo posėdyje, gegužės 27 d., o dabar išrinkti Sąjungos valdybos branduolį. Susirinkimas pasiūlytus kandidatus patvirtino didesne dalimi balsų.

Darbo posėdis baigtas 3:10 val.

3:30 val. toje pačioje salėje ILG Dr-jos pirm. dr. Domas Giedraitis atidarė suvažiavimo iškilmingą posėdį. Pirmininkas apžvelgęs gydytojo svarbą Lietuvos laisvinimo darbe, trumpai apibūdinęs šios dienos programos minčių esmę, pakviečia p. Praurimę Ragienę ir p. M. Vasaitį sugiedoti JAV ir Lietuvos himnus.

Dr. F. Kaunas PLG & ALG Sąjungos pirmininkas savo kalba atidarė suvažiavimą pasidžiaugdamas gydytojų nuopelnais lietuvių kultūrinėje veikloje ir padrasindamas gydytojus ateičiai. Suminėjo dviejų metų bėgyje mirusius gydytojus: dr. Steponą Biežį, dr. Vladą Ramanauską, dr. Kristupą Gudaitį, dr. Vytautą Melniką ir Vladą Vencių ir dr. Zalatorių. Mirusieji pagerbti minutės susikaupimu.

Sveikinimai. Gen. konsulė J. Daužvardienė ir dr. K. Bobelis — ALTos pirm. sveikino gydytojus žodžiu. Raštu sveikinimus perskaitė dr. V. Šaulys. Suvažiavimą sveikino raštu Liet. Diplomatinijos Šefas St.

Dr. F. V. Kaunas

Lozoraitis iš Romos, Lietuvos Pasiuntinys Vašingtone Juozas Kajecikas, Lietuvos gen. konsulas New Yorke Anicetas Šimutis, Liet. gen. konsulas Los Angeles dr. Julius Bielskis, Liet. Charge d'Affaires Londone Vincas Balickas, Lietuvos gen. konsl. Kanadoje Jonas Žmuidzinas, Lietuvos atstovas Pietų Amerikai A. Grišonas. Vyr. Liet. Išlaisv. Komitetas dr. Kęstutis Valiūnas, Pasaulio Liet. Bendruomenė — St. Barzdukas, Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga, J.A.V. Liet. Bendruomenės CV, Lietuvių Profesorių Draugija

Amerikoje, Kalifornijos Lietuvių Gydytojų Dr-ja, Vokietijos Liet. Gydytojų Klubas — dr. V. Bylaitis, Chicagos Lietuvių Opera, BALF Centro Valdyba, Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, Lietuvių Žurnalistų Sąjunga, Lituanistikos Institutas — Jurgis Gimbutas, Lietuvos Atgimimo Sąjūdis, Lietuvos Dukterys, Australijos Liet. Gydytojų Dr-ja, dr. Domas Jasaitis, dr. Marija Staneika, American Medical Assn. — dr. Zenonas Danilevičius. Suvažiavimas išreiškė visiems sveikinusiems nuoširdžią padėką.

Dr. Vytautas Bieliauskas suįdomino auditoriją paskaita apie psichologiškai kintantį išėvį lietuvių per pastarąjį šimtmečio ketvirtį. Br. Kviklys iš sekamos spaudos pavergtoje Lietuvoje mums padėjo suprasti, ką reiškia aimanos ir laisvės troškimo viltys jų grožinėje literatūroje ir kasdieninėje spaudoje. Abi paskaitos klausytojam padarė didelį įspūdį.

Prieš pertrauka buvo padaryta keletas bendrų ir grupinių nuotraukų. 7:30 vakaro tame pačiam kambary vyko pažinčių atnaujinimas. Po to buvo persikelta į didesnę salę — Boulevard Room, kur vyko meninė programa — grupės scenos artistų suvaidintas V. Krėvės "Raganius". Po to sekė vakarienė, pristatymas naujos valdybos ir rengėjų pastangų įvertinimas. Šokiai. Būdinga, kad šokiams muzika gydytojų sūnų ir dukterų orkestro. Šokiai užsitęsė iki po 1 val. ryto.

Antroji, gegužės 27 diena.

10 val. pamaldos Tėvų Jėzuitų koplyčioje arba Evangelikų-Liuteronų Tėviškės parapijos bažnyčioje. Jėzuitų koplyčioje kun. J. Vaišnys, S. J. pasakė gydytojų suvažiavimui pritaikytą pamokslą. Po pamaldų pusryčiai Jaunimo Centro kavinėje ir dr-rų A. Lipskio ir J. Šalnos parodos applanymas Čiurlionio galerijoje. Parodos oficialus atidarymas buvo penktadienį, gegužės 25 d. vakare. Parodos rengėjas — III. Liet. Gyd. Dr-jos Pagalbinio Moterų Vieneto Stipendijų Fondas. Paroda turėjo nemažą pasisekimą.

1.45 val. suvažiavimas tęsiamas su moksline programa Sheraton-Chicago viešbutyje, Tropical salėje. Mokslinę dalį pravedė ir moderavo dr. Rimgaudas Nemickas. Dr. R. Nemickas suorganizavo mokslinę programą.

Dr. Eug. Gedgaudas

Pirmu paskaitininku buvo dr. Eugenijus Gedgaudas, profesorius ir vedėjas radiologijos departamento Minesotos universitete. Paskaitos tema — Radiologinės problemos inkstų transplantacijoje.

Dr. J. Valaitis

Dr. Jonas Valaitis savo įprastu didaktiniu stilium skaitė pailustruodamas skaidrėm, apie artrito patologija. Paskaita naudinga kiekvienam praktikuojančiam gydytojui.

Dr. J. Rimvydas Dainauskas, patologijos asistentas profesorius Rush medicinos kolegijoje ir patologas Presbyterian-St. Luke's ligoninėje, apie plaučių emfizemą, klasifikaciją ir tos ligos patologiją. Prelegentas išskėlė naujų faktų plaučių audinių patologijoj ir surišdamas su fiziolo-

Sąjungos suvažiavimui ruošiantis daug klausimų reikėjo aptarti. Nuotraukoje prie stalo iš kairės sėdi ILGD pirm. dr. Giedraitis, ILGD Pagelb. vieneto pirm. L. Dargienė, PLGS-ALGS pirm. dr. F. Kaunas, sekr. -ižd. dr. V. Šaulys, Korp. Fraternitas Lituanica Čikagos skyr. pirm. dr. M. Vygantas, ILGD vicepirm. dr. K. Pempkus, Korp. Gaja Čikagos skyr. pirm. dr. J. Juozevičius ir ILGD Pagelb. vieneto vicepirm. dr. A. Lipskienė.

Moderatorius dr. R. Nemickas pristato dr. J. Dainauską.

gija, daugeliui klausytojų padėjo geriau suprasti plaučių funkciją.

Prieš pertrauką dr. F. Kaunas perskaitė JAMA vieno iš vyr. redaktorių dr. Z. Danilevičiaus sveikinimą su platoku paaškinimu val-

dybos santykių su sveikinimo autoriumi.

Kadangi dr. H. Armanas skubėjo ir rengėsi išvykti, buvo paprašytas pirmininko dr. F. Kauno kaip "MEDICINOS" vyr. redaktorius tarti suvažiavimui žodį. Redaktorius nupasakojo susijusius sunkumus redaguojant žurnalą; riboti materialiniai ištekliai, sunkumai su spaustuve, trūkumai kiekybiniai ir kokybiniai iš gautos žurnale talpinamos medžiagos. Viskas beveik ant vieno redaktoriaus pečių. Dr. H. Armanas

Medicinos žurnalo vyr. redaktorius dr. H. Armanas.

susitarė su Vilties spaustuve Cleavelande ir tikisi geresnio spaustuvės bendradarbiavimo išleidžiant jam jau pradėtą redaguoti jo paskutinį numerį. Išleidimas vieno numerio kainuoja 1200-1400 dolerių. Išleidžiama 500-600 egzempliorių. Dabar kasoje likę 444 dol. Redaktorius tikisi išleisti paskutinį numerį 4-6 savaitių bėgyje. Reikės naujai valdybai surasti \$800.00 išleidimui paskutinio numerio. Dr. H. Armanas padėkojo visiems jo darbą rėmusiems. Dr. F. Kaunas prasitarė, kad naujoji valdyba jau suradusi naują redaktorių. Paskelbta trumpa pertrauka.

Po pertraukos pradėta antroji mokslinių paskaitų dalis su geroku pavelavimu. Moderatorių dr. R. Nemickas įspėjo prelegentus, kad paskaitas reiks trumpinti, nes salė turinti būti užleista kitiems 5-tą valandą.

Dr. M. Budrienės, alergijos specialybėje, klin. asist. profesorė A. Lincoln medicinos mokykloje, Illinojaus universitete, skaitė tema "Imuni sistema, jos vystymasis, charakteris ir reikšmė alerginėse ligose". Imunizacija pavaizduota paskutinių laikų teoretiniame aiškiniame ir praktiškame (kaip organų persodinime) pritaikyme.

Dr. D. Girzadas

Dr. Daniel Girzadas, asist. profesorius chirurgijoje Rush med. kolegijoje ir vedėjas ortopedinio skyriaus Christ Community ligoninėje, Oak Lawn, Ill. pristatytas su paskaita Klubo ir kelio sąnarių procesės. Įva-

Net užsimerkę žinom, kad suvažiavimas bus sėkmingas... Iš kairės: dr. V. Šaulys, dr. K. Pemkus, dr. J. Juozevičius ir dr. G. Balukas.

da padarė lietuvių kalba, bet dėl terminologijos ir kalbos sunkumų paskaitą skaitė angliškai. Dr. D. Girzadas su trumpa istorine procedūros apžvalga, plačiau pavaizdavo indikacijas, operatyvinę techniką ir galutinius rezultatus.

Dr. Mindaugas Vygantas, asist. profesorius akių ligose Illinois universitete su paskaita "Lasierių pritaikymą akių ligose". Pradžioje supažindino auditoriją su laserio spinduliais ir jų veikla ir pritaikymą akių ligų gydyme. Metodus palyginamai naujas ir panaudojimui reikalinga specialia aparatūra. Gdomi retinos susirgimai.

Dr. Vidas Nemickas, dirbęs Loyola Universitete kaip Fellow kardiologijoje skaitė tema pastaruju metu apie populiarią, bet komplikotą, širdies ligų gydymą "Miokardo revasgularizacija; indikacijos ir rezultatai". Paskaitą vaizdžiai pailiustruota skaidrėmis, skirtumas koronarinių

indų prieš ir po "peršokimo" operacijas, panaudojant sephena venas ar arteria mammaria interna. Indikacijos daugumoje nepernešama angina pectoris symptomai. Rezultatai gana geri, nors pilnam įvertinimui dar reikia laiko.

Būdinga, kad paskaitas skaitė daugumoj jauni specialistai, jau šitam krašte studijas pradėję ir baigę akademikai. Ypač vertintinos jų pastangos ir pajėgumas skaityti paskaitas lietuvių kalboje, kas daugumai puikiai pavyko. Susidomėjimas paskaitomis buvo didelis, gaila, kad dėl laiko stokos nebuvo galimos diskusijos ir atsakymai į paklausimus. Dr. R. Nemickas paskaitas puikiai pravedė.

Buvo paskelbta, kad visos paskaitos profesionaliai užrašytos magn. juostelėse ir norintieji galės jas įsigyti. Prelegentai šitos programos pakviesti fotografijai. Kadangi laikas trumpas, tolimesni tuoj buvo per-

kelti į Caracas salę, antrajam darbo posėdžiui.

5:30 susirinkta antrajam darbo posėdžiui. Posėdis pradėtas Sąjungos valdybos pirmininko pranešimu. Pirmais metais pirmininko veikla bazavosi reprezentacija. Dalyvavo ALTas suvažiavime Čikagoje. Labiau sukrusta antraisiais metais, kada prasidėjo suvažiavimo parengimo darbai. Susirišta su spaudos atstovais, dalyvauta Radio Forume: 3 valdybos nariai, atstovė pagalb. Moterų vieneto ir atstovas III. LG Dr-jos. Ryšių palaikymas su med. korporacijomis. Pirmininkas lankdamasis Australijoje susirišo su tenai veikiančiom draugijom. Nuo to laiko santykiai pagyvėjo. Pirmininkas asmeniškai vyko į Detroitą, į Michigano LG Dr-jos susirinkimą.

Sekretoriaus-iždininko V. Šaulio pranešimas. Sąjungos Valdyba turėjo 13 oficialių posėdžių. Visuose dalyvavo branduolys iš pirm. (F. Kaunas), vicepirm. (G. Balukas) ir sekr. išd. (V. Šaulys), kai kurie posėdžiai buvo platesnės apimties. Šokių šventės metu buvo šauktas posėdis su visais vicepirmininkais ir Tarybos nariais, bei šiaip aktyviais, Sąjungos veikla besisieluojančiais nariais. Daug mūsų darbų, ypač rengiant šitą suvažiavimą, atliko ILGD Pagalb. Moterų Vienetas, ypač p. L. Dargienė ir A. Lipskienė. Kaip pirm. buvo pranešta bendrauta su spaudos atstovais ir radijo programom. Valdyba bendradarbiavo su ILGD ruošiant žiemos med. seminarą Jackson Hall, Wy. Sąjunga tapo Garbės prenumeratorium LPDA leidinio "Lietuvos Universitetas" paskirdama \$100.00. (Knyga perleista Lit. Pedag. Institutui, Čikagoje). Sąjungos atstovas dalyvavo Lietuvos Universiteto įkūrimo 50 metų sukaktuviniam minėjime Detroito, Mich. su \$25.00 auka. Kons. P. Daužvardžio atminimui paskirtas L. Fondui \$100.00, dr. S. Biežiui mirus LF paskirta \$50.00, Sąjungos atstovas dalyvavo Liet. Mokslininkų simpoziumo organizaciniam posėdy, Washingtone. Iždininko pranešimas buvo papildytas gautų pajamų iš Draugijų.

Ražinčių atnaujinimas suvažiavimo bankete. Iš kairės: dr. D. Degesys, p. Gedgaidienė, p. Valaitienė ir p. Degesienė.

Revizijos Komisijos pranešimas — skaitė dr. B. Radzivanas. Gegužės mėn. 1 d. Sąjungos kasoje buvo \$3,220.98. Iždininkas po protokolo pridėjo papildymą, kad kasoje tiek pinigų — daugiau negu paprastai, nes virš \$800.00 jau depozituota suvažiavimo pajamos, kurios bus išmokėtos tuoj po suvažiavimo apmokant sąskaitas. Revizijos komisijos protokolai pridodami prie suvažiavimo raštų.

Draugijų pirmininkų pranešimai. Australijos LGD atstovo neatsiuntė, parašė sveikinimą ir laišką. Dr. F. Kaunas lankėsi 1972 m. Australijoje, gerai susipažino su jų veikla. Australijoje yra organizuoti lietuviai gydytojai Melbourne ir Sydnejuje. Melbourne vadovauja dr. Zdanis ir dr. Arūnas Staugaitis. Sydnejuje — dr. I. Venclovas.

Kalifornijos atstovas dr. J. Jusionis. Iždininkas yra dr. Šliupaitė, pirm. dr. Jurgutis. Veikla labai menka.

Kanada — atstovo nebuvo. Pirmininkas dr. J. Sungaila išvyko kiek anksčiau ir pradžioje veiklos apžvalgą pranešti raštu. Kiti 4 atstovai į šitą darbo posėdį neatvyko.

Michigano LGD pirm. dr. A. Zotovas. Michiganas turi apie 20 narių, aktyviai įsijungę tik 12-15 narių. Neturi prieauglio. Gydytojai išvysto

veiklą pavieniai, skaitydami visuomenės paskaitas ir įsijungę į visuomenės veiklą. Aktyvūs nariai dr. Milleris, V. Majauskas, A. Zotovas ir kt.

New Yorko draugijos pirm. dr. V. Avizonis darė pranešimą. Mokesčius apsimoka gerai. Suvažiavime dalyvavo 5. Draugijai priklauso apie 45-60 narių. Praeitą suvažiavimą išgelbėjo nuo bankroto keletas idealistų, apsidėdami mokesčiais, nes iš kitur labai mažai narių teatvyko. Nario mokestis po \$20.00 metams (įeina ir MEDICINOS prenumerata). Nauja valdyba dr. V. Avizonis pirm., R. Šnipas — vicepirm., B. Jankauskas — sekr., L. Giedraitienė — išd. ir Goeldnerienė — vald. n. Gydytojai aktyvūs ir kitose organizacijose. Draugija rengia 2 susirinkimus per metus, su moksliniais pranešimais. Susirinkimų sponsorai dažniausia dr.-ai Lageckas ir Narvydas.

Ohio LG Dr-jos pranešimą darė dr. J. Skrinška. 40 aktyvių narių. Per praeitus 2 m. nustojo 5 narių: mirė, išėjo į pensiją, išsikėlė. 4 pagalbiniai gydytojai: veterinarijos ir gydytojai dirbą laboratorijose. "Medicinos" prenumeratą surenka valdyba. Nario mokestis \$25.00. Turi ir jaunų narių. Per paskutinius 2 metus turėjo 6 susirinkimus, iš jų 4 su platesnės apimties programa, susirinkimai - pobūviai, paskaitom —

Valdyba renkama 2 metams. Praeity metais paskyrė \$1000.00 filosofui dr. J. Girniui — kultūrinę premiją. Premija sulaukė nevienodo vertinimo ir atgarsio narių tarpe. Draugija finansiškai prisideda prie lietuvių kalbos katedros atidarymo vietos universitete.

Vokietija — laiškas skaitytas iš pirm. dr. V. Bylaičio Vokietijos Gydytojų klubo. Laiškas rašytas specialiai suvažiavimui. Nusiskundimas **MEDICINOS** žurnalu. Žada ruošti suvažiavimą ateinančiais metais, ir mus apie tai iš anksto painformuos. Prašo, kad ateity mes anksčiau apie savo suvažiavimus jiems praneštume, atsiųstų atstovą.

Illinois — pirm. D. Giedraitis. padėjo savo nariams taip gausiai dalyvaujantiems suvažiavime. Išdininkui J. Plikaičiui už gerą darbą. 157 nariai, didelis procentas jaunimo. Paskirta \$1000.00 premija žurnalistams, kurie parašys geriausią straipsnį anglų kalba amerikų laikraštį ar leidinį, kur iškelty Lietuvos laisvės reikalą.

Mandatų Komisijos pranešimas, pirm. dr. B. Radzivanas pranešė, kad suvažiavime dalyvavo 40 atstovų ir įsiregistravę, viso 118 gydytojai. Protokolas pridodamas prie suvažiavimo dokumentų.

Rezoliucijų komisijos pirm. dr. K. Pemkus, teberašo.

Nominacijų komisijos pranešimas, pirm. dr. D. Giedraitis. Vicepirminkais pasiūlomi dr. V. Majauskas iš Michigano ir Stasys Pacevičius iš Kanados. Direktorai: Ant. Pacevičius iš Kanados, A. Zotovas — Michigano, A. Čepulis — Ohio, Vl. Vaitkus — N. England, R. Šnipas — N. Y., D. Giedraitis — Illinois.

Garbės Teismą pasiūlyta palikti susidedanti iš tų pačių asmenų: V. Avižonis, H. Brazaitis ir B. Matulionis. Revizijos Komisijai: L. Giedraitienė, B. Radzivanas ir V. Tumasonis. Sarašai pristatomi suvažiavimui ir buvo priimti ir vienbalsiai pritarė nominacijos komisijos patiektam sąrašui.

Nominacijų komisijai buvo pavesta išspręsti kankinių gydytojų pagerbimo būdą, įvedant naują kate-

goriją įstatuose garbės narių skyrių. Nominacijų komisija siūlo įvesti kategoriją: "Garbės nariai in memoriam — lietuviai gydytojai kankiniai ir mirę garbės nariai." Diskusijos, kalba dr. Degėsys, Pemkus, Avižonis, Kaunas, Radzivanas, Razma, Skrinska. Statute įdedama, kaip nauja kategorija, po diskusijų "Garbės nariai in memoriam: lietuviai gydytojai kankiniai." Priimta balsų persvara. Patariama naujai valdybai pasirūpinti išspausdinti įstatų naują laidą ateinančiam suvažiavimui.

Klausimai ir einamieji reikalai. Dr. Skrinska iškėlė, kad yra problemų su **MEDICINA** žurnalu, kai kurie nežiūrint, kad apsimoka prenumeratą, bet jau 2 metai, kaip jo negauna.

Dr. A. Razma klausė ar veterinarijos gydytojai yra mūsų nariai? Jei-gu nėra, siūlo juos priimti. Amerikos Veterinarijos gydytojai turėjo savo draugiją, bet jie nestiprūs ir pagal dr. G. Baluko pasiūlymą, paraginti juos jungtis ir net biologus ar biochemikus prie mūsų draugijų, Ohio pavyzdžiu.

V. Šaulys pasiūlė įvesti naują asmenį į valdybą, sekretorius tvarkytų raštus, o išdininkas — finansinius reikalus. Valdyba turėtų būti bent iš 4 asmenų, o gal penkių. Verta būtų pasiūlyti kitam suvažiavimui.

Posėdis baigtas 6:40. Kitoje salėje rinkosi dauguma į kursų korporacijų pobūvius, kur buvo bufeto tipo vakarienė. Tuoj po vakarienės Fraternitas Lituanica korporantai persikėlė į gretimą salę susirinkimui, o likusiuosius linksmino dr-rų K. Ambrozaičio, G. Baluko, G. Grinio, V. Majausko ir Br. Valadkos eiliuotos humoristinės suvažiavimo aktualijų dainos.

Rezoliucijų komisija, pirm. K. Pemkus patiekė 7 rezoliucijas, kurios su nesminėm susirinkimo pataisom, buvo priimtos. Kopijos pasilieka tarp suvažiavimo dokumentų ir bus paskelbta spaudoje ir **MEDICINOS** žurnale.

Suvažiavimo Sekretorius
Vaclovas Šaulys, M. D.

1973 m. birželio 20 d.

LITHUTNIAN MEDICAL CONVENTION

The 700 — member Lithuanian-American Medical Association recently expanded into a free-world-wide organization, with chapters in Germany and Australia added to its affiliations in Ontario, Illinois, Ohio, Michigan, New York, New England and California. They convene this weekend at the Sheraton — Chicago. Psychology in free exile and in captivity, the topic chosen for Saturday's opening session has stirred up widespread interest. A drama excerpt by the Lithuanian classic writer Vincas Kreve will follow the evening reception before the dinner dance.

Distinguished lecturers of Lithuanian descent from the U. of Illinois, Loyola U., Rush Med. College and U. of Minnesota will participate in Sunday afternoon's scientific program.

An exhibit by physician artists and a tribute to the Lithuanian freedom fighter is also planned for this biennial event.

Any proceeds will go to the Ill. Lith. Med. Soc. Women's Auxil. Scholarship Fund.

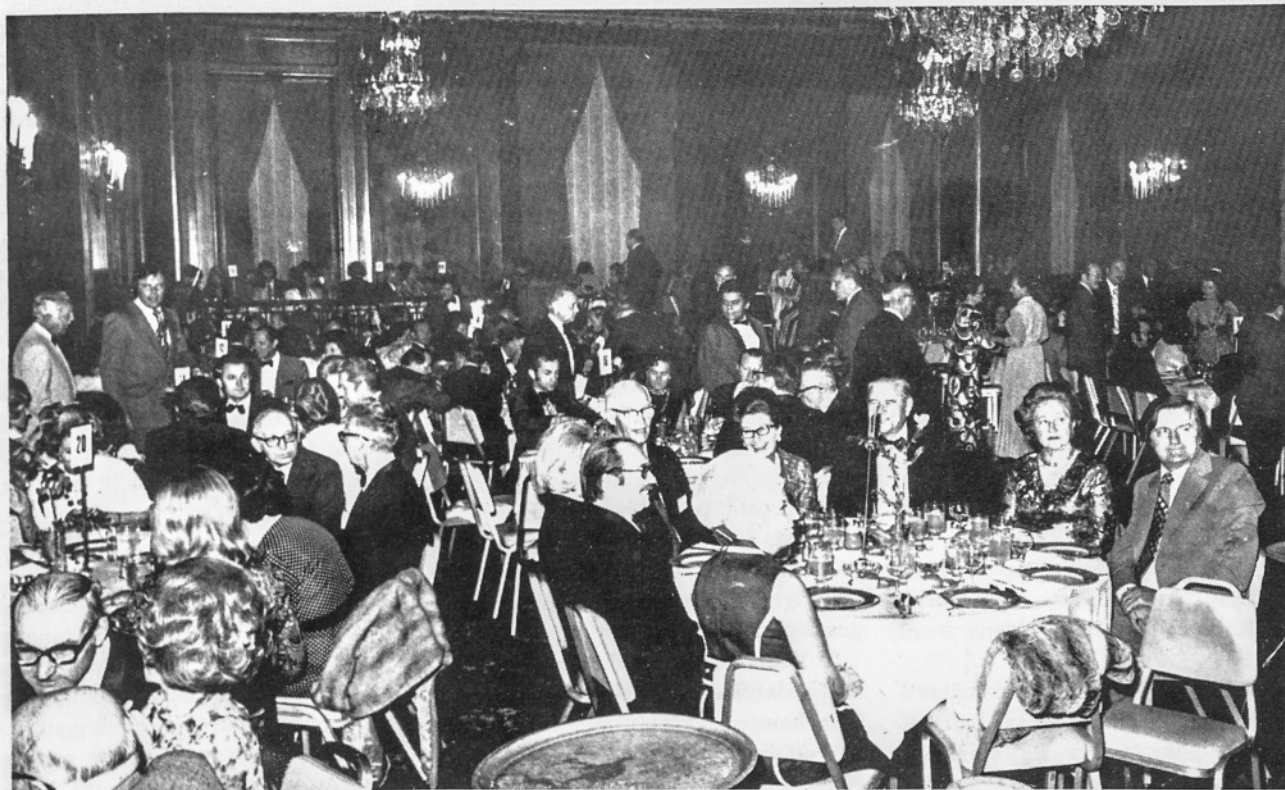
Šis pranešimas buvo išsiuntinėtas Chicagoje ir apylinkėje išeinantiems laikraščiams: Chicago Tribune, Chicago Today, Chicago Sun Times, Chicago Daily News, Brighton Park New, Bridgeport News, Cicero Life, Evergreen Park Courier, Southtown Economist.

PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGOS IX SUVAŽIAVIMO ĮVYKUSIO 1973 M. GEGUŽĖS 26-27 DIENOMIS CHICAGOJE

REZOLIUCIJOS

Rezoliucijų Komisija, susidedanti iš šių daktarų: V. Majausko, A. Pacevičiaus, K. Pemkaus, B. Radzivano ir J. Šontos, pasiūlė ir suvažiavimas priėmė šias rezoliucijas:

1. Suvažiavimas, solidarai su kenčiančiais broliais ir sesėmis pavergtoje Lietuvoje, smerkia esančią dvasinę, kultūrinę, politinę, religinę ir

Dalis suvažiavimo banketo dalyvių.

ekonominę priespaudą. Mes protestuojame dėl ruošiamo projekto įjungti mūsų kraštą į sovietinės Rusijos teritorines ribas. Suvažiavimas įpareigoja PLGS Centro Valdybą kreiptis į J. Tautų generalinį sekretorių, Žmogaus Teisių Gynimo Sąjungą Genevoje, Europos Saugumo Konferenciją Helsinkije, informuojant ir protestuojant dėl rusifikacijos vykdymo Lietuvoje.

2. Suvažiavimas protestuoja prieš pavergtoji Lietuvos žmonių terorui naudojamas psichiatrines ligonines, kankinimus sveikų žmonių vaistų pagalba, prieš laisvės atėmimą. Laisvojo pasaulio lietuviai gydytojai kviečia visus laisvojo pasaulio gydytojus pareikšti protestą prieš tokį kankinimo būdą.

3. Suvažiavimas kviečia ir pageidauja baigti tarpusavio ginčus tarp pagrindinių mūsų organizacijų: VLIK'o, ALT'o ir Lietuvos Bendruomenės. Mes reikalingi vieningumo, tautinio solidarumo, dialogo atradimo ir meilės tarp visų laisvojo pasaulio lietuvių, norint prasmingai ir efektyviai kovoti su Lietuvos pavergėju.

4. Suvažiavimas pritaria ir remia veiksmų priimtą rezoliuciją, padarytą Clevelande dėl laisvojo pasaulio lietuvių bendravimo su pavergto mūsų krašto sesėmis ir broliais.

5. Suvažiavimas skatina, kad išeivijos lietuviškas jaunimas gerai pasiruostų ne tik profesiniam bet ir tautiniam darbui, kurį turės perimti ir tęsti. Tam reikalingas tvirtas lietuviškas auklėjimas šeimoje, mokykloje bei organizacijose.

6. Lietuviai gydytojai, apjungti PLGS, remia ir sveikina kiekvieną kolegą atsiekimą tiek moksliniame, tiek visuomeniniame lauke.

7. Suvažiavimas sveikina mūsų Diplomatinę Tarnybą ir kitus Lietuvos laisvinimo veiksmus ir linki sėkmės Lietuvos laisvinimo darbe.

1973 gegužės 26 d.

P.L.G. ir A.L.G. Sąjungos Revizijos Komisija, susidedanti iš dr. Leonidos Giedraitienės, dr. Broniaus Radzivano ir dr. Vaclovo Tumasonio, susirinkusi gegužės 1 dieną pas Sąjungos sekretorių-iždininką dr. Vaclovą Šaulį, peržiūrėjo ir patik-

rino P.L.G. ir A.L.G. Sąjungos:

1. Išdo knyga
2. Banko ataskaitos knyga
3. Pateisinamų sąskaitų knyga
4. Banko čekių knygutė.

Komisija rado pinigines atskaitomybes tiksloje tvarkoje su rekorduotu pinigų stoviu, esamu banko kapitalo balansu \$3,220.98.

Sekretoriato knygos:

1. Posėdžių protokolų knyga
2. Įstatų knyga
3. Gaunamų ir siunčiamų raštų knygos vedamos tvarkingai ir tiksliai.

Revizijos Komisija dėkoja dr. Vaclovui Šauliui už jo įdėtą darbą ir tvarkingą atsiskaitymą.

Komisijos nariai:

*Dr. Leonida Giedraitienė
Dr. Bronius Radzivas
Dr. Vaclovas Tumasonis*

1973 metų gegužės mėn. 26-27 dienomis vykstančiame P.L.G.S. ir A.L.G.S. IX suvažiavime Čikagoje sudarytoji Mandatų Komisija iš dr. Alfonso Kisieliaus ir dr. Broniaus Radzivano

dr. Algio Pauliaus patikrinusi suvažiavime dalyvaujančių atstovų sąrašą rado, kad suvažiavime dalyvauja 40 draugijų parrinkti atstovai ir 78 suvažiavime užsiregistravę gydytojai svečiai.

Mandatų Komisijos vardu

Dr. Bronius Radzivanas

**AMERIKOS IR PASAULIO LIET,
GYD. SĄJUNGOS CV POSĖDŽIO
ĮVYKUSIO 1973 M. VASARIO 28 D.
DR. V. DARGIO BUTE**

PROTOKOLAS No. 9

Posėdis pradėtas 8 val. vak. dalyvaujant valdybos nariams V. Kaunui, G. Balukui ir V. Šauliui. Posėdy dalyvavo suvažiavimo rengimo komisija: D. Giedraitis, V. Nemickas, K. Pemkus, L. Dargienė ir A. Lipskienė.

1. Peržvelgta padaryta suvažiavimo rengimo darbų pažanga. L. Dargienė palaiko ryšius su viešbučio vadovybe dėl suvažiavimo patalpų konferencijoms, pobūviams ir nakvynėms. Smulkios techniškos pataisos praeito posėdžio protokolo. Pirm. pranešė atgavęs iš Lake Tower Inn \$500.00 užstatą.

2. Suvažiavimo programa peržvelgta detalai, tiksliai paskirstant laiką kiekvienai programos daliai, kuri bus atspausdinta ligi sekančio Valdybos ir Rengimo komisijos posėdžio. Suvažiavimas prasidės geg. 26 d., 12 val. darbo posėdžiu, kur turėtų vykti ir naujos CV rinkimai. Dr. Balukas atsakomingas už sudarymą mandatų, nominacijų, balsų skaičiavimo ir rezoliucijų komisijų. Sekr. V. Šaulys parašys laišką skyriams, kad skyrius atstovautų vienas išrinktas atstovas nuo 7 teisėtų draugijos narių. Darbo posėdžiui pirmininkaus dr. Kaunas, sekretoriaus V. Šaulys.

3:30 val. Iškilmingas posėdis. Atidaro suvažiavimo šeimnininkas, Ill. Liet. Gyd. D-jos pirm. dr. D. Giedraitis, vėliau sveikinimai žodžiu konsulės p. Daužvardienės ir sveikinimai raštu. Po to dr. V. Bieliausko ir Br. Kvicklio paskaitos apie pakitusį lietuvių veidą išėivijoje ir Lietuvoje per paskutinį dvidešimtmetį. V.

Šaulys parašo laišką dr. Bieliauskui.

3. Dr. V. Nemickas patiekė mokslinės programos paskaitų autorius ir pavadinimus. Antrą dieną po pamaldų, priešpiečių metu bus viena valanda laiko dr. A. Lipskio ir J. Šalnos meno piešinių parodos lankymui.

Vakare, po mokslinės programos, korporacijų susirinkimai ir 1940-1941 m. VDU pradėjusių kursų subuvimas.

4. Pirmininkas pasiūlė suvažiavimo metu pagerbti jauną žurnalistą Clevelande, Algį Rukšėną, "Day of Shame" knygos autorių. Galutinai nenuspręsta pagerbimo būdas: paskiriant \$500.00 premiją, rekomendavus Liet. Rašytojų Draugijai, ar pasiūlyti autoriui prisidėti prie knygos išplatinimo.

5. Vedamas pasikalbėjimas ir galimas dalykas, kad Pfizer'io ir Upjohn kompanijos prisidės prie apmokėjimo mokslinės programos prelegentų išlaidų.

6. Renkamės sekančiam posėdžiui pas drs. Lipskius kovo 2 d., 7:00 v. v. Stonegate, LaGrange. Tel. FL 2-7719

V. Šaulys,
CV Sekretorius

**AMERIKOS IR PASAULIO LIET.
GYD. SĄJUNGOS CV SU SPAUDOS
ATSTOVAIS POSĖDŽIO ĮVYKUSIO
KOVO 2, 8 V. V. DR-Ū A. & A.
LIPSKIŲ BUTE**

PROTOKOLAS No. 10

Posėdy dalyvavo CV nariai F. Kaunas, G. Balukas, V. Šaulys, Ill. LGD-jos vald. nariai ir Suvaž. rengimo Komitetas: D. Giedraitis, K. Pemkus, R. Nemickas, L. Dargienė, A. Lipskienė; korporacijų atstovai: V. Tauras, V. Vygantas, J. Juozevičius; Spaudos atstovai: A. Baronas, Janušaitis, Pužauskas, Petrutis, V. Kasniūnas ir meno parodos autoriai: A. Lipskis ir A. Šalna.

1. Peržiūrėta suvažiavimo programos galutinė redakcija. Registracijos mokestis visiems praktikuojantiems gydytojams po \$10.00. Studentai, internai, rezidentai ir programos užpildytojai registracijos mokesčio nemoka.

Korporacijų atstovai susitarė su Rengimo komitetu dėl specialiai tam reikalui rezervuotų kambarių panaudojimo gegužės 27 d. vakare. Korp! Fraternitas Lituania, Korp! Gaja ir 1940-41 m. pradėjusių med. studija V. D. Universitete laida, susirinks susirinkimams ir pobūviams.

2. Kad suvažiavimo metu darbo posėdžiai sklandžiau vyktų, nutarta balandžio 4 susirinkti pas dr. Kauną, pasikvietus buv. praeity Sąjungos aktyvius valdybos narius ir aptarti darbo posėdžių eigą, padiskutuoti galimus įstatų pakeitimus, pasitarti dėl nominacijų, mandatų ir rezoliucijų komisijų komisijų sudarymo, pagvildinti mūsų žurnalo "Medicina" problemas ir pn.

3. F. Kaunas painformavo spaudos atstovus apie ALG ir PLG Sąjungos veiklą, rengiamo suvažiavimo programą, supažindino su visuomeninės ir mokslinės programos prelegentais. Korporacijų atstovai turėjo progos painformuoti žurnalistus apie savo veiklą. Menininkai supažindino su numatytos meno parodos apimtimi.

4. Dr. R. Nemickas perdavė Hoechst'o vaistų komp. \$50.00. Tikimasi piniginės paramos iš Pfizer'io kompanijos. Nutarta vaistų kompanijai padėkoti ir skelbti jų paramą mūsų parengimuose.

5. Suvažiavimo vakarienės metu bus įteikta premija už geriausį meno kūrinių V. Kalantai prisiminti. Premijos mecenatas Korp! Fraternitas Lituania.

V. Šaulys,
CV Sekretorius

**AMERIKOS IR PASAULIO LIET.
GYD. SĄJUNGOS CV IR ĮSTATŲ
PERŽIŪRĖJIMO KOMISIJOS
POSĖDŽIO ĮVYKUSIO BALANDŽIO
4, 1973 DR. KAUNO BUTE,
CICERO, ILL.**

PROTOKOLAS No. 11

Posėdžio pradžia 7:30 val. vak., dalyvaujant F. Kaunui, G. Balukui, V. Šauliui, M. Budrienei, S. Budriui, D. Giedraičiui, Pauliui ir V. Taurui.

1. Perskaičius praeito posėdžio protokolą, padarytas patikslinimas 5. "suvažiavimo vakarienės metu

bus įteikta premija už geriausį kūrinį konkursinės dailės parodos S. Kudirkos ir R. Kalantos tragiškiems įvykiams atžymėti ir t.t.

2. Apsvarstyti siūlomi įstatų pakeitimai.

Kilo nuomonių pakeisti Sąjungos pavadinimą į: "Liet. Gyd. Sąjungą (Lith. Med. Assn.)" ar "Amerikos ir Laisvojo Pasaulio Liet. Gyd. Sąjungą". Po gana ilgų diskusijų, nutarta likti prie seno pavadinimo "Amerikos ir Pasaulio Liet. Gyd. Sąjungą".

b. "C PRIEDAS" pakeisti išleidžiant žodį "priedas", o C perkelti prieš "Pasaulio lietuvių..."

Praplėsti Įstatų C dalį, pridėdant paragrafą 6 "Amerikos ir Pasaulio Liet. Gydytojų Sąjungos leidinys yra redaguojamas redakcinio kolektyvo, kurį sudaro C. Valdyba ir tvirtina suvažiavimas."

c. B 112 pakeičiamas ir papildomas "...Ją sudaro Sąjungos pirmininkas, vicepirmininkas ir sekretorius-iždininkas iš vienos vietovės. C. Valdybos sąstatan taip pat priklauso Sąjungos leidinio redaktorius".

d. Įvesti pirmininko — kandidato rinkimą — naujai CV būtų lengviau įsijungti į darbą ir būtų veiklos tęstinumas.

Pasiūlyta, kad į Direktorių Tarybą būtų renkami buvę Sąjungos pirmininkai ir Draugijų pirmininkai.

3. III. LGD skiria 1-2 asmenis Rezoliucijų komisijon, kurie turėtų būti anksčiau informuoti apie savo pareigas.

4. Raginti "Medicinos" redaktorių, kad žurnalas pasirodytų suvažiavimui. Siųsti straipsnius ir korespondencijas redakcijai.

Dr. Kaunas susirėš su A. Rukšėnu dėl "Day of Shame" platinimo. CV užpirks 30-50 knygų ir išsiuntinės universitetų bibliotekoms. Autorių pakviesti į suvažiavimą ir įteikti adresą — garbės atžymėjimą.

6. Parašyti revizijos komisijos nariams apie jų pareigas. Parašyti Liet. organizacijų pirmininkams ir prašyti, kad dalyvautų suvažiavime.

7. Diskutuota jaunųjų med. ir dantų gydytojų įtraukimo Sąjungos darban galimybes ir problemas.

Gydytojai ir laikraštininkai tarėsi kaip sėkmingiau įvykdyti straipsnių apie Lietuvą konkursą. Iš kairės: A. Pužauskas, PLG S-gos pirm. dr. F. Kaunas, J. Janušaitis, A. Baronas, Illinois Liet. Gyd. d-jos pirm. dr. D. Giedraitis, P. Petrutis, dr. K. Pemkus ir V. Kasniūnas.

8. Posėdis baigtas 11:55 val. vak. Sekantis posėdis įvyks balandžio 24. antradienį, V. Šaulio bute 8:30 v. v.

V. Šaulys

Pasaulio ir ALGS sekr.-ižd.

**PLGS & ALGS CENTRO VALDYBOS
IR SUVAŽIAVIMO RENGIMO
KOMISIJOS POSĖDŽIO BAL. 24
V. ŠAULIO BUTE**

PROTOKOLAS No. 12

Posėdžio pradžia 8:30 val. vak., dalyvaujant G. Balukui, F. V. Kau-

nui, L. Dargienei, A. Lipskienei ir V. Šauliui.

1. Peržiūrėtas praeito posėdžio protokolas. Diskutuotos mintys dr. H. Brazaičio ir H. Armano laišku, Dr. R. Nemickas ir dr. D. Giedraitis dalyvavo posėdy telefoniniu pasikalbėjimu. Susipažinta su dr. Z. Danilevičiaus laišku.

2. P. L. Dargienė įteikė suvažiavimo programą "Chicago Medicine" ir "Illinois Medical Journal". Chicago M. patalpins pilną programą, IMJ — gal tik "What goes on" skyriuje ap-

"Medicinos" redaktorių dr. H. Armanas žurnalo reikalais lankydamasis Clevelande, pas dr. D. ir R. Degėsius susitiko su kolegomis daktarais. Nuotraukoje iš kairės: dr. D. Degėsys, dr. H. Armanas, dr. A. Butkus ir dr. H. Brazaitis.

PIRMASIS AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS ŽIEMOS SUVAŽIAVIMAS

Š. m. kovo mėn. 3-11 dienomis ALG S-ga su-ruošė ir pravedė šį pirmąjį labai sveiką ir moksliniai turtingą žiemos suvažiavimą, kuris praėjo rimtoje ir kartu smagioje, draugiškoje ir šeimyninėje atmosferoje. Suvažiavimas įvyko vad. "Jacksono Duobėje" Tetono kalnyne apie 6.500 pėdų nuo jūros paviršiaus. Tai žiemos ir sniego karalystė, kuri suteikė tiek džiaugsmo suvažiavimo dalyviams. Suvažiavimo iniciatorius buvo dr. M. Vygantas, o jam asistavo dr. A. Paulius. Iš viso dalyvavo apie 130 asmenų.

Pradžią kelionės buvo pilna rūpesčio ir baimės, kai lėktuvo kapitonas pranešė, kad lėktuvo nusileidimo aparatas netvarkoje ir stabdžiai neveikia. Lėktuvas turėjo grįžti atgal į Čikagą, ke-

leiviams sėdint su nuleistom galvomis, apkabinus savo kelius ir kalbant poteries ir Amžiną atilsį... Su Dievo palaima viskas pasibaigė gerai ir su nauju lėktuvu mūsų slidininkai gražiai atsidūrė Alpenhof viloje — paskirties vietoje.

Suvažiavimo darbas — paskaitos ir diskusijos vyko rytais ir po pietų. Tarp paskaitų vyko slidinėjimai. Paskaitų programa ir tematika buvo pranešta pereitame "Medicinos" numeryje. Reikia tik paminėti, kad paskaitos buvo prelegentų kruopščiai paruoštos iš anksto mokslinio lygio. Slidinėjime pasižymėjo dr. F. Kaunas ir užėmė lenktynėse konkurse antrąją vietą. Vakarai praėjo labai gražioje lietuviškoje nuotaikoje su muzika, vynu, dainomis ir maloniais pokalbiais.

Tai buvo labai produktyvas, sveikas ir kultūringas suvažiavimas. Tikimes, kad tai taps mūsų S-gos tradicija.

Red.

žvalgos formoje. V. Šaulys artimiausiu laiku paskambins AMAJ, kad pataisytų mūsų skelbimo suvažiavimo vietą. R. Nemickas zerox atspaus apie 50 kopijų suv. programų anglų kalba, kurios bus gaunamos prie registracijos stalo.

3. F. V. Kaunas parašys sveikinimą Amerikos Lietuvių Tautinei Sąjungai suvažiavimo proga ir pasveikins Lietuvių Fondą suvažiavime.

4. Sekretorius V. Šaulys parašys aplinkraštį Draugijų Valdyboms, kad paskirtų po atstovą mandatų, nominacijų, balsų skaičiavimo ir rezoliucijų komisijoms ir raštu praneštų CV iki gegužės 20 d. Draugijos prašomos pranešt pavardes paskutiniaisiais 2 metais mirusių gydytojų-narių. Aplinkraštį paminėti, kad įstatų pakeitimų svarstymas bus pirmajam darbo posėdy, kad ten būtų galima rinkti naujos sudėties valdybą (praplėstą valdybą su pirm.-kandidatu ir žurnalo redaktoriaus pozicijom). Paraginti remti MEDICINĄ ir Draugijos atsiskaityti su mokesčiais.

5. Dr. Giedraičio prašyti, kad numatytų 1 asmenį, kuris suvažiavime sekretoriautų.

6. Gegužės 16 susirinksim paskutiniam pasitarimui pas dr. G. Baluką, 7:30 val. vak. Posėdis baigtas 1 val. ryto.

V. Šaulys,
CV Sekretorius

Žiemos išvykos dalyviai.

Linksmas buvo Illinois seminaras Wyominge. Iš kairės: V. Majauskas, K. Bobelis, V. Majauskienė, J. Šalnieris, E. Lenkauskas ir D. Giedraitis.

Gydytojų Korporacijos "FRATERNITAS LITHUANICA" Suvažiavimas

Dr. V. TAURAS

Dalis fraterniečių visuotino suvažiavimo metu. Pirmoje eilėje iš kairės: V. Tauras, A. Matukas, V. Avižonis, B. Matulionis, A. Maciūnas, V. Slavinskas ir kt.

Š. m. gegužės mėn. 27 d., laike Pasaulio Liet. Gyd. Sąjungos konvencijos, Korp. Fraternalitas Lithuanica turėjo savo visuotinį narių suvažiavimą.

Korp. pirmininkas dr. S. Budrys, atidarydamas posėdį, pabrėžė, kad dėl Pasaulio Liet. Gyd. Sąjungos absorbuoto laiko, ir dėl nenumatyto gausaus svečių dalyvavimo pabaigtuvių vakarienėj, nėra galimybės tinkamai įvykdyti suvažiavimo programos, tenka redukuoti, trumpinti.

Dr. Romo Šnipo ir dr. Romo Kauno priėmimas korporacijon Fraternalitas Lituanica. Pasižadėjimą skaito dr. V. Tauras, korp. pirmininkas, dr. S. Budriui užrišus korp. spalvas - juostas.

Korporaciją žodžiu sveikino: Vyrijos "Plieno" atstovas inž. A. Didžiulis, Korp. "Patria" pirmininkė — dr. E. Giedraitienė ir Illinois Gyd. D jos pirmininkas dr. D. Giedraitis.

Dr. V. Tauras perskaitė sveikinimus iš brolių, kurie dėl susidėjusių aplinkybių negalėjo atvykti į suvažiavimą: dr. V. Ingelevičiaus, dr. A. Kavecko, dr. V. Pavilanio, dr. V. Damijonaičio, dr. A. Aglinsko ir dr. A. Tauro.

Vėliau vienbalsiai buvo priimti Korporacijon nauji nariai: dr. Romas Kaunas ir dr. Romas Šnipas. Jiems buvo perskaitytas iškilmingas viešas Korporacijon įstojimo pasižadėjimas, kurį juodu pasirašė. Korp. pirmininkas dr. S. Budrys, sveikindamas, įteikė korp. spalvas — juostas ir Korp. leidinius: "Fraternalitas Lithuanica" 1908-1958 m. ir Korp. kūrėjo dr. Nagio-Nagevičiaus monografiją.

Dr. V. Tauras, Korporacijos vardu, sveikino dr. A. Maciūną, sulaukusį 60 metų amžiaus ir sėkmingai dirbantį chirurgijos specialybėje. Ta proga jam įteikė dail. M. Stankūnienės grafikos kūrinį — "Sausis", primenantį 1913 m. sausio mėnesio gimimą ir 1936 m. sausio mėn. gydytojo diplomo gavimą.

Vėliau vyko skyrių pranešimai. Dr. Budrys paminėjo, kad Illinois skyrius deda pastangas Korporaciją atjauninti, priimant naujus narius, baigusius medicinos mokyklas Amerikoje. Jų jau

Korp. Fraternitas Lituanica suvažiavimo metu buvo pagerbtas dr. A. Maciūnas, jo 60 metų amž. sukakties proga. Dr. V. Tauras, sveikindamas, įteikia nuo korporacijos atminimui meno kūrinį dail. M. Stankūnienės -- "Sausis", kaip simbolį jo gimimo ir gydytojo diplomo gavimo.

turima virš desėtko, tik gaila, kad jų nemažas skaičius išvyksta iš Illinois valstijos. Pavyzdžiui, šiuo metu ketvertas jų tarnauja J.A.V. kariuomenėj ir nėra žinių, ar jie sugrįš pas mu Čikagon. Vienok, iš jaunesniųjų fraternitiečių yra išrinkta Illinois skyriaus valdyba: dr. M. Vygantas — pirmininkas, dr. A. Paulius — išdininkas ir dr. R. Petrys — sekretorius.

Po Simo Kudirkos nelaimingo šuolio į laisvę, jaunieji fraternitiečiai rašė peticijas Prezidentui ir senatoriams. Jų iniciatyva buvo paskelbtas konkursas atvaizduoti meno kūriniais Simo Kudirkos bei Romo Kalantos tragiškus įvykius. Paskirta 1500 dolerių premijoms. Pinigai buvo surinkti daugiausia iš Illinois skyriaus. Illinois skyriaus valdyba glaudžiai bendradarbiavo su Centre valdyba. Net ir posėdžiai buvo daromi kartu.

Dr. V. Avizonis, N. Y. skyriaus pirmininkas, darydamas pranešimą apie skyriaus veiklą, pami-

nėjo, kad buvo paskelbtas konkursas parašymui giesmės Sibiro tremtiniams pagerbti. Kaip jau yra žinoma, konkursą laimėjo Birutė Pūkelevičiūtė, kuriai 500 dolerių premija buvo įteikta buvusio N. Y. skyriaus pirmininko, dalyvaujant korporacijos atstovams ir žurnalistams.

Korporacijos veiklai trukdo narių gyvenamų vietovių tolimas išsisklaidymas. New Yorko skyrius Kudirkos ir Kalantos konkursą negalėjo efektyviai paremti, nes turėjo užsibrėžęs savo skyriaus konkursus realizuoti. Paskirta antra penkšimtinė parašymui muzikai minėtai giesmei. Tačiau N. Y. skyrius nario mokesčius surinks ir prisiųs Centro Valdybai.

Dr. J. Skrinka referavo apie fraternitiečius Ohio valstijoje. Pabrėžė, kad dėl narių nedidelio kiekio, skyriaus, kaipo tokio, nėra. Nariai savo veiklą yra nukreipę į Ohio Liet. Gyd. Draugiją. Korp. nariai dirba visuomeniniai, dalyvauja aktyviai Liet. Bendruomenėj, remia Liet. Fondą, Balfą bei kitus kultūrinius užsimojimus. Šiuo kartu Ohio valstijos fraternitiečių atstovu pasiūlė išrinkti dr. J. Kriaučiūną. Suvažiavusieji tam vienbalsiai pritarė.

Korporacijos Centrinėn Valdybon išrinkti: dr. B. Matulionis — pirmininkas, dr. K. Aglinskas — sekretorius ir dr. A. Garūnas — išdininkas.

Dėl laiko stokos dr. B. Matulionio pranešimas: "Žvilgsnis į Korporacijos "Fraternitas Lituanica" 65-rių metų nueitą kelią" nutarta atidėti arba atspausdinti "Medicinoje" ir kitoje periodinėje spaudoje.

Pirmininkas suvažiavimo užsklandai dėkojo broliams už atvykimą suvažiavimam, apgailestavo, kad daug brolių nesulaukė pabaigos turėjo išvykti namo. Nenumatyti nesklaidumai įvyko tikrai ne dėl brolių kaltės, bet dėl dviejų suvažiavimų neįmanomo suderinimo laiko. Pamoka ateičiai.

Kaip lietuvių šviesuomenė ir dvasios turtuoliai sako "Kur daktarai -- ten pinigai". Lietuvių Fondo vadovybė: (iš kairės) dr. A. Razma -- LF pelno skirstymo komisijos pirm., dr. K. Ambrozaitis -- LF Tarybos pirm., dr. J. Valaitis -- LF Valdybos pirmininkas ir dr. G. Balukas -- LF Pelno skirstymo komisijos narys.

Odontologija

Veda Prof. ELENA LIATUKIENĖ, D.D.S.

SALDAUS DANTIES ISTORIJĄ PANAGRINĖJUS

Dr. ELENA LIATUKIENĖ

Ir šiandien tebeieškoma saugaus produkto, kuriuo galima būtų numalšinti visuotiną žmonių troškimą saldumynų, tačiau su labai ribotu pasisekimu.

Žmonijos silpnybė saldumynams yra universali, ypač kai turime tokių liudininkų, kaip cukraus puodas, saldinių krautuves, automatines mašinas, saldumynų kepyklas ir panašiai. Nežiūrint dabartinio stipraus palinkimo į vartojimą be cukrų produktą, pasaldintą sintetiniu būdu, vidutiniškai amerikietis šiandien suvartoja mažiau kaip du svarus cukraus per savaitę. Saldus maistas laikomas gardumynu ir numalšina alkį. Apie jį galvojama daugiau, negu reikia, Taip pat saldūs gėrimai yra per gausiai vartojami, perdant jų vertę, troškuliui numalšinti. Toks stiprus yra šis žmogaus troškimas, kad net žodis "saldus" yra nuo senų laikų sinonimas žodžiams patrauklus, pageidaujamas, malonus ir panašiai. Mes visi gyvenime siekiame "saldumo ir šviesos"... Tačiau kaip tai Aleksandras Woolcott'as esąs pasakęs "Viskas, ka suteikia malonumą, yra arba nelegalu, nemoralu, arba tukina"...

Saldumynai gali būti nutukimo, blogo mitybos balanso ir, galimas dalykas, dantų gedimo priežastis. Dabar saldumynų mėgėjai turi susidurti su galimu užsinuodijimu nuo cukraus pakeitėjo. Žmogaus troškimą saldumynams tenkina chemikalai, turintieji saldų skonį, bet nemaistingi ir nekenksmingi dantis. Jie vartojami ilgiau nei šimtmetis. Viena tokių saldumynų be kalorijų

grupė, vadinama cyklomatais, buvo labai plačiai vartojama iki jų pasmerkimo.

SALDUMYNO NEUROFIZIOLOGIJA

Saldumas yra vienas iš keturių pagrindinių skonio pojūčių (saldus, rūgštus, sūrus ir kartus), kuris yra visada malonus žmogui. Kartumas yra visada nemalonus, nebent vartojamas labai mažais kiekiais, kaip Vermute. Sūrumas ir rūgštumas paprastai yra malonus arba neutralus, kiekui padidėjus. Kartumas, sūrumas ar rūgštumas neturi tokios vertės kaip saldumas. Tačiau yra įdomus synergizmas tarp rūgštumo ir saldumo. Maža dalelė rūgšties medų padaro medų daug saldesnį, negu jis būtų vien tik cukraus sudėties. Saldumas duoda svarbų žmogaus burnoj pasikeitimą ir, kaip visi keturi skoniai, yra jaučiamas per skonio pajutimo priėmėjus, kurie yra liežuvyje, gomuryje ir gerklėje. Vaikai turi tokius skonio priėmėjus vidury žandų. Liežuvis yra ypač jautrus saldžiam skoniui. Iš burnos impulsai, sukelti saldaus skonio, keliauja nervų keliu ir toliau stuburu (Spinal Cord) į smegenų dalį, vadinamą pirminiu skonio cortexu ir į vadinamąją gnostinę smegenų dalį, kur prasideda visų jausmų pajutimas. Saldus skonis taip pat pažadina refleksų veikimą, pvz. seilių gaminimo padidėjimą. Pagrindinis nervas, kuris neša skonio pajutimą nuo liežuvio į centrinę nervų sistemą, turi muzikalų anatominį vardą — Chorda Tympani.

Saldumynai ne visada buvo pigūs. Viduramžių laikais cukrus buvo didelis delikatesas. Jis

keliavo iš rytinių tropikų į Europą. Keturioliktam amžių svaras cukraus darbo žmogui kainavo visos savaitės uždarbį. Tuo tarpu 1930-aisiais metais svaras cukraus kainavo 5 centus. Toks žymus cukraus kainos kritimas, kuris leidžia amerikiečiams pigiai tenkinti savo saldų dantį, yra trijų prieščių rezultatas:

1. Cukrinių nendrių kultyvavimo išsiplėtimas nuo šešiolikto šimtmečio tropikiniuose kraštuose vakarų hemisferoj, kaip West Indies ir kitose Karibų vietose.

2. Cukrinių runkelių auginimo išsivystymas užtuonioliktam šimtmety.

3. Svarbi pažanga technologijoj cukrozės gamyboj, ypač hermetiški garintojai sirupui sukcentruoti, o taip pat centrifugos atskirti cukrozei nuo melasos. 1830 metais cukraus suvartojimo vidurkis žmogui buvo apie 15 svarų. Šiandien žmogus per metus suvartoja apie 100 svarų cukraus. Kokią kainą žmonės mokėjo per amžius už tuos saldžius džaugsmus, nėra tikrai žinoma, bei įrodyta, tačiau yra nustatyta, kad per didelis saldumynų vartojimas gali duoti per daug kalorijų, kas yra nepageidaujama diabetikams ir žmonėms, kurie turi per daug svorio.

Autoritetai odontologijoj pabrėžia (Sharp 1971), kad cukrus gali sukelti danties puvimą, sudarydamas sąlygas bakterijoms daugintis burnoj, kurios yra puvimo priežastis. Tačiau jie nesūlo masinį cukraus vartojimo mažinimą, nesgi limpantys saldumynai, kurie prilimpa prie emalio paviršiaus, yra daugiau kenksmingi, negu gausus cukraus suvartojimas. Nuolatinis smaguriavimas saldumynų mažais kiekiais yra daug kenksmingesnis dantims, negu to paties kiekio suvartojimas iš karto, sakysim pietų metu. Nežiūrint kaip labai kenksmingas bebūtų cukrus sveikatai, jis yra numeris pirmas amerikiečio maisto pirkimo sąrašė.

Krautuvių cukrus yra cukrozė, kuri yra gana gryna, išskyrus 0.5 procento drėgme. Cukrozės negalima atpažinti, ar ji yra padaryta iš cukrinių nendrių, ar cukrinių runkelių. Pusė dabar vartojamos cukrozės yra importuota. 90 procentų iš viso suvartoto cukraus yra cukrozė, o likusi dalis yra dar pigesnė medžiaga, vadinama įvairiais vardais, kaip kukurūzų sirupu, kukurūzų cukrum arba komerciškai glukoze. Šie produktai yra pagaminti dalinai kukurūzų krakmolo hidrolize su ištirpinta rūgštim ir turi įvairių kiekių glukožės ir maltozės (cukrai, kurie yra mažiau saldūs negu cukrozė), taip pat dextrino, kuris nėra saldus.

Žymus pasikeitimas saldumynų vartojimo stiliuje yra nemaistiniai chemikalai, turintys saldų skonį, pradedant su sacharinu, kuris buvo sintetiniai pagamintas 1879 metais. Sacharinas (O-Sulfobenzamidas $C_7H_7NO_3S$) yra aromatiškas organiškasis junginys, vartojamas pagrindiniai savo sodos druskų forma ir vadinamas tirpstančiu sacharinu. Jis yra toks stiprus, kad viena dalis sacharino padaro 50,000 dalių vandenį saldų. Sacharinas yra apie 350 kartų saldesnis už cukroze. Tačiau sacharinas žmonių vartojamas saldžiam dančiui numarinti palieka burnoj nemalonų skonį po jo vartojimo. Nežiūrint to, sacharinas yra vartojamas žmonių, kurie nori numesti svorį ir taip pat kurie turi laikytis dietos, kaip diabetikai. Vėliau atsirado kitas chemikas — dulcinas (4-ethoxyphen 1 urea, $Ca H_{12}N_2O_2$), bet tik trumpam laikui. Penktame dešimtmety buvo rasta sodos ir kalcio druskos ciklomine rūgštis apie 30 kartu saldesnė, negu cukrozė, ir neturėjo blogo skonio po vartojimo, kaip sacharinas. Ciklomatai buvo pigesni negu cukrozė. 60 centų vertės ciklomatai turi šešių dolerių cukrozės saldumą. Ciklomatai buvo labai reklamuojami becukriams ir žemų kalorijų gėrimams, ir vartojami tų, kurie saugojo savo svorį. Nežiūrint to, kad 21 milijonas svarų cikloamatų buvo pagaminta šioj šaly 1970 metais, cukraus nebuvo mažiau suvartota. Kadangi tyrimuose ciklomatai sukėlė vėžio išsivystymą žiurkėse, jie buvo uždrausti pardavinėti. Pirmiausiai buvo nustatyta, koks didžiausias kiekis ciklomatais užsaldintų produktų per dieną galima suvartoti. Vėliau trumpam laikui ciklomatai buvo pardavinėjami tik kaip vaistai ir pagaliau 1970 metais maisto ir vaistų administraciją visai uždraudė cikloamatų vartojimą.

Bebeieškoma nekenksmingo, bet kalorijų, priimtino cheminio saldumyno. Naujausias kandidatas yra Methyl ester dipeptido aspartylphenylaninas, pristatytas 1970 metais Cloningerio ir Boldwino. Ar šis 160 kartų saldesnis už cukrų junginys atlaikys ilgus tyrimus gyvuliuose ir žmonėse, parodys laikas. Sacharinas yra tiriamas daugiau, negu kada anksčiau. Ir nežinia, ar jis nebus nustumtas į šalį. Ir jeigu taip būtų, tada liktų tik gražiai normuojamas gryno cukraus vartojimas. Na, o tikrai pasakius, saldžiam dančiui numarinti, niekas kitas taip netinka kaip, "gryno dalyko gabaliukas"...

BIBLIOGRAFIJA

1. Cabanac, Michel. "Physiological Role of Pleasure". Science 168:1103 1971.

PRIEKINIŲ DANTŲ NULUŽIMAI IR BŪDAI JUOS UŽTAISYTI

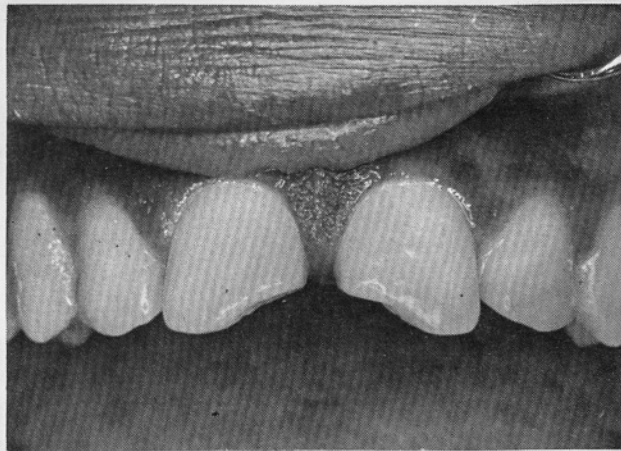
Dr. ELENA LIATUKIENĖ

Karūnėlė ant mažai nulūžusio danties nėra būtina priekinio danties estetinei išvaizdai atitaisyti.

Pažanga, patobulinimai, nauji metodai, naujos medžiagos — viskas pagerinti sveikatai sutalpyti laikui palengvinti darbui ir, žinoma, pagerinti žmogui. Kiekvieną dieną rinkoje pasirodo kas nors naujo ir viliojančio, tačiau, kaip sena patarlė sako, "Ne viskas auksas, kas žiba".

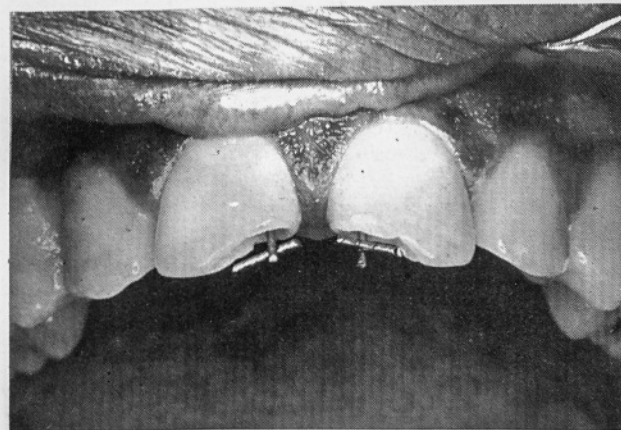
Nedideli dantų nulūžimai, labai dažnai pasitaiko, ypač jaunimui. Tokie nulūžimai neturi nieko bendro su dantų gedimu ir dažnai yra modernaus sporto, naujo žaidimo, ar net nelaimingo griuvimo rezultatas. Kaip tą defektą atitaisyti, priklauso nuo daug dalykų, kaip paciento amžius, finansinė padėtis ir įvairūs pageidavimai, kaip laiko stoka bei įvairios paruošimo procedūros.

Paskutiniu laiku pradėjo labai populiarėti nauja technika priekinių dantų taisyme. Tas metodas yra labai viliojantis, kadangi jis visai nereikalauja danties gręžimo plombai paruošti. Todėl dantys, turinčius mažus nulūžimus arba defektus, kaip eroziją arba hypoplaziją, yra rekomenduojama taisyti tuo nauju būdu ir medžiaga. Kad ta medžiaga priliptų prie danties, paviršius emalio ar dentino turi būti taip paruoštas, kad ta medžiaga prie danties prisitvirtintų. Tas taisymo metodas vadinasi esdinimo technika (Etching technic). Įvairios medžiagos vartojamos šiai technikai turi vardus, kaip "Fissure Sealants", "Enemalite", "Restodent" ir kt. Kompanijos, kurios tas medžiagas gamina, tą skystį danties paviršiui paruošti, kad ta medžiaga priliptų, vadina

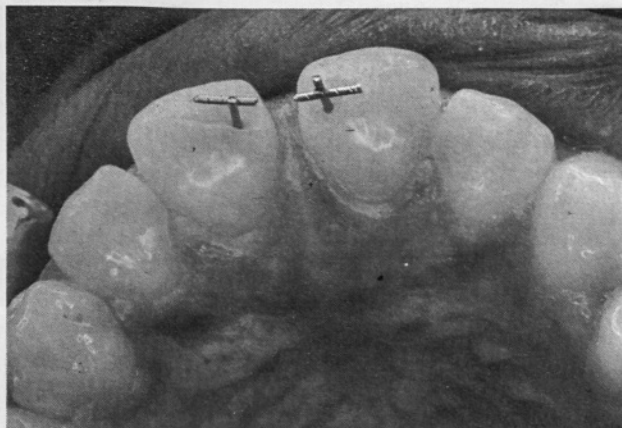
Iliustracija #1. Lūžiai abiejų priekinių dantų 17 metų jaunuolio.

įvairiais vardais, kaip "Conditioner", "Booster", "Cleanser" arba "Etching agent". Tas vadinamasis "valytojas" yra ne kas kita, kaip kokia nors rūgštis, dažniausiai fosforinė 50% ar 75% stiprumo. Taigi uždėjus tą "valytoją" ant emalio paviršiaus 60 ar net 120 sekundžių, kaip rekomenduojama, paviršius būna paruoštas priimti plombos medžiagai defektui atitaisyti. Net ortodontiškai prietaisai yra panaudojami šiuo metu kreiviams dantims ištaisyti daugely kabinetų. Žinoma, danties paviršius turi būti sugadintas, kad ta medžiaga prisijungtų ir tvirtai

Iliustracija #2. Paruošti dantys plombavimui su vielos sutvirtinimu.

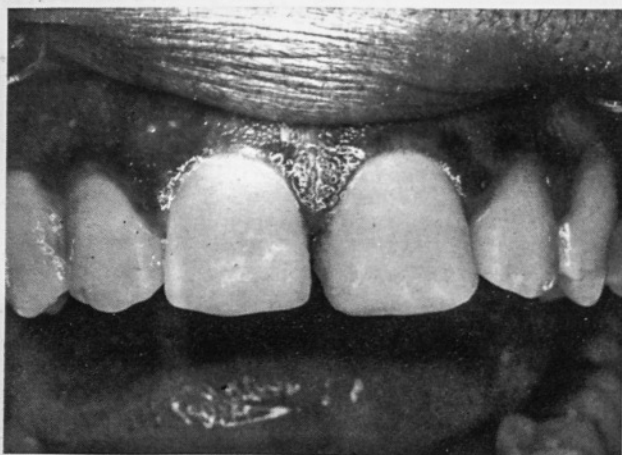
2. Henkin, Robert I. "The Role of taste in Disease and Nutrition. Borden's Review of Nutrition Research 28:71-87 1967.
3. Scherp, Henry W. "Dental Caries: Prospects for Prevention". Science 173:1199-1205 1971.
4. Stevens, S. S. "Neural Events and the Psychophysical Law". Science 170:1043-1050. Technology Review. 1948. "Illusive Sweetness". 50:257.
5. Yudkin, John. "Dietary Fat and Dietary Sugar". Lancet 2:478-79 1964.

Iliustracija #3. Vaizdas iš vidaus paruoštų dantų plombavimui su plieninės vielos sutvirtinimu.

laikytusi. Kaip toli tas griovimo procesas eina, dar nėra galutinai nustatyta. Šiuo metu yra daromi tyrimai nustatyti to taisymo būdo biologiskam poveikiui aplinkiniams audiniams. Tuo tarpu tų gana brangių medžiagų biznis klesti. Taigi nors ir labai gražiai ir viliojančiai tas metodas atrodo, vis tik reikėtų šiek tiek pagalvoti ir pasvarstyti prieš naudojant tokį būdą, norint išvengti vėliau liūdnų pasėkmių.

Kaip anksčiau minėta, priekinių dantų nulūžimai ypač jaunuolių tarpe yra gana dažni. Jauno žmogaus veidas dar nepilnai išsivystęs, taip pat ir aplinkinės struktūros. Pilnas užvilkinimas danties karūnėle yra visai nepatartinas. Taip pat labai dažnai pacientas nenori pilnos karūnėlės dėl įvairių priežasčių, pavyzdžiui, nenori gręžti viso danties paruošti karūnėlei dėl mažo lūžio, dėl laiko stokos ar ilgo gręžimo, nekalbant apie

Iliustracija #4. Priekiniai dantys po lūžių užtaisymo.

finansinę pusę. Labai efektingas ir geras būdas atstatyti tokius lūžusius dantis per trumpą laiką yra plieno vielos technika. Ji ne tik padeda laikyti plomba, bet ją ir sustiprina. Iliustracijoje No. 1 matome 17 metų jaunuolio burną, kuris sulaužė dantis, važinėdamas dviratuku prieš penkis metus. Būdamas 17 metų, jis atėjo į kliniką, norėdamas tuos lūžusius dantis pataisyti. Kadangi jis buvo per jaunas dėti karūnėles nulūžusiems dantiems (ir jo finansinė padėtis jam nebūtų to leidusi), vielos sutvirtinimo metodas buvo pavartotas jo lūžiams atitaisyti. Su labai maža gręžimo procedūra plombavimui paruošti dantys, kuriuos matome paveiksluose No. 2 ir No. 3. Abu dantys buvo pataisyti per vieną valandą ir, kaip matome rezultata gydyje paveiksle No. 4, pacientas apleido kabinetą su plačia šypsena ir labai laimingas.

Šis metodas yra paprastas ir saugus. Pacientai jį mėgsta dėl greito atlikimo ir finansiniais sumetimais. Estetiniai jis yra labai priimtinas pacientui. Jeigu ateityje jis norėtų užtraukti karūnėlę, jis visada tai gali padaryti, vartodamas tą plombą kaip pamatą. Ir kol bus daugiau tyrimų rezultatų, liečiančių pasėkmes rūgšties metodo, kuris šiuo metu yra labai populiarus, kadangi gręžimo plombai dėti visai nereikia, anksčiau minėtas būdas yra patartinas. Tokius lūžusių dantų pataisymus su vielos sutvirtinimu dariau daugeliui pacientu su dideliu pasisekimu.^{1 2} Toks klinikinis tyrimas tęsėsi virš keturių metų.³ Pacientai buvo tikrinami kas šešis mėnesius. Daug atvejų yra net iki dešimts metų senumo, ir tokie dantys visai gerai atrodo funkcinio bei estetinio atžvilgiu. Vienintelis nepatenkinamas tokio atitaisymo trukumas yra medžiagoj. Nėra rinkoje tokios medžiagos, kuri nepakeistų spalvos po ilgesnio laiko burnoje, ypač žmonėse, kurie rūko ir geria juodą kavą ar stiprią arbatą.

BIBLIOGRAFIJA

1. Elena L. Liatukas "Branched Pin Restorations of Anterior Teeth With One Penetration Into Tooth Structure." *Journal A. D. A.*, 78:1010-1012, May, 1969.
2. Elena L. Liatukas "Esthetic Branched Pin Restorations of Anterior Teeth: Report of a Case." *Journal A. D. A.*, 83:860-862, October, 1971.
3. Elena L. Liatukas "A Clinical Investigation of Composite Resin Restorations in Anterior Teeth." *Journal of Prosthetic Dentistry*, 1972.

ODONTOLOGIJOS KRONIKA

• DR. ELENA LIATUKIENĖ pakviesta įstoti į "The Royal Society of Health" draugiją, kurios prezidentas yra jos didenybė Anglijos karalienė. Ši narystė ribojasi žmonėmis, kurių nuopelnai yra ypatingi kokio nors sveikatos šakoj. Tai laikoma aukščiausia kategorija, į kurią asmuo gali būti tiesioginiai išrinktas nariu.

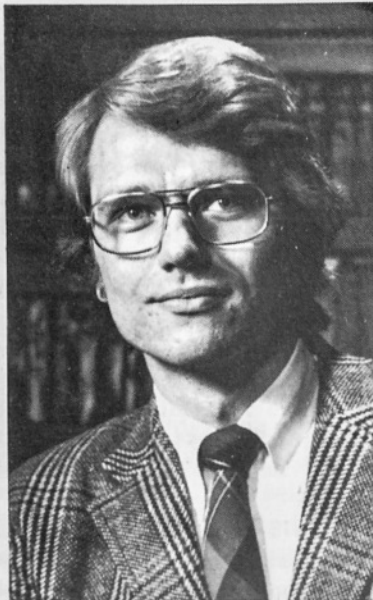
* * *

Balandžio 8-11 dienomis vykusioj dantų gydytojų konvencijoj Washingtone, dr. Liatukienė dirbo keliuose komitetuose, ir taip pat dalyvavo kaip klinikė.

* * *

Gegužės-birželio 1973 metų "Dental Research" žurnalo laidoje patalpintas dr. Liatukienės trijų metų tyrimo straipsnis, kuriame bus duoti to tyrimo rezultatai, bei pastabos.

NAUJAS DANTŲ GYDYTOJAS DAINIUS D. DEGĖSYS

Šį pavasarį Clevelando visuomenė susilaukė naujo profesionalo, o Korp! Neo-Lithuania — naujo filisterio. Jis yra Dainius D. Degėsys, š. m. gegužės mėn. 30 d. baigęs

District of Columbia Dental Society pavasario konvencijoje dr. E. Liatukienė diskutuoja su kolegom.

D.C. Dental Society konvencijoje prie savo tapybos darbo dr. E. Liatukienė, antra iš kairės.

Case Western Reserve Universiteto Odontologijos skyrių ir išgijęs D.D.S. (Doctor of Dental Surgery) diplomą.

Dainius gimė 1947 m. gegužės mėn. 24 d. Augsburgėje, Vokietijoje. Tėvams atvažiavus į Ameriką, lankė Clevelando St. Ignatius gimnaziją. Ją baigė 1965 m. ir įstojo į Case Western Reserve Universitetą, kur 1969 m. gavo B. A. (Bachelor of Arts) laipsnį. Tolimesnes studijas tęsė Odontologijos skyriuje.

Šiuo metu dr. D. Degėsys atlieka intershipą V. A. Hospital Clevelande.

Sveikiname jauną dantų gydytoją ir linkime sėkmės,

DR. ARŪNAS VAITIEKAITIS NAUJAS DANTŲ GYDYTOJAS

1973 m. gegužės mėn. 5 d., Arūnas Vaitiekaitis baigė odontologijos studijas Michigano Universitete, Ann Arbor, gaudamas dantų gydytojo diplomą.

Arūnas gimė Vokietijoje 1947 metais. Amerikon atvyko 1951 m. Detroite lankė pradžios mokyklą ir Catholic Central gimnaziją, kurią baigė 1965 m. Čia jis priklausė National Honor Draugijai, geriausių mokinių klubui ir bėgikų komandai. Taip pat lankė ir lietuvių šeštadieninę mokyklą, šoko šokių grupėj Šilainėj ir daug dirbo skautų organizacijoj.

Būdamas skautu, kurį laiką ėjo skiltininko pareigas, vėliau buvo Mindaugo Draugovės draugininkas ir skautų Vyčių Geležinio Vilko Būrelio vadovas. Grojo miško brolių orkestre. Daug kartų vadovavo stovyklose skautų laužams. 1967 m. buvo pakeltas į paskautininko laipsnį.

Studentu būnant įstojo į Korp! "Neo-Lithuania" ir dabar yra jos pirmininkas. Yra mėgejas įvairių sporto rūšių.

1965-1969 m. laikotarpį lankė Wayne State Universitetą Detroit, kur įgijo chemijos bakalaurą laipsnį. 1969-1973 m. studijavo odontologiją Michigano Universitete. Priklausė Delta Sigma Delta odontologų Korporacijai. Taip pat priklausė Liet. Studentų Sąjungos Ann Arbor skyriui.

Pažymėtina, kad Arūno motulė irgi buvo baigusi odontologiją Vytauto Didžiojo Universitete, Kaune, gi jo tėvelis buvo diplomuotas chemikas vaistininkas Lietuvoje. Neužilgo jaunas daktaras pradės vienerių metų stažą Čikagoj, St. Lukes bebiterijonų ligoninėj. Linkime sėkmės profesiniuos bei visuomeninius darbuos.

DR. R. ČERŠKUS ATIDARĖ DANTŲ GYDYMO KABINETĄ

Detroit, lapkričio 1 d. dr. Raimundas Čerškus atidaro dantų gydymo kabinetą nuosavuose namuose, 18786 Quentin Dr., Lothrop Village.

Dr. R. Čerškus yra gimęs Rokiškyje. Iš Vokietijos atvykęs į Ameriką, kartu su tėvais nuolat gyvena East St. Louis, Ill. Baigė Assumption gimnaziją, pasižymėjo moksle ir sporte. Už pasižymėjimą moksle gavo stipendiją ir studijavo Washingtono universitete (St. Louis) įsigydamas bakalaurą laipsnį. Po to baigė odontologiją, įsigydamas daktaro laipsnį ir dantų gydytojo — chirurgo diplomą.

Baigęs odontologiją dirbo ir studijavo Michigano universitete Ann Arbor "Pathology and Oral Surgery Departments". Vienus metus dar dirbo odontologijos ir chirurgi-

jos skyriuje Detroito Veteranų ligoninėje.

Sveikiname ir linkime sėkmės.

• DR. VYTAUTAS BAUKYS su kitu dantų gydytoju atidarė kabinetą Detroit.

Dr. Vytautas Baukys praėjusį pavasarį baigė odontologiją, įsigydamas daktaro laipsnį, o šiais metais išlaikė Michigano valstijos egzaminus ir gavo teisę verstis praktika.

Dr. Vytautas Baukys nuo jaunų dienų aktyvus skautas — pradedant vilkiuku iki skauto akademiko. Baltijos tunte ėjo įvairias pareigas nuo paskiltininko iki adjutanto. Taip pat jis yra aktyvus sporto klubo "Kovas" narys.

Linkime sėkmės.

• NEW YORKO ir NEW JERSEY DANTŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS susirinkime, įvykusiame vasario 25, buvo išrinkta nauja valdyba: J. Maurukienė — pirmininkė, A. Svalbonienė — sekretorė, J. Snieskienė — išdininkė.

• GRAŽINA BALIŪNAITĖ-AUSTIN, College of Medicine and Dentistry of New Jersey — New Jersey Dental School, Jersey City odontologijos asst. profesorė, yra bendra autorė straipsnio apie dantų aukšnių lydiniių darymo geresnį mokymą, kuris yra paskelbtas leidinyje Journal of Dental Education, 1972 m. gruodžio mėnesį.

• VIKTORAS BAGDONAVIČIUS-BAGDON. Gimęs 1951 m. Sydney, Australijoje. Yra paskutinio kurso studentas, odontologijos fakulteto, Sydney Universiteto.

Viktoras tęsia šeimos tradiciją. Jo motina Irena Gumenikaitė-Bagdon med. gydytoja. Tėvas Kostas dantų gydytojas. Viktoro močiutė dantų gyd. K. Gumeninkienė dar vis aktyvi savo profesijoje, verčiasi privačioje praktikoje, beveik kasmet lankosi pasaulinėse dant. gyd. konferencijose.

Retas atsitikimas, kad trys generacijos aktyviai dirbtų toj pačioj profesijoj tuo pačiu metu.

Viktoras labai aktyvus žiemos

sporto šakose, ypač čiuožime. Yra laimėjęs Australijos čiuožimo pirmenybes. Šiuo metu ruošiasi atstovauti Australiją Naujoje Zelandijoje greičio čiuožime.

Nuotraukoje matome su savo sužadėtine Suzana.

KANADOJE

• Dantų gydytojas DR. RIMANTAS KARKA, 1966 m. baigęs Toronto Universiteto Odontologijos fakultetą ir 1970 m. Loyolos Universitete Čikagoje gavęs iš Biologijos magistro laipsnį ir įsigijęs orthodontisto specialybę, nuo š. m. sausio mėnesio tęsia savo specialybės darbą su buvusiu Toronto Universiteto orthodontikos departamento vedėju prof dr. Harvey Jenkins, naujoje vietoje: 286 York Mills Road, Willowdale, Ont. Tel.: 44-8134 ir 200 St. Clair Avenue W., Toronto, Ont. Tel.: 923-3030.

Nuo 1973-74 mokslo metų rudenį, dr. R. Karka yra pakviestas dėstyti savo srityje Toronto Universiteto Odontologijos fakultete.

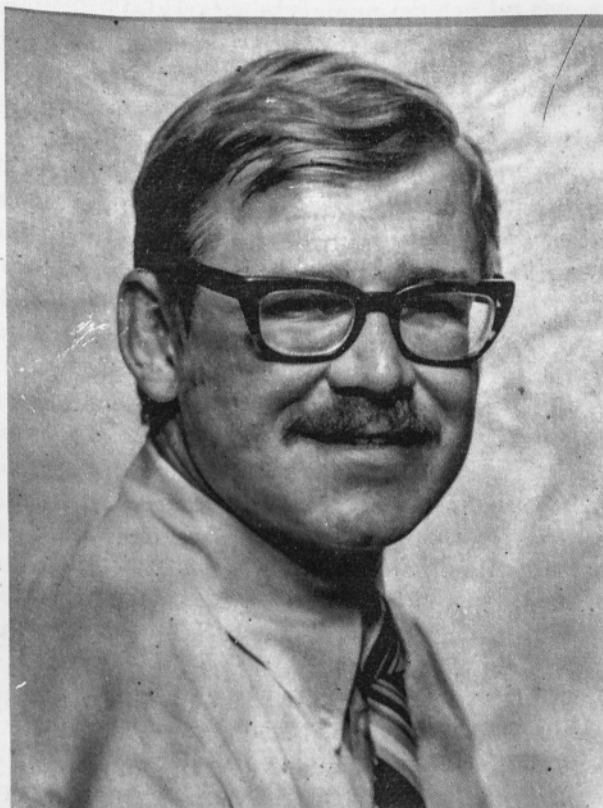
• DR. RAGNA BERSĖNIENĖ atidaro dantų gydymo kabinetą Toronte. Ji yra švedų kilmės, bet išmoko ir lietuviškai.

TEISĖ IR MEDICINA

Forensic Medicine

Dr. Eduardas Saulius Armanas

Medicina ir teisė turi bendrą ir tą patį tikslą — žmogaus APSAUGA. Gydytojas saugoja asmens sveikatą, teisininkas — asmens teises.

Šitoje plačioje — bendroje analizėje galima matyti, kad abiejų profesijų darbo rėmai yra tie patys, tik gydytojas gali pasididžiuoti, kad jo profesija pasireiškia šiuose rėmuose anksčiau, negu teisininko profesija. Išvelgus į JAV Aukščiausiojo Teismo sprendimą aborto reikalu, kuriuo nusakoma, kad "fetus" nėra "asmuo" ir todėl, kaip toksai, neturi asmens teisių ir įsipareigojimų. Tačiau, kaip priešingas argumentas, vyrą nuomonė tarp gilios patirties teisėjų ir advokatų, kad šitas sprendimas gali būti peržiūrėtas, pakeistas ar modifikuotas atskirų valstybių įstatymdavystės institucijose ir netgi gali būti

Rašo jaunas ir naujas teisės daktaras
EDUARDAS SAULIUS ARMANAS

modifikuotas to paties Aukščiausiojo JAV Teismo. Išeinant iš šio, galima būtų pasakyti, kad teisės profesija yra įstojusi į naujo gyvenimo areną ir įsijungusi į laiko eigos tarpą ir todėl yra diskutuotina, ar tikrai laiko pirmenybė priklauso medicinos profesijai.

Dabar panagrinėkime tarpusavio santykius ir ryšius tarp šių dviejų profesijų. Po to, kai mes esame nustatę, kad glaudi jungtis yra tarp šių abiejų profesijų laiko ir erdvės sąvokoje, paklauskime savęs, kodėl gi gydytojas yra konflikte su teisės profesija, kada jis atsiduria teisme atsakovu taip vadinamoje "malpractice" byloje?

Panagrinėkime šios rūšies bylas. Šios bylos yra pagrįstos "Tort Litigation" (žalos) principais. Jos yra taip pat paremtos dar ir "fiduciary" (pasitikėjimo) taisyklėmis (asmeninėmis, artimumo ryšiais ar pasitikėjimo ir pan.). Tokios bylos iškyla, kada bet kokia fizinė žala yra padaryta individui dėl gydytojo apsileidimo. Tai yra pagrindinė "Tort" (žalos) sąvoka, kada fizinė, protinė ar dvasinė žala yra padaryta žmogui dėl kito žmogaus apsileidimo.

Dabar panagrinėkime, kaip galime nustatyti gydytojo apsileidimą gydyme, kurį jis panaudojo ligoniui. Teismai yra pripažinę, kad medicina yra aukštos intelektualijos kompleksas ir asmuo, nežinąs šios profesijos pagrindų, negali teisti šios profesijos narių. Todėl teismai nustatė taisykles, kad gydytojo veiksmai gali būti teisiami pagal standartus, kurie yra naudojami bendruomenėje praktikuojančių gydytojų. Tam patikrinti, teismas pašauks kitą ar kitus kompetentingus gydytojus parodymams ar apskūstasis gydytojas panaudojo visas tinkamas priemones gydant jo apskundėją (plaintiff). Nuo šių gydytojų parodymų teismas nutars, ar apskūstojo gydytojo veiksmai atitinka

gydymo veiksmų standartams. Nuo to priklausys bylos pasisekimas.

Kitas klausimas, kuris visada atsistoja prieš mūsų akis, yra Fiduciary — pasitikėjimo santykis, kuris reikalauja daug daugiau įsipareigojimo, rūpesčio ir darbo iš gydytojo pusės, kaip kad mes randame kasdieniniame gyvenime, kaip pav. santykiuose tarp automobilisto ir pėsčio žmogaus ar santykiai tarp savininko ir nuomininko etc. "Fiduciary relationship" pagrinde glūdi intymiškas vienas kito pažinimas kaip pav. motinos ir dukters, tėvo ir sūnaus etc. Šis santykis gali būti interpretuotas ir pritaikytas, kada individas su pranešesniu žinojimu ir patyrimu tam tikroje srityje sueina į ryšį su individu, kuris mažai turi žinių ar nieko nežino tam tikroje padėtyje. Tad gydytojas su didesnėmis žiniomis apie žmogaus kūną, jo ligas ir jų gydymą privalo rodyti daug didesnę rūpestį ir įsipareigojimą savo ligoniui.

Kad laimėti bylą skundėjas (plaintiff) pagal "Res Ipse Loquitur" doktriną privalo įrodyti šiuos pagrindinius reikalavimus, kad:

1. Veiksmas turi būti toksai, kuris, paprastai neįvyktų, jeigu kas nors nebūtų apsileidęs.
2. Žalą sukėlęs instrumentas ar aparatas ar pan. turi būti visiškoje paties atsakovo kontrolėje.
3. Kad ieškovas, niekuo nebūtų prisidėjęs arba sudaręs aplinkybes, kad žala būtų padaryta.

Iš šio pasakyto aiškiai suvokiame, kad gydytojo-paciento santykiavimo ryšiai yra pilnai nusakyti šioje "Res Ipse Loquitur" teisės doktrinoje.

Išvadoje tenka atkreipti ypatingą dėmesį, kad gydytojas jo atliekamuose veiksmuose su jo pacientu, atiduotų ir panaudotų patį aukščiausią pareigingumo laipsnį, tikslu išvengus bent kurios teisminės atsakomybės būti apskūstam apsileidime ir padaryta žala.

Patarimai praktikuojančiam gydytojui, kaip išvengti ir apsisaugoti nuo galimų apkaltinimų iš pacientų pusės apsileidime praktikuojant mediciną

1. Laikyk švariai kabinetą, instrumentus ir pats save.
2. Nekritikuok gydytoją ir jo gydymą, kuris gydė ar dabar gydo pas tave atėjusį pacientą.
3. Ypatingą dėmesį kreipk rašant ligos istoriją, pastabas, laiškus ir davinius. Susilaikyk nuo asmeniškų pastabų ir nuomonių kas liečia patį ligonį ir jo ligą. Vesk tvarkingai ligonio ir ligos kartoteką.

4. Prieš darant operaciją ar specialų gydymą, gauk jo raštišką sutikimą ir įgaliojimą tokiems veiksmams.

5. Chirurginė operacija neturi atlikti kito veiksmo, kuriam nebuvo duotas ligonio sutikimas, nes tokia "nauja" ar padidinta operacija sudaro ligonio "sužeidimą" (assault) nežiūrint jos reikalingumo (pvz. jei sutarei su ligoniu, kad išimsi tik tulžies pūslę, neturi teisės pašalinti apendiksą, nes tai nebuvo numatyta sutartyje).

6. Iš moralinės pusės asistentas ar sesuo turi būti prie ligonio ar atstume, iš kurio gali girdėti ligonio ir gydytojo pasikalbėjimą egzaminuojant pusiau ar visai nurengtą pacientą.

7. Progresuok savo profesijoje: imk paskaitų kursus, lankyk mokslines konvencijas ir suvažiavimus, skaityk paskutinę modernišką medicinos literatūrą.

8. Niekad nežadėk ir negarantuok visišką ligos išgydymą nuo paties gydymo, vaistų ar operacijos.

9. Išsemianti ligos istorija ir ligonio nusi-skundimai yra svarbūs faktoriai diagnozei ir neturi būti ignoruojami. Vartok visas galima priemonės tiksliai diagnozui nustatyti.

10. Naudokis kaip galima daugiau specialistų konsultacija. Ypatingoje ir sunkioje ligoje konsultacija yra būtina, nežiūrint kaip pats esi tikras, kad gali išgydyti ligonį be kito gydytojo pagalbos ar patarimo.

11. Nevartok naujų vaistų ar eksperimentinių gydymo ar operavimo metodų.

12. Nekalbėk žmonėms apie ligonio ligą ir jo sveikatos stovį be raštiško ligonio sutikimo. Išimtis yra žmona ar vyras ar vaikų tėvai. Vaikams tesakoma jei žmonos ar vyro nėra ir sūnus ar duktė yra vienintelė ligonio teisinė įpėdinė.

13. Tu turi teisę priimti ar nepriimti naują pacientą, bet pradėjus jį gydyti neatsisakyk nuo tolimesnio gydymo be rimtos priežasties. Atsisakymą pranešk raštu duodant pacientui 30 dienų laiko susirasti kitą gydytoją. Rekomenduok keltą gydytoją iš savo pusės duodant jų adresus ir telefono numerius.

14. Nebūk teisininku savo kabinete. Bet kokį nesusipratimą savo kabinete pranešk savo advokatui (visada turėk savo advokatą!), savo apdraudimo bendrovei ir savo medicinos organizacijai (AMA etc.).

Praeityje gydytojui užteko įrodyti teisme (bylai laimėti), kad jis darė viską ir geriausią, ką tik jis galėjo ir žinojo. Šiandieną tave išteisi-

namas atsakymas yra: "Medicinos profesija padarė viską ką galėjo".

KOKS YRA SKIRTUMAS TARP TAKSŲ APGAULĖS IR APĖJIMO

Taksų apgaulė (fraud) ir apėjimas (evasion) yra panašūs ir tą patį reiškia terminai, kurių sąvokos dažnai naudojamos drauge. Tačiau techniškai imant, taksų apėjimas yra kriminalinis veiksmas, kuris baudžiamas pinigine bauda ir kalėjimu, tuo tarpu kaip taksų apgaulė yra prasi-lenkimas su civiliniu įstatymu, kuris baudžiamas tikrai pinigine bauda.

Tas, kuris su tikslu nuslepia taksų dydį ar vengia jas mokėti, yra pakaltinamas kaip kriminalinėmis taip ir civilinėmis sankcijomis. Faktinai asmuo, kuris yra pakaltintas taksų apėjimu, praktiškai bus irgi atsakomingas dėl prasilenkimo su civiliniu įstatymu. Tačiau, jeigu vyriausybė prieš tai jau yra priskaičiusi papildomas taksas su pabauda, toksai žmogus nebus kriminaliniai pakaltinamas.

Už kriminalinį nusikaltimą — aukščiausia baismė yra penki metai kalėjimo ir \$10,000.00 už kiekvienus metus, už kuriuos taksos nebuvo sumokėtos.

Už civilinę apgaulę bauda yra 50% už kiekvieno meto papildomą taksų sumą. Ši pabauda yra pritaikoma už IRS neleidžiamas išlaidas ar faktinių išlaidų neesimą.

Šalia to, I.R.S. priskaito 6% į metus taksoms nuo tos dienos, kuomet ji buvo priskaityta ir iki tos dienos kuomet tokia bauda bus sumokėta.

Papildomos taksos, pabauda ir procentai dažnai pasiekia arba viršija pajamas, kurias taksų mokėtojas nuo I.R.S. nuslėpė. Taip vadinamoji "nykščio teisė" galioja, kuomet taksų mokėtojas yra 50% mokėjimo (bracket) lygyje. Tada jis turi mokėti taksų vieną dolerį už kiekvieną pajamų dolerį, kurį jis nuslėpė savo pajamose. Jeigu taksų mokėtojas yra aukštesnėje kaip 50% taksų kategorijoje (bracket), jo mokesčiai gali viršyti jo pajamas, kurias jis nuslėpė savo taksų pareiškime.

I.R.S. neturi jokios teisinio taksų tikrinimo pasenėjimo laiko ribos, kas liečia apgaulę (fraud), tačiau praktiškai, toks laikas yra ribotas: I.R.S. paprastai, po 8 metų sunaikina visus taksų pareiškimų davinius (tax returns).

Už kriminalinį taksų apėjimą (evasion) pasenėjimo statutas galioja 6 metus skaitant nuo

dienos, kuomet taksų pranešimai turėjo būti paduoti.

This is to certify that I,,
am a physician licensed to practice in the State of
and that I have practicing in the said state for
years, and that I have attended Mr. (Mrs.) Miss
and have examined her today, and that she is now
residing at

And I further certify that the said,
after a careful examination, is suffering from a mental
disability known as

I further hind that this condition has rendered her
unfit to manage and control her affairs. This disease is
chronic and rarely permits of a cure.

The said is, in my
opinion, unable to care for her person or property.
It is also my opinion that she should be excused from
any hearing at court, inasmuch as this would be a
great hardship and detrimental to the health of the
said

In Witness Whereof I have hereunto set my hand
this day of, 19.....

Signature

SUBSCRIBED AND SWORN TO before me, a
Notary Public of the State of in and for
the City this day of
....., 19.....

Notary Public

PLGS IX suvažiavimo dalyviai klausosi paskaitų.

KRONIKA

Veda Dr. P. LEGECKIS

KORP! FRATERNITAS LITUANICA IŤEIKĖ PREMIJĄ

Gydytojų Korp! "Fraternitas Lituhanica" New Yorke skyrius paskelbė konkursą parašyti eilėraščių — giesmę ištremtiems į Sibirą prisiminti. Sudarytoji jury komisija New Yorke paskyrė 500 dol. premiją Birutei Pūkelevičiūtei.

1972 m. gruodžio 21 d. dr. Balio ir Liucijos Matulionių bute poetei iŤeikta premija. Pobūvy dalyvavo rašyt. B. Pūkelevičiūtė, žurnalistai — V. Kasniūnas, A. Pužauskas ir foto korespondentas — V. Noreika.

Fraternitiečius atstovavo dr. B. Matulionis, buvęs N. Y. sk. pirmininkas, dr. M. Vygantas — Illinois sk. pirm. ir centrinės valdybos atstovai — dr. A. Garūnas ir dr. V. Tauras. Gyd. ir odont. Korp! "Patria" atstovavo dr. A. Taurienė.

Pradžioje Birutė Pūkelevičiūtė perskaitė premiją laimėjusių eilėraščių "Paskutinis birželis".

Dr. Matulionis pranešė apie konkurso paskelbimo eigą. Dabar konkursas bus paskelbtas eilėraščiui sukurti muziką. Dr. Matulionis, New Yorke skyriaus vardu, iŤeikė poetei premiją 500 dol. sumoje.

DR. ARVYDAS TAURAS PLASTINĖS CHIRURGIJOS SPECIALISTAS

Meksikos įlankos pakraštyje yra miestelis Biloxi. Biloxi turi 44,000 gyventojų. Čia rožės žydi ištisus metus, čia gausu magnolijų, kamelijų, ozalijų. Biloxi turi savo garsią istoriją. XVIII šimtmečiu buvo prancūzų valdomos Louisianos teritorijos sostinė. Miestas buvo valdomas prancūzų, ispanų, britų, priklausė Vakarų Floridos respublikai, pietiečių konfederacijai, kol tapo JAV dalimi.

Šiuo metu Biloxi mieste garsėja Keesler aviacijos bazė, kur veikia vienas didžiausių pasaulio elektroninių studijų centrų. Jame darbuojasi vienintelis šio miesto lietuvis gyventojas — dr. Arvydas Tauras

Poetė Birutė Pūkelevičiūtė tarp fraterniečių. Iš kairės: dr. V. Tauras, dr. B. Matulionis, B. Pūkelevičiūtė, dr. A. Garūnas, ir dr. M. Vygantas.

Dr. B. Matulionis iŤeikia B. Pūkelevičiūtei premiją 500 dol.

Premiją iŤeikus Birutei Pūkelevičiūtei. Pirmoje eilėje iš kairės: A. Pužauskas, L. Matulionienė, B. Pūkelevičiūtė ir V. Kasniūnas. Stovi: dr. A. Garūnas, dr. M. Vygantas, dr. A. Taurienė ir dr. V. Tauras.

(dr. Aldonos ir dr. Vytauto Taurų sūnus) su žmona Dalia (Dičpinigaityte), auginančiais du sūneliu. Dr. A. Tauras yra plastinės chirurgijos specialistas, kokių JAV aviacijoje tėra gal tik aštuonetas iš viso.

• DR. JURGIS VILTRAKIS, Saint Charles, Ill., Honolulu įvykusiame vidaus ligų chirurgų suvažiavime išrinktas Amerikos Vidaus ligų chirurgų draugijos pirmininku. Draugijai priklauso 10,000 chirurgų Amerikoje ir Kanadoje.

Dr. J. Viltrakis yra taip pat Kane apskrities medikų draugijos pirmininkas.

• DR. ANTANAS ČERČKUS — uždarė savo medicinos knygas ir išėjo į pensiją, apsigyvenęs Čikagoje.

• DR. MINDAUGAS VYGANTAS ir ponias susilaukė pirmgimės dukrelės. Ta proga buvo gražus su būvimas daktaro namuose.

• SIMO KUDIRKOS ir ROMO KALANTOS MENO KŪRINIŲ PARODOS atidarymas įvyko Jaunimo Centre, birželio mėn. 9 d. vakare.

Dr. M. Vygantas, "Fraternitas Lithuanica" Illinois skyriaus pirminin-

Pabaigus paskutinį posėdį, ILGD valdyba patenkinta savo nuveiktais darbais. Sėdi iš kairės: dr. K. Pemkus ir dr. J. Plikaitis. Stovi: dr. R. Vienužis, pirm. dr. A. Giedraitis ir dr. A. Paulius.

kas, atidarydamas parodą, kvietė Centrinės valdybos buvusį pirmininką dr. S. Budrį, tarti atidaromąjį žodį.

Dr. Budrys trumpai paminėjo apie Korporacijos įsikūrimą Rusijoje, prieš 65 metus, apie jos ideologiją, ryšius su visuomene, menu bei muzika. Taip buvo Rusijoje, Lietuvoje, taip yra ir mūsų išėivijos gyvenime. Dr. Budrys su malonumu konstatavo faktą, kad ir korporacijos patys jaunieji nariai, baigę Amerikos Medicinos mokyklas, stengiasi palaikyti ryšius su visuomene, su menininkais, ypač siekiant Lietuvos laisvės idėjų. Štai, vienas iš šios rūšies pavyzdžių — Kudirkos ir Kalantos tragiškiems įvykiams atžymėti paskelbtas menininkams konkursas, skiriamas 1500 dolerių premijoms. Korporacijai yra ypač malonu, kad ši mintis buvo iškelta ir puoselėta pačių jauniausių fraternitėčių, baigusiu Amerikos medicinos mokyklas. Taigi, šio konkurso rezultate turime šią meno parodą.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje Pildomoji Taryba vienbalsiai nubalsavo dr. D. Degėsi pakviesti SLA Daktaro kvotėto pareigoms, padėti išlaikyti mirusio ilgamečio dr. Stepono Biežio ir kitų prieš jį buvusių daktarų kvotėjų tradicijas. Nuotraukoje: dr. D. Degėsys (kairėje) prisaikdinamas šioms pareigoms SLA prezidento P. Dargio.

Po to kalbėjo, jauniausių fraternitėčių vardu, dr. K. Jucas, kuris ypač akcentavo jaunimo nuotaikas po Kudirkos ir Kalantos tragiškų įvykių. Jaunimas spontaniškai išėjo

į gatves su plakatais protesto eisenoms, jis rašė straipsnius amerikiečių spaudon, siuntė peticijas Amerikos valdžion. Tad nereikia stebėtis, kad jaunieji fraternitiečiai siūlė šio konkurso idėją, kuri šiandieną jau yra realizuota.

Vėliau buvo įteiktos 4 premijos po 375 dolerius: Rimvydui Cinkai — už kūrinių, grafiką — Rauda ugnyje, Algirdui Grigaičiui — už 3 paveikslus — fotografijas — Simo giesmė, Janinai Kinkienei-Tallat-Kelpšaitėi už trys, mišri technika ir A. Vaikšnorai — už Inner vision.

Dr. M. Vygantas padėjo gausiai susirinkusiems į parodos atidarymą, kvietė apžiūrėti kūrinius ir pasivaišinti prie kavutės.

ŽYMUS MEDICINOS MOKSLININKAS

Lietuviai, viens po kito, vis išskyla į pirmaujančias vietas moksle. Mums malonu žinoti, jog Wayne universitete profesoriauja dr. Vainutis K. Vaitkevičius. Jis yra vienas žymiųjų specialistų ne tik vėžio įvairiose formose besireiškiančio, bet ir apskritai "nekaltųjų" tumorų.

Prof. dr. V. Vaitkevičius yra gimęs 1927 m. sausio 12 d. Kaune. Lietuvišką gimnaziją baigė Eichstaette. Medicinos dr. laipsnį įgijo 1951 m. J. W. Goethes universitete, Frankfurte prie Maino. Toliau, kelionė į užjūrį. Čia, Detroite praktikuojasi Grace ligoninėje (1951-1952). Karas Korėjoje Vainutį nubloškė ir ten. Čia dirbo kaip gydytojas. Vėl grįžta į Grace ligoninę. 1956 m. gauna medicinos praktikos leidimą. Dirba Detroite vėžio tyrimo Institute. Gauna vidaus ligų specialisto vardą. Vėžio tyrimų instituto direktorius net ketverius metus (1962-1966).

Pilno profesoriaus titulą gauna 1969 m. liepos 1 d. Priklauso visai eilei ligoninių, kaip patarėjas vėžio ir apskritai tumorų srityje. Priklauso garbės organizacijoms: Alpha Omega Alpha Honor Medical Society; garbės narys Aesculapian draugijos, garbės narys phi Lambda Kappa Fraternity.

1969 ir 1971 m. vyresnio medicinos

kursų studentai išrinko kaip geriausią tų metų profesorių.

Prof. dr. V. Vaitkevičius yra parašęs vienas ar kartu su kitais bendradarbiais net 52 mokslinius rašinius įvairiuose leidiniuose: vėžio, kraujo, Henry Ford lig. med. biuleteny, lietuvių medicinos biuleteny, Frankfurto univ. spaudoje ir kt.

Kartu su kitais mokslininkais paruošė mokomąjį filmą Amerikos chirurgų kolegijoms ir taip pat tekstus mokymuisi apie vėžį ir vaistus.

Dalyvavo medicinos specialistų metiniuose, specialiuose suvažiavimuose su paruoštomis paskaitomis net 39 kartus. Paskaitos ruoštos jo vieno ar su kitais specialistais. 1966 m. dalyvavo 9-to tarptautinio vėžio kongrese Tokio, 1967 m. Montrealy, 1968 m. — Frankfurto prie Maino, Vokietijoje, Toronte 1972 m.

Balandžio 8 d. Lietuvių Namuose Wayne State Universiteto prof. Vainutis K. Vaitkevičius, MD laikė paskaitą "Ką kiekvienas turėtų žinoti apie vėžį".

Prof. pasakymu vėžys atsiranda odos — nuo per daug kaitinimosi saulėje, plaučių — nuo rūkymo, skilvio — nuo gėrimo. Taip pat paaiškino kaip vėžys atsiranda ir kitose kūno dalyse ir skaidrėmis pailustravo atsiradimo žymes.

Amerikoje 1000 žmonių miršta nuo vėžio kiekvieną dieną. Po paskaitos atsakinėjo į svečių paklausimus.

Sveikiname, didžiuojames ir linkime ir toliau sėkmės medicinos darbe.

DR. JULIJA VILINSKAITĖ

Connecticut universiteto žurnalas "The Connecticut Alumnus" kovo šiomis nuotraukomis pajvaihintus ke-turis puslapius jaunai 34 metų chirurgėi dr. Julijai Vilinskaitei. Chirurgėi dr. Julijai Vilinskaitei. Straipsnį parašė redakcijos narė Karen A. Grava. Jis pavadintas "Dr. Julija Vilinskaitė — ryžtinga moteris vyrų darbo srityje".

Daktarė gimė 1938 metais Lietuvoje. Atvykusi į JAV baigė Philadelphijos moterų medicinos kolegiją. Už patologinius tyrimus gavo Bauch-Lombo medalį ir Sheardo-

Sanfordo žymenį. Praktiką atliko George Washingtono U-te ligoninėje. Atlikus chirurgijos stažą ir išlaikius specialybės egzaminus jai buvo suteiktas chirurgės vardas. Dabar ji sėkmingai daro beveik visų rūšių operacijas daugiausia veteranų ligoninėje Newingtone. Be to, ji operuoja McCook ir Hartfordo ligoninėse.

Dr. J. Vilinskaitė ne tik operuoja ligonius, bet ji yra chirurgijos profesoriaus asistentė, skaito studentams paskaitas ir vykdo mokslinius tyrimus patologinės fiziologijos, plaučių kvėpavimo ir kitose srityse.

• DR. VYTAUTAS PAVILANIS š. m. sausio mėn. buvo komandiruotas į Egiptą, kaipo WHO konsultantas. Šį pavasarį jis buvo išrinktas į Royal Society of Canada. Tai bene pirmas lietuvis patekęs į garbingą karališką draugiją.

Šių metų gegužės ir birželio mėnesiuos dr. Vytautas turėjo dalyvauti mediciniškuose kongresuose Edmontone ir Vancouvery, todėl Lietuvių Gydytojų suvažiavimuose negalėjo dalyvauti.

• DR. JONAS JASŪNAS iš Marquette Parko apylinkės baigė 4 savaičių medikų kursus Armijos medikų mokykloje ir buvo pakeltas į majorus.

• DR. ALINA DOMANSKIENĖ išrinkta Šv. Kryžiaus ligoninės akių, ausų, nosies ir gerklės skyriaus pirmininke.

• DR. LEOPOLDAS TREČIOKAS Californijos universitete, Los Angeles mieste, dėsto Medicinos mokykloje, turi savo kabinetą ir dirba ligoninėse. Jis yra Illinois universitete gavęs doktoratą fiziologijos moksluose, o Kentucky universitete — medicinoje. Trejetą metų dėstė Illinois universitete Chicagoje. Bendradarbiauja moksliniuose žurnaluose. Pvz. jo studijinį straipsnį apie naują Parkinsono ligos gydymo būdą, pasiekiant gerų rezultatų su vad. levodopa, išspausdino "California Medicine" žurnalas.

PAVASARINIS SUSIRINKIMAS

Dalis Ohio lietuvių gydytojų, kovo mėnesio 24-tą dieną dr. A. ir R. Čepulių namuose, turėjo draugijos pavasarinį susirinkimą. Susirinkime dalyvavo nedidelis skaičius Clevelande gyvenančių draugijos narių. Kolegos, gyvenantieji kituose Ohio miestuose, šiame susirinkime nesiteikė dalyvauti. Susirinkimo metu iškilo diskusijos dėl draugijos kultūrinės premijos tęstinumo bei premijos skyrimo procedūros. Nežiūrint karštų diskusijų, liečiančių premijos skyrimą, jokios logiškos išvados tuo reikalu nebuvo prieita. Tolimesnių diskusijų metu buvo paliestas Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos žiemos suvažiavimas, įvykęs Wyominge kovo mėnesio pradžioje. Kai kurie draugijos nariai išreiškė nepasitenkinimą, kad jie nebuvo iš anksto informuoti apie Pasaulio Gydytojų Sąjungos žiemos suvažiavimą. Daugumai buvo susidaręs įspūdis, kad tai turėjo būti tik slidininkų išvyka.

Dr. H. Brazaitis kėlė klausimą, kodėl Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga yra pasivadynusi save *Laisvojo Pasaulio Gydytojų Sąjunga*. Pakeisti sąjungos vardą yra galima tik visuotiniame narių suvažiavime, gi praėjusio Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimo metu tas klausimas nebuvo svarstytas, ir vardas nebuvo pakeistas. Į šį klausimą valdyba paaiškinimo neturėjo.

Diskusijom pasibaigus poniją R. Čepulienė pavaišino kolegas ir jų ponias gardžia vakariene, o dr. A. Čepulis pademonstravo skaidres iš kelionės po Meksiką ir Wyomingą.

Toks buvo Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos pavasarinis susirinkimas.

• DR. ANTANAS BUTKUS iš Cleveland Clinic Foundation, Cleveland, Ohio yra bendraautorius pranešimo apie generalizuotą paviršiaus xantomą ir daugybines myelomas su antibeta lipoproteino autoantikūniu, kuris bus padarytas The American Medical Association 122-tame metiniame suvažiavime New Yorko mieste birželio 23-28 d. Minimas prane-

Ohio lietuviai gydytojai privačiuose subuvimuose prie apvalių staliukų mėgsta ir visuomeninius klausimus paliesti. Nuotraukoje iš kairės: dr. J. Skrinska, pianistas A. Kuprevičius, M. Lenkauskienė ir Tėvynės Garsų radijo programos vedėjas J. Stempužis.

Ohio liet. gydytojų pobūvio svečiai. Iš kairės: dr. H. Brazaitis, inž. R. Paulionis, dr. A. Butkus ir Irena Kuprevičienė.

Ohio Liet. Gyd. Draugijos liepos 8 d. išvykoje Akrone dr. ir T. Šontų sodyboje dalyvavo didelis skaičius gydytojų su šeimomis ir prieaugliu. Viršuje jaunosios viešnios: Čepulytė, Baltrukėnaitė, Šontaitė, viešnia iš Detroito, Baltrukėnaitė ir Skrinskaitė.

šimas bus padarytas dermatologijos sekcijoje, o gastroenterologijos sekcijoje pranešimą apie halothane nepatitį skaitys Yeshiva universiteto patologijos profesorius Fiorenzo Paronetto, kuris yra vedęs lietuvaite patalogę Nijolę Bražėnaite, profesiniai vartojančia savo mergautinę pavardę.

- PROF. DR. EUG. GEDGAU-DAS, Minnesotos universiteto radiologijos departamento direktorius, išrinktas į Minnesotos universiteto senatą. Universitetas turi apie 56,000 studentų.

- JAV KATALIKŲ GYDYTOJŲ GILDA, turinti 6,000 narių, savo nauju prezidentu išrinko dr. Charles A. Baudą.

- DAKTARUI DAMUI JASAIČIUI 1973. 8. 18 sukaks 75 metai amžiaus ir 1973. 7. 13 sukaks 50 metų kaip jis gavo Berlyno Universiteto medicinos daktaro diplomą. Sveikiname jubilantą ir linkime daug šviesių ir gražių metų medicinos ir visuomeniniame darbe.

- DR. ALBINA PRUNSKIENĖ tos pat ligoninės vicepirm. bendros praktikos skyriuje. Dr. Marija Linienė — Akušerijos ir ginekologijos skyr. sekretorė. Dr. Irena Kuras — pediatrijos skyr. pirm.

- DR. MARIA STANEIKA sunikiai serga daug metų užsitęsusia liga ir dabar randasi daugiau ligoninėse, negu namuose. Gerbiama daktarė rūpinosi daugiau a. a. savo vyro A. Staneikos monografijos išleidimu, kaip savo sveikatą. Linkime pasveikti.

- DR. P. MASIULIS persikėlė dirbti į naują kliniką prie Paryžiaus. Jis yra vienas iš tos klinikos vedėju.

- DR. E. ALEKSANDRAVIČIENĖ, nuolat gyvenanti ir dirbanti svarbiausioje Mulhouse (Alzase) ligoninėje, atostogas praleido Maroke.

- DR. ADOLFAS ŠIRVYS gavo Urugvajaus valstybinę stipendiją pagilinti studijas Paryžiuje.

Ohio gydytojų suruoštoje liepos 8 d. išvykoje dr. J. ir T. Šontų sodyboje, Akrone, Ohio. Iš kairės: dr. J. Šonta ir R. Degesienė, antroje eilėje T. Šontienė ir dr. J. Maurukas.

Jaunieji svečiai. Iš dešinės: dr. D. Degesys, odontologijos studentė R. Jasinevičiūtė, dr. V. Stankus, G. Mariūnaitė ir L. Aželis.

Dr. S. Sviderskas, dr. A. Baltrukėnas, p. Sandargienė, p. Vyšniauskienė, p. Baltrukėnienė ir p. Sviderskienė.

• **D-RĖ JULITA TROJANIENĖ** dalyvavo 13-tame tarptautiniame moterų gydytojų suvažiavime Paryžiuje. Viso dalyvavo 1200 moterų gydytojų iš viso pasaulio, bet iš Baltijos valstybių nebuvo nei vienos. Be d-rės J. Trojanienės dalyvavo dr. A. Ruzgienė, dr. E. Deckys Ind., dr. Briskis ir dr. Krivickienė iš Canados.

• **KORP! "GAJA"** Chicagoje kiekvienais metais prieš Velykas turi susikaupimo dieną, dažniausia tai būna Verbų sekmadienį. Šiais metais susikaupimo diena buvo taip pat Verbų sekmadienį pas Tėvus Marijonus. Mišias atlaikė ir pamokslą pasakė kun. V. Bagdonavičius, primindamas žmogaus tikslą ir reikalą atrasti patį savę.

Po pamaldų Tėvų Marijonų patalpose buvo korporančių paruošti pusryčiai ir susirinkimas, kuriame buvo panagrinėti aktualiausi visuomeniniai reikalai.

• **DR. S. ANKUDAS** neseniai su žmona sugrįžo iš Vilniaus, kur palaidojo savo uošvę.

Dr. S. Ankudas pareiškė, kad jis savo kelionę buvo labai patenkintas ir ką tik išlipęs Vilniuje iš lėktuvo pasijuto kaip namie. Ten jį ir poniją sutiko didelis būrys giminių ir

Prie vaišių stalo, Dr. J. Trojanienė (visai kairėje) ir priešais dr. A. Ruzgienė.

draugų. Jo išpūdziai tėvynėje buvo malonūs: jis buvo visai nevaržomas ir galėjo kur norėjo keliauti ir būti tiek, kiek jam jo paties laikas leido.

Vilniuje sutiko senus klasės draugus dr. Petrą Baublį ir dr. Kazį Ambrozaitį. Pirmasis yra docentu vaikų ligų specialybėje. Jis neseniai viešėjo Londone pas dr. K. Valterį ir iš ten siuntė linkėjimus visiems lietuviams gydytojams JAV.

Dr. K. Ambrozaitis, praleidęs 2 metus tremtį Sibire, buvo gražintas atgal į Lietuvą. Dabar jis yra Vilniaus Universiteto medicinos Fakul-

teto Rentgeno skyriaus profesorius. Jis yra vedęs vaikų ligų gydytoją ir turi sūnų, kuris baigė medicinos studijas. Dr. K. Ambrozaitis gyvena paties pastatytuose savo nuosavuose namuose; kur jis gražiai gyvena ir iškėlė dr. Ankudui ir jo ponias gražias vaives. Dr. Ambrozaitis, kaip ir dr. Baublys siunčia visiems draugams ir pažįstamiems lietuviams gydytojams geriausius linkėjimus.

• **DR. BRUNO RADAUSKAS** — išėjo iš Valstybinės Spring Grove ligoninės superintendente pareigų ir išsikėlė iš Baltimorės nuolatiniam "semiretirement" į tylų Eastern Shore sritį, kur dalinai dirba kaip psichiatras konsultantas netoli esančioje Eastern Shore psichiatrinėje ligoninėje.

• **DR. JUDITA L. VAITUKAITYTĖ**, gimusi 1940 metais, baigusi mediciną 1966 metais Bostono universiteto medicinos mokykloje, įgijusi gydytojos praktikos teises 1968 metais, o dabar dirbanti garsioje įstaigoje National Institutes of Health — National Institute of Child Health and Human Development Reproduction Research Branch, Bethesda, Maryland, savo atkakliu ir talentingu moksliniu darbu jau yra pasižymėjusi endokrinologijos srityje. Beveik kiekvieną mėnesį kokiame nors moksliniame leidinyje telpa jos straipsniai. Štai vėliausias: Žmogaus

Dalis lietuvių gydytojų lankusių "Medic Clinics" kursų š.m. kovo m. Ft. Lauderdale, Fla. Iš kairės: p. Šovienė su dukra, dr. Šova, dr. Plikaitis, dr. Juozėvičius, p. Plikaitienė, dr. Vienužis ir ponias, dr. Šmulskštys.

chorioninio gonadotropinio hormono (beg ir jaučio luteinizuojančio hormono (LH) dalių hybridų imunologinis ir biologinis elgesys, Endotriology, tomas 92, nr. 2 1973 m. vasario mėnesį.

• **D-RĖ VIDA TUMOSIENĖ.** Šau­nioji mūsų daktarė, kovo mėn. Či­kagoje surengė sėkmingą Lietuvos garbės konsulės J. Daužvardienės pagerbimą-banketą, kuris praėjo la­bai pakilioje nuotaikoje. Ačiū ener­gijai ir sugebėjimams mūsų gerbia­mai daktarei.

• **MICHIGANO LIETUVIŲ GY­DYTOJŲ SAJUNGOS** susirinkimas įvyko pas dr. Martyną Miškinienę. Iš Chicagos buvo atvykęs Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos pirm. dr. Ferdinandas Kaunas. Buvo pa­sitarta artėjančio gydytojų suvažia­vimo klausimais. Ir aptartas suma­nymas, kad P. L. Gydytojų Sąjun­gos vadovybė būtų sudaryta iš Mi­chigano gydytojų. Michigano gydy­tojai dar vieniems metams perrinko tą pačią valdybą: pirm. Aleksas Zo­tovas, išdininkas dr. Alfonsas Pakal­nis ir sekretorė dr. Martyna Miški­nienė.

• **PROF. DR. VAINUTIS VAIT­KEVIČIUS,** Wayne State Universi­teto medicinos mokyklos profeso­rius, skaitė paskaitą balandžio mėn. 8 d., Detroito Lietuvių Namuose, te­ma: "Ką visi žmonės turėtų apie vėžį žinoti".

Paskaitą organizavo Kultūros Klubo Valdyba.

• **DR. J. PETRIKAS** kartu su sa­vo žmona dirba Šv. Marijos ligoni­nėje ir įvedė lietuviškas plotkeles į ligoninės amerikiečių prieškalėdines vaišes. Dr. Petrikas rašo laiškus įvairiems JAV pareigūnams, primin­damas jiems Lietuvos reikalus.

• **DR. AUGUSTINAS LAUCIUS** mūsų pažangusis kolega buvo išvy­kęs į Pietų Ameriką, kur dalyvavo Argentinoje medicininėje konvenci­joje ir lankė Buenos Aires ligonines.

Dr. Laucius ilgai gyveno Argen­tinoje, gerai kalba ispaniškai, kur gimė jo sūnus Petras. Argentina dr. Laucius aplaido 1957 metais.

**N. Y. LIETUVIŲ GYDYTOJŲ
DRAUGIJOS NARIŲ VISUOTINAS
SUSIRINKIMAS 1973 M. BAL. MĖN.
28 D. GYDYTOJO-NARIO POVILO
LEGECKIO NAMUOSE:
85-19 164 St., Jamaica, N. Y.**

D-ruį B. Jankauskui pirmininkau­jant, buvo išklaudyta d-rės Stasės Kerpytės-Žadeikienės paskaita: "*La­boratorija automatizacijos pusiau­kyje*" ir tuoj po diskusijų sekė d-ro V. Avižonio paskaita: "*Naujas kata­raktos operacijos būdas*".

Abi paskaitos sukėlė labai gyvas diskusijas ir papildomus klausimus. Dr. Avižonis praturtino savo paskai­tą žurnalų iliustracijomis.

D-rė Žadeikienė skaitė paskaitą iš savo paruošto rašto, prisipažin­dama, kad po daugelio metų gyve­nimo šiame krašte turi kiek sunku­mo rašyti gimtoje kalboje; vis dėlto, labai prašant leido persiųsti savo ra­šinį "MEDICINOS" redakcijos dė­mesiu.

Dr. V. Avižonis padarė praeitų metų trumpą veiklos apžvalgą.

Dr. A. Narvydas pranešė apie po­zityvų kasos stovį.

D-rė A. Goeldnerienė Revizijos Komisijos vardu pranešė, kad išdas yra gerai tvarkomas.

Dolerio vertei nukritus, buvo nu­tarta nario mokesčių pakelti iki 20 dolerių.

Į naują Valdybą buvo išrinkti:

1. D-ras V. Avižonis — pirminin­kas,
 2. D-ras Romas Šnipas — vicepir­mininkas,
 3. D-rė L. Giedraitienė — izdi­ninkė,
 4. D-ras B. Jankauskas — sekre­torius,
 5. D-rė A. Goeldnerienė — narė.
- Revizijos Komisijos nariai:

1. D-ras J. Dičpinigaitis,
2. D-ras A. Narvydas,
3. D-rė J. Trojanienė.

Šįmet gegužės 26-27 d. Čikagoje įvyks devintasis LAISVOJO PA­SAULIO IR AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGOS SUVA­ŽIAVIMAS, kuriame šalia naujos Valdybos narių žada dalyvauti 6 ei­liniai nariai, būtent: dr. J. Dičpini-

gaitis, d-rė A. Noakaitė-Dunajewski, dr. V. Slavinskas, dr. B. Radziva­nas, dr. P. Legeckis ir dr. Plecha­vičius.

Susirinkime dalyvavo 15 narių, 2 dantų gydytojos ir 10 svečių.

Namų šeiminkai buvo labai pa­tenkinti, kad naujos Valdybos rin­kimo eiga buvo trumpa, negu pa­prastai, ir liko dar laisvo laiko da­lyviams pasivaikinti prie atvolykinio stalo bei pašnekučiuoti. Atrodo, d-ruį Pranui Bagdai turime labiau­siai būti dėkingi už "žaibo greitu­mo" rinkimus.

Malonu pažymėti, kad Valdybon pateko naujas, jaunas gydytojas Ro­mas Šnipas, d-ro V. Avižonio žen­tas. Sveikiname ir linkime jam sėk­mės!

Dr. B. Jankauskas

Susirinkimo Pirmininkas

Dr. Pov. Legeckis

Susirinkimo Sekretorius

• **DR. M. ŽUKAUSKIENĖ** — New Yorke turėjo savo tapybos darbų parodą, kuri buvo gausiai lankoma, praėjo su dideliu pasisekimu ir su­silaukė iš lietuvių visuomenės ir me­no kritikų labai gerų atsiliepimų. Tai gabi ir pažangi mūsų meninin­kė — gydytoja.

Linkime sėkmės.

• **TORONTO** lietuvių gydytojų draugijos metinis susirinkimas šį­met įvyko gegužės mėn. dr. J. Sun­gailos namuose.

• **DR. GAILIUS SKRINSKA** bir­želio 16 d. sukūrė šeimos žydinį su Maryte Arštikaityte. Gydytojo prak­tika numato verstis Collingwood mieste, 80 mylių nuo Toronto, prie Wasagos vasarvietės, ant Georgian ežero kranto prie mėlynųjų kalnų (slydinėjimo vietovė žiema).

• **DR. ANTANO PACEVIČIAUS** sveikata po pernykščio sunegalavi­mo širdimi, sustiprėjo. Todėl A. P. ne tik dirbą savo tiesioginį darbą, bet aktyviai veikia Kanados Lietu­vių Fonde, kaip pirmininkas, baig­damas pasiekti užbrėžtą sumą — \$100,000. Tetrūksta gal kelių tūks­tančių.

Po pasaulį pasidairius...

ALOHA KRAŠTAS HAVAJAI

Dr. HENRIKAS ARMANAS

Viduryje Ramiojo vandenyno randasi subtropinis vulkaninės kilmės Archipelago — tai Havajų salynas. Havajai yra garsūs oro tyrumu, vėjų švelnumu, augmenijos įvairumu ir spalvingumu, jūros vandens ir bangų žaidimu ir havajiečių vaišingumu. Havajų ukulelių svajinga muzika su hula merginų išraiškos šokiais, Luau — šernienos puotos ir lei orchidėjų vainikų svečiui (malahini) sutikti, pabučiuoti ir išleisti yra neatskiriama Havajų identifikacija. Ramybė, švelnus klimatas, lėtas gyvenimo tempas, alohos — meilės kitam žmogui dvasia ir filosofija "take it easy", draugiškumas ir nepaprastas vaišingumas ir kultas gerai valgyti — tai Havajų gyvenimo veidrodys.

Visiems gerai žinomas havajiečių baletas vardu Hula (jų kalba — sijonas). Šis šokis turi religinį pradą, kuriuo havajiečiai išreiškia savo meilę savo dievams ir gamtai: saulei, jūrai, palmėms, gėlėms etc. Hula šokėjos turi praeiti specialę mokyklą, nes yra net 200 hullos išraiškų ir judėsių. Gėlių nešiojimas moterų plaukuose, kaip ir visose polynezijos salose (Tahiti, Samoa, Fijai, Tonga, Naujoji Zelandija) turi tam tikrą romantinę reikšmę: jei moteris nešioja gėlę plaukuose

Dar siera garuojančio ugniakalnio kraterio dugne.

kairėje galvos pusėje, tai reiškia, kad ji jau užimta (taken) ir nieku kitu nesiinteruoja; jei dešinėje pusėje — tai reiškia, kad ji laisva ir ieško gyvenimo draugą; jei gėlė prisegta viršugalvyje — tai ji dar netikra ir pasimetusi ir dar nėra padariusi galutinį sprendimą; gėlė užpakalyje galvos reiškia "sek mane".

Tradicinis moterų havajiečių rūbas, kurį įvedė misionieriai, kad apsaugojus jaunuolius nuo pagundos — ilga plati suknelė iki pat žemės, vardu muu-muu dar vadinama maišu. Tai patogus ir vėsus rūbas, paprastas, lengvas, pigus ir niekas nežino ką ir kiek daug moteris nešioja po juo. Liekna mergina ir 8 mėnesių neštumo moteris lygiai taip pat atrodo užsidėjus muu-muu.

Havajiečių gyvenimo šūkis: neskubėk, pasilsėk ir šypsokis; šypsena nieko nekainuoja ir dalyk ją visiems veltui! (Kad taip būtų mūsų tarpe)!

Havajiečių kalba labai įdomi ir naivi, netgi vaikiška, kur vyrauja balsės A E I O U ir jos ištariamos visai lietuviškai. Pavyzdžiui apetitą sukeliąs valgis vadinasi ku-ku; mahalao — ačiū; nui-nui reiškia didelis (pilvas!); o pui — pilvas; kau-kau — maistas. Taigi havajiečiai šposauja sakydami: "I put kau kau in my nui-nui opui". Viki-viki reiškia pasiskubink. Įdomu pastebėti, kad jie kaip maži vaikai du kartus kartoja tą patį primi-

Su Havajų "patriarchu", kuris demonstruoja tipingus havajiečių atributus: basas, nui-nui opui nuo gero kaukau ir gėlių vainikas pridengti taip garbinamą kūną.

tyvų garsą kaip pvz. kau kau, viki-viki, ku-ku, nui-nui. Tu-tu right reiškia močiutę (grandmother), o tu-tu kanne reiškia senelis (grandfather). Aloha kakaika, malahini — reiškia labai rytą svetimasis.

Nors Havajų klimatas yra malonus ir subtropikinis, bet gamtos vešlumas ir turtingumas yra tikrai tropikinis: kur nepažiūri — visur gėlės, erdvėje skraido pulkai baltų karvelių, daugybė mažų kalnų krioklių, dirvožemis arba šviesiai raudonas ar lavinis juodas. Purkščia kone kasdieną (ir net po kelioliką kartų) smulkus šiltas lietutis ir dangaus skliaute žaidžia vaivorykštės. Miškai gražūs ir nepavojingi, nes čia visai nėra gyvačių, nuodingų insektų ar augalų. Nėra ir plėšriųjų žvėrių, tik laukinės ožkos ir šernai čia veisiasi žmonių malonumui.

Šis archipelago visai neturi hurikanu, viesulų, taifūnų ar kitų gamtos prajovų, nors ugnikalniai aplink siaučia kaip padukę, bet už tat vėjų stiprumas neturi sau lygių pasaulyje. Čiabūviai aiškina, kad havajuose vėjai pūčia 60 mylių per valandą greičiu, taip, kad jie atstoja hurikanus. Man belankant Havajų salas vienas iš tokių padūkusių vėjų papūtė ant manęs ir pasakysiu, kad tai buvo malonumas: pastovi magnetinė jėga su

šilima buvo daugiau maloni, negu baisi. Tie patys vėjai iškelia šiaurės rytų salos pajūrio bangas kartais iki 4-6 aukštų namo didumo — tai vieta, kur vyksta pasaulinis surf-ride (vandens pašliūžų) rungtynės. Nėra didesnio malonumo ir atsi- gaivinimo stovėti tokiaje pajūry, gėrėtis dangaus mėlyne ir putuojančiomis bangomis ir priimti į savo nuodėmingą kūną, nuo amerikoniško gyvenimo išsvargintą galvą ir padidintą nuo gero kaukau opui tą milžiną vėjo jėgą, prieš kurį nė žingsnio paeiti negali.

Kai atvyksti į Havajus, tai tavo viena koja stovi ant pietų Polinezijos jūros salos, o kita karų išsvargintoje Azijoje. Atvykęs čia po 12 valandų skridimo nuo Atlanto pakraščių ir atsukęs laikrodį 6 valandas atgal — pasidarai vieną dieną jaunesnis. Čia atvykęs rasi visokio plauko žmonių: kiniečius mokslininkus ir biznierių, japonus gydytojus ir milijonierius, rytiečius — filipiniečius sunkiai dirbančius darbininkus ir pagaliau visokio plauko emigrantus iš JAV (28% visų gyventojų) ir, žinoma, pilna turistų kaip aš ir tu. Tikri havajiečiai sudaro tik 12½% visų gyventojų. Daugiausia Oahu saloje randame japonų (30%), po jų seka kiniečiai 22% ir filipinai. Salynų gubernatorius yra airis, Honolulu miesto burmistras yra italas, rūmų atstovai yra portugalai, japonai ir visi vienas kitą klauso ir gražiai sugyvena, kaip aloha liepia. Tėčiau ir čia atsiranda blogos valios žmonių ir statistika rodo, kad apie 500 kriminalinio elemento yra areštuojama per mėnesį ir jie visi išsiunčiami į pataisos mokyklas į kalnų viršūnes, iš kur pabėgti beveik neįmanoma. Gydytojų iškabos labai išpū-

Havajų merginos. Kaip matome daugumoje "gerai pavalgiusios", tradiciniame genčių laivelių parade.

dingos 6 pėdų ilgio ir 3 pėdų aukščio išrašytos auksinėmis raidėmis ant juodo fono. Čia tikrai gydytoją nesunku rasti su tokiomis iškabomis, kurios yra maždaug sofas ar lovos didumo!

Čia viskas priklauso valstybei (state) ir nėra jokių apskričių (county) ar miesto nepriklausomos valdžios.

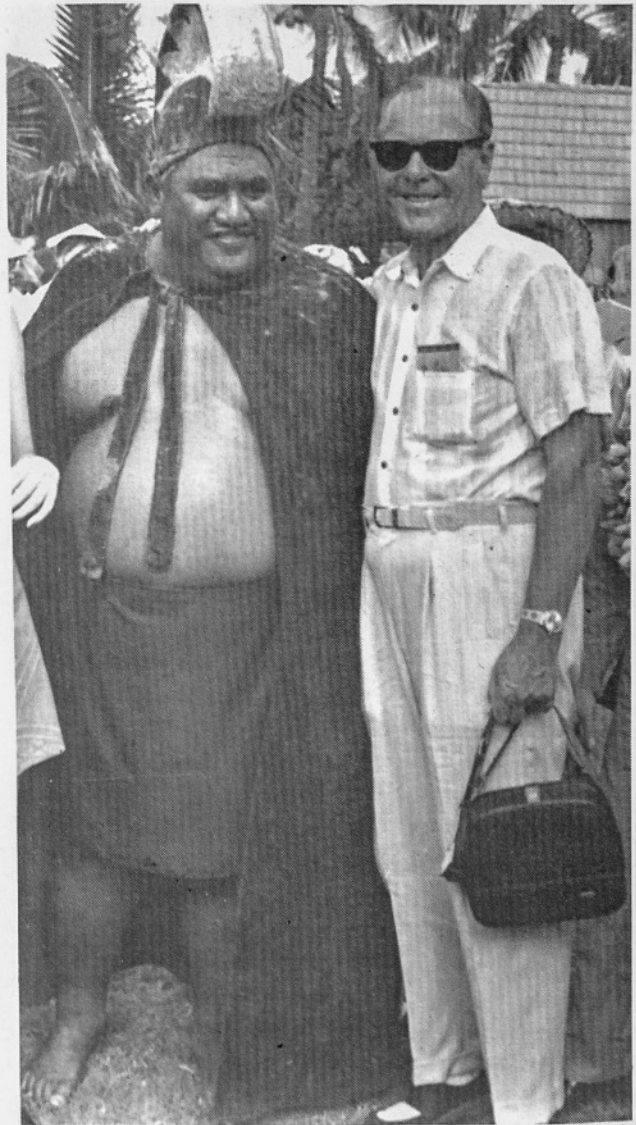
Havajų istorija dalosi į 3 periodus:

1. Laimingos dienos prieš kap. Cooko šių salų atradimą (1778), kada čiabuviai ir pagony, atplaukę iš kaimyninių salų, su savo dievais ir papročiais gerai sugyveno tarpusavyje ir valdė salas su stebėtina gera tvarka ir organizacija.

2. Didvyriškos pirmų misionierių dienos, kada pasiukavę krikščionys murmonai iš Bostono atvyko čia atversti čiabuvius į krikščionybę, skelbdami, kad "The Glory of God is inteligance".

3. Paskutinės Havajų monarchijos valdymo dienos. Tai dienos išdidžių polynezijos karalių Tahiti ir Malajų kilmės, kurių patarėjai buvo amerikiečiai.

Havajų archipelago sudaro virš 20 salų, kurių tik 7 yra apgyventos, kurių didžiausia yra Hawaii, bet labiausiai apgyventa ir civilizuota yra Oahu, žinoma, kaip Hawaii sala su sostine Honolulu ir su garsiu Vaikiki paplūdimu. Ši sala turi 400.000 gyventojų — beveik pusę visų salų gyventojų. Sala lietaus, kaip tokio, beveik neturi, ir žemę palaisto tik dangiškas purkšymas saulei šviečiant ir laumės juostai šypsantis padangėj. Nežiūrint visų pagyrimų Honolulu ir Vaikiki sukelia nusivylimą. Pirmiausia ištisas papludimys (jūros pakraštys) yra viešas ir visada pilnas prisėstas ir priguldytas visokio plauko ir spalvos žmonių, ypatingai jaunų, kur netruksta ir hypių ir plaukiočių ir beatnikų su savo Dulcinėjomis. Labai nešvaru, triukšminga ir kiek nesaugu. Smėlis užterštas maisto ir rūkalų likučiais ir atmatomis. Nėra jokio privatumo, išsvajoto palmių pavėsio ar Havajų migdančių dainų. Pati jūra maudytis visai netinka: dugnas padengtas aštriais akmenimis ir vandens gilumas neuždengia kelių ir taip turi labai atsargiai eiti kokia 80 metrų pakol pasieksi smėlėtą be akmenų dugną. Pakraštyje beveik jokio bangavimo nėra ir plaukti negali nes tokiam gylyje aštrūs akmenis suplėšys visą tavo opui. Tik tolokai nuo kranto nuėjus ir jau pavargus atsiranda bangos ir jų reikia stovėti ir laukti kaip kokios išmaldos. Grįžti į krantą išvargęs, dažniausiai susipiaustęs kojas ir keikdamas eini į savo viešbučio baseiną. Visose kitose salos pakrantėse maudytis negali dėl pavojingų sukūrių ar baisių bangų, nežiūrint, kad ten dugnas gražus

Tradicinis Havajų karalių rūbas ir pilvo kultas. Priešingai du pasauliai...

ir smėlėtas ir vanduo vyliojantis, bet tos bangos tai tikros mirties šmėklos. Taigi Havajuose žmonės teeina į pajūrį tik paslydinėti, bet ne maudytis. Atsigulęs ant tokios lentos ar apžergęs ją irirstydamas rankomis perplauki tuos aštrius akmenis. Tik dabar gauni malonumą paskrajoti ant bangų (jei moki ir gali). Tos bangos gražina tavo smagų ant tos lentos atgal į pakrantę. Ne jūra ar maudymasis, bet švelnus klimatas (75°F per ištįsus metus) yra svarbiausias faktorius, kuris sutraukia tūkstančius halahinis iš rytų ir vakarų į šį rūsčių ugniakalnių dievaičių salyną.

Kaip minėjau turtingiausias elementas bizniuje yra japonai, bet žemės savininkai ir tikrieji havajų lordai yra amerikiečiai, palikuonys tų

Vis dar garbinama havajiečių ugniakalnių dievybė su mažu dievuku prie šono. Dešinėje matome tautinę Havajų gėlę "kokio".

murmonų misionierių iš Bostono, kurie atplaukė čia 1820 metais su būriu draugų ir "patarėjų" nešini krikščionybę. Tie misionieriai šale savo tiesioginio atvykimo tikslo apkrkštyti pagonis ir atidaryti jiems dangišką rojų, pasirūpino sau sudaryti žemišką rojų havajuose. Jie dalinai pasisavino, dalinai už centus ar už "blizgučius" "nupirko", ar įsigijo tūkstančius akrų derlingiausios žemės, kur dabar žydi ananasų ir cukrašvindrų plantacijos ir statomi mažos industrijos centrai, viešbučiai, nauji miestai — gyvenvietės, nešdamos nesuskaitomas daugybes milijonų dolerių į misionierių palikonių kišenes ir banko seifus. Nuo 1898 iki 1959 metų Havajai buvo tvarkomi ir valdomi tų amerikiečių, kurie neturėjo teisės balsuoti ir tvarkyti savarankiškai ir Kongrese turėjo tik vieną atstovą. Tvarka ir teisė atėjo į salas 1959 metais, kai Havajai pasidarė pilna teisė JAV valstybė, bet per vėlai patiems havajiečiams, nes jų bepasiliko tik 12% visų gyventojų skaičiaus. Įdomu pažymėti, kad čia žydų beveik nėra (4500) ir visa prekyba yra japonų ir

kiniečių rankose, o "real estate" — buvusių misionierių ir jų partnerių jankių rankose.

1795 metais Havajai, po salų susivienijimo karo, buvo pagoniškoji monarchija su jos pirmuoju karalium Kamehameha I, kuris turėjo oficialiai ir teisėtai 21 žmoną ir be skaičiaus neoficialių "žmonų". Pats karalius buvo didelis ir riebus žmogus ir jo žmonos turėjo sverti po 200 svarų, nes havajiečių kultas yra būti riebiam ir vyrai po šiai dienai myli ir garbina tik nutukusias moteris. Todėl ir dabar Honolulu ir Waikiki pamatysi daug "gerai pavalgiusių" havajiečių moterų. Jei sutiksi liesą ir padžiuvusią rytietę, tai žinok, kad ji ne havajietė, o greičiausiai japonė ar kinietė.

Pagonys havajiečiai turėjo baurų paprotį bet kuria proga aukoti savo ugniakalnių dievams gyvus žmones. Aprašoma, kad karo metu su kitomis gentimis ir salomis, karo vadai sudegindavo ant laužų iki 100 belaisvių. Moterų jie nedegindavo, nes naudodavo jas kaip darbo jėgą ar kaip savo "žmonas".

Sėskime į patogų lėktuvą ir pasileiskime su tekančia saule į Kauai salą. Tai cukrašvindrų "aruodas". Laukuose matai ganantis karves ir aplink puikūs smėlėtus paplūdimius. Tai vieta, kur buvo sukamas "Blue Hawaii", "South Pacific" ir "Not, but Brave" garsios filmos. Upės ramios, miškai tropikiniai, kaip Vietname, bet saugūs nuo priešų, šliužių, insektų ir nuodingų augalų. Oras kaip šampanas — norisi kvėpuoti ir kvėpuoti pilna išvargusia nuo darbų ir rūpesčių krūtine.

Sutemus, kai dienos darbai baigti, uždegami fakelai ir havajiečiai susėda tradiciniam dienos valgiui, aukojimui ir padėkai jų dievams už duotą maistą ir laimingą dieną. Ši sala su savo žaliuojančiais ir žydinčiais slėniais ir kalnais yra laikoma šlapiusia vieta pasaulyje, nes čia iškrenta per metus virš 500 inčių lietaus.

Iš čia skrendame į didžiausią salą Hawaii, kuri buvo sukurta penkių veikiančių vulkanų. Čia žemė daugumoje padengta juoda lavos mase, kuri tačiau nemaišo dygti iš jos gelmių įvairių rūšių augmenijai. Vyrauja dar rusenančių ugniakalnių juodi "nuogi" žemės plotai, kur per ištisas mylias viešpatauja mirtina tyła. Oras smirda siera ir nepamatysi nei paukštelio, nei žolelės. Ugniakalnių krateriai (dugnas) nusitęsia net 7 mylias diametre. Tai jaunas ugniakalnis, kuris burbuliavo ir spaudė ugnimi 1971 metais. Įdomu pastebėti, kad jo kaimynas senis ugniakalnis, kuris dūko 1877 metais, dabar savo dugne augina gražiausią mišką. Nežiūrint ugniakalnių rūstumo, jie mažai

žalos padaro salai ir šale jų matai gražiausius ūkius, daugybę avių, laukinių ožkų ir šernų žmogaus valgymo kulto malonumui. Kai kurių papludimių krantai ir jūros dugnas yra juodi nuo lavos. Nuotraukoje matome vulkano kraterį, kuris apima 26 akrus žemės ploto. Jo dievai barėsi ir spiaudė ugnį 1924 metais, lava 2000°F. karščio tekėjo kelioliką valandų, dundėjimas ir žemės drebėjimas kelė jūros bangas iki 3 aukštų namo dydžio. Atrodė, kaip "sudna diena", bet havajiečiai džiaugėsi tuo, tikėdami, kad jų dievai vis dar gyvi ir daro savo tradicinius atnašavimus.

Havajų ugniakalniai yra didžiausi ir aukščiausi pasaulyje (28.000 pėdų virš jūros lygio). Ir, kaip taisyklė, jie išsiveržia kas 3½ metų ir jų deganti lava teka 25 mylių per valandą greičiu ir teka tiesiog į mėlynųjų Havajų vandenį. Jūros dugnas aplink Havajų salyną nusėtas aktyviais vulkanais. Jų išsiveržimai ir lava iškėlė kalnus iš jūros dugno, rezultate ko gimė Havajų salynas. Kiekvienas jūros dugno ugniakalnio išsiveržimas ir jūros dugno drebėjimas, sukelia nepaprasto dydžio bangas, kurios kaip 3 aukšto namo mūro siena ateina iš jūros tolumos 450 mylių per valandą greičiu tiesiog į salą. Banga po bangos tepasirodo tik po 10-15 minučių. Sirenos pradeda staugti ir žmonės bėga į kalnus. Kuriam laikui salos visai nematai, nes tokios bangos prarija keilioms minutėms visą salą, tik tam, kad, joms praėjus, viskas sužaliuotu ir sužydėtu dar gražiau, dar gausiau... Malahiniui lietuviui stovint ant ugniakalnio dugno, kur aplink jį dar rūksta sieros garai ir iki horizonto tęsiasi lavos dykuma, šiurpuliai pereina per kūną — tuo tarpu havajietis iš to viso "teatro" turi tik naudą ir malonumą.

Ačiū lavai, čia auga kava, stipresnė ir geresnė negu brazily. Čia auga medis, iš kurio lapų Hula merginos daro savo sjonus, čia astronautai atvyksta studijuoti dirvožemį, nes sakoma, kad mėnulio paviršius turi panašumą į šios salos vulkanų paviršių. Čia cukrašvindrės yra saldžiausios pasaulyje, ačiū tai magiškai lavai iš Mauna Loa ir Kiluea ugniakalnių.

Havajiečiai tiki, kad vulkanų dievaitė yra moteris ir, kada vulkanas išsiveržia, manoma, kad dievaitė laukia, kad gyvas vyras būtų atnašautas jos garbei.

Viena lavos rūšis yra sausa ir ant jos niekas neauga. Kita yra minkšta ir riebi ir čia viskas auga kaip iš gausybės rago. Čia matai mango medžius ir dunmedį, kurio vaisius panašus į didelį apelsiną ir turi skonį saldžios bulvės. Šale auga

Garsusis Surf pajūrys Havajuose.

"plakto kiaušiniene" medis ir jo žiedai visai priemena kiaušiniene, nežiūrint, kad ši sala bangų buvo sunaikinta net 2 kartus. Lietaus periodas: spalio-vasario mėnesių laikotarpyje.

Grįškime dabar į Oahu salą ir pasileiskime į jos gilumą, į šiaurę ir rytus, bet nevažiuokime į vakarinį salos pakraštį, nes čia nieko nerasime. Šią salos pusę havajiečiai vadina "sunset-twilight zone". Jie bijo gyventi, kur mato saulėleidį, nes jų įsitikinimu sutemos ir saulėleidis reiškia mirtį. Jie labai prietaringi, nors ir apsikrikštijo, bet kraujuje vis dar veisiasi pagonijos ir prietarų bacilos.

Šiaurinė salos dalis, tai salos ananasų, galvijų (ūkiai turi po 1200 karvių ir jų mėsa ir pienas maitina mūsų karius ir jūrininkus, kurie čia treniruoja džiunglių karui) ir cukrašvindrų karystė. JAV valdžia čia turi 400.000 akrų žemės ir kultivuoja ją savo reikalams. Karinė Triplet General ligoninė turi 1000 lovų ir labai moderni. Kadangi kariai jos neužpildo, tai ji tarnauja kaip ir civilinė ligoninė.

Šale valdžios milžiniškų žemės plotų, matai iki akiračio pabaigos nusitęsias buvusių misionierių tūkstančiai akrų ananasų plantacijas. Garsusis Del Montė ananasų pramonės koncernas, kuris aprūpina kone visą pasaulį ananasais yra Bostono misionierių anūkų — palikuonių nuosavybė. Dabar jie nebekrikština likusių havajiečių, bet skaičiuoja milijonus žaliukų pardavinėdami žemės 1 pėdą už 3 dolerius ir namelį, padarytą iš pagaliukų, už 20,000 dolerių tiems patiems vargšams havajiečiams, iš kurių protėvių jie tą pačią žemę per machinacijas ar už blizgučius nusipirko ar pasisavinino. Vienas iš didžiausių žemės produktų koncernų savininkų yra buvę misionieriai Cook ir Kas-

sel. Įdomu pažymėti, kad vienas akras žemės duoda 44000 ananasų. Užaugti ir prinokti ananasui reikia 2 metų. Krūmas duoda tik vieną vaisių. Taigi vaisių išrovus, tik po vienu metų toje pačioje vietoje sodinami nauji maži diegai ir reikia vėl laukti visus metus, pakol naujas vaisius išauga. Iš šio matome, kad ananasas brangus ir sunkiai auginamas vaisius. Taigi, kada mieli kolegos, valgo ananasą, prašau jį pagerbti geru žodžiu ir pasigardžiavimu.

Įdomu pastebėti, kad žiurkės ir mangoosai laksto po tuos ananasų laukus, kaip kumeliai lenktyniaudami vienas su kitu.

Didžiausias kalnas šioje saloje yra atsiradęs iš jūros dugno ir iškilęs virš salos paviršiaus 14,000 pėdų, taigi, drauge paėmus jis yra aukštesnis už garsųjį Everesto kalną (29,000 pėdų). Kalnas Kilawaia veikė 1967 metais. Garsusis Diamond Head kalnas Havajuose vadinasi šiuo vardu todėl, kad jo krateris turi deimanto formą.

Murmonai šioje saloje turi savo universitetą ir polinezijos studentams yra uždrausta nešioti ilgus plaukus. Kitų etninių grupių studentai ten nepriimami.

Patariama Havajuose nestovėti, nesėdėti ir negulėti po kokoso riešuto medžiu, nes ne vienam malahiniui nukritęs toks futbolo dydžio riešutas kone praskėlė galvą. Honolulu turi 36 medžių lipikus, kurie reguliariai nuskina prinokusius kokoso riešutus, kad jie neužgautų turistų.

Gal pastebėjote, kad garsi Prudential draudimo kompanija turi "Trade mark" "Havajų Diamond Head" kalną. Tai dėlto, kad ši kompanija turi draudimo biznio monopolį šioje saloje ir valdoma tų pačių inteligentiškų misionierių palikonių.

Būdamas havajuose neužmiršk nusipirkti žmonai ar dukrai juodo kaštano sėklos kukui karoličius. Jie labai gražūs pažiūrėti ir reikalui esant puikus užkietėjusių vidurių liuosuotojas.

Gal įdomu, mielas skaitytojau sužinoti ką reiškia ir iš kur kilo Hawaii vardas. Kap. James Cook, atradęs šias salas, pavadino jas "Sandwich Islands", bet naujakuriai ateiviai pavadino ja mažą naują tėviškę, nes Hawa reiškia tradicinę rezidencijos vietovę, o "ii" ar "iki" reiškia mažą ir truputį.

Havajai garsūs savo orchidėjomis, nakties pilnatis mėnuliu ir vaivorykštei šviečiant vidurnaktį tam išdykusiam senam lunatikui šypsantis. Havajai garsūs ir savo Pearl Harbor uostu (čia austrės visada turėdavo perlus) ir įspūdingu ant-

kapiu ant vandens paviršiaus, po kuriuo guli japonų paskandintas (1941. XII. 7) amerikiečių karo laivas Arizona su virš tūkstančio jūrininkų, radusių jo kabinose amžinąjį atilsį. Paminklas ir vėliavos stovi ant laivo iškišusių virš vandens dalių.

Havajus ekonominiai išlaiko JAV kariuomenė ir turizmas. Jų tautinė gėlė yra raudona hibiscus. Tautinis paukštis vardu "nai-nai" (panašus į mūsų žąsį), ir tautinis medis — kokoso palmė. Didesnė pusė havajiečių yra jaunesni kaip 25 metų amžiaus. Kaip minėjau havajiečiai labai prietaringi, pvz. bananai ir viskas kas raudona žvejų laive reiškia nelaimę ir negalima kelionėn imtis kiaulienos mėsos.

Garsi daržovė "poi" yra turtinga vitaminu B ir vietinių gyventojų vartojama kaip vaistas prie nervų ir skrandžio opos ligų.

Nežiūrint kaip graži ir maloni yra Havajų gamta, neįprasti azijatų veidai pradeda įgristi ir baltaveidis svečias iš rytų ir šiaurės krašto kaip tas mažas vaikas iš pasamonės išgirsta šaukimą "namo — namo!". . .

Pasigesti savo veido ir spalvos žmonių, savo krašto su keturiais metų laikais ir savo artimųjų, savo namų . . .

Susidėjęs lagaminėlius ir apsikabinęs aparatais ir leis vainikais, apleidi be širdgielos šias legendarines ir kartu realistines salas.

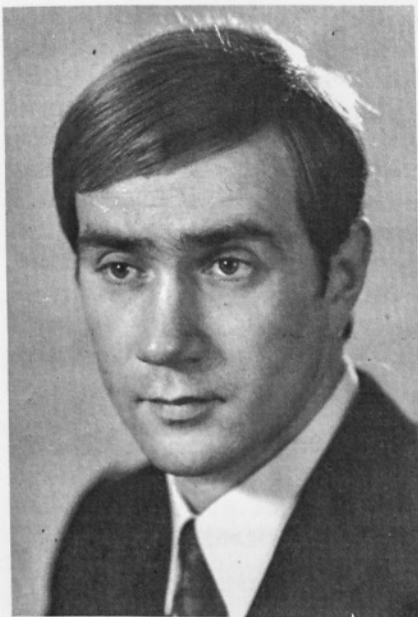
Sušukęs paskutinį kartą "Alooha!", šios žemės keleivis, sukritęs į patogią lėktuvo sėdynę ir apsvaigintas pakaklėje kabančių orchidėjų kvapu, užmiega aukštai padangėse laimingu vargą ir džiaugsmą užmiršančiu miegu.

Žurnalo "Medicina" vyr. redaktorius dr. Hermanas Armanas ir dr. Danielius Degšys S-gos suvažiavime Chicagoje.

ATŽALYNAS

Veda dr. V. TAURAS

• **DR. ARŪNAS GASPARAITIS** Heidelbergo Universitete, Vokietijoje išlaikė valstybinius medicinos egzaminus ir įsigijo medicinos gydytojo diplomą.

Naujasis medicinos gydytojas. Arūnas Gasparaitis yra gimęs Lietuvoje. Pradinius mokslus yra baigęs Clevelando St. Joseph aukštesnioje mokykloje. Vėliau jis studijavo Western Reserve ir Bowling Green universitetuose Ohio, kur ruošėsi psichologo karjerai. Susipažinęs su psichologijos mokslais nutarė pereiti į mediciną, ką ir padarė išvažiavęs į Vokietiją. Prieš klinikinę studijų dalį atliko Mainzo Universitete, o klinikinę — Heidelbergo Universiteto klinikose. Šiuo metu jis atlieka privaloma stažą Vokietijoje.

Linkime sėkmės.

• **DR. ALFONSAS DAINIUS**, baigęs medicinos mokslus Vokietijoje, dabar gyvena Providence, R. I., išlaikė State Board egzaminus Pensilvanijos valstybėje ir, gavęs

M. D. laipsnį, įsigijo teisę verstis medicinos ir chirurgijos praktika.

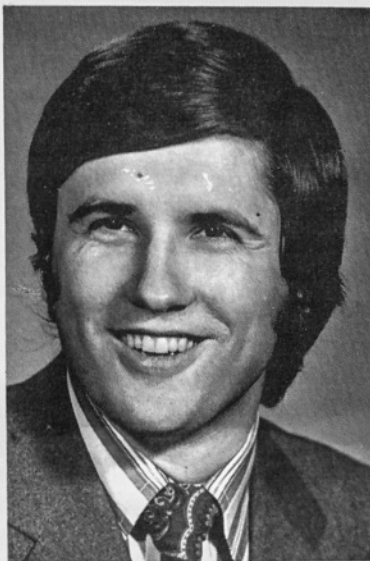
Sveikiname ir linkime sėkmės.

• **DR. ROBERT KAZAN**, vasario 4 d. gavo medicinos daktarą Loyola-Stritch Medicinos mokykloje per iškilmes McCormick salėje, Chicagoje.

Dr. Kazan lankė Švč. M. Marijos Gimimo parapiinę mokyklą, Brother Rice aukštesniąją mokyklą ir baigė Loyolos universitetą 1969 metais. Jis vyksta į Angliją toliau studijuoti neurologiją Oxfordo universitete. Po to žada interno štažą atlikti chirurgijoje Mayo klinikose, Rochester, Minn. Dr. Kazan bus ten penkerius metus ir toliau specializuotis chirurgijoje ir neurologijoje, kaip tos ligoninės chirurgas. Užbaigęs studijas Rochester, Minn. tikisi dirbti Chicagoj.

Sveikiname ir linkime sėkmės.

DR. PETRAS BANYS

Petras Banys gegužės 30 d. baigė Case Western Reserve Medical School įsigydamas medicinos daktaro diplomą. Jis 1968 m. baigė Har-

vard University B. A. ir po to išvyko į Angliją ir tenai 1969 m. baigė London School of Economics & Political Science M. Sc. Iš Anglijos sugrįžęs studijavo Western Reserve Medical School M. D. Jaunas daktaras, būdamas didelių gabumų, gavo keletą premijų: National Merit Scholarship nuo 1964 ligi 1968 m. ir antrą English-Speaking Union Fellowship nuo 1968 m. ligi 1969 m.

Petras Banys yra daktaro Petro ir Petrės Banių sūnus, gyvenančių Peoria, Illinois.

Naujam daktarui Petriui Baniui linkime geros sėkmės.

DR. ALANAS VYTAUTAS PAVILANIS

Jaunasis daktaras ši pavasarį baigė medicinos studijas McGill Universitete. Jis gimė Paryžiuje, 1948 metais.

Dr. Vytautas Pavilanis, Sr. su šeima emigravo Kanadon, kur jaunasis Alanas Vytautas baigė Lower Canada College, Montrealyje. Toliau tęsė studijas New Yorko valstijoje, Princeton Universitete, kurį baigė cum laude, įgydamas bakalauro laipsnį. Studijuodamas McGill Universitete buvo studentų pirmininkas ir fakulteto tarybos atstovas. Paskutiniaisiais studijų metais jis buvo paskirtas kaip pirmas studentas į studentų priėmimo komisiją.

Diplomų įteikimo metu, iškilmingame posėdy, jis buvo savo klasės "valedictorian".

Studijų metu, kaip "elective" atliko stažą Gustavo Roussy Vėžio Tyrimo Institute, Paryžiuje. Kaip gydytojas kurį laiką dirbo Vilniaus Universiteto Klinikų Kardiologijos skyriuj. Be to, turėjo progos susipažinti ir su medicinos gydytojo praktika kaime.

Dabar atlieka medicinos gydytojo praktiką Britų Kolumbijoj. Jaunam

kolegai linkėtina profesinės sėkmės bei visuomeninės veiklos, neatsilikant nuo savo tėvelio, kurio profesinės ir visuomeninio darbo pėdos jau yra giliai įmintos.

• **IZOLDA BENDORAITYTĖ-RADVILIENĖ** gimė Lietuvoj 1944 m., bet augo Chicagoj nuo 1949 metų. 1962 metais baigė Marijos aukšt. mokyklą ir tuoj įstojo į Illinois universitetą biologijos fakultetą. Per du metus baigė trijų metų paruošiamuosius kursus ir buvo priimta į to pačio universiteto medicinos mokyklą, kurią baigė labai gerais pažymiais. Savo medicinos internatą atliko irgi Presbyterian-St. Luke ligoninėj.

Praeitą vasarą dr. Izolda Radvilienė išigijo specialybę akių srityje, atlikdama savo praktiką (residency) Presbyterian-St. Luke's ligoninėj Chicagoj.

Praeitą rudenį dr. Izolda Radvilienė atidarė savo kabinetą Flossmoor, Illinois, ir pradėjo savo privačią praktiką.

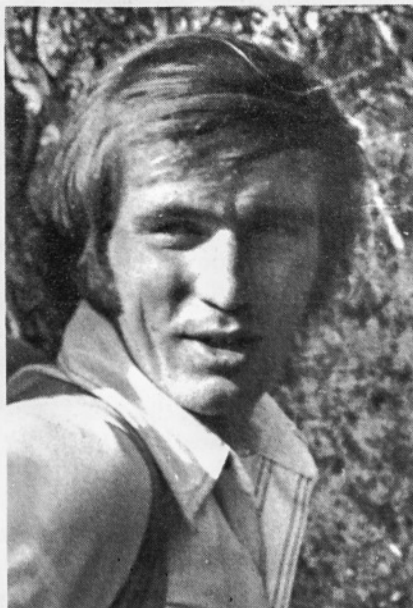
Sveikiname ir linkime sėkmės.

DR. ALEKSANDRAS JUOZAS PAREIGIS

Dr. A. J. Pareigis š. m. pavasarį baigė Illinois Medicinos Mokyklą, gaudamas medicinos gydytojo diplomą. Jaunas daktaras gimė Vokietijoje, Wuerzburge prieš 26-erius metus. Su tėvais atvyko Amerikon ir apsigyveno Ciceroj, kur baigė Šv. Antano parapijos mokyklą. Tėvams persikėlus į Moline, Illinois, ten jis lankė ir baigė Alleman katalikų Aukštesniąją Mokyklą. Vėliau studijavo medicinos mokslus Čikagos Universitete, kurią baigė šį pavasarį. Neužilgo pradės privalomą gydytojo praktiką — internšipą Universiteto ligoninėj, o ateity sieks vidaus ligų specialybės.

Jo tėvelis Muenchene, Vokietijoje baigė medicinos mokslus ir dabar dirba, kaip gydytojas Molino Valscijos Ligoninėj (State Hospital).

Linkėtina jaunam gydytojui siekti savo profesinių tikslų, bet kartu ir nepamiršti visuomeninių darbų.

• **GEDIMINAS JURGIS GRUDZINSKAS** 1966 m. išigijo Bachelor of Science su aukštais pažymėjimais (Honours) Sydney Universitete. 1969 m. baigė tame pačiame Universitete Madecinos fakultetą taip pat (Honours).

Įsigijęs diplomą turėjo atlikti karinę prievolę. Kadetų mokyklą baigė leitenanto laipsniu, egzaminus išlaikė pirmuoju, už ką jam buvo įteiktas garbės kardas. Papildomai atlikęs džiunglių treniruotę gavo kapitono laipsnį. Po to buvo išsiųstas vieniems metams į Pietų Vteinamą gydytojo pareigoms civiliniams reikalams.

Šiuo metu dirba Sydney Universiteto ligoninėse ir ruošiasi moterų ligų specialybei įsigyti.

• **DR. SAULIUS VAIČAITIS**, jaunas medicinos daktaras su savo žmona ir dviem vaikučiais Nida ir Dainium apsigyveno netoli St. Petersburg, Fla., Largo miestelyj. Dažnai pasirodo Lietuvių namuose.

Tiek Saulius, tiek Liucija studijų laikais buvo aktyvūs liet. jaunimo organizacijose. Saulius baigė 1966 m. Bostono universitetą. Dabar jau atidarė kabinetą. Abu baigę Bostone lituanistines mokyklas.

• **DR. ALGIMANTAS BALČIŪNAS**, rentgenologas, birželio 6 d.

sėkmingai išlaikė specialybės egzaminus. Baigdamas rezidento pareigas Los Angeles ligoninėje, keliasi į naują tarnybos vietą, ligoninėje kalnuose.

DR. K. SNIEŠKA

Pereitų metų pabaigoj Kazimieras A. Snieška baigė medicinos mokslus Autonoma De Guadaliara universitete Meksikoje.

Jis yra daktarų Antano ir Janinos Snieškų vyresnysis sūnus, gimęs Vokietijoje 1947. Mokėsi Švenčiausio Sakramento pradžios mokykloj Brooklyne, Regis aukštesniojo mokykloj ir Bostono kolegijoj Bostone, kurią baigė 1962 B. S. laipsniu. Išvažiavo į Meksiką. Ketverius metus studijavo ir baigė mediciną. Šiuo metu atlieka praktiką Vilsono ligoninėj Jonson City, N. Y. Vėliau mano grįžti kurį laiką dirbti Meksikoje. Sveikiname ir linkime sėkmės.

DR. JULIUS RINGUS

Dr. Julius Ringus šį pavasarį baigė Illinois Universiteto Medicinos Mokyklą. Jaunasis daktaras gimė 1948 m. kovo mėn. 26 d. Freiburge, Vokietijoje, kur jo tėveliai, Edmundas ir Marija Ringai, baigė medicinos studijas.

Atvykęs su tėvais Amerikon, lankė N.B.V.M. pradžios mokyklą, kurią sėkmingai baigė pirmuoju mokinium 1962 m. Įstojo į Brothers Rice Aukštesniąją mokyklą, kur gaudamas stipendiją, buvo ne tik pirmasis mokinys, bet ir gavo 4 aukso medalius. 1966 m., baigdamas mo-

kyklą, dar gavo J. Kennedy aukso medalį už J. A. Valstybių istorijos studijas. Jis buvo National Merit finalistas. Baigimo ceremonijose Mc Cormick salėj jis buvo valedictorian.

Prieš medicininės studijas baigė 1969 m. ir Illinois Universitete išlaikė įstojamuosius egzaminus 99%. Atskirai studijavo eksperimentalinė grupė ir buvo kaipo James scholar. Per visus studijų metus jis buvo Deans garbės sąrašuose. Su garbės pažymėjimu baigė psichologiją. Šių metų pavasarį baigęs studijas gavo medicinos daktaro diplomą. Interno stažą atliks New Yorke, Memorial Hospital Cornel Medicinos Centre. Ateity galvoja specializuotis patologijoj.

Tenka pažymėti, kad jaunas Julius baigė lituanistinę mokyklą ir dalyvavo sporte su lietuvišku jaunimu. Iki pastarųjų dienų jis buvo Jaunimo Centro Tautinių Šokių Ansamblio šokėjas. Jis kelerius metus žaidė Lituanikos futbolo komandoj, kaip puikus puolėjas (forvardas) Negana to, jis ruošė Lituanikos komandai prieauglį, jaunučius, kurie kelerius metus buvo Čikagos jaunučių lygoj antroje vietoje. Jis buvo universalus sportininkas — žaidė lauko tenisą, stalo tenisą, tinklinį ir t.t.

Š. m. birželio mėn. 2 d. daktarų Ringų rezidencijoj įvyko mediciniškų studijų užbaigimo šventė, kurioj dalyvavo daug draugų, giminių bei svečių.

Linkim jaunam gydytojui Juliiui ir toliau skinti laurus savo pasirinktoje profesijoj ir, kaip ir anksčiau, nepamiršti dalyvauti sporto bei visuomeninio darbo baruos.

DR. ARVYDAS VANAGŪNAS

Ši pavasarį Čikagos Universiteto Medicinos mokyklą baigė Arvydas Vanagūnas. Jis gimė 1947 m. spalio mėn. 18 d., Augsburgėje, Vokietijoj.

Su tėvais atvyko į Čikagą, kur baigė Šv. Mergelės Marijos Gimimo parapijos mokyklą ir Šv. Ignato gimnaziją su garbės pažymėjimais. 1964 metais baigė Čikagos Aukštesniąją Lituanistikos mokyklą. 1969 m.

Illinois Universitete gavo Bachelor of Arts laipsnį su garbės atžymėjimu. Universitete visą laiką buvo garbės sąrašuose.

1973 m. birželio mėn. baigė Medicinos studijas, gaudamas medicinos gydytojo diplomą. Jaunas daktaras Arvydas, atlikęs internšipą, planuoja specializuotis vidaus ligose.

Sveikinam naują lietuvių gydytoją, linkėdami sėkmės jo užsibrėžtus siekiuos.

DR. GARSUTIS PALYS

New Yorke valstijos universitete, Buffalo mieste medicinos mokyklą baigė Garsutis K. Palys, kur jam šių metų gegužės 20 d., buvo suteiktas medicinos daktaro diplomai.

Vietinę Šv. Aloysiaus mokyklą baigė su garbės pažymėjimu. Tuo pačiu laiku jis baigė ir New Yorke šeštadieninę mokyklą, kurioje kiekvienus metus užbaigdavo gaudamas aukščiausius pažymius.

Šv. Jono gimnazijoje, mokslo metus baigdavo pirmuoju mokiniu, tuo pačiu gaudamas stipendiją sekantiems metams.

Jam atiteko 4 metų stipendija į Šv. Jono universitetą, kurią po keturių metų ir baigė gaudamas B. S. iš biologijos. Įstojo į Lojolos U-to medicinos mokyklą, kurią sėkmingai baigė.

Šiuo metu dr. Garsutis Palys atlieka praktiką Hershey Medical Center Pensilvanijoje.

Sveikiname ir linkime dr. Garsutiui K. Paliui sėkmės savo profesijoj.

DR. OSVALDAS ČIŽIKAS

Osvaldas Ričardas Čižikas gegužės 25 d. baigė Illinois College of Podiatric Medicine, įsigydamas Doctor of Podiatric Medicine cum laude diplomą. Gimė 1947 m. spalio 21 d. Hanau, Vokietijoje, 1949 m. atvyko į JAV ir pastoviai apsigyveno Chicagoje.

1961 m. Osvaldas Čižikas baigė Nekalto Prasidejimo parapijos mokyklą Brighton Parke ir tų pačių metų rudenį jis įstojo į Šv. Ignaco aukštesniąją mokyklą, kurią baigė

1965 m. Lankydamas šv. Ignaco mokyklą jis baigė ir aukštesniąją lituanistikos mokyklą Chicagoje.

1965 m. rudenį jis įstojo į Lojolos universitetą (pre medical), kurią po keturių metų sėkmingų studijų baigė įsigydamas mokslo bakalauro diplomą. Atlikęs privalomą praktiką (internship) numato įsikurti Chicagoje kaip kojų ligų specialistas — chirurgas. Sveikiname.

Naujam daktarui Osvaldui Čižikiui linkime geros sėkmės savo profesiniame darbe ir ilgiausių metų.

DR. MARYTĖ MARCIŠAUSKAITĖ

Birželio pradžioje Marytė Marcišauskaitė gavo osteopatijos daktarės laipsnį.

Gimė Eichstaete, Vokietijoje. Su tėvais atvyko į Detroitą. Lankė Gesu pradinę mokyklą ir Rosary aukšt. mokyklą. Įstojusi į Detroito universitetą pagrindinį dalyką pasirinko chemiją. Detroito universitetą baigė 1968 m. gaudama bakalauro laipsnį. Tais pačiais metais buvo priimta į Osteopatijos Kolegiją Chicagoje, kurią baigė šių metų birželio mėn. gaudama daktarės laipsnį.

Studijuodama kolegijoje gavo stipendiją ir gilinosi patologijoje. Internship atliks Chicagoje. Gilinti specialybę (residence) planuoja Chicagoje arba Detroito.

Sveikiname ir linkime jaunai daktarei geriausios sėkmės savojoje profesijoje.

• ILGĄ LAIKĄ baigiančių mediciną iš New Yorke lietuvių nebuvo. Bet dabar trumpu laiku atsirado keli jauni daktarai: Romas Šnipas, Denis Mazeika, Dalius Briedis, Kazys Snieška ir dantų gydytojai — Giedrius Klivečka ir Aldona Trojanaitė. Gegužės mėnesį baigė mediciną Garsas Palys.

ARGENTINOJE

• DR. HENRIKAS ŽAGRAKALYS rugpiučio 9 d. baigė medicinos fakultetą La Platos universitete gaudamas gydytojo diplomą. Dr. Žagrakalys gyvena Berisso mieste. Sveikiname ir linkime sėkmės.

• **DR. MARYTĖ MARCIŠAUSKAITĖ**, š. m. birželio pradžioje gavo osteopatijos daktarės laipsnį.

• **RASA RENKAUSKAITĖ** 1973 m. pavasarį baigė Toronto universitete medicinos fakultete medicinos art (ilustravimo) skyrių. Prieš kelis metus Rasa yra baigusi meno mokyklą-tapybą.

• **TORONTO UNIVERSITETUOSE** šiemet studijuoja arti 200 liet. studentų, kurių tarpe yra keli medikai ir odontologai. Šimet pavasarį baigė virš 20 lietuvių įvairius fakultetus.

AUSTRALIJOJE

DR. ANTANAS V. STEPANO

1967 metais Adelaidės U-te įsigijo MBBS (medicinos bakalauro) laipsnį. Dirbdamas Queen Elizabeth ligoninėje, laisvu laiku studijuoja aukštesniam medicinos laipsniui įsigyti. 1972 m. rugp. mėn. Adelaidėje išlaikė egzaminus raštu, o rugsėjo mėn. Brisbainėje — žodžiu ir gavo Membership of the Royal Australasian College of Physicians laipsnį (sutrumpintai MRACP). Tai yra aukščiausias vidaus ligų daktaro laipsnis. Jis duoda teisę užsiregistruoti specialistu "General Medicine".

Ateity nori dar įsigyti specialybę Endokrinologijoje. Nuo šių metų

IN MEMORIAM

A. A. DR. VYTAUTAS PRANAS BALTRUŠAITIS

Mirė balandžio mėn. 29 d., po nelaimingo sprogimo ir sunkaus nudegimo Kingsvilėje, kur jis turėjo gražų namą prie Erie ežero. Pastaruoju metu jis daugiau vertėsi gydytojo praktika Combes miestelyje, apie 26 mylios nuo Windsoro, kur jis ir jo šeima gyvena.

Nors ir sunkiai apdeges, jis dar pats įstengė išvirkšti sau vaistų ir suskubo iškviesti telefonu sanitarinę mašiną nuvežimui į Lemingtono ligoninę, kur jis pats savo ligonius guldydavo. Tačiau, esant virš 70% sunkaus odos nudegimui, jo gyvybę nebuvo įmanoma išgelbėti ir jis, virš 2-jų savaičių pasikamavęs, mirė.

Dr. Vytautas Baltrušaitis buvo gimęs 1911 m. vasario mėn. 22 d., Griškabūdyje, Šakių apskr., pasiturinčių ūkininkų šeimoje. 1930 m. baigė Šakių gimnaziją. Atlikęs karinę prievolę, pradėjo studijas Lietuvos Universitete Kaune. 1940 m. baigė Vytauto Didžiojo Universitetą, įgydamas medicinos gydytojo diplomą. Tais pačiais metais jis gavo paskyrimą eiti Vilkaviškio apskrities ligoninės direktoriaus pareigas. Karo metu teko slapstytis, kad išvengus patekimo vokiečių kariuomenėn.

1944 m. kovo mėn. 22 d. vedė dantų gydytoją Oną Žostautaitę. Ka-

kovo mėn. dirba Royal Adelaidės ligoninėje kaip senior Medical Registrar. Netolimoje ateityje dar ruošiasi išvykti kuriam laikui į JAV įsigyti daugiau patyrimo savoje specialybėje.

Sveikiname ir linkime sėkmės.

• **DAINOTAS GRINIUS** gimęs 1947 m. Baigė Sydney Universiteto med. fakultetą 1973 m. ir dirba St. Vincents (katalikiškoje) ligoninėje. Žmona Virginija taip pat medicinos darbuotoja dirba prie dirbtinų inkstų mašinų.

ro įvykių raidoje, tų pačių metų liepos mėn. jaunieji Baltrušaičiai atsidūrė Pomeranijoje, Stolp mieste. Čia daktaras gavo paskyrimą eiti ligoninės infekcinių ligų vedėjo pareigas. Tačiau frontui artėjant, teko bėgti į Dancigą ir iš ten, 1945 m. kovo mėn. 7 d., laivu atplaukė į Danijos sostinę, Kopenhagą.

Po trejų metų emigravo Anglijon, o iš čia, 1949 m. gruodžio mėn. 12 d. atplaukė laivu Kanadon ir apsigyveno Ontario provincijoje.

1954 m. išlaikė Kanados gydytojo valstybinius egzaminus Montrealyje. Kurį laiką dirbo Toronte, gi vėliau persikėlė į Kingsville privačiai praktikai. Neužilgo atidarė ir antrą kabinetą Camber miestelyje, kur turėjo gerą praktiką, įgydamas savo ligonių tarpe pasitikėjimą ir pagarbą.

Buvo pašarvotas Andersono laidotuvių namuose, Windsore. Palaidotas Victoria-Memorial Park — Windsoro kapinėse.

Liko velionies našlė dantų gydytoja Ona, 2 sūnūs: Vytautas ir Kęstutis ir brolis dr. Jonas. Lietuvoje paliko dar 2 broliai ir sesuo su šeimomis.

Gyvendamas toliau nuo Toronto ir tur būt dėl intensyvaus profesinio darbo, neturėjo galimybės glaudžiau bendradarbiauti lietuviškoje veikloje. Tebūnie jam lengva svetinga Kanados žemė.

Dr. V. Tauras

A. A. DR. VYTAUTAS PLIURA

A. a. dr. Vytautas Pliura, gimęs 1920 m. Linkuvoje, staiga mirė savo kabinete 1972 m. lapkričio 30 d.,

Leroy, Ill., kur jis vertėsi daktaro praktika. Velionis mediciną buvo baigęs Heidelberge, gyveno Hanau stovykloje. Amerikon atvyko 1949 m., kur eliėje ligoninių atliko reikiama stažą. Velionis paliko du sūnus, keturias dukteris, anūkę, žmoną Nataliją ir brolių Hamiltone. Kaip vietos laikraštis skelbia, velionis augino gyvulius ir turėjo rezervatą, kur globodavo laukinius paukščius. Velionis gruodžio 3 d. palaidotas East Lawn Memorial Gardens kapinėse Bloomington, Ill.

Reiškiamo gilią užuojautą.

MIRĖ DR. BLADAS VENCIOUS

1972 m. gruodžio 21 d. mirė ilgus metus Brooklyne buvęs dentistas Bladas K. Vencius.

Gimęs 1890 m. sausio 6 d. Aluklės kaime, Prienų apylinkėje. Mokėsi Marijampolės gimnazijoje, o tėvo verčiamas, vienerius metus Vilniaus kunigų seminarijoje. Vėl grįžo į Marijampolės gimnaziją ir iš 6-tos klasės išvyko į Ameriką.

Baltimore pasiekė 1909 m. kovo 29. Dirbo siuivykloje. Vėliau išvyko pas giminaitę Mockaitienę į Shenandoah, Pa., kur padirbėjo jos vyro restorane ir svaiginančių gėrimų parduotuvėje. Vėl grįžo į Baltimore ir vėl dirbo siuivykloje. Užsidirbęs pinigų ir pusbroliui Mykolaičiui padedant, baigė Eaton & Burnett Business School buhalteriją. Baltimorės tramvajų bendrovėje gavo buhalterio darbą.

Susipažinęs su siuivyklos savininko Antano Venskaus - Venckaičio dukra, ją vedė. Uošvio ir žmonos paragintas studijavo odontologiją. 1919 m. birželio mėn. baigė Maryland universitete odontologiją. Pradėjo dentisteriją praktikuoti lietuvių kolonijoje, Baltimorėje.

1921 m. su žmona grįžo į Lietuvą. Kaune, Laisvės Alėjoj įsisteigė dentisterijos kabineta. 1927 metais grįžo į JAV ir apsigyveno Brooklyne. Grand St. ir Union Ave. kampe, per ištusus 40 metų savo įstaigoje sunkiai patarnaudamas tūkstančiams lietuvių ir kitataučių.

Sveikatai menkėjant, likvidavo dentisterijos kabineta, išsikėlė į Tar-

rytown, N. Y. pas dukterį. Žmona su sūnum Armum išsikėlė į Baltimore, Md. Vidury gruodžio grįžo į New Yorką ir apsigyveno Woodhaven, N. Y. Lietingoje gruodžio 15 persalo, išsivystė plaučių uždegimas ir gruodžio 19 d. paguldytas ligoninėje, kurioje mirė gruodžio 21 d. Palaidotas gruodžio 23 Veteranų kapinėse, Humtington, L. I.

A. A. DR. STEPONAS BIEŽIS

mirė balandžio mėn. 6 d. Buvo pašarvotas Petkaus Marquette Parko koplyčioj. Balandžio mėn. 9 d. įvyko su velioniu atsisveikinimas, kuriam vadovavo p. A. Kalvaitis, ilgametis velionio bendradarbis. Prie karsto stovėjo skautai ir neolituanaai.

Atsisveikinimo kalbas pasakė: Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė, Amer. Tautinės Sąjungos vardu — T. Blinstrubas, SLA Vykdamosios Tarybos pirmininkas — P. Dargis, Pasaulio Liet. Gydytojų Sąjungos pirmininkas dr. F. V. Kaunas, ALTo pirmininkas — dr. K. Bobelis, Skautų vardu — P. Nedas ir Lietuvių Bendruomenės vardu — J. Vaičiūnas.

Daug organizacijų delegavo savo atstovus atsisveikinimui, tačiau dėl laiko stokos nebuvo galimybės jiems kalbėti. Tačiau jie buvo iš eilės iššaukti praėjimui pro velionies karstą paskutiniam sudiev. Atstovų tarpe buvo ir gydytojai atstovaudami savo organizacijas: dr. D. Giedraitis — Illinois Liet. Gyd. Draugija, dr. V. Tauras — Liet. Gyd. Korp. "Fraternitas Lituanica", dr. J. Juozevičius — Liet. Gyd. Korp. "Gają".

Atsisveikinimas buvo baigtas giesme Marija, Marija ir Lietuvos Himnu.

Balandžio mėn. 10 d. A. A. dr. Biežio kūnas buvo nulydėtas į Marquette Parko Liet. Bažnyčia, o iš ten į Šv. Kazimiero kapines.

MIRĖ D. SLEŽEVIČIENĖ

1973 m. gegužės 8 Chicagoje mirė Domicelė Sleževičienė-Pavalkytė, žinoma visuomenininkė, dantų gydytoja, buv. ministerio pirmininko Mykolo Sleževičiaus našlė.

Velionė buvo gimusi 1884. VIII. 10

Pagausančio k., Kauno apskrityje. Gimnaziją baigė Kalugoje, Rusijoje, odontologijos mokslus 1908 Kijeve. Aktyviai darbavosi Rusijoje gyvenančių lietuvių organizacijose. 1918 m. grįžo į Lietuvą ir įsijungė į lietuviškų labdaros organizacijų darbą. Drauge su kitais veikėjais steigė prieglaudą, bendrabučius, mokyklas.

1944 pasitraukė į Vokietiją, nuo 1949 gyveno Chicagoj.

DR. ALGIRDAS

POWELL-PAULAUSKAS,

60 metų, mirė balandžio 10 Wyckoff Heights ligoninėje, ištiktas širdies priepuolio. Palaidotas balandžio 14 iš Šv. Adalberto bažnyčios Elmhurst, N. Y., Šv. Jono kapinėse. Velionis buvo gimęs ir augęs Brooklyne, savo gydymo kabinetą turėjo St. Nicholas Ave., Ridgewood, N. Y. Paliko žmoną Zabele-Paule, dukrą Valeriją, sūnūs Algirdas ir Darius, dar tik 4 metų. Taip pat liko dvi seserys, brolis bei kiti giminės.

Reiškiamo gilią užuojautą.

DR. PETRAS ZALATORIUS,

1973. 5. 4 mirė sulaukęs 80 metų amžiaus. Nustojo praktikavęs mediciną prieš 2 metus ir užbaigė savo dienas Marian joy prieglaudoje. Rašė mediciniškus straipsnius SLA laikraštyje.

Pasaulio ir Amerikos Liet. Gyd. Dr-jos vardu s-gos pirm. dr. F. Kaunas ir Illinois Dr-jos vardu dr. K. Pemkus pasakė atsisveikinimo kalbas.

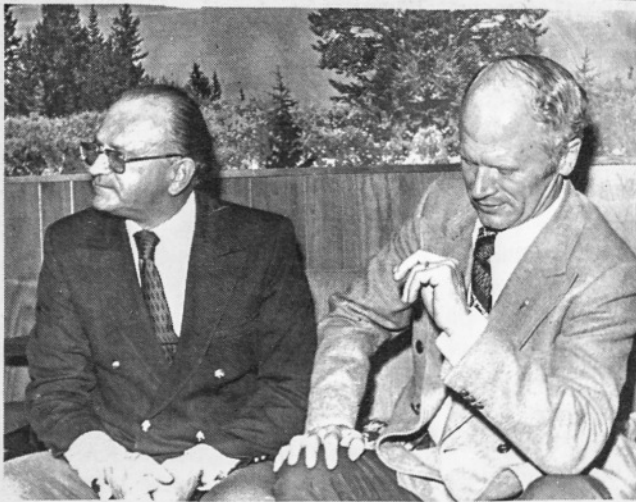
Reiškiamo gilią užuojautą.

AUSTRALIJOJE

DR. MYKOLAS ŠEŠTOKAS,

Lietuvoje buvęs medicinos gydytoju sausio 22 d. buvo rastas savo name miręs. Valdžios pareigūnams nesuradus giminių, kurie galėtų pasirūpinti jo laidotuvėmis, tuo pasirūpino Adelaidės aps. valdyba. Vasario 7 d. dalyvaujant kun. A. Spurgiui, velionis buvo palaidotas Wesa Terrace kapinėse.

Giliai užjaučiame. Red.

PLG S-gos IX suvažiavimo vedėjai -- šeimininkas ir pirmininkas: dr. Domas Giedraitis ir dr. Ferdinandas V. Kaunas.

Laimingai baigę 1971-73 metų kadenciją: dr. V. Šaulys, dr. F. Kaunas ir dr. G. Balukas.

Daktarai dailininkai: Antanas Lipskis ir Aldona Labokienė.

Trys pirmininkai -- New Yorko, Fraternitas Lithuania ir Michigano -- dr. V. Avižonis, dr. V. Tauras ir dr. A. Zotovas suvažiavime klausosi pranešimų.

Dr. R. Nemickas ir dr. R. Kaunas ruošiasi pranešimui.

